Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată
de Bogdan-Alexandru Stănescu.
Graham Swift, Tomorrow

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul l.C. Brătianu nr. G, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX l-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României :
SWIFT, GRAHAM
Mîine / Graham Swift ; trad, şi note de Cristiana
Vişan. - Iaşi: Polirom, 2008

ISBN 978-973-46-0873-7

I. Vişan, Cristiana (trad.)

821.11l-31 = 135.1

Printed in ROMANIA

Graham Swift

Mîine

Traducere din limba engleză şi note
de Cristiana Vişan

POLIROM

2008

Graham Colin Swift s-a născut la Londra în 1949 şi a studiat la Dulwich College, Queen's College (Cambridge) şi la Universitatea din York. Este unul dintre cei mai apreciaţi romancieri contemporani din Marea Britanie (în 1983 a fost nominalizat printre cei mai buni 20 de tineri scriitori). A publicat un volum de nuvele, Learning to Swim (1982) şi opt romane traduse în peste treizeci de limbi. De asemenea, este laureat al unora dintre cele mai importante premii literare: Guardian Fiction Prize, Geoffrey Faber Memorial Prize, Premio Grinzane Cavour, Prix du Meilleur Livre Etranger şi James Tait Black Memorial Prize, culminînd cu prestigiosul Booker Prize pentru Ultima comandă (1996; în pregătire la Editura Polirom). Două dintre romanele sale au fost ecranizate: Pămîntul apelor, cu Jeremy Irons în rolul principal, şi Ultima comandă, cu Michael Câine şi Helen Mirren.

Mîine (2007) este o lungă destăinuire adresată de o mamă copiilor ei, atît de dureroasă şi de şocantă încît s-ar putea ca aceştia să se dovedească incapabili s-o asculte. In adîncul nopţii, în liniştea casei adormite, Paula Hook îşi rememorează întreaga existenţă, anticipînd revelaţia care va schimba pentru totdeauna viaţa membrilor familiei. Aşa cum a dovedit cu Lumina zilei, (tradusă la Polirom în 2006), Graham Swift este maestru în dozarea acţiunii, în construirea cu migală a unui mister ce se dezvăluie lent şi tensionat, prin filtrul unei conştiinţe care caută răspunsuri la un nivel existenţial profund, dincolo de suprafaţa vizibilă a evenimentelor propriu-zise.

Oare nu eram înţărcaţi deja?

John Donne - The Good-Morrow

1

PRESUPUN CĂ VOI DORMIŢI, îngeraşii mei. Iar tatăl vostru, spre uimirea şi alinarea mea, doarme şi el, ca un bărbat care se îndură să doarmă în ajunul execuţiei sale. Va trebui să-şi adune toate puterile miine. Eu sînt singura trează în casa aceasta în noaptea dinaintea zilei care va schimba vieţile tuturor. Deşi acea zi a sosit deja: micile limbi luminoase de pe deşteptătorul meu (pe care nu l-am pus să sune) tocmai au trecut de ora unu noaptea. Şi nopţile sînt scurte. E aproape miezul verii anului 1995 şi a trecut o săptămînă de cînd aţi împlinit şaisprezece ani. Printr-o împrejurare norocoasă, care a devenit cam stînjenitoare şi pe care unii nici măcar nu o vor considera o împrejurare norocoasă, v-aţi născut în zodia Gemenilor. Nu sînt o femeie deosebit de superstiţioasă. M-am măritat cu un om de ştiinţă. Insă mîine - adică azi, dar pentru moment mă mai pot amăgi încă puţin - voi ţine pumnii strînşi cerşind puţin noroc.

E linişte şi casa zace încremenită. Mike şi cu mine am anticipat această clipă, am tot vorbit

despre ea şi am repetat-o în minte de atîtea ori încît, în ultima vreme, uneori parcă suna ca o uşurare : iată că a sosit şi clipa. Pe de altă parte, e monstruos ceea ce se întîmplă, e cumplit - şi nu depinde decît de noi să amînăm momentul. Insă, am zis, hai să fie după ce împlinesc ei şaisprezece ani şi să respectăm termenul cu stricteţe. Poate că voi chiar ne veţi aprecia disciplina şi tactul. Să procedăm cu stricteţe, dar nu cu cruzime. Să le dăm o săptămînă. Să-i lăsăm să se bucure de ziua lor de naştere, de ultima zi de naştere din fosta lor viaţă.

Acum dormiţi somnul profund al adolescenţilor. Aproape că îmi amintesc şi eu. Mă întreb cum veţi dormi mîine.

La şaisprezece ani sînteţi destul de mari, şaisprezece ani e o vîrstă destul de potrivită. Nu mai sînteţi copii, voi înşivă aţi fi primii care să susţină asta. Şi chiar aţi putea spune că, în ultimii şaisprezece ani, vîrsta de şaisprezece ani a devenit mai matură. Şaisprezece ani de acum însemnau optsprezece, în urmă cu şaisprezece ani. S-a produs o asemenea accelerare, o evoluţie a unor lucruri care pe mine mă sperie, dar pe voi nu pare să vă afecteze mai deloc. Sîntem în 1995 - deja. In august voi împlini cincizeci de ani şi îmi voi fi depănat deja amintirile pe anul acesta împreună cu tatăl vostru. Ce an plin de numere mari. Vîrsta de cincizeci de ani, desigur, nu mai înseamnă nimic acum, e ca patruzeci de ani odinioară. Viaţa parcă se lungeşte, devine mai elastică. Dar asta nu opreşte anii din scurgerea lor grăbită, nu şterge această senzaţie că lumea o ia la goană înainte.

Poate că voi n-o simţiţi, în somnul vostru tihnit de adolescenţi. Poate că voi chiar vreţi ca lumea să o ia la goană. Haide, haide, chiar nu se poate şi mai repede ? Ceea ce vor toţi părinţii de la copiii lor e, probabil, să simtă din nou acea profundă, întinsă şi aproape nemişcată încetineală a timpului. încă o înghiţitură din savoarea ei dulceagă, vă rog.

Dar au trecut şaisprezece ani şi şaisprezece ani înseamnă, poate, ce însemnau odată optsprezece. Dar asta nu contează. Pentru mine, în noaptea asta, sînteţi încă nişte copii mici, nişte bebeluşi, ca şi cînd acum nu aţi dormi în camerele voastre separate, ci împreună, aşa cum dormeaţi odinioară într-un singur leagăn, în apartamentul de pe Davenport Road. Copilaşii noştri Nick şi Kate. Iar ceea ce simt acum este pur şi simplu cel mai îngrozitor lucru: că s-ar putea să vă smulgem pentru totdeauna din copilăria voastră, aşa cum probabil aţi fost smulşi, odinioară, periculos şi prematur, din pîntecele meu. Dar aţi venit pe lume fix la timp: pe zece iunie 1979. Şi, din întîmplare, chiar la ora două noaptea.

Mike va purta responsabilitatea discuţiei. Ştie, ba chiar acceptă că e de datoria lui. O va face într-o sîmbătă şi, ştiind cum sînteţi voi, se va scurge toată dimineaţa înainte să apăreţi la micul dejun, iar apoi va trebui să mîncaţi. Pe urmă, Mike o să vă spună că trebuie să vorbească cu voi. O să vă spună asta pe un ton ciudat şi grijuliu, iar voi vă veţi gîndi bine dacă e cazul să-i răspundeţi obraznic. Nu, chiar acum, vă rog. Lăsaţi baltă orice planuri v-aţi fi făcut. Iar vocea lui va avea o nuanţă stranie. Vă va cere să vă aşezaţi

în camera de zi. Eu voi face nişte cafea proaspătă. Voi vă veţi întreba ce dracu' se întîmplă. Vă veţi spune că tatăl vostru se comportă ciudat. Dar, pe de altă parte, s-ar putea să fi observat asta deja, s-ar putea să o fi observat toată săptămîna. Ce-o fi cu tata? Ce-o fi cu ei amîndoi?

In timp ce el vă va cere să staţi, unul lîngă altul, pe canapea (am luat în calcul pînă şi asemenea detalii minore), veţi face o scurtă recapitulare în minte a tuturor acelor poveşti pe care prietenii de la şcoală vi le-au împărtăşit: dedesubturi ale unor poveşti adevărate, neînsemnate buletine de ştiri despre crize conjugale. Poate că v-a venit şi vouă rîndul. în aer pluteşte un iz de catastrofă. Tatăl vostru e pe punctul de a vă spune (în ciuda bănuielilor voastre cele mai serioase, sper eu) că noi doi ne despărţim. In ultima vreme s-au tot petrecut o serie de lucruri. El a avut o aventură cu una dintre femeile acelea (tinere şi alese de el) de la birou. Vreo Emma sau vreo Charlotte. Doamne fereşte. Sau poate că eu am avut o aventură (Doamne fereşte, într-adevăr) cu Simon, la Walker's, sau cu vreunul dintre respectabilii, dar insistenţii noştri clienţi. Viaţa conjugală din această casă de pe Rutherford Road nu e chiar aşa cum pare. Banii şi succesul te îndeamnă la lucruri ciudate. Şi vîrsta de cincizeci de ani la fel.

Voi ţineţi pasul cu toate dedesubturile, vă puneţi la curent cu ultimele bîrfe în pauzele dintre ore. Face parte din educaţia voastră: secretele vieţii din Putney.

Dar, pe de altă parte, aveţi doar şaisprezece ani. Ne mai băgaţi în seamă, cîtuşi de puţin, şi pe noi? Ne observaţi oare dispoziţia sau aerul

secretos ? Am avut cîteva certuri în ultimele săptămîni, dar voi v-aţi dat oare seama cu adevărat ? Pentru că noi nu ne certăm prea des. Dar, pe de altă parte, şi voi v-aţi tot dondănit. Aţi ajuns în acel punct - să nu credeţi că n-am observat - în care coarda aceea, frînghia aceea invizibilă dintre voi doi s-a întins la maxim. A tot fost trasă şi smucită cînd într-o parte, cînd în cealaltă. Acum aveţi deja propriile voastre lumi de care să vă ocupaţi.

Şi de abia aţi terminat de dat examenele. V-aţi chinuit destul. In acest sfîrşit de săptămînă ar fi trebuit să vă odihniţi şi să vă reveniţi. Dacă se întîmpla să mai aveţi şi alte examene de dat, noi ne-am fi modificat planurile ca să ne încadrăm în programul vostru. Să nu le năruim şansele, să nu le stricăm concentrarea. Aţi avut destul ghinion că de ziua voastră de naştere, weekendul trecut, eraţi prinşi, obligatoriu, cu recapitulările. Şi, într-adevăr, am fost tentaţi, ne-am spus : hai să mai aşteptăm, poate, pînă primesc notele de la examene, hai să-i mai lăsăm să se bucure de o ultimă vară minunată. Dar ne-am întors la hotărîrea noastră fermă: doar o săptămînă de tihnă. Şi cum anul acesta s-a nimerit ca ziua voastră să cadă chiar într-o sîmbătă... Iertaţi-ne, vor mai fi multe recapitulări. într-adevăr, examenele vă pot influenţa viaţa. La fel ca şi povestea asta.

Mike va purta responsabilitatea discuţiei. Voi aduce şi eu completările mele. Şi, desigur, cînd va termina de vorbit, o să vă lase să-i puneţi întrebări, oricît de multe veţi vrea voi. Mai bine zis, o să vă lase să-l supuneţi unui interogatoriu. S-ar putea ca totul să decurgă conform planului, deşi

nu sînt sigură care este acest „plan", în afară de momentul ales, după atîtea discuţii. S-ar putea ca totul să decurgă ca o şedinţă care îşi atinge scopul în mod eficient şi fără piedici, dar e prea puţin probabil să semene cu vreuna dintre şedinţele de consiliu director la care participă tatăl vostru sau cu vreuna dintre întrunirile noastre pripite de la Walker's: „Această chestiune a fost discutată în şedinţa..."

Oricum, eu cred că veţi vrea să ştiţi totul, să aflaţi toată povestea, oricît de complicată ar fi. Şi, de fapt, chiar meritaţi să ştiţi.

Tatăl vostru sforăie uşor.

îmi aduc aminte, Kate, că mi-ai spus odată:

— Povesteşte-mi cum era înainte să mă nasc eu.

Ce cuvinte candide, rostite cu atîta uşurinţă - mi-au dat fiori. Ar fi trebuit să mă simt încîntată, vrăjită, poate puţin flatată. Tu chiar aveai o idee despre vremea dinaintea apariţiei tale, un interes incipient pentru perioada aceea. Iţi dădeai seama că avea o legătură magică cu tine, chiar dacă te gîndeai la ea, probabil, ca la viaţa pe o altă planetă.

Cîţi ani aveai pe atunci, opt? Eram pe plaja din Cornwall, la Carrack Cove, ne-am petrecut trei veri acolo, iar aceea trebuie să fi fost a doua. Te învelisem în prosopul de plajă, aceia mare de un albastru decolorat, şi te ştergeam uşor. Mi-am spus atunci, îmi aduc aminte, că prosopul nu mai era ceva în care să te pierzi şi să te înăbuşi, crescuseşi binişor deja. Şi trecuse un an întreg de cînd, pe aceeaşi plajă, aţi învăţat amîndoi, cam pe neaşteptate, să înotaţi. Mai întîi tu, apoi

Nick aproape imediat în urma ta, cu o pin-unde ceasornic. Unul dintre acele prime nioim-iit unice din viaţă. Iar mie mi-a venit imediat sa va zic „doi creveţi". De ce nu „peşti"? Sau „eroi"':' Presupun că din cauza faptului că eraţi atît de rozalii şi de micuţi. Presupun că din cauza felului în care vă smuceaţi şi vă zvîrcoleaţi furios, dar plini de entuziasm, în apa puţin adîncă, fără să semănaţi cîtuşi de puţin cu nişte peşti. încă nu voiam să mă gîndesc cum veţi înota amîndoi spre larg. Creveţi.

Ai observat cumva privirea stranie din ochii mei ? O întrebare absolut nevinovată, dar care avea ceva ciudat în ea. Mi-ai spus „înainte să mă nasc eu", nu „noi". Nick era încă pe malul apei, cu Mike. S-a făcut mult mai înalt decît Mike acum, iar Mike a fost dintotdeauna un bărbat înalt şi zvelt. Mi-ai observat cumva momentul de şovăială? Dar am zîmbit imediat după aceea, sper. Presupun că am adoptat imediat o postură gînditoare, ca de discuţie între fete, deşi păstrasem încă un ton matern. Am continuat să te şterg şi ţi-am povestit, îţi vei aminti tu, despre o altă plajă, undeva departe, în Scoţia, unde, ţi-am zis eu, tăticul tău m-a cerut în căsătorie. în mijlocul unei dune de nisip, de fapt.

Asta s-a întîmplat acum opt ani. Jumătate din viaţa ta. Pe atunci încă mai îndrăzneam să port bikini. A fost una dintre acele clipe de panică, domolită apoi - vei înţelege în curînd ce vreau să spun - care de cîteva ori ne-au adus, pe Mike şi pe mine, la un fel de punct de cotitură. Şi acum? Da, am avut şi noi tensiunile noastre. Dar ne-ani ţinut de plan. Mîine, voi veţi hotărî

cum să ne judecaţi, să ne spuneţi dacă, în aceleaşi împrejurări, aţi fi făcut la fel. Ce idee stupidă : să fi făcut şi voi la fel!

Mi-ai spus că ţi-ar fi plăcut să-l ceri în căsătorie pe Nick - să exersezi o cerere în căsătorie în faţa lui Nick. Ţi-am zis că lucrurile nu prea merg aşa şi că, oricum, cererile în căsătorie ţin de vremurile de odinioară. Şi cum ar fi, ţi-am mai zis eu, dacă Nick spune că nu vrea? Costumul meu de baie era de un cafeniu închis, iar al tău era portocaliu. Bărbaţii, ţi-am zis, sînt cei care fac cererile în căsătorie, dacă aşa ceva se mai întîmplă vreodată în zilele noastre.

Şi uneori tot ei se ocupă şi de explicaţii. Dar eu cred că voi meritaţi să auziţi povestea întreagă de la mine, mama voastră. Mike vă va spune şi el povestea lui, versiunea lui. Mă rog, nu va fi o poveste, va fi pura realitate, în comparaţie cu povestea de care aţi avut parte pînă acum. In acelaşi timp, va fi un soi de versiune a unei realităţi. Din ce am învăţat în aceşti şaisprezece ani, ştim cît de greu e să faci diferenţa între ce e adevărat şi ce e fals, între realitate şi fantezie. E unul dintre lucrurile asupra cărora va trebui să vă decideţi şi voi, din păcate. Oare ce versiune veţi alege?

La ora două noaptea. Fireşte, v-am spus asta. Un uşor luciu fermecător peste acele întrebări despre cum vin pe lume copiii, întrebări care sosesc negreşit, mai devreme sau mai tîrziu, şi care pot fi uneori (sau puteau fi uneori, „pe vremuri") un prilej pentru o atmosferă stînjenitoare sîmbăta dimineaţa. Deşi nu a fost deloc aşa, atunci cînd aveaţi abia trei anişori şi aţi pus pentru prima oară întrebarea aceea nevinovată.

Aţi fost absolut incìntati, s-ar fi zis, să aflaţi că aţi venit amîndoi din burtica mea, că odinioară aţi fost acolo împreună. Căci tocmai acesta părea să fie amănuntul — vă mai aduceţi aminte, oare? - care vă făcea să nu vă mai încăpeţi în piele de bucurie, faptul că aţi fost acolo împreună. Ba chiar atît de mult încît, deşi vă mutasem deja în primele voastre pătuţuri separate, părea să vă accentueze şi mai mult obiceiul îndărătnic de a sfîrşi, totuşi, în acelaşi pat.

Intr-o dimineaţă v-am găsit aşa, încereînd să formaţi un singur ghem de carne strîns lipită, care se zvîrcolea, ca să nu mai spun că chicotea. Şi atunci mi-aţi explicat că exersaţi, că vreţi să vedeţi, cum era „înainte să vă fi născut". Şi vă reuşea, dacă se poate spune aşa, chiar foarte bine.

Ar fi trebuit să spun că, odinioară, nici eu nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie că eraţi amîndoi acolo, înăuntrul meu.

Dar cealaltă întrebare critică - cum aţi ajuns acolo? - n-a fost pusă deloc atunci. Stadiul dinaintea stadiului de „a nu fi născut încă" se afla dincolo de înţelegerea voastră. Insă ar trebui să ştiţi că la prima întrebare a apărut şi prima noastră atitudine şovăielnică, temporară : ne-am spus că atunci cînd va veni şi a doua întrebare, acea primă explicaţie ne va putea îndruma, ne va servi drept probă pentru celălalt lucru pe care trebuia să vi-l spunem. Iniţial, am crezut că o să vă spunem totul deodată, în acelaşi moment. Numai că atunci cînd chiar s-a întîmplat, eu am fost cea care s-a pripit să deschidă discuţia, iar tu, Kate - asta îţi vei aminti, cu siguranţă - m-ai lăsat cu gura căscată, luîndu-mi-o înainte.

Un alt moment de sinceritate ca între fete, asemănător cu cel despre cererile în căsătorie, şi nu cred că a fost la mult timp după aceea. Nu tatăl vostru, ci eu am fost cea care s-a aruncat dintr-odată cu capul înainte, obligîndu-se să dea toate explicaţiile. Deşi aş fi început cu lecţia clasică de biologie.

— Kate, sînt cîteva lucruri pe care ar trebui să le ştii... despre cum vin cu adevărat pe lume bebeluşii...

Dumnezeu ştie ce m-o fi îndemnat să fac asta. Vreo scurtă privire din ochii tăi, poate, pe care am luat-o drept provocare? Sau doar viteza cu care creşteaţi amîndoi? Despre ce vorbiserăm oare înainte? Iar tu ai fi putut să mă laşi să mă împleticesc mai departe, chiar să mă rostogolesc, ţinîndu-te încă strîns, într-o prăpastie despre care nu ştiai nimic. Şi, adevărul fie spus, îmi răsuna în cap un fel de gong : haide odată, spune-o şi gata! Dar tu mi-ai luat-o înainte.

— Te referi la ciclu şi aşa mai departe, mami? Te referi la ce trebuie să facă băieţii cu puţulicile lor? E în regulă, ştiu deja totul despre chestiile astea. Şi nu-ţi face griji, i-am spus şi lui Nick.

Oare cîţi ani aveai? Păreai atît de voioasă, de bine înfiptă pe poziţia ta, încît n-am mai vrut să o risc pe a mea. Şi nici măcar astăzi nu sînt sigură dacă vreau să aflu vreodată în ce au constat acele lecţii de biologie pe care i le vei fi dat lui Nick. M-ai privit cu absolută seninătate. Ei bine, asta rezolvă problema venirii pe lume a bebeluşilor şi, pentru moment, rezolvă şi toate celelalte probleme care decurg din ea.

Poate că totul ar fi trebuit să se desfăşoare exact invers. Fericita întîmplare că eraţi atît de bine informaţi, cel puţin în aparenţă, ar fi trebuit să ne ajute pe Mike şi pe mine să ne vedem mai repede de planurile noastre. Dar adevărul este că tocmai atunci am recurs la atitudinea noastră standard : cînd vor avea şaisprezece ani. Desigur, eraţi prea mici atunci pentru planurile noastre. Şi, pe de altă parte, dacă problema cu venirea pe lume a copiilor era cu adevărat rezolvată şi nu mai reprezenta un fel de punct critic la care puteam ajunge în orice moment, ce nevoie mai era să ne grăbim şi să dăm de necaz?

Prea bine, sînt sigură că veţi înţelege asta: am făcut-o ca să ne protejăm atît pe noi cît şi pe voi, să prelungim atît perioada noastră de huzur cît şi pe a voastră. Veţi reuşi oare să ne înţelegeţi? Ne veţi condamna oare - o problemă neînsemnată, poate - pentru că am amînat totul atît de mult? Sau veţi pricepe, la vîrsta matură de şaisprezece ani, că momentul potrivit n-ar fi venit niciodată şi că oricum e poate doar ceva teoretic? Cel puţin ne vom fi ţinut cu adevărat, cu stricteţe, de data pe care am fixat-o noi înşine.

Afară aud ploaia care tocmai începe să cadă, lovindu-se uşor de frunze. Dintr-un motiv prostesc, am verificat prognoza meteo înainte să mergem la culcare, de parcă am fi plănuit vreo călătorie importantă. Insă nu vom pleca nicăieri, iar ultimul lucru care mai contează acum este vremea. Dar au anunţat ploaie, ploaie neîntreruptă şi stăruitoare, din zori pînă după-amiază tîrziu. Ei bine, a început mai devreme. O ploaie ropotitoare de vară. Nu pot spune că-mi pare rău. E

o vreme numai bună pentru a rămîne în casă. Nu pot spune că-mi pare rău că mîine vălul ploii va înconjura casa asta şi o va izola ca o perdea sau ca un cordon de siguranţă.

Ce altceva pot face decît să vă povestesc cum a fost? Ce altceva pot face decît să vă spun versiunea mamei voastre despre vremea dinainte să vă naşteţi voi ? Aveţi şaisprezece ani şi e tîrziu în noapte, dar iată o poveste de culcare.

2

L-AM CUNOSCUT pe tatăl vostru cînd aveam douăzeci de ani şi el douăzeci şi unu, la Brighton, în 1966, pe cînd eram amîndoi studenţi la Universitatea Sussex. Cînd spun „cunoscut" vreau să zic, de fapt, că „m-am culcat cu el", deşi nu a fost vorba despre prea mult somn în noaptea aceea. Ar trebui să fiu sinceră de la bun început, dacă am de gînd să continui la fel. II cunoscusem deja, îl cunoscusem doar, iar cînd l-am cunoscut mai îndeaproape, el deja le cunoscuse îndeaproape sau destul de îndeaproape şi pe cele două colege de apartament ale mele, Linda Page şi Judy Morrison.

Despre tatăl vostru vorbesc, despre bărbatul acesta care doarme buştean lîngă mine acum. Cam aşa stăteau lucrurile în 1966. N-ar fi putut să fie la fel în 1956, dar puteau fi astfel zece ani mai tîrziu, mai ales la o universitate nouă precum Sussex. Probabil că lucrurile nu erau aşa tot, timpul, dar, cel puţin pentru tatăl vostru şi pentru mine, aşa era în acele prime luni ale anului 1966. De fiecare dată cînd ne referim la anii '60, voi

amîndoi începeţi să căscaţi sau vă sticlesc ochii de parcă lucrurile ar fi mult mai libere şi mai lipsite de inhibiţii acum. Insă eu nu sînt prea sigură că situaţia este într-adevăr aşa. Pentru ce sînteţi pregătiţi voi, de fapt, dragii mei, la înaintata vîrstă de şaisprezece ani? Ia spuneţi-mi şi mie. Noi cel puţin aveam parte de o epocă nouă, una „eliberată", cum o numeam uneori. Şi nici nu era atît de amatoricesc totul, ori atît de lipsit de orice scop. Tatăl vostru se cam culca cu cine se nimerea. S-a culcat cu Linda şi (se prea poate) cu Judy în succesiune imediată, iar apoi s-a culcat cu mine. După care nu s-a mai culcat niciodată cu altcineva. Acum se culcă doar cu mine. Iar acestea sînt nişte lucruri simple şi fundamentale care nu mi-au trezit niciodată îndoieli şi sper, cel puţin în această privinţă, că nici voi nu v-aţi îndoit vreodată. Iar toate acestea se adaugă la ceva ce sper că va conta destul de mult atunci cînd tatăl vostru vă va vorbi mhne-dimineaţă.

La Universitatea Sussex aveam un doctor cu un nume potrivit pentru acele împrejurări: doctorul Pope1. Din cînd în cînd făceam coada obişnuită împreună cu alte fete, ca să îmi iau dispensa, îmi aduc aminte de o altă coadă, la care am stat cu mai puţină nerăbdare, pe cînd eram mică, pentru vaccinul împotriva poliomielitei. Ceea ce făcea ca acea epocă să fie atît de nouă, de diferită de cele anterioare, era o mică pilulă: o dată pe zi timp de douăzeci şi una de zile, urmate de o întrerupere de o săptămînă. Un strop de ştiinţă, un strop de magie socială. Se numea

1. Pope - papă (engl.)

epoca toleranţei, dar oare pilula producea epoca sau epoca făcea pilula? Probabil că preocuparea pentru sex a existat dintotdeauna, iar părinţii noştri ştiau şi ei cum să se descurce. însă mai existase oare înainte o asemenea pripă, o asemenea abundenţă de sex, de parcă tocmai ar fi fost descoperit pentru noi anume, precum aurul din Klondike1, în South Downs" ? Bineînţeles, nu fusese descoperit tocmai atunci. Dar şi noi eram copii ai timpului nostru, aşa cum voi sînteţi copii ai timpului vostru. Deşi poate că înţelegem de abia mai tîrziu cărei epoci îi aparţinem mai exact.

Doctorul Pope era unul dintre acei medici tineri, un proaspăt absolvent, de abia ieşit de pe băncile şcolii, care era mai mult decît fericit, cred eu, să aibă parte de un asemenea aflux de paciente în general sănătoase şi nu cu mult mai tinere decît el. Parcă îi mai văd încă, în faţa ochilor, chipul lui deloc papal, ba chiar imitînd aproape batjocoritor feţele preoţeşti. Părul de culoare închisă, ochii întunecaţi, un gust aparte pentru cravate viu colorate, deloc obişnuite la un medic. Jumătate dintre fetele care mergeau la cabinetul lui se simţeau niţel atrase de el. Doctorul Pope este acum unul dintre acele chipuri neînsemnate şi întîmplătoare din trecut - într-o bună zi o să vi se întîmple asta şi vouă - care îţi răsar dintr-odată în minte de ajungi să te întrebi unde sînt oamenii aceia acum, ce fac

1. Regiune din Canada unde s-a descoperit aur la sfîrşitul secolului XIX, provocînd o imensă goană după aur în toată zona.
2. Regiune deluroasă din sudul Angliei, în special în Sussex.

ei în acest moment? Oare mai au încă părul acela întunecat? Deşi ţi se poate întîmpla la fel, aceeaşi apariţie ca din senin, şi cu oameni care nu pot fi numiţi deloc întîmplători.

Tatăl vostru se culca cu cine se nimerea şi, mulţumită doctorului Pope, la fel făceam şi eu. Hai să nu fim foarte precişi în privinţa aceasta, cine o făcea mai mult, dar să lăsăm avantajul de partea tatălui vostru. Eu eram mai mică, chiar dacă numai cu şase luni. Şi, de dragul onestităţii fie spus, tatăl vostru, înainte să mă cunoască pe mine şi chiar în acele vremuri binecuvîntate ale pilulei, nu mergea nicăieri fără o rezervă tradiţională: un pachet de trei prezervative. Puteţi zice că aceasta e o informaţie care nu vă priveşte pe voi în special. I-am spus:

— N-o să ai nevoie de astea.

Dar tatăl vostru fusese dintotdeauna foarte precaut.

Cum o fi pentru voi nu ştiu. In această perioadă de la mijlocul anilor '90, cînd vîrsta de şaisprezece ani înseamnă, de fapt, optsprezece şi cînd, din cîte îmi pot da eu seama, ceea ce odinioară se petrecea la facultate se petrece acum în timpul liceului, s-ar zice că ar trebui să fiţi cel puţin începători. Cu toate informaţiile alea căpătate destul de devreme şi cu care păreaţi atît de bucuroşi să vă făliţi odinioară. Cum vin pe lume copiii ? Toate informaţiile astea pluteau în aerul pe care îl respiraţi, în acea vorbărie obişnuită (în aparenţă) a copiilor mici şi nu necesită vreo lămurire specială.

Insă, pe de altă parte, cu tot ce vă înconjoară zilele acestea, zecile de eleve însărcinate (da,

Kate, îmi fac griji), cred că uneori apare o reacţie contrară nefirească. De ce să te arunci după ceva ce este atît de limpede la îndemînă? Un soi de extenuare după sex înainte să înceapă totul, un soi de puritate sau doar o cumpătare încăpăţînată. Abstinenţa este noua eliberare : oare astfel se întoarce roata acum? Uneori, atunci cînd ne referim la acei atît de minunaţi ani '60, care pe voi vă fac să căscaţi, nu e numai ca să vă arătaţi făţiş plictiseala. Uneori, în ochii voştri se întrezăreşte o urmă ştearsă de neîncredere sau enervare, ca şi cînd aţi vrea să spuneţi'. Nţ, nţ ! Ca şi cînd aţi fi pe punctul de a ne spune, cam pe ultima sută de metri, probabil: „Hai, maturi - zaţi-vă odată!".

Intre noi există o distanţă de cîţiva ani buni, după cum presupun că v-aţi dat seama şi singuri. Voi aveţi şaisprezece ani, tatăl vostru are cincizeci. Dar aceasta e o altă problemă care a devenit destul de anostă în vremurile de-acum. Treizeci, treizeci şi cinci: această vîrstă nu mai e un capăt de lume pentru nici o femeie. Mike spune - sînteţi deja obişnuiţi cu tonul lui ironic şi uşor profesoral, deşi sînt sigură că nu va adopta acest ton cînd va vorbi cu voi mîine - că totul se schimbă, că nu mai există acea presiune a efemerităţii, că vom ajunge cu toţii, în curînd, să trăim pînă la o sută de ani şi să procreăm la vîrsta de cincizeci de ani. Mă rog.

— Toate celelalte lucruri rămînînd la fel, adaugă el. Dacă nu apare, între timp, zice el, vreun sistem cu totul şi cu totul nou.

Deci şi un ton uşor profetic. Oricum, după cum ştim cu toţii, pe vremuri oamenii se puteau

considera norocoşi dacă ajungeau la patruzeci de ani, iar pe atunci existau mirese de paisprezece ani (dacă nu chiar de opt ani, Kate).

Ştiu şi eu... Lumea nu mi se pare mai potolită şi mai stabilă, are acest fel al său de a se precipita dintr-odată. Nu ştiu cum vi s-o părea vouă. Dar ceea ce ştiu cu siguranţă e că la şaisprezece ani sînteţi încă virgini amîndoi. N-am nici o dovadă şi n-am nici confirmările voastre directe, e doar pură intuiţie. Şi nici nu cred că asta are ceva de-a face cu lumea din jurul vostru şi cu faptul că acum aveţi mai mult timp la dispoziţie şi puteţi lua totul cu calm şi nepăsare. Are însă de-a face cu voi, cu ceea ce sînteţi: Nick şi Kate, cu acea frînghie invizibilă întinsă între voi doi, uneori încîlcindu-se dureros. Mici frecuşuri şi izbucniri, la care nu au ajutat deloc recentele simptome de tensiune între părinţii voştri. Din cînd în cînd, se mai trînteşte cîte o uşă.

Nu ştiu cum vă va afecta discuţia de mîine. Vor ceda oare toate frînghiile noastre ? Aveţi şaisprezece ani, puteaţi să aveţi optsprezece ani, sînteţi oare destul de maturi şi pregătiţi să faceţi faţă la orice ? Rămîne de văzut. în acest moment, mi se pare că sînteţi la fel de schimbători, uneori foarte maturi din senin, alteori copilăroşi dintr-odată, capricioşi, plini de toane sau debordînd de vioiciune şi de vervă, ca toţi adolescenţii. Şi sînteţi virgini. Din afară, pare un lucru atît de drăgălaş. Precum drăgălăşenia, văzută tot din afară, a legăturii de neînlăturat dintre voi. Şi, slavă Domnului, pentru moment, vă aveţi unul pe celălalt. Sînteţi virgini, aţi putea spune, şi într-un alt mod.

3

SUSSEX ÎN ANII '60[1]: expresia în sine sună ca o amestecătură glamoroasă. Iar Sussex era locul potrivit, era cea mai tare, cea mai mişto universitate din zonă. Şi bineînţeles că era locul potrivit, că doar acolo l-am cunoscut pe tatăl vostru.

Eu urmam engleza şi istoria artei. Tatăl vostru era student la biologie - sau ştiinţe biologice, după cum se spunea acolo. Acum eu sînt unul dintre directorii de la Walker & Fitch, iar tatăl vostru e mai mult decît un director, în mare parte deţine şi conduce editura Living World Books, care include Living World Magazine. Uite cît de departe am ajuns. El încă mai e în domeniul ştiinţei, într-un anumit fel. Cu alte cuvinte, acum o vinde. Iar din cînd în cînd, după cum aţi şi observat probabil, se lasă cuprins de remuşcări şi de regrete pentru că ar fi abandonat „adevărata" ştiinţă doar ca să facă bani. De parcă n-ar fi fost de-ajuns acei ani de sărăcie înainte să veniţi voi pe lume, cînd nu scotea aproape nici o para chioară de pe urma ştiinţei.

1. Sussex in the Sixties (engl.)

Iar acum, ironia sorţii face ca timpurile să se schimbe din nou: au apărut peşti mai mari care stau la pindă, pregătiţi să înghită cu totul Living World şi tatăl vostru e la un pas de a vinde totul. încă un anunţ pe care îl mai are de făcut.

Pe voi v-am avut destul de tîrziu - cu o prevedere foarte abilă, s-ar zice acum — dar adevărul este că nici noi n-am avut habar. Ştiinţa a început să dea randament, transformîndu-se în „cărţi de popularizare", abia după ce v-aţi născut voi, iar tatăl vostru s-a dovedit a fi un editor de succes pe cînd voi eraţi prea mici ca să vă puteţi da seama.

Să fi avut vreo legătură cu voi? Se prea poate. Rămîne sub semnul întrebării dacă aţi avut ceva de-a face cu faptul că a renunţat la ştiinţa adevărată, că a abandonat biologia în primul rînd. Din moment ce asta s-a întîmplat înainte să vă naşteţi voi, v-aţi putea întreba cum aţi fi putut avea vreo influenţă într-un fel sau altul.

Tatălui vostru îi place să susţină că succesul său de acum ţine numai şi numai de baftă, de şansa de a se fi aflat în locul potrivit la momentul potrivit. Că totul ţine numai de noroc şi de „unchiul" său, Tim - voi ajunge şi la el mai încolo. Dar eu cred că s-a întâmplat cam la fel cum a fost cu pilula aceea anticoncepţională. Ce a apărut mai întîi: pilula şi ştiinţa care a produs-o sau schimbarea epocii care a însoţit toate astea? Ştiinţa n-ar fi devenit niciodată populară dacă tatăl vostru, între alţii, nu şi-ar fi descoperit acea înzestrare, acel talent pentru marketing, care să facă ştiinţa accesibilă oamenilor. Şi nu s-a „întîmplat" pur şi simplu ca el să se afle acolo, la momentul potrivit. Se afla acolo

de o bună şi dubioasă bucată de vreme (eu eram dintre aceia care se îndoiau) înainte să sosească momentul potrivit.

Lui încă îi mai place să nege acest adevăr şi să îşi permită acele clipe de regret nostalgic după ştiinţă. Dar asta e în proporţie de cel puţin cinci-zeci la sută o prostie, un moft - credeţi-mă pe mine - sau pur şi simplu ţine de cu totul altceva. A vinde nu înseamnă a renega, altminteri n-am mai avea nimic pe numele nostru. Eu cumpăr şi vînd artă. Ani la rînd, după cum îi amintesc tatălui vostru, din asta ne-am cîştigat pîinea cea de toate zilele. Dar mie încă poate să-mi mai placă. încă îl mai ador pe Tintoretto. Cu asta îi închid gura de obicei. Şi tatăl vostru apreciază un tablou bun. De-a lungul anilor, şi-a format ochiul. Şi chiar va recunoaşte, dacă îl veţi încolţi, că departamen-tul de creaţie de la Living World este un factor important în succesul lui. „Unchiul" Tim pur şi simplu nu a fost niciodată vizual.

Iar eu bineînţeles că apreciez, ca şi tatăl vos-tru, tablourile, chiar dacă nu sînt de Tintoretto, pe care acum putem să le cumpărăm şi să le punem pe pereţii casei noastre. Casa aceasta, pe măsură ce voi aţi crescut, s-a umplut de tablouri sau, după cum vă place vouă să spuneţi, de „chestii". Şi pe deasupra mai e şi o casă mare, iar voi poate că v-aţi întrebat deja - adolescenţii, în zilele noastre, par mai pricepuţi la lucrurile astea — de ce nu ne-am mutat deja într-o casă şi mai mare, în care să încapă şi mai multe chestii, la o scară şi mai extinsă. Mai ales că de curînd am cumpărat, într-o doară, o casă la ţară, în Franţa, pe care tatăl vostru a numit-o „vizuina"

şi la care se mai lucrează încă. Să vinzi totul şi să cumperi din nou. Dacă toate celelalte lucruri ar fi rămas la fel, ca să folosesc expresia tatălui vostru, am fi putut să ne aflăm acolo chiar acum, să ne petrecem weekendul verificînd cît au mai înaintat lucrările şi poposind la Hotel des Deux Eglises. Cred că el şi-ar dori ca locul să fi fost gata deja, pentru a se refugia de îndată acolo.

Dar nu au rămas toate celelalte lucruri la fel, deşi ne aflăm cu toţii în această casă în noaptea asta, după cum se şi cuvine. Practic toate amintirile voastre se află în casa asta, aproape toată viaţa voastră s-a desfăşurat între aceşti pereţi. „După ce împlinesc şaisprezece ani", am zis noi. Cum am fi putut să ne mutăm altundeva înainte, cum am fi putut să vă spunem ceea ce o să vă spunem mîine altundeva decît aici?

Pe vremuri am stat cu tatăl vostru într-un demisol din Earl's Court. Pe pereţi - postere jerpelite, doar reproduceri. Iar în acele vremuri, tatăl vostru era, într-adevăr, un adevărat om de ştiinţă şi chiar lucra într-un laborator. Sfera sa de specialitate, după cum ştiţi, era reprezentată de moluşte, iar în cadrul acestui domeniu aparte, ramura sa specială se ocupa de melci. Şi sectorul său special din cadrul acestei ramuri speciale, despre care el ar spune că nu e deloc redusă, era construirea şi importanţa, întreaga însemnătate evolutivă şi ecologică a cochiliilor melcilor. Cum se fac ele? De ce melcii nu rămîn pur şi simplu nişte limacşi? O întrebare care mie şi vouă poate că nu ne-ar trece niciodată prin cap. Dar acesta era doar încă unul dintre numeroasele exemple, după cum ar putea spune tatăl vostru pe tonul

lui de profesor, de măiestrie a biologiei în chimie, în inventivitatea suborganică.

Mă refer acum, fireşte, la articolul lui, apărut cu mulţi ani în urmă în Living World. (Un articol foarte insipid şi mai deloc ştiinţific, ar spune el, deşi eu una ştiu că pentru el a însemnat foarte mult, ştiu că a fost un gest ţintit către doctoratul pe care îl abandonase deja de multă vreme.) Şi nu doar în chimie, ci şi, cu timpul şi printr-un proces îndelungat şi lent, care depăşeşte cu mult nevoile moluştelor, în mineralogie, în geologie, în însăşi compoziţia lumii. Or, după cum mi-a şi zis odată, pe cînd ne aflam încă în Sussex: un melc turtit n-are de unde să ştie, dar fără capacitatea strămoşului său de a-şi crea o cochilie, astăzi pur şi simplu n-ar exista nici urmă de South Downs.

Gîndiţi-vă numai, ar fi putut să studieze melcii turtiţi. Dar e\i nu cred că tatăl vostru chiar a abandonat vreodată ştiinţa. Şi încă mai are cîte ceva de spus, încă vă mai poate ţine cîte o prelegere care să vă lase cu gura căscată.

Melci, nu melci turtiţi. Primii se mişcă, cît de cit, dar ceilalţi stau pur şi simplu lipiţi de stîncile din apă. Mike a ales melcii. Şi ce alegere potrivită pentru un bărbat care va cunoaşte succesul mult mai tîrziu în viaţă, m-am tot gîndit eu uneori, deşi n-am spus niciodată nimic, fireşte. Tatăl vostru şi melcii lui.

Probabil că s-au strîns deja afară acum, o întreagă recoltă de melci în această ploaie de vară. Ploaia îi atrage întotdeauna sau îi scoate la lumină, mai bine zis. Casa aceasta este încercuită de melci, poate că într-un mod foarte corespunzător şi cu o empatie delicată şi nostalgică. Acum

îi tratăm ca pe nişte dăunători de grădină ce sînt, îi omorîm la nimereală şi fără pic de milă. Dar odinioară tatăl vostru a fost expert în melci. Şi, pe vremuri, la Universitatea Sussex, a fost cu adevărat student la biologie, deşi pe atunci aş fi putut spune că domeniul său de specialitate era propria sa biologie.

Linda Page şi Judy Morrison ar fi putut spune şi ele acelaşi lucru. Stăteam toate trei împreună, într-un apartament de pe Osborne Street, în Brighton. Ne-au fost domnişoare de onoare la nuntă. Pe Linda aţi cunoscut-o acum cîţiva ani. în cele din urmă s-a măritat cu un avocat simpatic şi rotofei, iar acum locuieşte în Highgate[1]. Ceea ce n-aţi ştiut niciodată era că, odinioară, ea s-a culcat cu tatăl vostru. Cu Judy n-am prea mai păstrat legătura. N-ar trebui s-o las să se transforme într-un doctor Pope, adică într-una dintre acele persoane la care te gîndeşti dintr-odată şi te întrebi ce mai fac. Altădată, ne strîngeam toate trei din cînd în cînd, ne întîlneam să luăm prînzul împreună sau ieşeam seara pe undeva. Uneori ne vedeam la Piero's, pe Jermyn Street, puţin mai sus de sediul Walker's (Simon, ridicînd din sprinceană ca întotdeauna, a vrut să-i fac prezentările). Linda şi Judy: cele două persoane de pe lumea asta cărora le-aş fi putut dezvălui toată povestea. Cînd am fi ajuns la cea de-a treia sticlă, deja inutilă. Dar nu le-am spus niciodată nimic.

Cele trei surori de pe Osborne Street. împărţeam împreună aproape toate lucrurile. Se poate să-l fi împărţit şi pe tatăl vostru. Nu sînt sigură însă nici acum dacă asta s-a întîmplat şi cu Judy.

1. District din nordul Londrei.

Tatăl vostru se pricepe să păstreze discreţia. Aşa şi trebuie. Dar oricît de departe om fi mers noi cu împărţitul lucrurilor înainte, după ce m-am înfruptat eu prima oară din tatăl vostru, bineînţeles că n-a mai existat nici o împărţire. Asta ar trebui s-o ştiţi şi voi, măcar de dragul sincerităţii relatării. întîi şi întîi, tatăl vostru a vizitat-o pe Linda deşi ar fi mai corect să spunem că Linda a fost cea care l-a adus prima la noi acasă. Dar relaţia tatălui vostru cu Linda n-a durat prea mult. E încă o chestiune nerezolvată cine cui i-a dat papucii. Eu cred că şi-au dat papucii reciproc, cu binişorul. Apoi e de presupus că a urmat Judy. Dar după aceea mi-a venit rîndul mie.

Osborne Street numărul treizeci şi trei, Brighton. La o aruncătură de băţ, după cum le place să spună celor din Brighton, de ţărmul mării. Dar, în nopţile liniştite, în timpul fluxului, se putea auzi uneori zgomotul valurilor spărgîndu-se uşor la mal, ca nişte talgere îndepărtate după cum mi-am spus eu întotdeauna, iar în nopţile furtunoase şi umede, aveai senzaţia că picăturile de ploaie de pe geamul ferestrei ar fi putut fi o bură fină din mare.

Noi aveam cele două etaje de sus: trei dormitoare şi o bucătărie, cu o uşă separată la intrare şi cu o scară numai a noastră: mai degrabă un duplex decît un apartament. Aşa cum eram Cele trei surori, eram şi Cele trei chiriaşe din duplex. Linda avea dormitorul care dădea la stradă, eu îl aveam pe cel de lîngă al ei, iar Judy avea camera de sus. Şi fiecare dintre noi îşi avea musafirii ei.

Mike a susţinut încă de atunci că s-a culcat cu Linda şi cu Judy mai întîi doar ca să ajungă la mine, ceea ce poate suna la fel de prostesc,

deşi eu n-am spus niciodată asta pentru că nu se prea cădea să-l contrazic. Dar hai s-o spunem pe-a dreaptă: ne aflam cu toţii acolo, sub acelaşi acoperiş. De parcă el ar fi fost vreun Făt-Frumos, iar Linda şi Judy erau doar nişte încercări la care era supus, nişte obstacole care îi răsăriseră dintr-odată în cale numai ca să-l prindă în cursă şi să-l reţină din drumul către ţinta sa altminteri neabătută.

In orice caz, rezultatul a fost acelaşi, iar eu am un rezumat al meu, foarte simplu, de la care n-am deviat niciodată. Nu-mi pot aduce aminte exact dacă la acea vreme eram, de fapt, geloasă sau nerăbdătoare, sau poate doar disperată, în timp ce el îşi croia drumul către mine, după cum a susţinut mai tîrziu. Sau dacă mi-am spus, pur şi simplu, ori am sperat că dacă reuşeam să devin a treia la rînd aş fi căpătat un oarecare avantaj. însă ceea ce i-am spus tatălui vostru şi vă spun şi vouă acum e că am avut baftă, vai, şi ce baftă, că a treia încercare a fost cea norocoasă.

Iar norocul a rămas de partea noastră. Adevărul incontestabil şi de nestrămutat e că tatăl vostru nu a mai încercat cu nimeni altcineva după aceea. Zilele noastre de audiţii, ca să zic aşa, se încheiaseră. Ne găsiserăm unul pe celălalt. Tatăl vostru s-a urcat în patul meu într-o noapte, la Brighton, acum aproape treizeci de ani, şi, deşi locul, camera şi patul s-au tot schimbat din cînd în cînd, nu l-a mai părăsit, de fapt, niciodată.

4

„A TE CULCA CU CINEVA", ce expresie caraghioasă. Nu înseamnă ceea ce vrea să spună, deşi uneori se reduce doar la asta. De parcă cea mai mare apropiere de o altă fiinţă umană e să stai întins lîngă acea persoană, inconştient că celălalt se află acolo măcar. M-am culcat cu tatăl vostru aproape treizeci de ani. Asta înseamnă cam zece ani, dacă staţi să vă gîndiţi, de uitare reciprocă. Deşi uitaţi-vă la mine acum, trează de-a binelea. în noaptea asta nu dorm cu el.

Şi nici în noaptea aceea, în urmă cu treizeci de ani, n-a prea fost vorba despre dormit. Deşi nu asta contează, la bun început, credeţi-o pe mama voastră pe cuvînt. Discuţiile din pat contează. Veţi descoperi şi voi acelaşi lucru într-o bună zi, sper eu, deşi nici măcar nu aţi demarat procesul, din cîte îmi dau seama, de a găsi pe cineva cu care să vă culcaţi. Iar eu, propria voastră mamă, nu prea pot să vă spun: hai, a sosit momentul s-o luaţi din loc, sîntem în 1995, e momentul să începeţi şi voi să vă culcaţi cu cine s-o nimeri, e momentul să urmaţi exemplul nu

prea recomandabil al mamei voastre. Pînă acum nu v-aţi culcat decît unul cu celălalt, cu multă vreme în urmă, cînd eraţi bebeluşi, şi apoi din nou, într-un mod cam subversiv, pe cînd de abia începuserăţi să umblaţi, lucru de care oricum nu veţi vrea să vă aduc aminte.

Dar ascultaţi-o pe mama voastră, vorbind în pat de una singură.

Ştiam că nu fusese la fel cu Linda, cel puţin: nici un fel de discuţii în pat în cazul ei. Camera sa era alături de a mea, iar peretele nu era prea discret. Mult zgomot, multe sunete din pat. Şi auzeam - ce ciudat să-mi aduc aminte asta acum - gîfîielile ascuţite şi accelerate ale Lindei. Dar nu auzeam prea multe cuvinte, nu auzeam nici o frîntură de conversaţie. Şi după nu foarte mult timp, nu mai auzeam nimic: doar sunetul a doi oameni care dormeau în timp ce eu stăteam trează, sunetul a doi oameni care dormeau împreună în acelaşi pat şi chiar asta făceau: dormeau.

Dar Linda, dacă ar fi fost trează, cînd mi-a venit mie rîndul, dacă ar fi ascultat cu vreun aparat special, poate un pahar lipit de perete, ne-ar fi auzit şoptind şi murmurînd, pînă tîrziu în noapte. Ne-ar fi auzit cu siguranţă fremătînd şi zvîrcolindu-ne, iar apoi ar fi auzit un sunet mai lin, mai molcom, doar o unduire minunată şi regulată, din cîte îmi amintesc eu, doar scîrţîitul domol al patului meu. Dar, printre picături atunci şi mai tîrziu apoi, ar fi auzit, dacă ar fi ciulit bine urechea, murmurul poveştilor vieţilor noastre. Deşi, la o adică, nu sînt sigură, cunoscînd-o pe Linda, că i-ar fi păsat chiar aşa de mult sau că s-ar fi deranjat să asculte, după ce

o terminase cu tatăl vostru şi îşi văzuse mai departe de viaţa ei, lucru pe care îmi vine greu să-l înţeleg, însă pentru care trebuie să-i mulţumesc cu vîrf şi îndesat.

Discuţiile în pat. Atunci îţi dai seama, atunci ştii că se întîmplă ceva deosebit, ceva special: că aceasta ar putea fi cea mai importantă noapte din viaţa ta. într-o zi - într-o noapte - sper că veţi cunoaşte şi voi senzaţia aceasta, cu oricine s-o întîmplă să fie : dorinţa cuibărindu-se în voi, dorinţa nu doar de a vă contopi trupurile, ci tot ce aveţi, toţi anii voştri, toate amintirile voastre de pînă în acel moment. Şi de ce aţi simţi nevoia să faceţi asta, dacă nu pentru că aţi fi realizat deja că vă veţi împărţi viitorul cu acea persoană?

Eu aveam douăzeci de ani, el, douăzeci şi unu. La un moment dat, în toiul acelei nopţi, mi-a spus că, pe cînd avea douăzeci şi unu de ani, tatăl lui fusese prizonier de război, pe undeva prin Germania. De ce mi-a spus asta atunci? Nu prea voiam să ştiu nimic despre tatăl lui, nu încă. îmi povestea, fireşte, despre bunicul vostru Pete. Dar presupun că m-a făcut să vreau să-l strîng şi mai tare în braţe - pe tatăl vostru, vreau să zic. Oare ar trebui să vă spun asta? Presupun că, în acea primă noapte, îl strîngeam în braţe pe tatăl din tatăl vostru. Mi-l închipuiam pe tatăl vostru ca pe un prizonier de război care tocmai se întorsese acasă. Slavă Domnului! De parcă picioarele mele ar fi fost încolăcite în jurul bunicului vostru Pete. Care e mort acum. Ce-mi mai poate trece prin minte!

Ne născuserăm amîndoi în 1945 — Mike în ianuarie, eu, în august - şi amîndoi, după cum

am aflat, eram singuri la părinţi. în ianuarie 1945, cînd s-a născut Mike, tatăl lui dîrdîia îngheţat printr-un lagăr de prizonieri. Şi uite-ne pe noi acolo, la mare, avînd la dispoziţia noastră un campus universitar modern, în South Downs, bucurîndu-ne de cea mai frumoasă perioadă a vieţii noastre, de noaptea vieţii noastre mai bine zis.

De toate acestea ţine miracolul naşterii voastre.

Nici nu vreau să mă gîndesc cît de îndepărtat şi de istoric trebuie să vi se pară vouă anul 1945. Pînă şi mie începe să mi se pară cam îndepărtat şi istoric. Nu-ţi trece niciodată prin cap că propria ta viaţă îţi va da sentimentul că „aceea era o altă epocă, o altă vreme, o altă lume". Dar ţi se întîmplă, vă va veni şi vouă rîndul. Poate chiar mai repede decît credeţi. Şi presupun că e un sentiment de care vom avea parte din ce în ce mai mult, dacă ajungem să trăim pînă la o sută de ani.

Mi-a spus că părinţii lui locuiau în Orpington[1]. Tatăl lui avea o mică fabrică în Sidcup - „Produse laminate Dean & Hook", după cum ştiţi. Dar acestea erau lucruri asupra cărora nu voiam să se insiste, în timp ce stăteam acolo întinşi, pe patul din Osborne Street. Aşadar: el locuia în Orpington şi eu locuiam în Kensington[2]. Oare mai conta? Amîndoi locuiam deja în Sussex, iar în curînd aveam să locuim, nu doar să dormim, împreună. Şi Mike, după cum s-a dovedit, oricum era un fel de băiat din Sussex.

— Şi tatăl tău? m-a întrebat tatăl vostru.

1. Fost district din sud-estul Angliei, în Kent.
2. District bine cotat din zona metropolitană londoneză.

Un schimb cinstit de informaţii şi o întrebare rezonabilă, chiar dacă nu a fost bine-venită şi a trebuit să trag adînc aer în piept. Una dintre primele noastre conversaţii a fost despre taţi. Tatăl meu - bunicul vostru Dougie, pe care nu l-aţi cunoscut niciodată - avea şaizeci şi şase de ani atunci. Pe mine mă avusese (şi doar pe mine) chiar mai tîrziu, mult mai tîrziu, decît v-am avut Mike şi cu mine pe voi. Tata avea patruzeci şi cinci de ani cînd m-am născut eu, fără cîteva luni - era aproape la fel de bătrîn ca secolul. Iar in 1944 se căsătorise cu o femeie cu douăzeci de ani mai tînără decît el, cu mama mea, Fiona, care acum are doar şaptezeci şi cinci. Nu ştiu de ce spun „doar". Ea e, desigur, bunica voastră Fiona, pe care n-aţi cunoscut-o, din diferite motive. Nu cred că apelativul de „bunică" a fost vreodată unul dintre marile ei scopuri în viaţă. Tata îi spunea uneori Fifi.

Viaţa în familie - viaţa în familia mea, vreau să spun - e de pe acum o chestiune istorică, dar pe vremea cînd l-am cunoscut pe tatăl vostru era încă pe cale de a fi lămurită. Era ca unul dintre acele lucruri despre care se bîrfeşte la şcoală. Părinţii mei se despărţiseră, după care divorţaseră. Fiona avea pe altcineva, pe viitorul meu tată vitreg, Alex. Şi, ca să nu rămînă în urmă, şi tata avea pe cineva. Cu alte cuvinte, ca să fiu mai exactă, cineva îi dădea tîrcoale, gata să se năpustească asupra lui: viitoarea mea mamă vitregă, Margaret, care avea doar treizeci şi şase de ani.

Eram mai mică decît sînteţi voi acum cînd am aflat cum stăteau treburile în familia mea. Şi nu e deloc acelaşi lucru, v-o pot spune din

experienţa mea prematură, în semn de solidaritate. Pînă în 1966, trăisem deja cîţiva ani buni cu durerea familiară a acestei situaţii, dar nu eram prea dornică să arunc povara acestor complicaţii dezagreabile asupra tatălui vostru şi, după cum mi se părea mie, asupra micului său trio simplu din Orpington.

Insă aceea nu era chiar singura problemă din prima noastră noapte, altminteri cu adevărat fericită, credeţi-mă pe cuvînt.

Dar să ne întoarcem la acel dormitor din Osborne Street. Patul avea o tăblie cu şipci de lemn, cu un design comun şi deloc ademenitor, ca o porţiune de gard lustruit. Lîngă pat se afla o veioză cu un abajur de pergament şi, în cealaltă parte a camerei, aveam o lampă obişnuită. Pe podea zăceau trei perne roşii imense, pe post de canapea şi fotolii asortate. O bună parte dintre lucrurile din camera aceea se aflau pe jos. Dar, pe un perete, parcă veghind asupra tatălui vostru şi a mea, se afla posterul albumului The Five Faces al celor de la Manfred Mann, deşi cu ambele veioze stinse mare lucru nu era de văzut. Cinci-patru-trei-doi-unux.

Nu voi uita camera aceea. Nu ştiu dacă în noaptea aceea se putea auzi (căci noi n-am ascultat cu atîta atenţie) freamătul mării nu prea îndepărtate. Pe de altă parte, ne lăsaserăm în

1. Manfred Mann - formaţie britanică de R&B şi pop din anii '60, care a avut succes în 1964 cu albumul The Five Faces of Manfred Mann, pe coperta căruia apăreau cei cinci componenţi ai trupei. Mai tîrziu, aveau să scoată single-ul „5-4-3-2-l", care s-a transformat imediat într-un hit.

voia unei mişcări minunate, domoale, unduioase ca valurile, o mişcare din care nu voiam să ne mai oprim. Făceam dragoste, dar ne şi prăbuşeam în abisul dragostei. E posibil, vă asigur, ca ambele lucruri să se întîmple în acelaşi timp. Eu smt dovada vie. Altădată se obişnuia - sau cel puţin aşa se presupunea că se petrec lucrurile - să te îndrăgosteşti mai întîi şi abia apoi, după o vreme îndelungată şi chinuitoare de răbdare şi castitate, ajungeai să şi faci dragoste. Acum, îmi spun eu uneori, s-ar putea să fie exact invers. Faci dragoste şi abia apoi, doar foarte rar, poate, poate te mai şi îndrăgosteşti. Dar în acea noapte de martie de acum treizeci de ani, s-a întîmplat totul în acelaşi timp. Deşi ar fi un pic mai cinstit din partea mea să vă spun acum. din moment ce n-am făcut greşeala să o spun atunci, că mă îndrăgostisem un pic de tatăl vostru încă dinainte, cum tot trecea adesea pe la noi.

In orice caz, ne unduiam. Nu ne-am oprit la discuţiile din pat, trecuserăm la un fel de discuţii pe creasta valului, aţi putea zice, iar odată cu asta şi cu dezvăluirea poveştilor vieţilor noastre, s-ar putea chiar să-mi fi trecut prin faţa ochilor imaginea valurilor lungi şi ritmice care se încolăceau şi se spărgeau spumoase, dar nu pe plaja din Brighton, ci pe nisipul golfului semilunar din Craiginish, în Scoţia, unde îmi petrecusem vacanţele de vară ca o fetiţă nevinovată şi unde - da, Kate, nici nu mi-ar fi trecut prin cap aşa ceva în noaptea aceea din Osborne Street - tatăl vostru avea să mă ceară în căsătorie, la modul cel mai practic, dacă nu chiar formal de-a dreptul, în mijlocul dunelor de nisip.

Deja abordasem problema scoţiană. Da, eram o Campbell, Paula Campbell, deşi veneam, de fapt, din Kensington. Şi mă aflam acolo, în Sussex, pe coasta sudică, la cea mai mare distanţă posibilă de Scoţia.

Dar unduirea, pentru o clipă, a întîmpinat un obstacol, o problemă iminentă şi inevitabilă. Nu aveam cum să i-o spun cu binişorul tatălui vostru. Și-ar fi format o impresie greşită, s-ar fi panicat, ar fi putut chiar să simtă că fusese prins (nu, te rog) în toiul vreunei infracţiuni pentru care avea să fie pedepsit.

Nu voiam să întrerup ritmul suav şi ascendent al tatălui vostru, aşa că am spus-o cu toată blîndeţea de care eram în stare.

— E judecător la Curtea Supremă.

CÎND TATĂL VOSTRU avea douăzeci şi unu de ani, nu purta haine de prizonier de război. Umbla, hai s-o zic de dragul amintirii stînjenitoare, eu pantaloni vişinii şi larg evazaţi de la genunchi in jos, cu o jachetă din piele peste tricourile acelea pe care le purta, prin rotaţie (turcoaz, portocaliu spălăcit, roz-somon), care aveau nasturi sus şi cărora li se zicea tricourile lu' tata-mare - deşi pe atunci asta nu mi se părea deloc caraghios. Părul negru îi cădea pînă pe umeri aproape şi era niţel cîrlionţat, ca de ţigan, la vîrfuri. (Hai să nu intrăm în detalii cu garderoba mea de studentă.) Tatăl vostru arăta destul de bine, deloc stînjenitor în ochii mei.

Şi, înainte de mine, la fel arătase şi în ochii Lindei şi ai lui Judy, cu urmări diferite. Intr-un fel sau altul, renunţaseră la revendicările lor. Nu exista nici o concurenţă la mijloc. Cu toate acestea, din moment ce amîndouă se aflau în casă şi erau, cu siguranţă, foarte interesate, rămînea deschisă întrebarea referitoare la cum anume aveau să se desfăşoare lucrurile în dimineaţa de după noaptea aceea.

Bineînţeles că am mai şi dormit puţin: după ivirea zorilor, probabil, în timp ce lumina începea să se reverse, iar pescăruşii din Brighton se puseseră pe ţipat şi cîrîit. Era o noapte de martie, o noapte de vineri spre sîmbătă, precum noaptea aceasta. Mi-a rămas gravată pentru totdeauna în almanahul meu mental şi tot mental am pus o plăcuţă de neşters pe peretele din faţă al casei de pe Osborne Street numărul 33: „Aici s-a culcat pentru prima oară Paula Campbell cu Mike Hook".

Presupun că era încă posibil, cel puţin teoretic, atunci cînd ne-am făcut noi apariţia, cîndva pe la ora prînzului, ca acea noapte să poată trece drept nimic mai mult decît o altă vizită. Nu, tatăl vostru nu venise să rămînă peste noapte, să rămînă cu mine pentru tot restul vieţii. Dar n-am crezut că trebuia să pun întrebarea, iar Linda şi Judy, cel puţin, n-aveau cum să conteste ceea ce vedeau cu ochii lor. Toţi studenţii se trezesc tîrziu, dar ele două lîncezinseră o bună bucată de vreme prin bucătărie şi era limpede că n-aveau nici o intenţie să plece altundeva. Aşteptaseră să apărem noi şi să ne scruteze pe rînd. Parcă le mai pot vedea încă privirile cam sticloase. Ia te uită, ia te uită, or fi zis ele. Ia te uită, ce avem aici? Dar tăcerile lor şi demonstraţiile agitate de lipsă de fantezie erau, poate, chiar şi mai elocvente.

Şi oare s-ar fi întîmplat toate acestea — e o întrebare pur teoretică, desigur - dacă el nu s-ar fi culcat cu ele mai întîi, dacă nu şi-ar fi încercat norocul înainte cu ele două?

Era o dimineaţă frumoasă şi umedă, iar soarele încerca să pătrundă printre norii sidefaţi.

Fereastra de la bucătărie era deschisă, ca să intre aerul sau ca să iasă mirosul de ars de la pîinea prăjită. Stăteam toţi patru grupaţi în jurul mesei, care mai de care mai dezbrăcat - dar oare nu ne cunoşteam deja destul de bine cu toţii? Oare nu se formase deja o familiaritate destul de amplă între noi, de fapt?

Dar, pe de altă parte, să fi fost oare aceeaşi bucătărie sau poate chiar acelaşi Brighton din seara anterioară, cu sunetele sale molcome de sfîrşit de săptămînă strecurîndu-se lin pe fereastră în casă?

Presupun că încă era teoretic cu putinţă ca tatăl vostru să-şi fi ronţăit pîinea prăjită, să fi dat repede pe gît cafeaua, să-şi lingă buzele şi să spună: „Ei bine, mi-a făcut plăcere să vă cunosc, fetelor, trebuie s-o iau din loc". încă trei puncte câştigate (dacă despre asta ar fi fost vorba), o mînă cîştigătoare de full, ca să zic aşa. Nenorocitul ăla cu pantaloni vişinii.

Dar el fireşte că n-a făcut asta.

Şi hai să zicem că mai cîştigase două puncte şi jumătate. Pe Osborne Street, vreau să zic. N-am ştiut niciodată precis care era punctajul lui total. Nu poţi întreba aşa ceva. Cred că se poate spune că nici un bărbat nu e sincer în această privinţă. Dar, ascultaţi-mă pe mine, tatăl vostru s-a culcat cu una şi cu alta pînă s-a oprit la mine. N-o spun ca să mă laud şi nici nu pretind puncte in plus pentru asta. Ba poate că o fac. în cazul meu, fuseseră şase. Cinstit vorbind. Unora li s-ar putea părea destul de mulţi, în doi ani, pentru alţii ar putea însemna cam puţini. Dar fusese de ajuns pentru mine, ca să pot spune că mă culcasem

şi eu cu unul şi cu altul. Şi pentru a putea distinge bărbaţii ca Mike din rîndul celorlalţi. Ce sînt programate să facă femeile ? Biologii vă vor spune imediat, iar Mike era şi el biolog: sînt programate să-şi aleagă un partener.

Insă luaţi aminte la mine, în ultimul său an de facultate la Universitatea Sussex, tatăl vostru îşi pierduse, de la o vreme, interesul pentru studiul serios al biologiei, îl lăsase să treacă pe planul doi. îşi lărgise orizonturile, descoperise noi domenii de interes. Oricare i-ar fi fost punctajul, punctase la greu înainte să mă cunoască pe mine. Asta nu era o problemă pentru el, pentru acest bărbat de cincizeci de ani, care acum zace letargic lîngă mine.

Dar în seara asta, înainte să adoarmă, am făcut dragoste într-un fel special, sfîşietor, de rămas-bun. Veţi înţelege asta în curînd.

însă în bucătăria aceea din Osborne Street, pe care n-o voi uita niciodată, tatăl vostru ar fi putut foarte bine să-şi facă ieşirea din viaţa mea, a Lindei şi a lui Judy. Şi dintr-a voastră. Aş fi putut să devin doar un trist adaos la punctajul lui. Dar nu cred că asta ne era scris, iar ceea ce a făcut, de fapt, a fost ceva absolut minunat. M-am îndrăgostit şi mai mult de el, dacă aşa ceva mai era cu putinţă încă. Şi, dată fiind conversaţia noastră nocturnă, îmi puteam da seama cum trebuia să se simtă şi el. Uneori şi femeile pot simţi ce simt bărbaţii. Vedeţi voi, eu începusem deja să simt ce simţea tatăl vostru. Să ai douăzeci şi unu de ani şi să nu fii prizonier de război. Să te afli pe cele mai înalte culmi ale vieţii şi să nu faci nici un pas greşit.

Şi-a terminat cafeaua. Ne-a privit pe rînd, imparţial, deşi, sub masă - îmi aduc bine aminte - isi pusese mîna pe coapsa mea. Tricoul de tată-mare din acel weekend avea o nuanţă fucsia ;:roaznică şi nu i-ar fi stricat să se spele pe cap, dar a vorbit ca un lord. In prezent, după cum l>me ştiţi, meseria tatălui vostru îl obligă să se impună. Trebuie să ia cuvîntul la toate acele şedinţe ale consiliului de conducere, să ţină discursuri mobilizatoare la conferinţe, să găsească mesajul potrivit, în general - mîine va avea nevoie de toată priceperea lui. N-aş fi putut prevedea aşa ceva cu treizeci de ani în urmă. Dar poate că acel mic cvorum adunat în jurul mesei din bucătăria de pe Osborne Street reprezenta un semn prematur.

— Doamnelor, a zis el. Doamnelor!

Cele trei chiriaşe din duplex.

— Doamnelor, vă mulţumesc pentru micul dejun. Fac eu cinste la prînz. Pe plajă, cu şampanie. Sînteţi invitate toate.

Acela a fost, fără îndoială, unul dintre cele mai admirabile momente ale tatălui vostru - fără a mai pune la socoteală şi întreaga noapte trecută. Eram uimită de prezenţa lui de spirit atît de galantă. Pînă şi eu îmi dădeam seama că nu ne puteam aştepta ca Linda şi Judy să-şi ia tălpăşiţa, aşa pur şi simplu. Făceau parte din acea ocazie unică, trebuia să fie tratate cu respect, cu recunoştinţă chiar. In orice caz, nu aveau să refuze o asemenea invitaţie. Am rămas uimită de cum a reuşit tatăl vostru să ticluiască atît de bine totul în ziua aceea. In timp ce vorbea, soarele s-a ivit printre toţi norii aceia decoloraţi. începuse

deja să usuce şi să încălzească pietrişul. Şi ce face lumea în Brighton, într-o sîmbătâ caldă şi însorită, prima asemenea sîmbătă a primăverii?

Dar şampanie ! Asta era cu adevărat impresionant, mai ales într-o bucătărie de studente, în 1966. Şampanie pentru patru persoane. Chiar şi după ce am aflat că tatăl vostru avea deja şampania aceea, că nu l-a costat nimic, tot am rămas impresionată de inventivitatea şi de agerimea lui. Am fost impresionată, într-un mod diferit, de faptul că încă mai avea trei sticle puse deoparte.

Ne-a întrebat dacă îi puteam acorda douăzeci de minute ca să dea o fugă să „aducă" nişte şampanie. N-aveam nici un motiv să credem că nu voise să spună, de fapt, că mergea să „cumpere". în orice caz, primul lucru care mi-a dat prin cap a fost că nu voiam să mă despart de tatăl vostru nici măcar douăzeci de minute. Douăzeci de minute păreau, dintr-odată, un abis. M-aş fi oferit să mă duc cu el, probabil insistînd prosteşte să plătim împreună şampania, dar ceva din privirea lui îmi spunea, cu blîndeţe, să n-o fac. Intre timp, din propriile lor motive, Linda şi Judy ţineau morţiş să nu mă clintesc din loc. Douăzeci de minute! Mureau de nerăbdare, de abia aşteptau să iasă pe uşă tatăl vostru ca să mă poată încolţi: „Ei bine, şi?".

Tatăl vostru avea o bicicletă, legată cu lanţul de grilajul gardului dintre noi şi casa vecină. Bicicleta Mike, care ajunsese să stea destul de multişor pe acolo. De obicei, mergea cu bicicleta într-un mod nebunesc, cu genunchii depărtaţi, ca să nu i se prindă pantalonii evazaţi în lanţ. Ca un bărbat adevărat ce era, dispreţuia curelele

«Ic la pedale. în acea sîmbătă, nu a pornit către cel mai apropiat magazin de băuturi alcoolice, ci a luat-o la goană, cit de repede putea, către camera lui din cealaltă parte a oraşului, unde mai avea, ui mod remarcabil, încă trei sticle dintr-o ladă întreagă pe care tatăl lui i-o trimisese de ziua lui, and împlinise douăzeci şi unu de ani, în ianuarie, cu două luni în urmă. Probabil că afacerile mergeau binişor la Dean & Hook. Cu cele trei sticle bălăngănindu-se periculos într-un rucsac prins de ghidon, s-a întors zbîrnîind - parcă-l văd şi acum, cu pantalonii aceia de un vişiniu turbat - respectîndu-şi întocmai cuvîntul dat.

In ziua aceea, pe plaja din Brighton am băut şampanie oferită de tatăl vostru. Deşi provenea, de fapt, de la tatăl lui, bunicul vostru Pete. M-am întrebat adesea dacă el o fi aflat vreodată. Oare Mike i-o fi spus? Dintr-un motiv mai delicat, eu m-am ferit întotdeauna să-l întreb. Ar fi fost niţel cam jenant, probabil, dacă Mike i-ar fi povestit totul cu lux de amănunte, dar e posibil să-i fi dat totuşi puţin lustru, imediat după redarea esenţialului.

O dată chiar m-am gîndit să-i spun eu însămi bunicului vostru Pete sau să verific măcar dacă ştia. Asta se întîmpla la nunta noastră sau la mica recepţie de după nuntă, în grădina din spatele casei din Kensington: o altă ocazie cînd şampania a curs în valuri. Tata mă asigurase că nu avea să fie „nimic prea pretenţios, ba chiar exact aşa cum îţi doreşti tu". Insă şampania a fost din recolta Taittinger. Şampania de la tatăl lui Mike fusese Mumm' Cordon Rouge. Trimisese o ladă întreagă, prin care încercase parcă să spună că

putea face o glumită simpatică - Mike chiar a păstrat bileţelul: „Cu dragoste de la Mumm"1.

Sînt sigură că nu asta m-a oprit: vreun moft al bunicului vostru Pete care s-ar fi simţit între-cut în alegerea unui sortiment de şampanie. Şi aşa arăta destul de înmuiat şi de cherchelit, ca şi mine, de altfel, de la băuturile tatălui meu, iar acela ar fi putut fi momentul ideal pentru a mai strînge legătura dintre noră şi socru. Eu eram mireasa îmbujorată şi l-aş fi putut face şi pe bunicul vostru Pete să roşească. Dintr-un motiv sau altul, momentul a trecut repede. Şi cred că n-a ştiut niciodată. Un secret mărunt.

Bunicul Pete nu avea nici cincizeci de ani atunci, la nunta noastră. Cît de ciudat! Vă veţi aminti cum, în ianuarie, cînd tatăl vostru a îm-plinit cincizeci de ani, tuturor ne-a fost milă de el. Doar la un an de la moartea tatălui său, sur-venită absolut pe neaşteptate şi într-un moment atît de prost: cu mai puţin de două săptămîni înainte ca tatăl vostru să împlinească patruzeci şi nouă de ani. Nu şi-a mai sărbătorit ziua de naştere în acel an, deşi vîrsta lui nu ajungea la un număr rotund. Dar acum, la fiecare aniver-sare, an de an, va trebui să sară şanţul acela trist mai înth, comemorarea morţii tatălui său. Iar anul acesta a împlinit chiar cincizeci de ani, iar tatăl lui nu mai era acolo ca să-l vadă.

Bunicul Pete: primul mort din viaţa voastră. Credeaţi, şi pe bună dreptate chiar, că de ziua lui, atunci cînd a împlinit cincizeci de ani, tatăl vostru

1. Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia cuvintelor „Mumm" (marcă de şampanie) şi „mum" („mamă", în engl.).

era cam abătut, şi nu atît din cauza faptului că imbătrînea (oare la cincizeci de ani eşti deja bă-Irîn?), ci pentru că se gîndea la tatăl său. Aşa a fost. Dar eu ştiu că se gîndea la încă ceva, la ceva ce avea să vină. A fost o aniversare de cincizeci de ani liniştită, totuşi. Iar tatălui vostru ii place să sărbătorească, hai s-o recunoaştem, are o apetenţă pentru aniversări. Nimic nu-i place mai mult decît să deschidă o sticlă de şampanie, iar în ultimii ani, datorită succesului cu Living World, a avut ocazia să facă asta chiar destul de des. Poate că acea zi la Brighton constituia un precedent.

Dar uite că intervine o complicaţie. Se apropie un prilej de sărbătoare, după cum bine ştiţi, cît de curînd, în numai o săptămînă. E aniversarea nunţii noastre şi nu orice aniversare — cea de a douăzeci şi cincea. Nunta de argint. Se prea poate ca voi să ne fi cumpărat deja vreun cadou potrivit pentru ocazie (mă necăjeşte gîndul acesta) şi se prea poate să vă fi întrebat deja de ce nu s-a spus nimic pe această temă pînă acum. Şi poate că aţi presupus că tatăl vostru are pregătită vreo surpriză specială.

Ei bine, chiar are o surpriză, dar nu pentru mine. Pur şi simplu aşa s-a întîmplat să fie : e un an de numere rotunde şi totodată un an de momente inoportune. Şi veţi înţelege, cît de curînd, de ce aniversarea aceasta a devenit o problemă atît de spinoasă pentru noi doi. Ce e de făcut?

Tatăl vostru e de părere că trebuie s-o sărbătorim, asta e pornirea lui firească. E vorba despre noi, zice el, sîntem încă un cuplu. Vrea să plecăm undeva în weekend, aşa cum fac de obicei cuplurile la asemenea ocazii, ca să ne sărbătorim pe noi. Iar asta ar însemna, fireşte, să vă lăsăm

aici singuri. Nici o problemă, aţi putea spune voi, ce mare scofală! Doar că, anul acesta, s-ar putea să nu mai fiţi de aceeaşi părere.

Tatăl vostru zice că ar fi bine să plecăm, totuşi. Asta v-ar da puţin răgaz să vă gîndiţi, să discutaţi şi să întoarceţi problema pe toate părţile, să staţi un timp nestingheriţi. Dar eu nu sînt chiar aşa de sigură. Mie mi se pare ca un fel de fugă de răspundere, ca o eschivare, ca şi cînd mi-aş părăsi copilaşii. Da, ştiu, ştiu: aveţi şaisprezece ani.

însă nu cu multă vreme în urmă, Mike mi-a spus că a făcut oricum rezervare la un hotel, ba chiar încă de acum cîteva luni - la ţară, la un hotel de cinci stele. Hotelul Gifford Park. Ne-am certat destul de serios. Presupun că a fost urît din partea mea, că a fost o nebunie să mă cert cu soţul meu din cauza unui plan generos pentru această aniversare specială a nunţii noastre. Dar ar putea fi urît faţă de voi, vă veţi da seama - să dispărem aşa, dintr-odată, în paşi de vals.

Mă rog, rezervarea o putem anula oricînd, în orice moment, a zis el. O uşoară nuanţă de şantaj. Şi, vai, îmi dădeam şi eu seama încotro bătea: un plan de rezervă, portiţa lui de scăpare - faptul că nu am terminat încă lucrările la „vizuina" din Franţa. în fine, hai să mai vedem, a zis el, hai să păstrăm rezervarea şi să vedem mai încolo.

Nu sînt sigură nici că ar fi trebuit să facă rezervarea aceea fără să-mi spună şi mie înainte. Anul acesta nu ar fi putut să fie, sub nici o formă, un fel de surpriză simplă şi încîntătoare. Dar aşa e el, se dă în vînt după gesturile mărinimoase, în stil mare. Veţi înţelege voi.

A FĂCUT UN ASEMENEA GEST chiar şi astăzi, adică ieri, vineri. M-a sunat la birou să-mi spună că voia să ne întîlnim să luăm masa în oraş. Nu rămăsese să ne vedem la prinz, dar m-a sunat să-mi spună că nu puteam lăsa să treacă aşa, neobservată, ultima noastră zi. Ultima lui zi, ultima voastră zi. Nu sînt prea sigură cum s-o numesc. Aşa cum nici nu sînt prea sigură că era o chestiune de băgare în seamă, ci mai degrabă de nervi şi de solidaritate, dar trebuia să-i îngădui acest privilegiu. Ca un condamnat căruia i se permite să-şi aleagă bucatele de la ultima cină. Cred că noţiunea mea de „ultimă zi" se referea la una aidoma tuturor celorlalte: o vineri, o zi lucrătoare, cu cît mai lucrătoare şi mai încărcată, cu atît mai bine, poate.

Dar adevărul este că m-am bucurat de telefonul primit în ultimul moment de la tatăl vostru. Nu pot spune că eu îmi păstrasem perfect sîngele rece. La rîndul meu, începusem să am senzaţia că ar fi trebuit să existe vreun fel de gest. Deşi nu mi se părea că trebuia să vină din partea mea, ca un soi de ofertă din milă.

Dar m-am bucurat de telefonul primit de la tatăl vostru într-un alt mod. Poate că vouă vi s-o părea absurd din partea mea, că doar nu sînt de-o vîrstă cu voi, la urma urmei. A fost ca acel telefon pe care îl primeşti atunci cînd nu te aştepţi deloc, ca atunci cînd ai senzaţia că ceva e pe sfîrşite. Insă acel cuvînt simplu în urechea mea: „Paulie?"...

Singura problemă a fost că a trebuit să-mi anulez, pe neaşteptate, dejunul cu Simon. A trebuit să-mi las baltă şeful. Şi cred că toată săptămîna Simon, care pare să vadă asemenea lucruri, îmi observase şi mie starea de agitaţie sau faptul că nu eram într-o formă prea splendidă. Totu-i în regulă, Paula?

Cam o dată pe lună, lui Simon îi place să ia prînzul, între patru ochi, cu fiecare dintre directorii săi, iar ieri îmi venise mie rîndul. Din punctul lui de vedere, totul ţine de rolul său, grijuliu şi povăţuitor, adică nu doar acela de şef. Aproape întotdeauna începe, după prima sorbitură din paharul de vin, cu: „Bon, şi acum spune-mi toate necazurile tale". O glumă deja cinică, din moment ce eu n-am avut niciodată vreo problemă despre care să-i povestesc. Deşi am o vagă bănuială că nimic nu i-ar gîdila mai mult orgoliul Iui Simon decît să întind mîna peste masă şi să-l apuc de încheietură, vărsîndu-mi amarul, ba chiar dînd semne că aş vrea să plîng pe umărul lui. Şi poate că săptămîna asta a intuit această posibilitate.

Ce fiinţă complicată mai e şi şeful meu. întruchiparea blîndeţii, a farmecului şi a politeţii, dar şi a nemulţumirii, din moment ce nu invidiază pe nimeni şi nu poartă pică nimănui, dar nici nu

există vreo cauză evidentă pentru a fi cuprins de asemenea sentimente („negustor de artă, nefericit în căsnicie, cu o casă în Holland Park" nu <■ chiar un portret care să atragă compasiunea cuiva), nu tună de furie, ci mai degrabă de o ciudată generozitate refractară.

Şi e un expert de talie mondială în Piazzeta[1]. Iar după mai bine de treizeci de ani de vînzări si cumpărări, nu şi-a pierdut acea pasiune, care este şi pasiunea mea. N-o spun ca o jignire la adresa tatălui vostru. Nu se pune problema de a alege între una şi alta şi nu este nici o dovadă mărturisită de perfidie să spun că, atunci cînd de abia începusem să lucrez la Walker's, în primii ani de căsnicie cu tatăl vostru, înainte să vă uaşteţi voi, Simon a fost cel care a trezit în mine această a doua pasiune a vieţii mele. N-o spun aici ca o jignire la adresa voastră.

Arta nu e pentru cei foarte tineri? Pentru voi nu înseamnă decît „chestii". Trebuie să mai creşteţi şi să experimentaţi gustul pierderii. O să vă explic asta mai încolo. Arta e doar o formă de compensaţie? Nu spun nici asta. Şi fireşte că nu spun că mi-aş putea închipui o viaţă alternativă (Doamne fereşte!) alături de Simon Fitch. Dar doi oameni care, în toate celelalte privinţe, nu se potrivesc absolut deloc, pot fi totuşi profund mişcaţi de un al treilea lucru, de o pasiune comună. Lumina ce învăluie oamenii dintr-un tablou, care e la fel ca lumina ce învăluie oamenii din realitate.

1. Giovanni Battista Piazzetta (1682-l754), pictor italian, unul dintre cei mai importanţi artişti veneţieni ai secolului XVIII şi primul director al Academiei Veneţiene.

numai că nu se poate revărsa în afară. Dar ce vă pasă vouă de asemenea lucruri? Lumina care a învăluit totul azi (adică ieri), o lumină de iunie însorit strecurîndu-şi razele pe străzile înguste dintre Jermyn Street şi Pali Mall. Ce avea atît de aparte?

„Mai priceput la artă decît la viaţă", asta cred că ar mărturisi Simon despre sine însuşi, dacă aţi îndrăzni vreodată să-i zgîndăriţi coarda cea mai sensibilă, să-l împungeţi în plexul solar al negustorului de artă din el. I-ar plăcea un fel de compensaţie inversă. La şaizeci şi unu de ani, lumina, în această privinţă, pare din ce în ce mai slabă.

Ştiu că ţine la mine. Ba chiar mai mult de-atît, probabil. Poate că el ar fi cel care, în timpul vreuneia dintre mesele noastre de prînz şi-ar întinde mîna peste masă ca să mă prindă de încheietură, uşurîndu-şi sufletul, dar asta nu s-a întîmplat în peste douăzeci de ani şi înclin să cred că slujba mea nu se află în pericol.

După părerea mea Simon crede — dacă dăm deoparte povestea cu „Walker & Fitch n-ar mai fi Walker & Fitch fără tine" şi alte prostii pe care le mai spune - că lucrurile pe care le avem acum, aici, sub acest acoperiş, reprezintă un soi de perfecţiune, că mai bine de-atît nici că s-ar putea. Arta şi viaţa. Măcar dacă ar fi descoperit şi el aceeaşi reţetă. Iar eu nu-l pot dezamăgi. îmi iubesc soţul, vă iubesc pe voi, odoarele mele, iubesc această casă. Şi Simon a fost aici, a văzut totul, iar voi l-aţi văzut pe el. L-aţi tratat, cel puţin prima oară - defilînd în pijamale înainte de culcare -, ca pe un prinţ moştenitor aflat în vizită. Aproape că

v-aţi plecat să faceţi o reverenţă (dar n-o să vă .uluc aminte de asta). Simon Fitch şi impunătoarea lui soţie, Veronica, invitaţi la noi, la cină.

Dar el a fost încîntat de voi, mereu întreabă de voi. Şi, ca să pună capac la toate, cred că întotdeauna a fost fascinat de ceea ce vom numi „Povestea Living World" - de cum colega lui mai l.inără a fost, la rîndul ei, în timp, eclipsată, profesional vorbind, de soţul său, odinioară angajat pe un post obscur şi prost plătit. Odată chiar a declarat, ca un preot care ne binecuvântase personal căsătoria, că tatăl vostru şi cu mine eram „Ştiinţa şi Arta". Numai uitaţi-vă acum la această splendidă asociere.

Dacă i-aş dezvălui lui Simon adevărul din spatele acelei splendori - adevăr pe care nici măcar voi nu-l cunoaşteţi încă - nu cred că-şi va ajusta aprecierea. Nu cred că va sorbi, căzut pe gînduri, de pe buza cănii, dîndu-se înapoi pe urmă şi (aşa cum face uneori) afirmînd că tabloul nu este autentic, la urma urmei. Eu cred că mai degrabă ar savura dovada de încredere şi ocazia numai bună de a-şi oferi protecţia.

Insă mi se pare de neconceput gîndul că astăzi, la masa de prînz, i-aş fi putut destăinui lui Simon, în faţa unei farfurii de linguini de crab, întregul adevăr al acestui sfîrşit de săptămînă iminent. Bietul Simon. Insă e de neconceput.

Şi oricum a trebuit să anulez, destul de brusc, dejunul nostru, iar, în aceste împrejurări secrete, am fost nevoită să fiu sinceră în privinţa motivelor. Deşi am fost puţin cam meschină şi reţinută.

— O altă întîlnire la prînz, Paula? Cine este acest client special?

— E Mike.
— Aha. Mă rog... departe de mine ghidul de a...
Lumina soarelui a pătruns atunci în biroul lui Simon, căzîndu-i pe cămaşa cu dungi (de Jermyn Street), proaspăt călcată.
Desigur, nu-i scăpase atenţiei lui Simon că era foarte ciudat ca Michael Hook, şeful de la Living World şi un bărbat foarte ocupat, să vrea sau să i se pară potrivit să-şi sune soţia, în timpul programului ei încărcat de la birou, la zece şi jumătate dimineaţa, într-o zi de vineri, ca s-o convingă să ia prînzul împreună.
— Păi bine, desigur. Desigur, Paula.
Dintr-odată părea foarte grijuliu şi intrigat.
— îmi imaginez că aveţi ceva important de discutat, probabil.
— Da, am zis eu, plină de tact.
Dar de fapt nu ne întîlneam să discutăm, ci mai degrabă să marcăm, să observăm ce zi era, lucru pe care Simon n-ar fi putut să-l ghicească. Şi era o zi frumoasă de iunie, iar tatăl vostru avea un plan simplu. Nici măcar la restaurant n-am mers. Restaurantul părea un loc ceremonios şi ostentativ. Trebuia să marcăm, nu să sărbătorim. Şi oricum era vorba despre prînz, nu despre cina de încheiere, asupra căreia deja căzuserăm de acord că trebuia să aibă loc pur şi simplu acasă, alături de voi, absolut fără nici o încercare de a fi protocolari.
Acum pot spune că ar fi fost o iniţiativă complicată şi nu sînt sigură cum ne-am fi descurcat, aşa că ar trebui să vă mulţumesc că ne-aţi scutit de cina aceea. La urma urmei, ce ne-am fi făcut? Voi eraţi plecaţi în oraş, să sărbătoriţi terminarea

examenelor. Am primit mesaje separate pe telefon ■ Ic la fiecare dintre voi, în care ne spuneaţi că aveaţi planuri diferite pentru vineri seara, făcute ni grabă, ca şi întîlnirea noastră de la prînz. S-au terminat de mult vremurile cînd cereaţi voie: „Bine. Distracţie plăcută. Să vă întoarceţi înainte de miezul nopţii". Şi oricum aceasta nici nu prea era o seară în care să ne aşteptăm să ne cereţi voie.

Şi, de fapt, aţi ajuns amîndoi acasă înainte de ora unsprezece. Nu s-ar zice că a fost multă destrăbălare la serbările voastre. Nici unul dintre voi nu părea prea şifonat şi nici unul dintre voi nu şi-a dat seama, înainte să ajungeţi acasă, că aţi făcut cam aceleaşi lucruri. Bineînţeles, v-aţi arătat imediat şi automat indiferenţi faţă de acest lucru. In ziua de azi, nu vă mai place nimic ce-ar putea avea un uşor iz de sincronism. Kaptul că nu v-aţi întrebat nimic unul pe celălalt insemna că nici tatăl vostru şi cu mine nu puteam pune prea multe întrebări. Această ultimă zi s-a dovedit a fi una dintre acele zile mai deloc deosebite, care trec fără să schimbăm mai mult de cîteva vorbe cu voi. Cît de diferit vor sta lucrurile mîine...

După ce-aţi dat iama la frigider, păreaţi amîndoi gata să mergeţi la culcare sau cel puţin să vă retrageţi în camerele voastre. Sînt obosiţi, examenele alea i-au dat gata, ne-am zis noi îngăduitori, strîngînd de pe urma voastră. Concesii părinteşti obişnuite. La puţin timp după aceea, am urcat şi noi.

Oricum, sper că v-aţi distrat. Dacă voi credeţi că a fost una dintre acele seri care nu devin

memorabile prin nimic deosebit, s-ar putea să vă daţi seama că o să vă rămînă totuşi întipărită în memorie. Nu aveaţi de unde să ştiţi că mai era ceva de remarcat. Mi-aş putea închipui, tocmai în această noapte dintre toate nopţile, că încă vă mai aştept să ajungeţi acasă, încă mai ciulesc urechea să vă aud venind, pe ploaia asta. Fiind deja foarte îngrijorată. Dar voi sînteţi în siguranţă, bine înveliţi în paturile voastre, iar eu vă spun această poveste.

Am plecat de la birou pe la douăsprezece şi jumătate şi am luat-o pe jos către Lower Regent Street. Tatăl vostru a plecat de la serviciu cu un taxi. M-am întîlnit cu el în vîrful treptelor care duc la columna Ducelui de York. Mă oprisem, în drum, la bufetul de sendvişuri din Crown Passage. Am coborît împreună treptele şi am traversat promenada, îndreptîndu-ne către parc.

Acel lucru atît de simplu: un picnic, prînzul în parc. Nimic festiv şi, pe de altă parte, nici foarte solemn. Cu multă vreme în urmă, înainte să veniţi voi pe lume, eu şi tatăl vostru ne întîlneam destul de des „sub Ducele de York" - era unul dintre locurile noastre de întîlnire -, iar atunci cînd mergeam să mă întîlnesc cu el azi, am avut senzaţia - deşi poate că voi n-o să vreţi să ştiţi asta - că eram cu douăzeci de ani mai tînără.

Tatăl vostru a ajuns primul acolo şi, ţinîndu-şi jacheta cu un deget, se plimba în sus şi-n jos pe acel platou asemănător unei scene ciudate, ca un actor repetîndu-şi rolul în tăcere. Eu l-am zărit prima, apoi m-a văzut şi el. Acel scurt răstimp straniu şi vibrant cînd se întîmplă aşa ceva. Mi-am amintit şi asta. El mi-a zîmbit şi

mi-a făcut semn cu mîna. I-am zîmbit şi i-am făcut şi eu semn cu mîna, ridicînd punga cu sendvişuri ca pe un trofeu.

Am mîncat azi la prînz la fel cum aţi mîncat şi voi, presupun, tolăniţi pe iarbă alături de prietenii voştri, într-o stare de lîncezeală post-examene, prin vreun colţişor al terenurilor de sport de la şcolile voastre. Poate că o să vă amintiţi întotdeauna prînzul acela. Iarba călduţă sub pîntecele voastre. O să vă vedeţi prinşi în chihlimbarul însorit al unei luni iunie pline de examene.

Dar eu şi tatăl vostru ne-am permis demnitatea de a sta pe două şezlonguri, căci examenele noastre de abia urmează să vină.

— L-am lăsat baltă pe Simon pentru asta, i-am spus eu tatălui vostru, întinzîndu-i o franzelă.

— Sper că ai fi lăsat baltă pe oricine, mi-a răspuns el.

Lumina soarelui se revărsa printre platani. Şezlongurile şi mulţimea din jurul nostru, adunată la ora prînzului în parc, m-au făcut să mă gîndesc, în ciuda verdeţii, la plaja din Brighton şi m-am întrebat dacă şi el se gîndea la acelaşi lucru. Eu una sînt absolut în favoarea sincronismului.

— Pur şi simplu simţeam nevoia să te văd, mi-a spus el, cu o nuanţă de scuză în tonul vocii.

De parcă n-am fi fost căsătoriţi de douăzeci şi cinci de ani şi nu ne-am fi culcat împreună de aproape treizeci, de parcă ne-am fi cunoscut de abia săptămîna trecută şi încă nu puteam răbda să ne scăpăm din ochi pentru mai mult de două ore. Insă eu îmi aduc aminte şi de acea senzaţie.

7

A MĂRTURISIT IMEDIAT cum stăteau lucrurile cu şampania. Nu-l costase un sfanţ. Asta nu l-a făcut să scadă în ochii mei şi nici în cei ai Lindei şi ai lui Judy, cred eu. Ba chiar a făcut ziua să decurgă mai bine (ar fi putut oare să decurgă mai bine de-atît?), din moment ce am căzut de acord în unanimitate că, dacă tot era şampania de la ziua lui, atunci trebuia să fie ziua lui. Aniversarea lui fusese în ianuarie, dar mai era încă ziua lui sau era ziua lui încă o dată. Sau, mai curînd, chiar dacă nimeni n-a spus asta în acel moment, era ziua noastră, a tatălui vostru şi a mea, dacă un asemenea lucru poate exista, iar eu vă asigur că există. Voi doi nu sînteţi singurii care au avut parte de o inaugurare în comun. Ziua aceea — 19 martie 1966 - era ziua noastră, era petrecerea noastră inaugurală, sărbătorită, în mod destul de potrivit, pe malul mării. Corabia viitorului nostru, care acum include şi şaisprezece ani din trecutul vostru, a fost lansată în acea zi şi a fost botezată, fireşte, cu şampanie.

Veţi avea şi voi parte de asemenea zile în viaţa voastră, va avea fiecare dintre voi, oare,

asemenea zile? Sper că da. Nimic nu m-ar face mai fericită decît ideea că aşa va fi. E o idee prostească şi superstiţioasă — ba chiar una foarte prostească dacă-mi trece prin cap tocmai în noaptea asta - dar cu siguranţă că tuturor ne este rezervat doar un anumit număr de zile fericite şi mă tem că tatăl vostru şi cu mine am luat mai mult decît ne revenea şi n-am lăsat destul şi pentru voi.

— Cîte o sticlă pentru fiecare dintre voi, a spus tatăl vostru, după ce gonise cu bicicleta pe străzile din Brighton.

Linda, Judy şi cu mine eram deja îmbrăcate, poate chiar puţin prea înfofolite, s-ar fi putut zice (o grămadă de haine de la Biba) pentru o zi de sîmbătă, la ora prînzului. Dar ce anume trebuie să porţi la o asemenea petrecere neaşteptată? Stăteam aliniate, de parcă am fi cîştigat nişte premii, în timp ce tatăl vostru îşi golea rucsacul pe masa din bucătărie.

— Păstraţi-mi şi mie puţină, a zis el.

N-avea cum să greşească. Afară, norii se împrăştiaseră şi soarele strălucea aprobator. Fără îndoială că există şi o a doua zi de naştere, cînd viaţa începe din nou. Dacă eram niţel îndrăgostită de doctorul Pope? O recunosc. N-o spun din lipsă de respect pentru tatăl vostru. Şi mai eram niţel îndrăgostită, ca orice studentă la engleză, de John Donne. Cuvintele începuseră să răsune în capul meu: „Şi acum bună dimineaţa..." Şi acum bună dimineaţa.

Dar tatăl vostru a ales calea cinstită. Cu rucsacul gol şi cu sticlele acelea pe masă, aducea puţin cu un bărbat oprit la vamă.

— De fapt, sînt de la tatăl meu, ne-a zis.

De la tatăl lui? Dar cum ar fi putut să ştie tatăl lui sau să se simtă atît de generos cu cele trei surori de pe Osborne Street?

Iar după aceea tatăl vostru, care îmi spusese, dis-de-dimineaţă, destul de multe despre tatăl său, ne-a povestit tuturora despre ziua lui de naştere, cînd împlinise douăzeci şi unu de ani, în ianuarie.

Ne-am simţit ca nişte fiice onorifice. Ştiu că nu prea merge aşa - ar fi însemnat să formăm cea mai bizară familie. Dar pentru o clipă, bunicul vostru Pete a devenit subiectul discuţiei, iar în curînd avea să devină subiectul unui toast ţinut de trei fete în Brighton. Măcar de-ar fi ştiut şi el. Fiecare dintre noi cu cîte o sticlă. Ce mai tată trebuie să fie tatăl lui Mike, bineînţeles că trebuie să bem în cinstea lui, am căzut noi de acord.

Ce mai tată, mi-am spus în sinea mea, lăsînd la o parte şampania, ce mai tată, doar pentru a-l fi avut pe Mike. Şi ce mai gest să trimită o ladă întreagă. Să nu uităm că erau anii şaizeci, nu optzeci, iar şampania nu era ca sucul de fructe. Cei mai mulţi taţi s-ar fi mulţumit, pe atunci, să le trimită fiilor lor doar o singură sticlă, pe motiv de cheltuială sau doar pe motiv de simţ al măsurii. Dar hai să nu sărim calul. Ce-o fi primit bunicul vostru Pete, la urma urmei, în ziua cînd a împlinit şi el douăzeci şi unu de ani ? Un pachet cu mîncare?

Toate astea trebuie să vi se pară atît de îndepărtate. De parcă acel mic duplex din Brighton, deşi cu siguranţă că mai există încă, ar fi la fel de îndepărtat, în felul său, ca un lagăr îngrozitor din Germania. Tatăl vostru mi-a spus, mai tîrziu,

că se simţise copleşit la primirea celor douăsprezece sticle, ca şi cînd ar fi primit o moştenire. Adevărul e că nici măcar n-ar fi îndrăznit să-şi spună că era deosebit de apropiat de tatăl lui, apoi însă se trezise cu acel dar mărinimos. Pe bileţelul din ladă, pe lîngă glumita cu „Mumm" şi pe lîngă o urare de „La mulţi ani", tatăl lui nu scrisese decît: „Distracţie plăcută". Tatăl vostru mi-a arătat bileţelul, îl mai are încă. Şi eu şi tatăl vostru sîntem sentimentali în privinţa asta. L-a scos şi s-a uitat la el din nou, după ce a murit bunicul vostru Pete.

însă a fost atît de înduioşat de acele douăsprezece sticle încît nu le-a putut privi doar ca pe un prilej de distracţie, nu le-a putut da pe gît cu prima ocazie. Ba chiar i-a dat prin cap, din moment ce erau douăsprezece sticle, că ar fi trebuit să deschidă numai cîte una pe lună, ca să-i ajungă tot anul cît avea douăzeci şi unu de ani, hotărîre pe care a nesocotit-o cît de curind. Aşa că era un adevărat miracol că mai avea acele trei sticle în luna martie.

Eu cred că, în ianuarie 1966, tatăl vostru a trecut printr-un moment de smerenie istorică, filială. Douăzeci şi unu de ani: asta e adevărata vîrstă matură, probabil, iar voi de abia aveţi şaisprezece. Cred că s-a oprit o clipă să-şi preţuiască norocul, în loc să ia totul ca pe o bagatelă. Nu uitaţi că pe mine nici nu mă cunoscuse încă. Şi poate că tocmai de aceea l-a evocat, în prima noastră noapte împreună, pe tatăl lui, care odinioară căzuse prizonier de război. Oare ce fel de distracţie exista pe vremea lui ? Eu cred că tatăl vostru, un om de ştiinţă prin vocaţie şi,

prin urmare, fără nici un fel de înclinaţie către superstiţii, şi-o fi zis: oricum, mai bine pune trei sticle deoparte, pentru orice eventualitate, din spirit preventiv. Pune trei sticle deoparte pentru vremuri rele.

Se pare că mîine va fi vreme rea, dragii mei.

Dar în acea zi de martie, cu mulţi ani în urmă, vremea a fost oricum, numai rea nu: o zi de martie care părea mai degrabă o zi de mai.

Şi ceea ce nu-i prea putusem spune încă, în acele împrejurări, era că tatăl meu, nimeni altul decît judecătorul de la Curtea Supremă de Justiţie, cel menţionat cu atîta stîngăcie, aproape ducînd la un coitus interruptus, avea în Kensington o întreagă pivniţă plină de vinuri scumpe şi minunate, incluzînd, fireşte, o frumoasă gamă de şampanie. In ultimii ani devenise încăperea lui preferată din toată casa. Adevărul e că, în vremea aceea, înainte ca Fiona şi apoi Margaret să-şi fi supt partea lor, mama voastră (care nu pare mai deloc să stea prost cu banii nici acum) era un fel de fetişcană bogată. Dar n-am vrut să-l sperii sau să-l influenţez pe tatăl vostru şi în nici un caz să-l eclipsez.

Şi, în orice caz, şampania pe care am băut-o pe plaja din Brighton a fost cea mai bună şampanie pe care am savurat-o vreodată. Parcă mai văd şi acum şiragul de trandafiri de un roşu spălăcit de pe marginile paharelor de hârtie cerată, cumpărate în grabă de la supermarket. Pahare de şampanie? Ce glumă bună. Prînzul din ziua aceea - iar aici trebuie să vă informez că tatăl vostru chiar a plătit totul - a fost genul de mîncare standard de la terasele de pe malul mării, unde

erau de mare valoare cartofii pai unsuroşi. Dar totul a fost udat cu vin spumos. N-am avut parte de o frapieră, însă nici asta n-a fost o problemă: aveam Canalul Mînecii în luna martie, am pus sticlele între pietricelele de la malul apei, iar fluxul era deja aproape de vîrf. Cum s-a potrivit totul! Am căzut de acord să aşteptăm zece minute ca să se răcească, dar apoi ne-am mulţumit cu cinci.

Şampania mai are un mare avantaj: nu trebuie să-ţi aminteşti să iei tirbuşon. Insă eu n-am uitat să păstrez unul dintre dopuri. Mi-am zis că era treaba Lindei şi a lui Judy ce făceau cu celelalte două, pe care poate că le-a luat apa. Dar eu mi-am păstrat dopul, pentru mine e de nepreţuit. Am zis cumva că pot fi sentimentală? E pus într-o cutie specială, în care păstrez tot felul de lucruri. în privinţa asta sînt o mamă ridicolă: flori presate de la Craiginish, succesele voastre artistice din şcoala primară, la fel de valoroase pentru mine — şi nu uitaţi că mama voastră se pricepe la artă - ca nişte pînze de Tintoretto. Apoi mai am o zgardă micuţă, care a căpătat şi ea de-acum nuanţa aceea de roşu spălăcit, cu un clopoţel prins de ea şi o plăcuţă cu un nume. Dar despre asta, mai încolo.

Plaja din Brighton la mijlocul lui martie nu era mereu îmbietoare. Totuşi atunci s-a nimerit să fie la fel de cald ca vara. Marea era liniştită şi supusă şi devenea din ce în ce mai albastră, iar valurile care, plescăind uşor, se spărgeau cu o scînteiere argintie, transformîndu-se în spumă cremoasă în jurul celor trei, apoi două şi, în cele din urmă, în jurul unei singure sticle de şampanie, ar fi putut fi şi ele valuri de şampanie.

Cînd am ajuns la a treia sticlă, dacă tatăl vostru mi-ar fi spus că pusese totul la cale dinainte, că prevăzuse totul în cel mai mic detaliu - aşa cum plănuise, de la bun început, acele roluri speciale şi temporare pentru Linda şi pentru Judy - bineînţeles că eu l-aş fi crezut orbeşte. Dar cum ar fi putut să ştie el sau oricare dintre noi că ziua aceea avea să se desfăşoare aşa cum s-a desfăşurat, atît de perfect? Unele zile sînt ca nişte daruri, unele lucruri sînt ca nişte daruri. Plănuise el oare pînă şi vremea ? Plănuise ca valurile să fie atît de generos cooperante şi apoi — dar asta e ceea ce fac valurile, la urma urmei - să se retragă domoale şi respectuoase? Prevăzuse oare că după-amiaza aceea avea să devină aurie şi feerică, că atunci cînd lumina se va intensifica şi fluxul va începe să se strecoare şi mai departe, Linda şi Judy, fără nici un îndemn, într-o sincronizare impecabilă, deşi ameţite de la şampanie, aveau să se ridice şi să se furişeze şi ele, ca nişte oaspeţi la petrecerea noastră care ştiau că venise momentul cînd trebuiau să se retragă? Ca şi cum nu ne-ar fi lăsat în văzul întregii lumi, pe prundişul plajei din Brighton, ci într-un fel de pat special, ferit şi împodobit cu ghirlande.

Dar noi aproape că nici nu le-am văzut plecînd, nu le-am auzit paşii scrîşnind în retragere, căci ne îndepărtaserăm şi noi deja, cuibărindu-ne într-un soi de pătură diafană de şampanie.

8

ERAM AMÎNDOI „singuri la părinţi". Oare copiii singuri la părinţi atrag alţi copii singuri la părinţi? Şi amîndoi, înfricoşătorii voştri părinţi, eram copii născuţi în timpul războiului — eu, în sensul că fusesem concepută în timpul războiului, Mike, în adevăratul sens al cuvîntului, pentru că se născuse pe durata lui, fusese adus pe lume în mare grabă, ca alte legiuni întregi de copii născuţi în timpul războiului, ca să reprezinte tot ce mai rămăsese din tatăl său, în cazul în care acesta nu avea să se mai întoarcă de pe front. Pentru o scurtă vreme, întocmai aşa trebuie să fi stat lucrurile. Bunicul vostru Pete şi bunica Helen n-au făcut altceva decît să se comporte conform spiritului acelui moment critic, din moment ce la puţin timp după ce ea a rămas însărcinată, bunicul Pete a fost dat dispărut, cuvînt care adesea însemna cea mai cumplită soartă cu putinţă.

Anul 1945: ce ciudat sună acum să ţi-l dai ca dată a naşterii, e ca şi cînd ai spune 1789 sau 1492.

Cînd s-a născut tatăl vostru, în ianuarie 1945, tatăl lui nu era acasă şi nu avea să fie acolo pentru alte cinci luni. Teoretic, fiul ajunsese să fie cel care aştepta să-i sosească tatăl şi nu invers. Nu că tatăl vostru ar fi ştiut ce se întîmpla sau că ar fi avut idee cît de însemnată era venirea sa pe lume, chiar dinainte să aibă loc. Poate că-i mai bine că memoria ne aşteaptă într-un viitor îndepărtat de momentul naşterii noastre. Dar oare lucrurile astea se strecoară totuşi, cumva? Adesea am încercat să mă pun în locul bunicii voastre Helen, în acea scurtă perioadă cînd tatăl vostru era consolarea nenăscută din pîntecele ei.

Şi eu îl aşteptam pe tatăl vostru, însă într-un viitor şi mai îndepărtat chiar. Ştiu că pare o prostie, dar, la rîndul meu, îl aşteptam să se nască.

Oare să fi existat dintotdeauna un gol, o discrepanţă între tatăl vostru şi tatăl lui? Aţi observat-o şi voi ? Să fi fost doar acel gol, acel impas tensionat dintre orice fiu şi tatăl lui sau să fi fost oare acea distanţă neînsemnată de aproape cinci luni ? Tatăl lui a încercat să umple golul, poate, cu acele douăsprezece sticle de şampanie, poate că a şi reuşit pentru o vreme. Cred că tatăl vostru a şi plîns puţin cînd a citit acel mesaj: „Distracţie plăcută". Ce reacţie ciudată la un asemenea mesaj. Şi cu siguranţă că a plîns, doar l-aţi văzut cu ochii voştri, la înmormîntarea tatălui său, în cimitirul din Birle, acum un an şi jumătate. A fost prima dată cînd l-aţi văzut pe tatăl vostru plîngînd şi se spune că nu e bine pentru copii să-şi vadă tatăl în lacrimi. Eu nu sînt aşa de sigură. Şi nu sînt aşa de sigură că tatăl vostru nu plîngea din cauza unui altfel de gol.

întîmplarea face ca, pînă în anul cînd l-am cunoscut eu pe tatăl vostru, bunica Helen să nu-i fi vorbit niciodată despre perioada dinainte să se nască el şi cea imediat următoare. Oare să fi avut ceva de-a face cu mine? Oricum, tatăl vostru mi-a spus că stătuse de vorbă cu mama lui de Crăciun şi apoi mi-a dezvăluit în ce constase acea conversaţie intimă.

Iar tu mi-ai spus, Kate, că a deschis din nou subiectul în faţa ta, anul trecut, la Crăciun: primul lui Crăciun fără bunicul Pete. Bunica Helen moţăia în camera de zi. Tu şi Mike v-aţi oferit să spălaţi vasele, iar eu şi Nick ne-am hotărît să ieşim la o plimbare pe străduţele din preajma casei. Parcă văd cum toate circumstanţele erau la îndemîna tatălui vostru. Tu mi-ai zis, Kate, că ţi-a spus despre un Crăciun petrecut cu mulţi ani în urmă, cînd bunica Helen i-a povestit despre vremea cînd nu l-a avut alături pe bunicul Pete.

S-ar putea să mă fi uitat la tine cam ciudat - aşa cum te-am privit şi în ziua aceea, la Carrack Cove - şi s-ar putea ca tu să te fi întrebat de ce. Insă mi-ai spus doar:

— Lui tati îi e tare dor de bunicul Pete, nu-i aşa?

Cuvinte blajine, delicate şi filiale. Şi adevărate.

— Da, ţi-am răspuns eu. Primul Crăciun fără el, îi e greu.

N-am spus, deşi aş fi putut s-o fac nestingherită, că îmi aminteam şi eu primul Crăciun fără tatăl meu. Atunci avusesem însă o mare consolare, o dublă consolare: tu şi Nick eraţi în pîntecele meu.

Am spus doar - de parcă mai era nevoie - că şi bunicii Helen îi e dor de el. Tatăl vostru întotdeauna spăla vasele, la Crăciun, împreună cu bunicul Pete. îşi suflecau mînecile şi îşi puneau şorţuri, o treabă casnică, rituală, făcută de doi bărbaţi. Acum, anul acesta, dintr-un motiv oarecare, tatăl tău te-a ales pe tine. Acela a fost încă un moment de şovăială.

Poate că aţi observat amîndoi că astăzi există un anumit gol între mine şi bunica Helen. Mă rog, dintotdeauna a fost un fel de gol între noi două, doar e soacra mea şi e vorba tot de o chestie rituală şi aici. Eu m-am înţeles mereu mai bine cu bunicul Pete, cred că mă înţeleg mai bine cu bărbaţii din toate punctele de vedere. Dar acum există un gol în plus între bunica Helen şi mine, tocmai cînd poate că n-ar trebui să fie. Eu ar trebui să-i ofer sprijin şi alinare şi chiar am făcut tot ce mi-a stat în puteri. Dar mi-e teamă de ea, ca să fiu cinstită a început să-mi fie cam frică de ea.

Oare stă şi ea trează acum, la fel ca mine, dar de una singură, ascultînd ropotul ploii?

A părut un pic romantic, o recunosc, atunci cînd am auzit, prima oară, de la tatăl vostru, că tatăl lui fusese dat dispărut, după care se întorsese ca dintre morţi, pentru a-şi ridica fiul în braţe. Chiar dacă imaginea aceasta nu se potrivea cu bărbatul pe care l-am cunoscut eu şi care administra o fabrică în Sidcup sau cu bărbatul care făcea uneori acele numere comice ciudate împreună cu vechiul lui prieten, Charlie Dean - „Unchiul Charlie", pentru voi. Bunica Helen a spus întotdeauna că ei doi ar fi trebuit să-şi

încerce norocul pe scenă. Charlie, omuleţul hazliu şi sprinten, şi Pete, ca un soi de frate mai mare, bărbatul înalt, niţel serios şi dramatic. Distracţie plăcută, distracţie plăcută.

Tatăl meu nu fusese nevoit niciodată să pornească spre o moarte foarte probabilă, el avusese parte de un război diferit. îşi petrecuse vremea descifrînd coduri pe undeva la ţară, în inima ferită şi confortabilă a vreunui sătuc englezesc, înconjurat, în mod plăcut, de tinere funcţionare, dactilografe şi telefoniste, unele dintre ele nefiind mai deloc de origini umile, dar aducîndu-şi astfel umila contribuţie.

Iar printre ele se afla şi mama mea, Fiona McKay. S-ar putea ca originile scoţiene să fi fost neesenţiale, aşa cum s-ar putea ca tocmai ele să fi fost argumentul decisiv. Oare scoţienii sînt atraşi de scoţieni?

Cum ajung părinţii noştri împreună? E oare nevoie să ştim şi noi? Tu ai părut foarte interesată la un moment dat, Kate. în orice caz, uite care e teoria mea. Cred că, pentru tatăl meu, războiul a fost un soi de vacanţă de la devotamentul lui perseverent şi silitor - pînă atunci - faţă de lege. Cred că a fost varianta lui de Sussex din 1966, chiar dacă el trecuse binişor de vîrsta de douăzeci şi unu de ani. Pe atunci avea peste patruzeci. Viaţa te izbeşte din plin în momente diferite.

Poate că fusese un devotament cam călugăresc. Niciodată nu mai fusese azvîrlit atît de strategic în mijlocul fetelor, niciodată nu îşi descoperise propriile talente de seducţie. Adică, în cazul unui bărbat ca tatăl meu, deloc înalt, nearătos, ci scund şi drăgălaş, dar totuşi destul de

impetuos - talentul de a fi atît de uşor de sedus. Presupun că înseamnă acelaşi lucru, dacă reuşeşti să nu scapi din vedere ceea ce se întîmplă şi s-ar fi zis că un bărbat care a devenit judecător la Curtea Supremă era în stare să facă asta. „S-ar fi zis", dar n-a fost aşa.

Pentru mine e un motiv de adîncă mîhnire, care mă va copleşi iarăşi mîine, că nu l-aţi cunoscut niciodată pe bunicul vostru Dougie. Dar, fireşte, nici eu nu l-am cunoscut pe atunci, în vremea aceea dinainte să ne naştem noi.

Pe cînd mă aflam într-un stadiu mai puţin decît iminent, cred eu, sau sper eu, tatăl meu îşi trăia cea mai frumoasă perioadă a vieţii. Aş zice că se distra de minune. Tot din cauza războiului, n-aş îndrăzni să estimez care era punctajul lui sau poate că pe atunci nu era aşa. Dar ceea ce ştiu e că Fiona McKay a fost cea care a devenit, în 1944, tînăra lui mireasă luată în vreme de război, cu douăzeci de ani mai tînără decît el. Peste vreo cincisprezece ani, cînd eu eram doar o şcolăriţă, iar ea mergea pe patruzeci de ani, avea să dea primele semne făţişe ale dorinţei de a-şi vedea de drum (să fi fost oare ceva chiar atît de inprevizibil?), dar nu fără să ia cu ea o bună parte din ceea ce fusese al lui. Mireasă în vreme de război şi viitoare mercenară. Iar asta, aveam să-mi dau eu seama, l-a făcut vulnerabil, poate chiar receptiv la posibilitatea ca acelaşi lucru să i se întîmple din nou.

Bunicul vostru Dougie a murit în 1978, cu mai bine de un an înainte să vă naşteţi voi. Spre deosebire de bunicul Pete, la înmormîntarea lui s-au prezentat trei foste soţii. Fiona a fost soţia

numărul unu. N-aţi cunoscut-o niciodată şi, ca să ştiţi şi voi, Mike a văzut-o o singură dată - la acea înmormîntare. Ştiţi deja că nu mă văd deloc cu propria mea mamă, dar asemenea lucruri se mai întîmplă. Cînd eraţi foarte mici, îi spuneam, de obicei şi chiar foarte potrivit, „bunica voastră zînă", de parcă asta i-ar fi dat un statut eteric dincolo de simpla poziţie obişnuită de bunică. Ea este unul dintre misterele niciodată pe deplin elucidate ale vieţii voastre, deşi, credeţi-mă, nu e singurul.

9

TATĂL VOSTRU e la fel de arătos, ba chiar cred că e mai arătos decît înainte. Eu sînt subiectivă, desigur. Sub acel copac din parcul St. James, cel puţin, lumina văratică îl trata regeşte. Sau nu cumva succesul lui tîrziu i-a dat noi aripi, i-a dat o nouă viaţă ? In ce punct se poate separa frumuseţea de succes, la bărbaţi, frumuseţea de reuşită? Ai tu vreo idee, Kate? Cum trecerea timpului poate fi atît de blîndă cu ei, totuşi. Dar poate că n-ar trebui să mă gîndesc la asta acum.

N-a fost mereu aşa. Mă rog, era la fel de arătos şi odinioară, însă era doar Mike. Succesul nu venise încă. Şi oare ar trebui să-l pretinzi? Dragostea nu e de ajuns ? Profesorul Mike, adică un profesor Mike adevărat, titular, avea de aşteptat mult şi bine (trebuie spus că va aştepta şi mai departe), în timp ce tatăl vostru se spetea muncind, trei, ba chiar patru ani, la doctoratul lui. Melcii ăia ai lui ar fi trebuit să-i servească drept trambulină - ce expresie păcătoasă - pentru viitorul lui măreţ în lumea ştiinţei.

S-ar putea să vă vină greu să vă închipuiţi că părinţii voştri, care deţin acum casa aceasta şi

fac tot ceea ce fac, au stat odinioară într-un demisol închiriat în zona Earl's Court. Tatăl vostru era prins cu „cercetarea" la Imperial[1], eu eram în practică la Christie's, pe Old Brompton Road. Patul nostru de pe atunci (comparaţi-l cu ditamai luntrea asta în care ne lăfăim acum) era o saltea trîntită pe podea. Nu atît ca să economisim, deşi era nevoie şi de asta, ci mai degrabă în semn de lăbărţată decadenţă. N-am băgat niciodată bani într-un pat adevărat, deşi am investit, dintr-un impuls lasciv, într-o zi, în Portobello Road, într-o cuvertură de pat amplă, stacojie, fină şi unduitoare, sub care, cufundaţi în strălucirea sa de rubin, ne înghionteam şi ne zvîrcoleam ca nişte oameni surprinşi de un accident fericit cu balonul.

Iertaţi-mă, dar în vremea aceea voi nici nu eraţi în gîndurile noastre, nu eraţi nici măcar în schemă.

Prînzul din parc de astăzi, alături de tatăl vostru, nu m-a făcut să mă gîndesc doar la Brighton. M-a făcut să mă gîndesc la acele zile de începătoare aflată în practică şi la o lună fericită pe care am petrecut-o făcînd munca de jos la Dulwich Gallery, un loc la care mai ţin încă. Nişte pînze fermecătoare de Poussin, un Watteau splendid. In pauza de masă, hoinăream prin parcul de peste drum, care avea un lac cu raţe, mă gîndeam la Mike, aflîndu-se în cealaltă parte a oraşului, la Imperial, şi îmi spuneam cît de dulci şi de nepreţuite pot fi chiar şi cele mai modeste clipe din

1. Imperial College London, structură a Universităţii din Londra, specializată pe domenii ştiinţifice şi tehnice.

viaţă. „Carierele" noastre erau oricum pe drumul cel bun, într-un stadiu embrionar liniştitor, deşi poate că a lui Mike era într-o fază mai latentă decît a mea. Dar nu aveam nici o grabă, ba chiar exista argumentul cum că, cu cît mai lentă incubaţia, cu atît mai măreţ rezultatul. Vorbesc de parcă aş fi eu însămi un biolog.

Dar chiar şi în acea perioadă eram puţin încîntată, puţin sedusă de devotamentul tatălui vostru faţă de melcii lui. Eu eram devotată devotamentului lui. Cui îi pasă de melci ? Unora li se par de-a dreptul respingători. Dar dacă lui Mike îi păsa de ei... Cam aşa stătea treaba. Sub cuvertura noastră roşie, am învăţat cu mare plăcere o grămadă de lucruri despre melci, despre ştiinţele naturii lor, despre ciclul lor de viaţă şi nu în ultimul rînd despre extraordinarul lor sistem reproducător şi despre metodele lor de a îndeplini actul sexual (ai zice că, totuşi, cochiliile alea ar fi un impediment major), deşi acesta nu e momentul potrivit pentru a intra în asemenea detalii.

Tatăl vostru obişnuia să spună că bucuria simplă a biologiei venea din absoluta particularitate a lucrurilor. Ce anume face un anumit lucru să fie special ? Iar eu îmi spuneam că, pentru mine, întrebarea „Ce îl face special pe Mikey?" era o întrebare care nu avea nevoie de nici un răspuns, cu atît mai puţin de unul ştiinţific. Şi nici nu mi-a dat prin cap să întreb: ce anume îl face pe om, care ar putea, la urma urmei, să se ocupe cu tot felul de lucruri, să devină specialist în melci?

Astăzi, pe cînd stăteam în parc cu tatăl vostru, m-am văzut dintr-odată în acel parc din Dulwich. Era primăvară, rododendronii înfloriseră, iar

raţele cloncăneau, urmate de mici flotile plutitoare de răţuşte. Atunci nu mi-am închipuit că într-o bună zi va veni momentul să-i spun acelui bărbat, acelui specialist special:

— Poate că ar trebui s-o termini cu melcii, Mikey. încotro ne conduc urmele lor argintii?

Nu mi-am închipuit că într-o bună zi îmi voi dori să-l fac pe bărbatul acela - care deja devenise soţul meu pe atunci - să-şi reconsidere propriul său drum în viaţă.

Munca lui presupunea reproducerea acelor creaturi, cu multă răbdare, prin cicluri experimentale de lungă durată. Nu părea să presupună descoperiri neaşteptate, menite să schimbe vieţi.

Nu m-am dat niciodată în vînt după Seurat, dar azi, în parc, m-am gîndit la acele siluete tolănite, pulverizate, formate din punctuleţe, de parcă oamenii ar fi doar nişte nori de atomi - fără îndoială - tatăl vostru ar spune că exact asta sînt. Am avut acea stranie senzaţie, cum că de abia l-aş fi cunoscut, din nou, ca şi cînd, dacă nu l-aş fi cunoscut niciodată şi m-aş fi dus în parcul St. James ca să aleg pe cineva din mulţime, tot pe el l-aş fi ales. Poate că ar fi trebuit să i-o spun şi lui, poate că ar fi trebuit să-i zic : „Ar fi fost la fel chiar şi acum, Mikey, nu încape nici o îndoială. Chiar şi la cincizeci de ani".

Numai că aveam senzaţia opusă, bruscă şi înfricoşătoare, că îl vedeam, de fapt, pentru ultima oară. înţelesesem totul greşit.

— Am simţit pur şi simplu nevoia să te văd, mi-a zis.

Nu era o întîlnire, era o ultimă privire. Oamenii mai fac şi aşa ceva, se întîlnesc pentru o

ultimă dată onorabilă, doar pentru a se despărţi mai apoi. Tatăl vostru îşi aranja, deja, dispariţia.

Ce proastă am fost. Cînd am urcat din nou treptele către columna Ducelui de York, mi s-a tăiat respiraţia.

— Mă bucur c-am făcut asta. N-o să uit c-am făcut asta, mi-a zis, stînd pe platforma aceea veche.

Două sendvişuri în parc! N-am îndrăznit să spun nimic necugetat. A făcut semn unui taxi la colţul străzii Pali Mall şi m-a sărutat înainte să se urce în maşină. L-am privit croindu-şi drum pe Lower Regent Street, cu capota neagră scîn- ; teind. Iar peste cincisprezece minute, Simon, care cred eu că stătea oarecum la pîndă, m-a văzut întorcîndu-mă şi trîntind uşa la biroul meu aşa cum îşi trîntesc uşile de la birou oamenii atunci cînd vor să plîngă.

Dar uite-l, e încă aici, nu-i aşa? Ce absurdă am fost. Tatăl vostru e încă aici.

Şi încă mai poate vorbi, după cum bine ştiţi, într-un mod foarte special, despre melci. Aşa cum poate vorbi, de parcă ţi-ar spune nişte secrete extraordinare, despre orice fel de tîrîtoare şi despre fiinţe care abia dacă pot fi considerate forme de viaţă. Şi dacă astăzi, să zicem, treaba lui ar fi să se ocupe de întreaga gamă de produse disponibile, el tot ar putea să facă o ofertă bună pentru fiecare dintre ele în parte.

Aţi învăţat să nu căscaţi de plictiseală cînd tatăl vostru vorbeşte despre melci, are o anumită privire în ochi. Ştiţi să nu întindeţi coarda cu glumele despre moluşte. Ceea ce nu ştiţi e că a existat un moment, după ce ne-am mutat pe

Davenport Road, cînd tatăl vostru m-a anunţat că trebuia să se mai ducă doar pentru o ultimă oară la laboratorul său de la Imperial. Trebuia să mai facă o ultimă vizită. N-a intrat în detalii, iar eu poate că ar fi trebuit să-mi dau seama şi singură, dar abia după aceea mi-a spus. Mi-a spus că s-a dus acolo personal ca să extermine colonia de melci rămasă. A zis că a vrut s-o facă el însuşi, cu eficienţă şi „omenie" - un cuvînt ciudat cînd e vorba despre melci. Nu voise să lase totul pe seama „vreunui tehnician".

10

DAR SĂ NE ÎNTOARCEM la perioada cînd avea douăzeci şi unu de ani şi la o altă vizită. La o zi de mai, cînd am stat cu tatăl vostru în faţa uşii de la intrare de pe Napier Street nr. 7, din Kensington, aşteptîndu-l pe tatăl meu să deschidă.

Nu-l mai văzusem niciodată pe tatăl vostru atît de speriat. Tremura ca varga în ghetele lui cu elastic pe gleznă. De cînd îi spusesem, în acel moment atît de nepotrivit, că tatăl meu era judecător la Curtea Supremă, tatăl vostru era convins că momentul judecăţii sale se apropia. Iar în acea după-amiază de mai era pregătit pentru a-şi primi condamnarea.

Oricît de mult aş fi încercat eu să bagatelizez totul, n-aveam cum să-l liniştesc pe tatăl vostru : e de mirare că reuşisem să-l aduc pînă în pragul acelei uşi. Magistratura Regală nu mai condamna criminali - nu că tatăl vostru ar fi fost un criminal — şi nici nu mai trimitea pe nimeni la spînzurătoare. Nu că, în 1966, mai ajungea cineva la spînzurătoare. Deşi e un adevăr istoric înfiorător că, nu cu mult timp în urmă, asta se mai întîmpla

încă. Iar un adevăr chiar şi mai înfiorător, asupra căruia nu-mi place să stărui şi nu-mi plăcea să stărui nici atunci, e că, dacă tatăl meu ar fi ales dreptul penal, ar fi putut fi, cel puţin pentru o scurtă perioadă la începutul carierei sale de judecător, unul dintre cei care trimiteau nelegiuiţii la spînzurătoare. Cît de mult s-au schimbat lucrurile faţă de vremea aceea, dinainte să vă naşteţi voi!

în orice caz, după cum încercam eu să-l conving pe tatăl vostru, tatăl meu era o bomboană de om, un mieluşel. Purta jachete tricotate din lînă de miel de la Harrods. Nu era Judecătorul Jeffreys1. Nici n-ai fi zis că era judecător. Dar nici unul dintre aceste argumente nu-l convingea pe tatăl vostru, ba chiar îi dădeau mai multe motive să tremure. O bomboană de om - da, bineînţeles că aşa o fi, faţă de propria lui fiică. Tatăl vostru cunoştea deja destul de bine situaţia din familia mea: că tatăl meu era pe punctul de a divorţa de nevasta lui năzuroasă, care lăsa în urmă acea familie unită şi reciproc devotată, formată din tată şi fiică. Cu cît vorbeam mai cu drag despre tatăl meu, cu atît devenea Mike mai sigur că el avea să devină domnul Intrus, domnul Rival. Era sigur că tata avea să-l ia în zeflemea şi să-l desconsidere.

Compătimiţi-l pe tatăl vostru, dacă are vreun rost să compătimiţi pe cineva la modul retrospectiv, aşa cum stătea el în faţa uşii tatălui meu.

1. George Jeffreys (1645-l689), cunoscut şi sub numele de „Judecătorul Ştreangurilor", faimos în timpul domniei lui James al II-lea, a rămas în istorie prin numărul de condamnări dictate în baza unor relaţii politice.

Imaginaţi-vi-l cum arăta atunci, cînd o să vă uitaţi la el mîine. Chiar nu avea de ce să se teamă. Măcar de-ar fi ştiut că adevăratul moment al judecăţii sale avea să sosească mult mai tîrziu în viaţă.

Zadarnic i-am explicat că situaţia din Kensington nu era atît de simplă precum părea. Tatăl meu nu prea era partea nedreptăţită şi ofensată, care îşi găsea în mine singura alinare, în timp ce pe dinăuntru dădea în clocot de ciudă. Ardea de o nerăbdare mărinimoasă - sau prostească - ca divorţul să nu ajungă la partaj legal. Fiona era totuşi mama singurului său copil (şi ştia cum să-i stoarcă de bani firea-i prea bună). Plus că mai avuseseră parte şi de vremuri mai bune. încă îmi mai aduc aminte - noi trei în grădina din Craiginish, aşteptînd prosteşte să se declanşeze obturatorul aparatului de fotografiat (poza e în cutia aceea): Dougie, Fifi şi Paulie, după cum ne spuneam pe atunci, de parcă am fi fost nişte căţeluşi. Mama era pornită să obţină mult mai mult decît ar fi sfătuit-o majoritatea avocaţilor care n-ar fi reprezentat un judecător. Avea să obţină Craiginish, pentru început. Dacă în primăvara aceea eu n-aş fi fost prea ocupată să mă îndrăgostesc şi să mă tăvălesc prin pat cu tatăl vostru, poate că m-aş fi certat mai înverşunat cu bietul meu tată în această privinţă.

Pe de altă parte, mai exista un potenţial factor distrugător, pe nume Margaret Gould, viitoarea mea mamă vitregă, care îşi aşeza deja cuibul. Trebuia să fie foarte atent ca asta să nu-i ofere Fionei un pretext de a scoate şi mai mult de la el. Eu deja începusem s-o urăsc pe Margaret -

intrusa aia. Deci cum să nu înţeleg strîngerile de inimă ale tatălui vostru? Deja demarasem procesul nepotrivit de proscriere a propriei mele mame. Poate că, de fapt, pe mine ar trebui să mă judecaţi mîine.

Dintr-un anumit punct de vedere, ar fi fost mai bine dacă tatăl meu ar fi ieşit pur şi simplu în oraş şi, dintr-un impuls de răzbunare nechibzuită şi frapantă, ar fi „agăţat-o" pe Margaret. însă avea şaizeci şi şase de ani şi asta i-ar fi putut distruge cariera de judecător. Judecătorii nu „ies în oraş" şi nu „agaţă". Şi judecătorii, probabil prin definiţie, ar trebui să fie corecţi cu toate părţile şi fără nici un fel de sete de răzbunare, în orice caz, el nu era aşa. El chiar o agăţase pe Margaret, dar o făcuse în felul lui firesc, neajutorat şi pasiv-dar-eficient, ca un scai care i s-ar fi prins cu încăpăţînare de una dintre jachete. O bomboană de om şi un papă-lapte, deşi n-am reuşit să-l conving pe tatăl vostru, care se dădea de ceasul morţii în faţa uşii de la intrare.

Uşa era de un negru lucios, crud, reprobator, un fel de uniformă standard în Kensington, şi nici asta nu părea să-l ajute cu nimic pe tatăl vostru. Era poziţionată în vîrful treptelor, într-un pridvor susţinut de doi stîlpi albi şi lucioşi. Pe unul dintre ei se vedea un „7" mare şi frumos gravat.

La starea de disconfort a tatălui vostru, trebuie s-o recunosc, se mai adăuga şi acel iz neaşteptat şi incontestabil de bogăţie din nările lui. în Sussex îl acoperea nivelarea generală a vieţii de student. Acum însă devenise băiatul din Orpington, la un pas de a fi pus la locul lui

de către un „Excelenţa Voastră" din Kensington. Nu că l-ar fi deranjat, după cum mi-am dat eu seama, să aibă o „puicuţă" (nu rideţi, aşa se spunea pe atunci) care stătea puţin mai sus de King's Road. Ghetele acelea cu elastic în care tremura erau originale, în sensul că le cumpărase din King's Road, nu cu mult timp în urmă.

înainte de divorţ, averea bunicului vostru Dougie ajunsese pe culmile sale cele mai înalte, iar de atunci au început şi jafurile. însă, mi se pare din ce în ce mai mult că tatăl meu, într-un mod ciudat, închidea cumva ochii în faţa lor, astfel încît nu se mai putea vorbi despre jefuire, ci mai degrabă despre un proces treptat şi poticnit de deposedare. Pe atunci, el avea şaizeci şi şase de ani. Avea să se mai căsătorească de două ori încă, iar amîndouă căsătoriile urmau să fie nişte experimente ratate. Era ca şi cum tata ar fi încercat, de fapt, într-un mod indirect şi efectiv, dar totuşi viclean, să facă drumul înapoi către vremea cînd era doar un tînăr licenţiat nestingherit, un licenţiat în drept, deşi de-acum judecător, fireşte. De orice l-ar fi despuiat, nimeni nu i-ar fi putut lua acele robe de magistrat şi acea autoritate a funcţiei sale.

Nu doar melcii au nevoie de cochilii, Mikey.

însă, indiferent dacă acele deposedări făceau sau nu făceau parte dintr-un plan bizar, trebuie să recunosc că eu şi tatăl vostru am contribuit semnificativ la secătuirea rezervelor. în 1970, cînd m-am căsătorit cu Mike, tata ne-a cumpărat pur şi simplu o casă. Argumentul său de atunci, cînd eu am protestat destul de slab, a fost că astfel îi rămînea mai puţină avere pe care să poată pune laba Margaret, căci lucrurile se

apropiau deja de acel stadiu, o explicaţie în faţa căreia ţi-era destul de greu să te mai împotri-veşti, asta lăsînd la o parte argumentul mai ru-dimentar cu calul de dar şi dinţii. Dar, ca mai toate pornirile binevoitoare ale tatălui meu, această casă făcută cadou de nuntă sau, mai bine zis, banii pentru o casă, a provocat tot soiul de certuri şi relaţii încordate.

Pe tatăl vostru, gestul l-a stînjenit şi nu l-a făcut decît să-şi dorească, cred eu, să insiste şi mai mult în a rămîne doctorandul lefter şi sluji-torul ştiinţei abstracte. Apoi l-a mai stînjenit şi pe tatăl lui, care, deşi Dean & Hook începuse să devină deja o afacere prosperă şi deşi îi trimisese tatălui vostru acea ladă de şampanie, cu sigu-ranţă că nu îşi permitea să facă daruri care constau în case. Trebuia să ne descurcăm şi sin-guri; tinerii de astăzi nu mai ştiu nimic. Ne-a servit toată vorbăria standard. însă cum te mai ajung din urmă asemenea cuvinte, peste ani şi ani, dragii mei, cum îmi mai răsună în cap acum, în ceea ce vă priveşte pe voi.

Cred că distanţa dintre tatăl vostru şi tatăl lui s-a mărit tocmai în acea perioadă, cred că bunicul vostru Pete era cam tulburat şi-l înţeleg. Un fiu care lucra cu melci, într-o stare de sărăcie aproape lucie, în timp ce primea pomeni abe-rante de la un judecător de la Curtea Supremă care, dacă se purta cu o asemenea slugărnicie, înseamnă că era pur şi simplu un neghiob: mai mulţi bani decît minte. Ca să nu mai vorbim despre nevasta lui fluşturatică.

în timpul războiului, după cum bine ştiţi, bu-nicul Pete a fost pilot.

Dar slavă Domnului că întotdeauna i-a plăcut de mine, cel puţin aşa îmi spun în sinea mea, căci avusesem şi eu parte de momentele mele de tremurat ca varga, în Orpington. Slavă Domnului că nu părea să-şi mustre fiul în această privinţă. La nunta noastră, după cum s-a dovedit, a dat mîna cu tatăl meu şi s-au îmbrăţişat ca nişte prieteni care nu se mai văzuseră de foarte multă vreme. La nunţi se poate întîmpla şi aşa ceva. Tata îi ajungea de abia pînă la nas bunicului vostru Pete, deşi era mai mare decît el cu aproape douăzeci şi cinci de ani.

Şi slavă Domnului că era o casă din Herne Hill, o zonă obscură şi niciodată la modă. Nu ne-a făcut cadou o căsuţă cochetă de pe una dintre străduţele unde se aflau odinioară fostele grajduri regale din Kensington, acum transformate în locuinţe foarte bine cotate. Dar nici nu era o bombă de prin Earl's Court. Era într-o suburbie plină de verdeaţă, cu preţuri rezonabile, practică şi potrivită creşterii copiilor. Era în Dulwich, după cum ne-a zis agentul imobiliar, cu o reducere de treizeci la sută, iar zona avea să se „ridice" în curînd, deşi asta nu s-a întîmplat niciodată. Era o casă pe care, în orice condiţii, bunicul vostru Pete ar fi găsit-o acceptabilă, nu că el chiar ar fi avut un cuvînt de spus. Şi adevărul este că eu am fost cea care, cu puţin ajutor din partea tatălui meu, l-am îndrumat pe tatăl vostru şi pe mine către acea casă.

Deşi vorbesc despre ceva de acum douăzeci şi cinci de ani, mă refer, desigur, la prima voastră casă. Aţi petrecut acolo primii trei ani din viaţă, deşi nu v-o puteţi aminti decît foarte vag: Davenport Road nr. 27.

însă această casă, în care stăm acum cu toţii, este adevărata casă a vieţii voastre, adică a vieţii voastre de pînă acum. Şi aţi putea spune că pînă şi această casă i-o datorăm bunicului vostru Dougie. Sau mai bine zis morţii sale. Altfel, noi n-am fi putut s-o cumpărăm şi, chiar dacă aveam nevoie de o locuinţă mai încăpătoare, căci voi creşteaţi foarte repede, casa asta ar fi fost un salt uriaş şi riscant, peste posibilităţile noastre, dacă lucrurile n-ar fi început să-i meargă mai bine lui Mike. De-acum şi-a demonstrat adevărata valoare, a făcut toţi banii şi chiar a început să arate ca un loc de popas din care am putea porni mai departe la drum.

Dar niciodată nu s-a pus astfel problema, în nici un caz înaintea zilei de mîine. Şi niciodată, nici măcar la început, nu a fost pentru noi, ci pentru voi. Aveaţi trei ani cînd ne-am mutat din Davenport Road, iar amintirile începuseră să se prindă de voi. Mai aveam de aşteptat treisprezece ani sau, cel puţin, acela era planul nostru de bătaie. Voiam să vă oferim tot ce era mai bun, să vă îngrijim cît puteam noi mai bine. Voiam ca acei treisprezece ani de amintiri nepreţuite care ne aşteptau să ajungă în cea mai bună cutiuţă de suveniruri. Deşi în mare parte ar trebui să-i mulţumiţi bunicului vostru Dougie, pe care nu l-aţi cunoscut niciodată.

Rutherford Road, în Putney, la marginea cîmpiilor din Putney Heath, acum una dintre cele mai căutate străzi din zonă. Eu mi-am spus întotdeauna că ar fi trebuit să se numească „Şirul de case parohiale", căci fiecare jumătate de casă duplex cu faţada lată arată de parcă efectiv ar suferi

din cauză că se află în propria sa insulă subrurală de mondenitate. Bunicul Dougie, care a murit la şaptezeci şi şapte de ani, era abia puţin mai bătrîn decît casa în care ne aflăm acum. V-am spus odată, cu mulţi ani în urmă, că e o casă „edwardiană", iar tu, Nick, mi-ai zis, chiar de curînd, că sora ta se gîndea la ea ca la un Edward, ca şi cum ar fi fost o persoană, un prieten tainic, o fiinţă. Totuşi nu sînt chiar aşa de sigură că nu te gîndeai şi tu la fel ca ea, la casa noastră Edward.

— Kate poate să fie o mare proastă, nu-i aşa, mamă?

Ei bine, dacă ar fi fost o persoană, dacă Edward ar fi deschis bine ochii şi urechile, v-ar fi putut sufla amîndurora cîteva secrete.

Dar ceea ce m-a izbit şi mai puternic la auzul acestei mici fantezii a voastre a fost că Edward era numele fratelui bunicului vostru: Edward Hook, cunoscut de fapt, în general, ca Eddie, fratele mai mare al bunicului vostru Pete, care, pentru voi, putea însemna cel mult o piatră de mormînt în cimitirul din Birle, unde v-am dus odată cînd eraţi mici. Insă poate că v-a impresionat, v-a rămas cumva în minte. Iar Eddie deţinuse, pe vremuri, Coombe Cottage1, în apropiere de Birle, care, în ciuda numelui său, arăta mai degrabă ca o casă parohială de la mijlocul perioadei victoriene.

Dar să revenim (vai, toate casele astea!) la Napier Street, în Kensington. Să revenim la vremea cînd tatăl meu avea de abia şaizeci şi şase de ani, iar tatăl vostru, care avea douăzeci şi

1. Casa Rîpa.

unu, tremura de frică pe acea verandă susţinută de coloane albe. Bietul de el, am divagat şi l-am lăsat cam multişor să aştepte acolo.

Iar acum tata deschide uşa neagră...

S-au înţeles de minune. Ştiam că o să fie aşa, îi promisesem tatălui vostru că o să fie aşa, ba chiar aş fi pariat cu el pe asta. Mike s-o fi gîndit, poate, că atunci cînd stătea acolo, în faţa judecătorului Campbell, era de fapt evaluat de-a fir a păr. Nimic mai adevărat. însă şi eu eram analizată; am surprins ocheadele care alunecau de la tatăl vostru la mine. Tata ne evalua cuplul.

La vremea aceea, tatăl vostru era prietenul meu de doar două luni. Ce mai cuvînt: prieten. Dar eu cred că tata, un adevărat judecător, în anumite privinţe, şi-a dat seama încă dinainte să ne deschidă uşa casei sale, că tatăl vostru avea să se instaleze permanent în viaţa mea. Ba chiar am zărit o scînteie în ochii lui, special pentru mine, care m-a făcut să-mi spun, pentru prima oară: poate că ar trebui să încerc şi să reuşesc s-o plac pe această Margaret.

Tatăl vostru purta, pe lîngă ghetele cu elastic, cei mai buni pantaloni evazaţi ai lui şi cea mai bună cămaşă crem, cu guler rotund. Iar tata purta — ce altceva? — o jachetă tricotată. O jachetă cam groasă, de fapt, pentru o zi caldă de mai, cu nasturi ca nişte mingi de fotbal mici, bleumarin, peste o cămaşă roz deschis. Pantaloni albaştri de catifea reiată şi mocasini din piele întoarsă. Domnul judecător Campbell în haine de sîmbătă.

Deşi eram ferm convinsă că tatăl vostru avea să facă faţă cu succes, ştiam că, de fapt, trebuia

să treacă două probe de foc. Una consta în acel prim schimb de priviri de pe verandă, iar la acest capitol nu întîmpinase nici o problemă. A doua probă era pivniţa cu vinuri. îi spusesem deja tatălui vostru că aceasta era centrul de greutate, punctul nevralgic şi că, dacă era invitat să coboare acolo, după cum mai mult ca sigur avea să se întîmple, atunci era mai bine să nu se apuce să-şi dea cu părerea, ci să se lase îndrumat, să se arate surprins şi să încuviinţeze spusele tatălui meu. Ceea ce nu era prea greu de făcut. Nu puteam să cred că tata nu-l va invita pe Mike în pivniţă, mai rămînea doar întrebarea cît de mult va dura pînă cînd avea să-l ducă acolo.

Mie mi s-a părut că a durat mai puţin de un minut. Nu m-a deranjat deloc că am fost lăsată cu ochii-n soare aşa de repede şi ştiam prea bine că nu trebuia să mă ţin după ei. Acela era un moment critic. Nu mai conta conversaţia introductivă, nu mai conta restul casei. Bunicului vostru Dougie i se părea că ne trebuia o băutură bună.

— Ah, Michael, nu-i aşa că vrei să vii cu mine?

Eu i-am aşteptat sus în timp ce se puneau bazele acelei legături subterane. Un judecător de oameni, un judecător de vinuri. Totul a durat, probabil, vreo cinci minute. Mi-am rotit ochii în jurul camerei: paravanul tapisat cu piele, oglinda înaltă cu rame aurite de deasupra şemineului, cîinii de Staffordshire de pe poliţa căminului, natura moartă de De Brant într-un ungher. Mi-am spus: aceasta e fosta mea casă.

Tatăl vostru mi-a povestit apoi că, după un remarcabil tur al locului, tata a ales o sticlă şi i-a

spus (deşi era trei după-amiază, mai degrabă ora ceaiului) că trebuia s-o bem de îndată, oarecum în semn de bun venit. Tatăl vostru s-a arătat de aceeaşi părere. Tata a bătut sticla uşor cu palma, apoi, cu mîna pe care nu şi-o murdărise de praf, l-a bătut uşor pe umăr pe Mike şi i-a zis:

— Spune-mi Dougie.

Atunci cînd şi-au făcut din nou apariţia, mi-am dat seama că tatăl vostru îşi pierduse orice urmă din agitaţia de mai devreme. însă am sesizat imediat că îi mai rămăsese un singur semn de întrebare : cum se făcea că această bomboană de om de şaizeci de ani se putuse face judecător. O întrebare care odinioară mă nedumerise şi pe mine.

în seara aceea, din moment ce tatăl vostru se întîlnise cu tatăl meu şi se înţeleseseră de minune, i-am spus tatălui vostru un lucru pe care, în cele două luni de discuţii în pat, nu i-l şoptisem niciodată, iar acum vi-l spun şi vouă.

Am aşteptat pînă cînd ne-am urcat în tren, pe drumul de întoarcere de la Victoria la Brighton. Apoi i-am povestit cum, pe cînd aveam doar treisprezece ani, m-am dus, de una singură, în timpul vacanţei şcolare, la Tribunalul Numărul 6, la Curtea Regală de Justiţie, unde ştiam că tatăl meu va prezida la un proces, tocmai ca să aflu răspunsul la acea întrebare derutantă. încă mi se mai pare un gest îndrăzneţ din partea unei fete de treisprezece ani.

M-am aşezat în sală, nu m-a oprit nimeni, şi am avut un mic şoc de neuitat, căci acolo, în faţa mea, se afla un bărbat într-o robă stacojie, cu o perucă cenuşie, pe care, deşi îl cunoşteam fără doar şi poate, nu l-aş fi recunoscut drept tatăl

meu. Un bărbat care era atît de fioros şi de impunător în elementul său, un bărbat care, după cum vedeam cu ochii mei, chiar dacă nu înţelegeam o iotă din ce se petrecea, răzbea nemilos printre tertipurile şi chiţibuşurile unor bărbaţi cu perucă inferiori, chiar dacă erau mai importanţi decît el, spulberînd orice îndoială cu privire la cine era şeful în acea sală de tribunal. Mic şi îndesat, la fel cum îl ştiam, însă dominînd, impunîndu-se.

După cum i-am spus şi tatălui vostru, m-am simţit dintr-odată îngrozită. Ba chiar mai rău, m-am simţit dintr-odată vinovată - iar acela părea locul potrivit pentru sentimente de vinovăţie — pentru că mă uitasem la el pe furiş. Ce s-ar fi întîmplat dacă şi-ar fi ridicat privirea şi ar fi dat cu ochii de mine pe ultimul rînd din sală, aşa micuţă cum eram şi încercînd cu disperare să par şi mai mică, nu cumva să atrag atenţia?

Poate că mă văzuse, deşi nu credeam asta. Şi, în orice caz, cum aş fi putut să-mi dau eu seama ? Căci, dintr-odată, m-am simţit descurajator de sigură că, dacă m-ar fi văzut, n-ar fi permis ca momentul de recunoaştere să-i tulbure acel suprem act legiuitor. N-ar fi afişat nici un semn de nervozitate, nici un zîmbet neaşteptat, inexplicabil şi impropriu unui judecător. El era domnul judecător Campbell. Iar eu eram doar un copil din sală.

Mă văzuse oare? Şi acum mă mai întreb. Nu voi şti niciodată. Insă, dacă m-ar fi văzut, cu siguranţă că mi-ar fi spus, la un moment dat, după ce m-am făcut mare. Sau înainte să moară:

— Paulie, să ştii că te-am văzut, în ziua aceea.

I-am povestit toate astea tatălui vostru, cu excepţia ultimei părţi, bineînţeles, pe cînd ne

întorceam în Sussex în acea seară de mai, şi i-am zis să nu mai spună la nimeni. De parcă ar fi spus mai departe, de parcă s-ar fi apucat să dea şfară-n ţară. Dar acel impuls nu era decît un semn al fricii mele de la treisprezece ani, care nu se stinsese cu trecerea timpului. Şi cred că l-am speriat puţin şi pe Mike, aşa binedispus şi sedat cum era, încă, de la vinul tatălui meu. Da, acelaşi bărbat provocase ambele reacţii.

De atunci n-am mai vorbit niciodată despre acest subiect, deşi eu bineînţeles că m-am gîndit la el şi cred că la fel i s-a întîmplat şi lui Mike. De fapt, cred că amîndoi ne-am gîndit destul de mult la asta în ultima vreme. Cred că amîndoi ne-am gîndit la acea versiune mai mică a mea, pusă în faţa unui bărbat pe care îl cunoşteam şi parcă nu-l cunoşteam totuşi.

Sticla pe care tatăl meu a adus-o din pivniţă era un Clos du Roi, din '55. Există anumite sticle şi anumite recolte pe care nu le uiţi niciodată. (Acea şampanie Mumm fără an de producţie, absolut fără pereche.) Cînd ne-am mutat aici, pe Rutherford Road, ne-am mutat cu tot cu voi, fireşte, dar şi cu vreo opt-nouă lăzi de vin de cea mai bună calitate. Asta era tot ce mai rămăsese pe atunci din pivniţa tatălui meu, care s-ar putea să fi fost nevoit să vîndă o parte dintre sticle. Pe de altă parte, dacă vrei să scapi de nişte bunuri lichide, există un mod foarte simplu de a rezolva problema.

Tata a murit la şaptezeci şi şapte de ani, fără nici o soţie şi fără multe altele din ceea ce avusese odinioară. însă cred că a murit cu tot ce voia să aibă la acea vreme. A murit fiind în continuare

un judecător şi un Campbell - asta a fost partea mai derutantă. Mă avea şi pe mine, singurul lui copil (din trei căsătorii) şi ştia că eu îl aveam lîngă mine pe bărbatul pe care îl iubeam. Mai era doar un singur lucru, despre care n-a zis nimic şi pe care nu l-a avut niciodată.

A deschis sticla aceea în faţa mea şi a lui Mike în felul său familiar şi neprotocolar şi i-a tras în piept aroma.

— Numai bun, după ce se răsuflă puţin.

Peste treizeci de secunde, după ce a adus trei pahare, a dat verdictul:

— A stat destul la răsuflat.

Ne-a turnat vinul în pahare şi apoi i-a zis lui Mike, deşi parcă o spunea special pentru mine:

— Am băut vinul ăsta în august 1944. Tot soiul de vinuri ajungeau în Anglia pe atunci, prin intermediul celor de la Operaţiuni Speciale. L-am băut în seara în care am cerut-o de nevastă pe mama lui Paulie. Se mai procedează aşa şi în ziua de azi ? Bun venit, Michael, în casa mea cam sărăcită!

îmi dădeam seama că tatăl vostru lăsa să-i alunece pe gît un vin aşa cum nu mai gustase el niciodată. După aceea, mi-a zis că avea un nume foarte potrivit, că într-adevăr te făcea să te simţi ca un rege. Ne-am luat paharele şi am trecut apoi în grădiniţa îngrădită şi inundată de lumina soarelui, unde avea să se desfăşoare nunta noastră, peste patru ani (Taittinger, recolta din '61).

Mi-aş dori să-l fi văzut şi voi. Nu pe tatăl vostru la douăzeci şi unu de ani, în cămaşa lui crem (deşi mi-aş fi dorit şi asta), ci pe bunicul vostru Dougie. Mi-aş dori să-l mai puteţi vedea chiar şi acum -

ca eu să-l pot vedea chiar şi acum - din ultimul rînd al unei săli speciale. Dar nu mă refer la bărbatul pe care l-am văzut atunci îmbrăcat în robă şi cu perucă pe cap, pe care oricum l-aţi văzut, într-un anume sens, în poza cu ramă de argint din hol. Cei care intră pentru prima dată în casa noastră se opresc uneori şi întreabă:

— O, Doamne, cine-i în poza asta?

Iar eu le răspund, pe un ton cam aspru, foarte potrivit cu poza:

— E tatăl meu, de fapt, e domnul judecător Campbell.

Nu, eu mi-aş dori ca voi să-l fi cunoscut pe celălalt bărbat, pe cel din afara sălii de judecată, pe tăticul meu de odinioară, cînd ne turna vin în pahare mie şi lui Mike în casa de pe Napier Street. Lui i-ar fi plăcut la nebunie să vă cunoască pe voi.

11

AM PLÎNS LA MOARTEA LUI. La fel ca Mike, am plîns la înmormîntarea tatălui meu, în Invercullen, unde a plouat, dar era o ploaie care cel puţin mă îmboldea şi crea un scut în jurul meu, nu ca această ploaie de vară care cade domoală acum, ci ca o dezlănţuire îngheţată din Scoţia. Dar am plîns, oricum, şi mai tîrziu. Săptămîni întregi am fost ca un burete îmbibat cu lacrimi, izbucneam în plîns din orice, cu toate că îmi spuneam în sinea mea: ei, hai, ai peste treizeci de ani, nu te mai smiorcăi ca o fetiţă. Dar cred că din cauza asta şi plîngeam, de fapt: îmi plîngeam copilăria care se scurgea încet din mine.

Şi eu care crezusem că mă despărţisem de copilărie, într-un sfîrşit formal şi chiar frumos, în anul cînd l-am cunoscut pe tatăl vostru, iar el m-a cunoscut pe mine. Credeam că mi-am luat rămas-bun de la ea odată cu Mike, dar se pare că nu putem renunţa atît de uşor la copilărie. La treizeci şi ceva de ani, la patruzeci şi ceva de ani, copilăria tot ne mai poate răsări în cale pentru a-şi revendica drepturile asupra noastră. Şi

totuşi, de ce-am vrea să ne despărţim de copilărie, ca de un prieten care a început să ne stânjenească? Poate că ne veţi spune voi, mîine. Oare şaisprezece ani înseamnă optsprezece în ziua de azi? Oare copilăria este un lux din ce în ce mai redus? Iar pe voi v-am văzut deja, scumpii mei, acum multă vreme, încercînd să vă desprindeţi de copilăria voastră, ca nişte peşti pe uscat. Şi mi sa făcut inima cît un purice.

în Mike încă mai văd umbrele copilăriei lui - verile petrecute la unchiul Eddie - deşi n-am fost niciodată cu el acolo. E ca şi cum mi s-ar face un fel de favoare, e ca o altă sală specială. Iar eu i-am spus, în tren, cînd ne întorceam la Brighton, despre acele vremuri cînd aveam treisprezece ani. Oare pe atunci mai eram încă un copil ? Cîmpuri verzi, din ce în ce mai întunecate, se perindau prin faţa ferestrei, flori de mai în pilcuri de un alb fantomatic. Era unul dintre acele compartimente vechi, care nu mai există acum, cu interiorul îmbrăcat în tapiserii încărcate. Suport din plasă pentru bagaje, imagini cu rame de lemn care te invitau în locuri pitoreşti de pe coasta de sud. O altă lume. Şi un alt fel de copilărie, s-ar zice acum. Eram singuri în compartiment, iar tatăl vostru îşi scosese ghetele cu elastic şi, rămas în şosete, îşi ţinea picioarele între coapsele mele. în venele noastre încă mai curgea acel Clos du Roi.

— Vara asta trebuie să mergem la Craiginish. E ultima noastră ocazie, înainte să pună mama nuna pe casă, i-am zis, deşi probabil voisem să iipun că era ultima mea ocazie.

Pe atunci încă mai puteam să zic „mama", încă nu se transformase în „Fiona", pronunţat

cu accent, din cînd în cînd, pe acel „F", deja rostit şuierător.

Ce moment numai bun ca să vorbim despre Scoţia, tocmai atunci cînd ne întorceam pe ţărmul din Sussex. Tatăl vostru şi-o fi spus, dacă nu era deja foarte moleşit de la acel vin roşu de calitatea întîi, că era pus la grea încercare. Mai întîi tata — toate bune şi frumoase pînă aici -, dar acum şi o excursie în afurisita aia de zonă muntoasă din Scoţia? Şi ce perspectivă: o plajă măturată de vînt din nordul îngheţat, după cum şi-o fi imaginat-o el. Ba nu, o căsuţă cu grădină. O căsuţă cu grădină ? A trebuit să-mi susţin serios cauza.

Dar am mers pînă la urmă, în iulie. Am luat trenul de la staţia King's Cross şi am călătorit în vagonul de dormit, apoi, de la Fort William, am mers cu o maşină închiriată. Tata ne-a binecuvîntat şi ne-a subvenţionat excursia. Cînd mi-a dat cheile casei, pe care în curînd urma să le predea pentru totdeauna, mi-a spus pe un ton grav:

— O să-ţi iei rămas-bun de la casă şi din partea mea, nu-i aşa?

Pînă am ajuns acolo, am tot sperat să nu fie una dintre acele veri scoţiene cenuşii, umede şi vijelioase, cu nori grei de furtună adunîndu-se deasupra insulelor. Am sperat ca, la vremea potrivită, Curentul Golfului să facă vreo şmecherie şi să aducă un strop de Caraibe în nordul comitatului Argyll.

Şi chiar aşa a şi fost, adică a fost cald de-a binelea. Iar „căsuţa cu grădină", pe care tatăl vostru o putea vedea cu propriii lui ochi de-acum, nu era o „căsuţă cu grădină", ci o casă de vară zdravănă, care, deşi era excentrică şi izolată, avea un anumit aer de vilă de pe Riviera, amplasată

aiurea. Ba chiar mai mult, cînd am deschis-o, aşa sărac mobilată cum era, a degajat o mireasmă îmbibată, o aromă de fostă locuinţă. Pînă şi tatăl vostru, care nu mai fusese acolo niciodată, recunoştea mirosul acela de dop de plută, ca şi cum am fi fost prinşi într-o sticlă.

Ce păcat că n-am putut merge acolo cu voi. Dar nu vă mai amintiţi, nu vă veţi aminti oare pentru totdeauna mirosul Cabanei Pescăruşul, din Cornwall?

Am deschis ferestrele, care s-au urnit cu un suspin. Cînd adaugi oxigen proaspăt într-un aer atît de închis, se declanşează nişte reacţii chimice ameţitoare. Iar ferestrele dădeau înspre semicercul de plajă albă de jos, mărginită în spate de dune şi spălată de valuri prelungi, domoale, ce se rostogoleau spărgîndu-se de ţărmul pe care nu se zărea nici ţipenie de om. Elogiile mele pompoase de pe drumul cu trenul de la Brighton, în timp ce-i mîngîiam picioarele tatălui vostru, nu fuseseră doar vorbe goale. Nu mai era nici o nevoie să-i zic: „Ce-ţi spuneam eu!".

Şi tocmai acolo, la Craiginish, deşi chiar n-o plănuisem şi nici n-o prevăzusem, din moment ce nici măcar nu făcuse parte din tabloul meu bucolic, aşadar acolo a avut loc cererea în căsătorie, după cum aveam să-i spun mai tîrziu. „Cerere în căsătorie" nu e expresia cea mai potrivită. Tatălui vostru îi place chiar să mă ia peste picior, spunîndu-mi că a fost doar o scăpare din partea lui. Dar cum altfel s-o numesc? Căci acolo, în toiul verii anului 1966, eu şi tatăl vostru ne-am logodit, pe nerăsuflate şi dintr-o pornire indiscutabil năvalnică, deşi aveau să mai treacă încă patru ani pînă să ne şi căsătorim.

Aţi putea să ne întrebaţi ce anume ne-a oprit. Aţi putea să vă spuneţi: dar nu acesta e oare rostul principal sau unul dintre rosturile principale ale acestei poveşti, să întărească afirmaţia că, dincolo de orice cerere în căsătorie, eu şi bărbatul acesta întins lîngă mine acum am fost sortiţi unul pentru celălalt, făcuţi unul pentru celălalt, după cum se spune? Ne-a fost hărăzit să fim împreună. Şi oare voi înşivă, avînd un asemenea interes personal în această chestiune, aţi fi scris povestea altfel?

Iertaţi-mă pentru ultima întrebare, e nedreaptă şi prostească. Mai ales în noaptea aceasta. Voi nu prea aţi avut de-ales. E ca şi cînd am spune că vouă v-a fost menit să vă naşteţi în Gemeni. Iertaţi-o pe mama voastră nechibzuită. Ce s-ar fi întîmplat dacă eu şi tatăl vostru nu ne-am fi întâlnit niciodată ? Am fi rămas pentru tot restul vieţii nişte suflete rătăcite, căutîndu-ne la nesfârşit jumătatea lipsă ? Oare ni s-au intersectat drumurile aşa, pur şi simplu, în Brighton, printr-un incredibil noroc cosmic?

Bineînţeles, ştiu că n-ar fi fost aşa. Mi-aş fi găsit pe altcineva, aş fi găsit un alt Mikey, iar el ar fi găsit o altă Paulie. Şi ce v-ar fi păsat vouă cine era acea persoană, atîta vreme cît exista o asemenea persoană - sau două persoane, mai bine zis - care să vă aducă pe lume ? Din întîmplare, m-am măritat cu un biolog, dar n-am nevoie să-mi spună un biolog că jocul căutării unui partener e un joc îndîrjit şi vechi de cînd lumea, e un joc al întîmplării, o luptă de-a valma. în biologie nu există nici o poveste de culcare prea plăcută.

Voi să mă iertaţi pentru că m-am gîndit la ceva de neconceput. Iertaţi-mă că m-am gîndit să încerc şi altfel. Un alt Mikey şi nu acesta? O altă Paulie? Iertaţi-mă pentru că mi-am spus asta, chiar şi atunci, la Craiginish, la vîrsta adultă de douăzeci de ani: de ce ne-a luat atît de mult? Toţi anii aceia irosiţi. Ce te-a reţinut, Mikey, ce ne-a reţinut pe amîndoi?

Nu ne oprea nimic altceva decît faptul că eram copii ai timpului nostru, odrasle ale anilor şaizeci şi ne simţeam datori să luăm în rîs însăşi ideea de căsătorie. Cît de jenant. Cînd tatăl vostru m-a cerut în căsătorie, eu luam, bineînţeles, anticoncepţionale. De fapt, dacă nu le-aş fi luat, nici nu mi-ar fi cerut mîna sau cel puţin n-ar fi făcut-o cu atîta înflăcărare. Tocmai acele pilule magice erau motivul principal pentru care căsătoria devenise atît de neobligatorie sau atît de puţin presantă. Altminteri, dacă n-am fi fost decît noi doi, la douăzeci de ani...

Vedeţi în ce direcţie - în ce direcţie nefericită pentru voi — se îndreaptă toate acestea?

Cînd s-au cunoscut bunicii voştri Helen şi Pete, în timpul războiului, lucrurile stăteau altfel. S-au căsătorit în grabă şi au plecat de urgenţă într-o scurtă lună de miere. îşi aveau ei motivele lor aparte, dar nici unul dintre acestea au era, fireşte, să-l conceapă pe viitorul meu soţ, special pentru mine. Dar iertaţi-mă, vă rog.

Aţi văzut pozele, ca un fel de material de arhivă, de la nunta lui Pete cu Helen. în ciuda organizării pripite, au avut parte de tot ceremonialul. S-au căsătorit la biserică, bineînţeles, în Dartford. Bunicul Pete era îmbrăcat în uniformă, iar bunica Helen, din moment ce era în vreme de război,

purta o rochie de mireasă care-i cădea în valuri. Oare trena aceea lungă chiar era o paraşută? Aprilie 1944. Peste două luni, bunicul Pete ajungea într-un lagăr de prizonieri.

Ne-am căsătorit în cele din urmă, după cum bine ştiţi, la Starea Civilă din Chelsea (unde altundeva decît pe King's Road?), pe douăzeci şi patru iunie, în urmă cu douăzeci şi cinci de ani. Dar pauza aceea de patru ani pe care am făcut-o înainte să oficializăm relaţia nu poate fi pusă pe seama problemei copiilor, iertat să-mi fie jocul de cuvinte. Dacă aşa ar fi stat lucrurile, de ce-am mai fi aşteptat nouă ani înainte să vă avem pe voi? Mi-am pus adesea întrebarea dacă pauza aceea de nouă ani v-a făcut vreun rău, oricît de mic. Oare am aşteptat atît de mult, pînă la vîrsta critică de treizeci şi ceva de ani, pentru că eram, de fapt, pe deplin fericiţi fără voi? însă, pe de altă parte, în ziua de azi e ceva foarte obişnuit, e aproape o normă ca femeile să aştepte liniştite pînă trec de treizeci de ani. Care-i graba? Şi ce diferit stăteau lucrurile pentru Helen şi Pete!

Dar să revenim la logodna aceea. Să revenim la nisipul alb şi nupţial din Craiginish. Deşi poate că acesta este unul dintre momentele cînd chiar n-ar trebui să ascultaţi. Pe de altă parte, nu-mi vine să cred că nu i-aţi dat singuri de cap, mai demult. Oare ce făceam noi în dunele alea ? Şi ce expresie pretenţioasă şi învechită am folosit: „a cere mîna". Evocă imaginea unui bărbat îngenuncheat cu un buchet de flori în mînă. Evocă imaginea unui Edward.

Dar există un amănunt esenţial pe care nu-l cunoaşteţi. Tatăl vostru e biolog. Şi da, într-adevăr, împreună ne dedicam biologiei aplicate. Dar

el se mai ocupase cu biologia aplicată şi înainte. îmi povestise, ba chiar destul de mult, de fapt, despre nişte buruieni care cresc pe plajă, numite „dune albe" - iarba aceea suflată de vînt care creşte doar pe marginea dunelor de nisip şi care, în acel moment, se unduia şi foşnea uşor, s-ar fi zis că în mod conspirativ, deasupra capetelor noas-tre. Se pare că, dintre buruieni, această plantă are nişte proprietăţi unice şi extraordinare, între care, mai ales, dorinţa sa încăpăţînată de a se agăţa bine şi de a prinde rădăcini acolo unde nici o altă plantă nu rezistă, pe nisipul gol şi sterp. Această plantă e echivalentul ierbos al melcilor turtiţi.

Un exemplu de prelegere timpurie şi deplasată de-a profesorului Mike. N-aş zice că l-am urmărit prea concentrată, deşi n-aş putea zice nici că pînă in acea zi auzisem măcar că se numeau „dune albe". Ia gîndiţi-vă, tatăl vostru ar fi putut să fie un expert în ierburi. în orice caz, la scurtă vreme după aceea, eram prinşi cu alte lucruri, iar după puţin timp, acest bărbat pe care nu-l cunoşteam decît de patru luni atunci a început să-mi strige, într-o stare de frenezie intenţionată: „Căsă-toreşte-te cu mine! Căsătoreşte-te cu mine!".

O scăpare din partea lui ? Nu zău!

Şi ce-am zis eu ? Mă rog, răspunsul e evident, doar uite-mă acum, măritată cu tatăl vostru, de aproape douăzeci şi cinci de ani deja. Iar tu, Kate, probabil îţi spui (nu ştiu dacă te-ai pus la încercare, mai degrabă mă îndoiesc) că ai putea fi singura femeie care nu va rosti niciodată acest cuvînt, deşi pun pariu că nu va fi aşa:

— Da! am spus eu. Ah, da, da, da!

12

M-AM MĂRITAT CU UN HOOK[1]. Gluma e valabilă în ambele sensuri: fusesem agăţată sau eu eram cea norocoasă pentru că reuşisem să agăţ un Hook. In orice caz, acum douăzeci şi cinci de ani mi-am schimbat numele din Campbell în Hook, printr-un procedeu simplu şi uzual pe atunci, însă care acum, dacă stai să te gîndeşti puţin, poate părea oarecum revoltător.

Dar ce contează numele? Mie oricum mi-a plăcut dintotdeauna sonoritatea simplă, practică, anglo-saxonă a numelui tatălui vostru, care este şi numele vostru, micuţii mei pui de Hook, e numele cu care v-aţi născut, cu care aţi crescut şi care, din cîte ştiu, nu v-a displăcut niciodată: e numele tatălui vostru, din moment ce aşa-i obiceiul.

Kate Hook, Nick Hook: pentru fiecare dintre voi, cîte două silabe clare şi concise. Chiar dacă nu v-a cunoscut vreodată, numele astea ar face pe oricine să-şi spună: „Kate Hook", „Nick Hook",, ei bine, vor fi doi oameni grozavi, inteligenţi,

1. Hook - cîrlig (engl.)

care-i bine să-i cunoşti, nu vor fi doi neisprăviţi. Presupun că şi-ar mai putea spune: Hook ? — să n-ai încredere niciodată în cineva cu un asemenea nume. Dar mie îmi place pînă şi acea nuanţă de şiretenie.

Cînd am început să lucrez la Walker & Finch (şi acestea sînt nume bune, în lumea artei cel puţin), la scurtă vreme după ce m-am căsătorit, am luat o hotărîre: să fiu Paula Hook, la birou, şi nu Paula Campbell. A fost hotărîrea mea, chiar dacă îmi încălca toate principiile, în 1970. Insă pînă la urmă nu a fost mai deloc o hotărîre: eram încîntată să port numele tatălui vostru, să pun capăt discuţiei făţiş şi pentru totdeauna: Bine, Mikey, tu m-ai agăţat pe mine. E o cu totul altă discuţie dacă cineva ar cumpăra un tablou mai degrabă de la o Paula Hook decît de la o Paula Campbell şi, da, ştiu, s-au făcut cîteva glume pe seama acestui nume. Poftim tabloul, eu sînt cîrligul. In orice caz, acum sînt senior director şi-mi pot permite să refuz o masă de prînz cu şeful meu.

Iar toate astea presupun că m-au făcut să fiu o neruşinată şi o trădătoare pentru că renunţasem la mîndrul meu nume scoţian în favoarea numelui acestei familii din inima sudului îndepărtat, Hook fiind un nume din Sussex. Dar tocmai acolo ne-am şi cunoscut - în Sussex, la Universitatea Sussex. Ba chiar v-am spus şi vouă, cînd eraţi foarte micuţi, că ne-am cunoscut pe plaja din Brighton, o mică născocire sau doar pe liimătate o născocire, pe care a trebuit s-o modificăm mai încolo. Iar pe atunci nu eram decît 1 'aulie şi Mikey. Ce contează numele ? Şi ce conl.ează familia?

însă la doi ani după ce ne-am căsătorit, ara aflat cu adevărat ce însemna să-mi schimb numele. Iar pe atunci, dacă v-aţi pus întrebarea, ne gîndeam serios, ba chiar făceam mai mult decît să ne gîndim doar, să ne întemeiem o familie. într-o seară, tatăl vostru a pus telefonul în furcă şi mi-a spus:

— Era tata. A murit unchiul Eddie.

Apoi a rămas tăcut o vreme, iar puţin mai tîrziu a şi vărsat cîteva lacrimi - pînă atunci, nu-l mai văzusem plîngînd niciodată, iar voi l-aţi văzut înlăcrimat pentru prima oară cu puţin timp în urmă, pe cînd stăteam cu toţii, după cum s-a nimerit, nu prea departe de mormîntul foarte deteriorat al unchiului Eddie.

Moartea bunicului Pete a fost primul deces din viaţa voastră, aşa cum cea a unchiului Eddie fusese primul deces din viaţa noastră, chiar dacă noi eram mult mai mari decît eraţi voi anul trecut. Cînd l-am văzut pe tatăl vostru plîngînd, mi-am spus în sinea mea: e doar un unchi, nu e tatăl sau mama lui, ce-i cu lacrimile astea? Cu toate că îl cunoscusem şi eu pe unchiul Eddie, cu toate că îl văzusem de vreo două-trei ori şi aveam o oarecare idee despre întreaga poveste. însă nu eram eu deja o membră a familiei Hook?

La cîteva zile după aceea, într-o superbă dimineaţă de primăvară, m-am trezit în acel cimitir din curtea bisericii din Birle, unde mă aflam pentru întîia oară, la o înmormîntare. E un cimitir de la ţară, exact ca în cărţile ilustrate, după cum bine ştiţi, e exact ca în Elegia lui Thomas Gray. Totuşi, nu ştiu sigur dacă lucrurile astea mai înseamnă ceva pentru voi, aşa de conectaţi cum

sînteţi mai tot timpul, în 1995, la vreun sistem electronic de suport vital, într-un fel sau altul. Asta a fost gluma tatălui vostru atunci cînd v-am cumpărat primele voastre computere: copiii din ziua de azi nu-ţi mai cer luna de pe cer şi nici măcar n-o mai vor. Insă, poate că în ochii voştri lucrurile stau exact invers. Nu sînt aşa de sigură că nu v-aţi spus deja că cimitirele şi satele precum Birle, casele de la ţară şi toată zona rurală n-ar trebui să se afle, de fapt, în paginile vreunei demodate cărţi cu ilustraţii. Nu sînt sigură dacă aţi citit măcar Elegia lui Thomas Gray.

Cu toate acestea, pe cînd eraţi foarte mici aţi fost duşi, în ideea că v-ar fi putut interesa, în acel cimitir din curtea bisericii din Birle, unde vi s-au arătat cîteva pietre de mormînt, unele dintre ele de peste o sută sau două sute de ani. Uite, acela-i numele vostru: Hook. Iar cea mai nouă lespede era a unchiului Eddie: Edward Hook. Uite, s-a născut în 1915. Asta se pare că v-a atins o coardă sensibilă, că v-a lăsat o impresie stranie şi deformată.

Şi uite-vă din nou acolo, la începutul anului trecut, la înmormîntarea bunicului Pete. Prima voastră întîlnire cu moartea, pe fundalul potrivit al acelei vremi umede şi reci de ianuarie. Eram chiar foarte mîndră de atitudinea voastră demnă, la paisprezece ani, şi la fel de mîndră era şi bunica Helen. Păreaţi atît de liniştiţi amîndoi. Poate că (?raţi doar năuciţi şi uluiţi, nu părea să vă afecteze nimic. Fireşte, după aceea m-au năpădit amintirile în toiul înmormîntării, făcîndu-mi inima să bată cu putere, gata să-mi sară din piept: aceea nu era prima dată cînd vă confruntaţi cu moartea, uu-i aşa?

Dar poate că nu vă chinuia decît dorinţa de a vă întoarce la CD player-ele voastre, la planurile voastre de adolescenţi, oricare ar fi fost ele la vremea aceea. Uneori e ca şi cum ar exista un zid de sticlă între noi şi voi, dar nu l-am observat şi credem că putem să trecem pur şi simplu prin el. îmi mai amintesc oare cum e, de fapt, să ai paisprezece, şaisprezece ani?

Dar atunci, în 1972, în acel cimitir, la douăzeci şi şase de ani, gama de emoţii care mă încercau era cu totul alta. Mi-am spus: mă rog, cui nu i-ar plăcea să fie înmormîntat într-un asemenea loc, dacă ar avea de ales ? în acea zi, moartea avea un iz de soare de aprilie, de iarbă proaspătă şi suculentă. Ce noroc pe familia Hook! Cine n-ar fi vrut să facă parte din acel clan ? Şi după aceea, bineînţeles, mi-am dat seama dintr-odată: şi eu făceam parte din acea familie. Şi apoi, la fel de brusc, am realizat că, într-o bună zi, şi eu aş putea deveni una dintre lespezile acelea.

Aceste idei m-au lovit aproape ca un fulger coborît din înaltul acela albastru, presărat cu alb pufos, al cerului de aprilie. Mi-au săgetat tot trupul. Există o expresie pe care am înţeles-o pe deplin de abia în ziua aceea: a rămîne înlemnit sau a rămîne ţintuit pe loc. Şi apoi, n-aş putea spune de ce, dar poate pentru că are legătură cu lemnul, am simţit, mă rog, că musteam de sevă. Nu mă mai încercase niciodată o asemenea senzaţie de vitalitate luxuriantă.

Trebuie să mărturisesc că m-a cuprins, dintr-odată, o poftă nebună de tatăl vostru, de trupul tatălui vostru, pasiune care nu-mi era deloc străină, după cum sînt convinsă că v-am

lămurit, dar care nu mă apucase niciodată într-un cimitir. Poftă de trupul acestui bărbat pe care îl cunoşteam deja de şase ani pe atunci, de trupul acestui bărbat care zace adormit aici şi cu care am făcut dragoste, molcom şi blînd, cu doar două ore în urmă.

Poftă trupească într-un cimitir, ba chiar la o înmormîntare: asta-i şi mai rău decît o simplă jinduire în biserică. Poftă, tocmai cînd tatăl vostru stătea ţeapăn, în costumul lui de culoare închisă, plîngîndu-l pe unchiul Eddie. Poftă de cuvertura roşie de pat. Dar o poftă dîrză, hotărîtă, care nu se lăsa dusă şi nu-mi dădea pace. Să nu vă fie ruşine de mama voastră. Pe tot timpul praznicului care a urmat apoi la Coombe Cottage, în casa aceea a familiei Hook, pe cînd în curte doamna Sinden, bătrîna menajeră a unchiului Eddie, cu zîmbetul ei curajos, servea pahare cu sherry, eu îmi spuneam în sinea mea: chiar n-ar putea exista un fel de salt în timp, în mijlocul acestor rînduieli, astfel încît, fără să-şi dea nimeni seama, să-l pot lua pe Mikey de aici şi să-mi satisfac poftele trupeşti, iar apoi să mă întorc cu el şi totul să fie absolut la fel, de parcă n-am fi lipsit nici o clipă?

Era aprilie pretutindeni în jur, totul mustea de o jinduire verde. Măcar de-ar fi fost ianuarie, atunci cel puţin nu m-ar mai fi chinuit asemenea gînduri. După cum bine ştiţi, de la capătul grădinii se zăresc, peste cîteva păşuni, dealurile din South Downs, semeţindu-şi în zare contururile trupeşe, ca nişte sîni plini. Pînă atunci, nu mai simţisem niciodată într-atît adevărul spuselor tatălui vostru, care îmi zisese odată că dealurile

acelea erau cel mai libidinos peisaj pe care îl cunoştea (la urma urmei, Universitatea Sussex fusese trîntită fix în mijlocul lor). Toate acele curbe şi povîrnişuri, toate acele mici pilcuri pubiene de copaci. Cînd le vedeai, spunea tatăl vostru, îţi venea să-ţi laşi mîna să lunece peste ele, aşa cum ţi-ar veni să-ţi laşi mîna să lunece peste...

Ei bine, Mikey, mi-am spus, lasă-mă să fiu eu South Downs pentru tine.

După cum ni se dă de înţeles, bărbaţii sînt, în general, cei care trec prin aceste chinuri de lăcomie disimulată şi amînată insuportabil de mult. Cînd li se întîmplă aşa ceva, se pare că încearcă să se gîndească la pedepse şi la lucruri dezolante, precum înmormîntările şi coşciugele.

Cel puţin pînă cînd am ajuns acasă, în Herne Hill, în seara aceea, era limpede că pofta devenise reciprocă. Să-l fi molipsit şi pe tatăl vostru, în ciuda mîhnirii sale din aprilie? Sau poate că era doar unul dintre efectele fireşti ale morţii, chiar şi asupra celor îndoliaţi ? Parcă aş fi vocea biologiei. Aşadar poftă, dar o poftă hotărîtă şi intenţionată, care nu mai lăsa loc de îndoieli. Credeam cu adevărat - oare asta vi se pare ciudat, căci acum mi se pare chiar şi mie puţin cam ciudat - că în acea noapte de aprilie urma să vă concepem pe voi.

Unchiul Eddie a murit la numai şaptezeci şi cinci de ani, după cum poate aţi văzut pe piatra lui de mormînt. Cînd tatăl vostru a împlinit douăzeci şi unu de ani, bunicul Pete i-a trimis lada aceea de şampanie, însă unchiul Eddie i-a trimis o carte victoriană, frumoasă şi îmbrăcată în piele, cu nişte ilustraţii minunate, colorate de mînă, cu

moluşte. în acel moment din viaţa lui, cred că tatăl vostru a apreciat mai mult şampania decît cartea, căci era mai interesat de fete decît de melci. Dar şampania s-a băut, iar cartea i-a rămas, e chiar aici, în casa asta, cu caligrafia sobră a unchiului Eddie în dedicaţia dinăuntru: „Pentru M.H., de la E.H...." Moluşte de uscat şi de apă dulce din Marea Britanie, de Wilkinson - ce titlu greu de pronunţat şi ce cadou! La patru ani după ce l-a primit, m-am căsătorit cu tatăl vostru, iar la doi ani după aceea, unchiul Eddie a murit.

Cît de fulgerătoare şi de pripită pare viaţa uneori, cînd este în acelaşi timp domoală, dulce şi eternă. Şi cît de repede începi să socoteşti anii: aveam douăzeci şi şase (deja?), aproape douăzeci şi şapte. De parcă acum nu ştim decît să ne bucurăm de viaţă, viaţă şi numai viaţă, şi, chiar dacă avem studii superioare, nu ştim nimic de fapt, sîntem copii de fapt, copii încă puşi pe joacă. Iar mai apoi vine rîndul înştiinţărilor, al socotelilor şi al înţelegerii. Aflăm cîte puţin despre moarte, ba chiar şi despre naştere.

Peste cîţiva ani, la moartea tatălui meu, am aflat că, deşi îşi trăise mai toată viaţa în Kensington, îşi dorise să fie înmormîntat la Invercullen, în comitatul Argyll, printre strămoşii lui, între lespezi funerare pe care era scris numele „Campbell". Pentru mine şi pentru tatăl vostru, asta a însemnat un drum lung şi aproape înspăimîntător către nord, nicidecum ca acel drum pe care îl făcuserăm înainte pînă la Craiginish. A însemnat, de fapt, o sumedenie de lucruri. I-am spus tatălui vostru:

— Cred că va trebui s-o cunoşti pe Fiona.

însă, pe lîngă revărsarea de durere, pentru mine acel drum a mai însemnat ceva: un mic ghimpe de trădare, căci de-acum nu mai purtam numele Campbell, ci Hook. S-ar putea să vă fi trecut şi vouă prin cap anul trecut că, deşi bunicul Pete a trăit mai toată viaţa în Orpington, a fost îngropat în acel cimitir din Birle, la doar cîţiva metri de fratele său, Eddie. Se pare însă că îşi cumpărase locul de veci chiar înainte ca el şi bunica Helen să se retragă definitiv la Coombe Cottage. Ba chiar mai mult, cumpărase un loc de veci dublu, lucru cu care trebuie să fi fost de acord şi bunica Helen, chiar dacă numele ei de fată e Kingsley, iar neamul Kingsley e originar din Dartford.

Tare ciudate mai sînt şi familiile! Şi ce ciudat că fiecare dintre noi îşi are locul pe vreo ramură sau alta a unui arbore genealogic.

Cînd am fost cu tatăl vostru la înmormîntarea unchiului Eddie, trecuse deja ceva vreme de cînd nu mai luam anticoncepţionale, deşi nu se întîmplase încă nimic. Dar acel val neaşteptat şi foarte stînjenitor de nesaţ trupesc era ca un soi de confirmare, ca o recunoaştere. îmi doream să-i fac un copil tatălui vostru. Şi ce expresie ciudată, „să-i fac copii", o altă plecăciune în faţa tradiţiei. îmi doream să fac copii şi pentru mine. (Şi îmi doream să-l văd odată fără costumul acela de culoare închisă de pe el.)

E cît se poate de limpede că nu în noaptea aceea v-am conceput pe voi, deşi aveam totul de partea mea, ba mai şi eram în acea perioadă a lunii. Şi totuşi, aţi putea spune că acela a fost „începutul" vostru, la înmormîntarea unchiului

Kddie, cu şapte ani înainte să vă naşteţi. Cît de şmecheră ai fost tu, Kate, cînd ai botezat, în secret, această casă.

Eu aveam douăzeci şi şase de ani, iar Mike, douăzeci şi şapte. Eram în acea perioadă de şapte luni a anului în care tatăl vostru e cu un an mai mare decît mine, ca acum. Dar încă n-am terminat cu acel decisiv an 1972. Anul acesta, cînd tatăl vostru a împlinit cincizeci de ani, tu, Nick, l-ai bătut la cap, aşa cum presupun că trebuie să Iacă orice fiu, ca să-ţi spună cum e să fii un bătrîn care a trăit deja o jumătate de secol. De parcă vîrsta de patruzeci sau chiar de treizeci de ani n-ar fi deja un fel de bătrîneţe pentru voi.

L-ai îmboldit în glumă şi destul de uşurel, aşa că tatăl tău ţi-a răspuns în aceeaşi notă. între-barea n-a părut să-l uimească, ba chiar cred că ora pregătit pentru aşa ceva. Şi amîndoi vă amintiţi ce-a spus. A spus că cincizeci de ani nu mai înseamnă nimic în ziua de azi, că la cincizeci de ani te simţi ca-n floarea vîrstei. Eu m-am bucurat să aud asta. Apoi v-a zis că, în orice caz, nu-l deranja vîrsta asta, fiindcă de la un anumit moment al vieţii sale încolo a simţit că a rămas la aceeaşi vîrsta, în sinea lui, la vîrsta la care s-a oprit, oarecum. Vă mai amintiţi? Şi tu, Nick, i-ai răspuns, la vîrsta ta fragedă de cincisprezece ani:

— Nu zău! Şi la ce vîrsta te-ai oprit?

Iar el ţi-a spus:

— La douăzeci şi şapte de ani.

13

NU L-AŢI CUNOSCUT NICIODATĂ pe bunicul vostru Dougie. Nu i-aţi văzut niciodată mormîntul de pe o coastă de deal din Argyll. Şi n-aţi cunoscut-o niciodată nici pe bunica Fiona, care, ultima dată cînd am auzit de ea, locuia chiar şi mai la nord, printre licăririle petrolului şi ale granitului din Aberdeen.

Familia Campbell, pierzîndu-se în ceţurile Scoţiei, a fost întotdeauna partea mai îndepărtată şi mai de basm a familiei voastre, ca să nu, mai vorbim de acei complicaţi părinţi vitregi ai mei, pe care nu i-aţi cunoscut niciodată, dar care se află pe undeva la mijloc. Insă în realitate, neamul Hook, cu care aţi avut legături de familie mai apropiate, a fost adevărata parte de basm - şi a sosit deja momentul să vi se spună basmul întreg şi neştirbit.

Iar această poveste cuprinde, la rîndul ei, povestea legendarilor melci ai tatălui vostru, cu care a lucrat îndeaproape odinioară, deşi voi n-aţi apucat să-i vedeţi. Iar acei melci s-au transformat, îtâ timp, în această slujbă care, alături de cîtevgl

tranzacţii profitabile cu opere de artă, ne-a asigurat un trai cît se poate de tihnit ani la rînd. Desigur, mă refer la editura Living World. Nu vă puteţi plînge c-aţi dus vreodată lipsă de ceva, ba chiar aţi fost niţel cam răsfăţaţi. însă sper că îmi veţi da dreptate atunci cînd spun că, spre deosebire de alte tipuri de poveşti educative, pentru aceasta n-am plătit preţul fericirii. Casa noastră a fost întotdeauna un cămin fericit şi nimic nu l-a făcut mai fericit, pentru mine şi pentru tatăl vostru, decît prezenţa voastră aici.

A fost odată, după cum bine ştiţi, bunicul Pete, împreună cu bunica Helen, adică bunicii voştri din familia Hook, în Orpington, pe cînd noi stăteam cu toţii în casa din Herne Hill. S-ar putea să vă amintiţi cît de cît clădirea de la numărul nouăsprezece de pe Hathaway Drive (cunoscută şi sub numele de „La Brasi"), pe cînd bunicul Pete încă îşi mai vedea de afacerea pe care o întemeiase în Sidcup cu Charlie Dean. Aţi fost duşi i> dată acolo, la fabrică, şi nu v-a plăcut mirosul de răşină sintetică. La drept vorbind, deşi am prea puţine cunoştinţe specializate despre răşini, aici mie nu-mi plăcea mirosul. Dar pe bunicii voştri aţi ajuns să-i cunoaşteţi mai bine pe cînd stăteau în Coombe Cottage, în apropiere de Birle, unde se retrăgeau la sfirşit de săptămînă şi unde mergeam să stăm şi noi. Apoi s-au retras definitiv acolo, cînd bunicul Pete avea şaizeci de ani, iar voi nu împliniserăţi nici măcar cinci ani.

însă înainte ca bunicul Pete să deţină Coombe ('ottage, casa i-a aparţinut fratelui său mai mare, Kdward, unchiul tatălui vostru, cu al cărui mormînt, măcar, aţi făcut cunoştinţă. între Pete şi

Eddie era o diferenţă de nouă ani şi nu se prea aveau la inimă, din cîte mi-am dat eu seama. Probabil că bunicul Pete fusese unul dintre acei copii care sînt numiţi uneori „accidente" sau care, cel puţin, fac obiectul unor îndoieli tardive. Or aşa ceva nu prea poate sprijini dragostea dintre fraţi. O diferenţă de nouă ani probabil că vi se pare amîndurora ceva nebunesc şi de neconceput.

Unchiul Eddie era profesor la o şcoală rurală ascunsă sus, pe cărări, printre copaci. „Şcoala din Birle." Era slab, cu vocea blîndă şi avea o mustaţă alungită în jos. Fuma pipă şi mergea cu bicicleta şi, din moment ce trăia la ţară, avea o bibliotec plină de cărţi despre ştiinţele naturii, despre ca" oricum ştia destul de multe. Era genul de persoană care aduna fluturi şi cărăbuşi şi ouă de păsări (obicei care astăzi ar fi condamnat, bineînţeles) şi i-a transmis o parte din această pasiune şi tatălui vostru. Era burlac şi locuia singur, cu excepţia doamnei Sinden, care venea din sat în fiecare zi ca să-i gătească şi să-i facă curăţenie. Eu l-am văzut doar de cîteva ori, dar chiar şi atunci arăta ca un om dintr-o altă epocă. Da, părea eduardian, la fel ca numele lui. Asta se întîmpla însă în 1960 şi, într-adevăr, azi s-ar zice că era o altă epocă.

Dar în perioada şi mai îndepărtată a anilor '50, tatăl vostru stătea la unchiul Eddie cît era vara de lungă, pe cînd era doar un băieţel, iar bunicul Pete se spetea muncind ca să-şi pună afacerea pe picioare. Era dus acolo în iulie şi mergeau să-l ia acasă la sfîrşitul lui august. Tocmai din acest motiv putea tatăl vostru să spună că era un „băiat din Sussex", deşi crescuse în învecinatul Kent.

Acele veri petrecute în Sussex au fost ca o mană cerească pentru tatăl vostru, dar nu i-au îmbunătăţit deloc relaţia cu tatăl lui, aşa cum n-au îmbunătăţit nici relaţia dintre acesta şi unchiul Eddie. Bunicul Pete s-a înşelat dacă a crezut că găsise o rezolvare frumuşică pentru problema vacanţelor de vară, exploatîndu-l, în acelaşi timp, pe fratele lui mai mare. Era cît se poate de limpede pentru mine că, în copilărie, tatăl vostru ţinea foarte mult la unchiul Eddie, că acesta fusese ca un al doilea tată pentru el, ca un tată de vară.

Mergînd şi mai departe în trecut, era la fel de limpede că în perioada în care bunicul Pete a fost prizonier de război, cînd s-a născut tatăl vostru, adică în acea perioadă despre care s-a apucat să-ţi povestească ţie, Kate, de Crăciun, probabil că unchiul Eddie a fost primul care l-a văzut pe tatăl vostru, primul care l-a luat în braţe. Parcă-l văd lăsîndu-şi la o parte pipa mai întîi, cu grijă. E puţin mai complicat să mi-l închipui pe tatăl vostru, întins lîngă mine acum, pe cînd era un bebeluş legănat în braţele unchiului său, dar e un efort plăcut.

Unchiul Eddie avea probleme cu inima, însă asta nu părea să-l facă să pună capăt obiceiului de a pufăi din pipă. Nu fusese nevoit să meargă pe front, iar acesta era un alt motiv de indignare pentru fratele său mai mic. Eddie stătuse pe tuşă în timpul războiului, rămăsese bine mersi în căsuţa lui înghesuită, în vreme ce bunicul Pete plecase la luptă. Lucru curios, dar din cîte spune tatăl vostru, aceea era tocmai expresia pe care prefera s-o folosească bunicul Pete cînd venea

vorba despre război: că stătuse pe tuşă. Tatăl vostru n-a înţeles niciodată dacă Pete se referea la faptul că fusese prizonier de război sau pur şi simplu la faptul că făcuse parte din trupele de. aviaţie. La urma urmei, aviatorii participă la război din carlingă, unde pur şi simplu stau, iar bunicul Pete, ca orice pilot, avea propriul său birou, cu tot cu veioză, sus în cer, deşi nu cred că asta l-ar fi ajutat să fie mai în siguranţă.

Dar poate că acela era modul în care formula el faptul că fusese prizonier sau poate că spunea asta doar pentru a-l face pe fiul său să nu-i mai pună atîtea întrebări. îmi aduc aminte că tu, Nick, l-ai întrebat odată pe bunicul Pete despre război, spunîndu-i:

— Dar n-ai încercat să evadezi?

El s-a mulţumit să se uite la tine cu un aer spăsit, de parcă i-ar fi părut rău că nu era Steve McQueen.

Unchiul Eddie a murit din cauza afecţiunii sale cardiace, cu ani buni înainte să vă naşteţi voi, iar eu l-am însoţit la înmormîntare pe tatăl vostru, care era destul de bulversat. Apoi bunicul Pete a moştenit căsuţa lui Eddie şi, în cele din urmă, s-a mutat acolo împreună cu bunica Helen. Bineînţeles, acum se află şi el în cimitirul bisericii din Birle, la doar cîţiva paşi de Eddie.

Niciodată n-am discutat serios cu tatăl vostru despre asta — se prea poate să nu fiu o reprezentantă chiar atît de bună a familiei Hook -, dar dintotdeauna mi s-a părut că, în ultimii săi ani la Birle, în Coombe Cottage, bunicul Pete începuse să semene din ce în ce mai mult cu fratele lui, sau, mai bine zis, cu fratele lui aşa cum mi-l

amintesc eu, cu fratele lui aşa cum ar fi fost el dacă ar fi trăit mai mult de şaizeci de ani. Bunicul Pete şi-o fi spus dintotdeauna că Eddie era mai important, că îi fusese dat să fie singur la părinţi, la fel ca mine şi ca tatăl vostru, iar dacă nu se întîmplase aşa, era numai din cauza unei mici scăpări de planning familial. Oare tocmai din cauza asta să fi ţinut atît de mult la el tatăl vostru ? Eddie avea nouă ani pe cînd bunicul Pete era doar un copilaş, de aceeaşi vîrstă cu tatăl vostru cînd a fost trimis să-şi petreacă prima vară la Birle. Poate că lucrurile astea contează.

în orice caz, mi s-a părut că, în ultimii săi ani, bunicul Pete începuse să semene cu unchiul Eddie. Bunicul Pete nu fumase niciodată pipă şi nici nu mersese cu bicicleta, iar unchiul Eddie nu avusese niciodată un cîine, însă deosebirile dintre ei doi s-au împuţinat cu timpul, iar asemănările au devenit tot mai numeroase. Unde mai pui că bunicul Pete a murit şi el tot de un atac de inimă, chiar dacă nu la cincizeci şi şapte de ani, ca unchiul Eddie. Ar putea fi o coincidenţă sau ar putea fi pur şi simplu o problemă ereditară. De cînd a murit bunicul Pete, i-am tot cerut tatălui vostru să meargă la doctor să vadă dacă are ceva la inimă.

Cred că inima lui va trebui să suporte destulă presiune mîine.

Dar la înmormîntarea unchiului Eddie, cu mulţi ani înainte să vă naşteţi voi, se mai afla un „unchi", pe care-l chema Tim. Tim Harvey. Şi el era destul de afectat, deşi nu era unchiul adevărat al tatălui vostru. Era unul dintre acei unchi falşi, ca „unchiul" vostru Charlie. „Unchiul Tim" era cel

mai vechi prieten al unchiului Eddie: fuseserăj colegi de facultate, iar uneori Tim venea să stea la Coombe Cottage pe cînd mergea şi tatăl vostru acolo, în copilărie. Nu l-aţi cunoscut niciodată, deşi încă mai trăia cînd voi eraţi foarte mici. Dacă i-am putut spune bunicii voastre Fiona „bunica zînă", atunci şi pe Tim Harvey am fi putut să-l botezăm „duhul vostru bun" sau „unchiul vostru de duh",; deşi asta ar fi putut lăsa o impresie greşită. |

L-am întrebat pe tatăl vostru, prima dată cina mi l-a pomenit pe „unchiul Tim", dacă existasw o anumită relaţie - ştiţi la ce mă refer - între e£j şi unchiul Eddie. Doi burlaci într-o căsuţă de la ţară... Dar tatăl vostru mi-a spus că nu era vorba despre burlaci, cel puţin nu în cazul unchiului Tim, care era văduv, un văduv convins. Soţia lui îşi pierduse viaţa în timpul unui bombardament de la sfîrşitul războiului, ceea ce m-a cam făcut s-o las mai moale cu sîcîiala.

Unchiul Tim îşi pierduse soţia cu mulţi ani în urmă, iar cînd l-am cunoscut eu, se dăruise cu totul unei reviste ştiinţifice pe nume The Living World, pe care continuase să o publice în tot timpul războiului şi care îi ocupa toată viaţa. Tatăl vostru mi-a spus că pe soţia lui Tim o chema Eleanor şi că fusese destul de bogată ca să se dedice unui fel de mecenat, iar la moartea ei, unchiul Tim moştenise o grămadă de bani. însă poate că şi mai „nimerit" fusese că, atunci cînd a murit, Eleanor era însărcinată.

The Living World1 era o revistă ştiinţifică ce se zbătea să supravieţuiască - eu una chiag

1. Lumea cea vie (engl.) M

n-auzisem niciodată de ea, iar cînd l-am cunoscut pe unchiul Tim, gluma lui preferată, deşi cam nepotrivită la o înmormîntare, era că ţinuse în viaţă lumea cea vie.

M-a speriat puţin. M-a speriat aşa cum mă sperie acum bunica Helen. Arăta de parcă ar fi fost foarte obişnuit cu înmormîntările. Dar mi-a plăcut de el şi mi s-a făcut milă de el, cînd a fost nevoit să-şi ia rămas-bun şi de la cel mai vechi prieten al său. El însuşi semăna cu o revistă ştiinţifică aflată la ananghie, dar perseverentă: era înalt, cărunt, absent, cu un aer de profesor. M-am purtat frumos cu el, de fapt cred că am şi flirtat puţin, dacă aşa ceva e cu putinţă la o înmormîntare, şi am făcut-o doar aşa cum poţi cocheta cu un bărbat cărunt care îţi trezeşte în acelaşi timp frica şi mila. Deşi am flirtat cu destui bărbaţi cărunţi, de toate soiurile, la Walker's. Flirtul te poate ajuta să faci vînzări.

Poate că nu vreau să spun decît că, în timp ce mă purtam frumos cu unchiul Tim, mă topeam după tatăl vostru. Poate că era ca un fel de reacţie la un exces: eram deosebit de atentă cu unchiul Tim ca să-mi înfrînez jinduirea după tatăl vostru. Nu ştiu cum i s-o fi părut lui sau dacă, în durerea pricinuită de pierderea prietenului său, şi-a dat seama măcar, dar nu m-a pus la punct:

— Deci tu eşti tînăra şi încîntătoarea soţie a lui Mike. Mi-l amintesc în pantaloni scurţi, să ştii.

Poate că flirta cu mine sau poate că mă provoca din întîmplare.

In orice caz, ne-am înţeles bine. Ne-am privit călduros, în soarele acela de aprilie. Aşa că, atunci cînd i-a oferit tatălui vostru o slujbă, la cîteva luni

după aceea, n-am prea putut să protestez. Nu că aş fi putut ridica vreo obiecţie faţă de unchiul Tim, deşi puteam s-o fac în orice altă privinţă. Aş fi putut să dau vina chiar pe mine însămi, pentru că, probabil, avusesem şi eu o oarecare contribuţie.

însă pe de altă parte, Tim Harvey nici n-ar fi putut să ştie că oferta lui era atît de perfect sincronizată, n-avea de unde să ştie în ce poziţie vulnerabilă se afla tatăl vostru în acel moment, fără a mai pune la socoteală şi moartea unchiului Eddie. Fără a mai pune la socoteală nici acea întrebare pe care începusem să i-o tot repet: cît mai ai de gînd s-o ţii aşa cu melcii ăia?

Şi totuşi asta era cu siguranţă o nebunie. Să lucreze la o revistă ştiinţifică aflată în impas, pe care nu părea s-o citească mai nimeni şi care era condusă dintr-un pod din Bloomsbury ? Unde să fie doar redactor-şef adjuncţi N-are a face, la Walker's se pare că le place de mine, i-am spus eu lui Mike. Şi chiar nu conta prea mult, căci nu trebuia să avem grijă decît de noi doi. Aş fi putut să mă arăt mai nemiloasă, dacă n-ar fi trebuit să ţin seama de „starea" tatălui vostru şi de propria mea complicitate, atîta cîtă a fost, în curtea din spate de la Coombe Cottage.

Pe scurt, Tim nu voia să-l facă pe tatăl vostru doar adjunctul lui, ci şi moştenitorul său, deşi nu cred că a folosit vreodată exact acest cuvînt. Ca şi cum asta i-ar fi fost hărăzit tatălui vostru poate încă de pe vremea cînd purta acei pantaloni scurţi, iar de-acum unchiul Tim se gîndea la viitor. Voia ca tatăl vostru să-i preia, la timpul cuvenit, creaţia. Chiar dacă, o spun din nou, acestea sînt cuvintele mele, nu ale lui.

Şi, tot pe scurt, am cedat şi eu. în parte din motive care ţineau de episodul din spate de la Coombe Cottage şi în parte din motive personale şi delicate, la care voi ajunge mai încolo. E o fază trecătoare, mi-am spus. Fii mai îngăduitoare, e o rătăcire de moment, într-un an sau doi...

A durat peste douăzeci de ani.

Bineînţeles că acum nu-mi pare rău. Bineînţeles că acum chiar îmi place să pretind, cu neruşinare, că am ştiut de la bun început că va fi aşa şi că nu m-am îndoit nici o clipă. Corabia noastră, care pe vremea aceea nu era decît o biată barcă plină de spărturi, avea să ajungă şi în portul nostru într-o bună zi. Tatălui vostru îi place să susţină că totul e meritul unchiul Tim, în realitate. Teoria aceea a locului potrivit şi a momentului potrivit. Iar Tim i-a spus întotdeauna, după cum zice el acum, că într-o bună zi norocul se va întoarce. Dar în ştiinţă ? Cred că afirmaţiile astea sînt doar rezultatul modestiei tatălui vostru, nu par prea tipice pentru Tim Harvey. „Duhul cel bun" avea şi el limitele lui. O fi avut Tim banii şi chiar şi toate acele iluzii deşarte, dar totul pînă la un punct. Iar tatăl vostru avea şi el talentele lui secrete, ba chiar cred că erau niţel cam secrete pînă şi pentru tatăl vostru.

însă povestea asta o cunoaşteţi deja, că doar faceţi parte din ea - sînteţi urmaşii ei concreţi. Lucrurile au început să se aşeze şi pentru noi în cele din urmă, la scurtă vreme după venirea voastră pe lume. Tim s-a retras cînd mă aflam eu în concediu de maternitate, încercînd să fac faţă ravagiilor insomniei pe care aţi stîrnit-o voi în casa din Davenport Road (iertaţi-mă) şi

întrebîndu-mă dacă într-adevăr lucrasem vreodată în comerţul cu artă. Intre timp, talentele tatălui vostru au început să înflorească. Nu mă întrebaţi de unde i-a venit toată energia. Apoi Tim a murit, în 1981, iar cea mai mare parte din ce-i mai rămăsese din averea lui personală a lăsat-o pentru „LW", cum îi plăcea să o numească. Apoi au venit anii optzeci şi, odată cu ei, o adevărată explozie a pieţei editoriale.

Restul îl ştiţi: revista Living World, editura Living World, editura de carte Living World Books. O imagine cu totul nouă. Acel logo, atît de familiar acum, cît un bumb de mare: biosfera Yin şi Yang, în albastru cu verde. Lucrurile au început, oarecum, să meargă din ce în ce mai bine. Insă cel mai mare noroc al nostru a fost sosirea voastră pe lume — şi cine-ar putea spune dacă nu cumva tocmai voi aţi scos la lumină acel talent pentru afaceri al tatălui vostru şi i-aţi dat toată puterea aceea de muncă?

îmi aduc aminte că, în acea perioadă intermediară — adică pe la mijlocul anilor '70, înainte de venirea voastră pe lume — cînd începuse să-mi meargă şi mie bine (sau cel puţin la fel de bine) la Walker's, mă trezeam spunînd pe la sindrofiile din lumea artei la care trebuia să mă duc: „Soţul meu ? E redactor-şef adjunct la The Living World". Sau, mai apoi: „Soţul meu ? E redactor-şef la The Living World". Suna bine, fireşte, îi dădea o notă de importanţă, căci ce putea fi mai important decît lumea vie? Cei din cercurile artistice nu prea sînt la curent cu ce se întîmplă în cercurile ştiinţifice. Şi bineînţeles că era mult mai bine

decît să spun, oricît de sigur sau de jovial mi-ar fi fost tonul: „Soţul meu lucrează cu melci".

Şi totuşi, mă aşteptam să fiu răsplătită cu vreo privire goală sau cu o încuviinţare din cap, de parcă ar fi ştiut despre ce era vorba, prefăcîndu-mă eu însămi că aveam idee. Sau, dacă nu, ma pregăteam pentru replica stînjenită şi stînjenitoare: „Nu sînt sigur că am auzit vreodată de..."

Insă măcar o dată am reuşit să impresionez pe cineva, ba chiar de-a binelea: pe veterinarul nostru, care bineînţeles că avea şi el un fel de pregătire ştiinţifică. Chiar mi-a spus: „Ce impresionant". Am aflat că era abonat la revistă, unul dintre foarte puţinii abonaţi pe care ştiu să-i fi cunoscut.

— Soţul dumneavoastră e redactor-şef la The Living World? Zău aşa, ce impresionant.

Şi bineînţeles că i-am povestit tatălui vostru. I-am spus:

— Am avut o discuţie interesantă cu noul nostru veterinar.

Dar voi vă veţi spune: veterinar ? Ce veterinar? De unde şi pînă unde un veterinar în povestea asta?

14

AM SĂRIT PREA MULT. Să revenim la casa din Davenport Road în anul cînd a murit unchiul Eddie. Trebuie să vă explic acum cîteva lucruri dificile şi delicate. Trebuie să vă explic, cu cuvintele mele, ceea ce o să vă explice tatăl vostru mîine, cu cuvintele lui. Am căzut de acord asupra acestui lucru: tatăl vostru va purta discuţia cu voi. Cine altcineva s-o facă, în aceste împrejurări? însă el doarme acum, ce uimitor să doarmă înainte de cel mai important discurs din viaţa lui. Iar eu vreau să doarmă. Dormi mai departe, Mikey, dormi cît poţi de mult. Şi ce-ar trebui să facă mama voastră, în timp ce aceste ore de veghe se scurg atît de repede? Să păstrez tăcerea pur şi simplu?

Pe întuneric, cu ploaia de afară, dormitorul acesta pare un fel de adăpost temporar.

Trebuie să vă spun că aţi fi putut să nu existaţi niciodată. Odinioară eram numai eu şi Mike, doar noi doi, dar ar fi fost cu putinţă ca voi să nu existaţi deloc. Lumea, vieţile noastre, casa asta ar fi putut să nu vă includă niciodată. Ce chestie serioasă. Dar poate că nu chiar aşa de extraordinară, vă spuneţi deja în sinea voastră.

Pe toţi ne străfulgera, la un moment dat, acest gînd, pe care mai apoi îl dăm deoparte, ca pe ceva inutil: aş fi putut sa nu mă nasc niciodată. Doamne sfinte, dar uite-mă aici!

Unii sînt în stare să-şi dorească (deşi sper că voi n-o veţi face vreodată, sper din toată inima că n-o veţi face) să nu se fi născut niciodată. Nu că vreunul dintre noi ar fi fost întrebat, vreodată, dacă vrea să se nască. Asta-i una dintre replicile cu care să le scoatem ochii părinţilor noştri. Deşi, în cazul meu (dar cred că şi în cazul lui Mike), nu-mi pot scoate din minte gîndul absurd, dar chinuitor că dacă n-aţi fi existat voi, dacă nu v-am fi adus pe lume, am fi săvîrşit o fărădelege, v-am fi făcut vouă ceva îngrozitor.

Oare eu v-am zis vreodată? Oare noi v-am zis vreodată? Cît de frumoşi sînteţi!

Profesorul Mike aici de faţă va sublinia faptul că natura e colosal de risipitoare. Pentru fiecare nouă viaţă care se naşte, se pierde un număr uluitor de vieţi posibile. în lume ar putea mişuna milioane de oameni ca noi, dar noi sîntem cu toţii nişte mici excepţii extraordinare. Acelaşi lucru se poate spune şi despre furnici sau despre miriapode (numai gîndiţi-vă la toate picioruşele acelea care nu apucă să mişune niciodată) sau, sînt convinsă, despre melci.

Dar, pe de altă parte, dacă n-am fost întrebaţi şi nici n-am ales să venim pe lume, ci am ajuns pur şi simplu aici, împotriva tuturor sorţilor, cîţi dintre noi pot spune că într-adevăr ne-a fost menit să existăm? O altă chestie bună de reproşat părinţilor noştri îndelung răbdători, care s-au străduit atît de mult să ne ofere un cămin. Deşi

nici măcar partea asta nu-i adevărată întotdeauna, căci în unele cazuri nu se prea poate vorbi despre un adevărat cămin. în unele cazuri, părinţii nu sînt prezenţi ori s-au despărţit. în unele cazuri, nici măcar nu ne cunoaştem părinţii.

Mai e o idee care probabil că ne vine în minte tuturora, dar pe care o alungăm, lăsînd-o pe neaşteptate întreruptă, oricît de profund relevantă este: ideea de a ne urmări firul vieţii pînă la momentul concepţiei, ceea ce implică încălcarea unui tabu, un amestec nedorit, ca atunci cînd intri nepoftit în dormitorul părinţilor. Sau poate că implică un risc: cine ştie în ce împrejurări dubioase ori sordide s-ar putea să fi venit pe lume oricare dintre noi ? Poate că ar fi mai bine să nu aflăm. Şi oricum, la vremea aceea, oare părinţii noştri chiar se gîndeau la noi?

Şi totuşi, cît de minunat ar fi, dacă în drumul nostru retrospectiv, am ajunge într-o cameră splendidă sau am fi conduşi acolo chiar de către părinţii noştri, cu zîmbetul pe buze, către un pat superb, un pat cu baldachin tapisat, să zicem. Poftim, uite-vă aici, căci pentru voi am vrut doar ce era mai bun pe lume. Cu toate astea, oare cîţi dintre noi am fost concepuţi pe bancheta din spate a unui Ford?

Sinceră să fiu, eu chiar nu ştiu unde erau tatăl meu şi Fiona cînd... Sau dacă asta aveau de gînd. însă cred, sper - că erau fericiţi pe atunci. S-a întîmplat în toamna anului 1944, iar asta pare să fi fost cu îngrozitor de mult timp în urmă. Tatăl vostru mi se pare excepţional nu numai pentru că e în stare să identifice cu precizie împrejurările, ci şi fiindcă e foarte încrezător în intenţia sută la

sută sigură a părinţilor. Helen şi Pete s-au căsătorit, au fost în luna de miere - în Cotswolds1 - în puţinul timp care le era dat, într-o permisie specială. Poate că tatăl vostru a fost conceput chiar în noaptea nunţii, printr-o metodă perfectă şi demodată, ca dintr-o carte de reţete. O desăvîrşită îmbinare a faptei cu intenţia.

Insă vă pot spune, la modul cel mai cinstit, că voi aţi fost într-adevăr zămisliţi cu bună ştiinţă. Mai deliberat de-atît nici c-aţi fi putut fi concepuţi, atît la momentul respectiv, cît şi înainte. In această privinţă, sînteţi de două ori excepţionali şi sînteţi doi, oricum. întâmplarea a făcut să veniţi pe lume în zodia Gemenilor, dar venirea voastră pe lume n-a avut nimic de-a face cu întîmplarea. Iar în ceea ce priveşte faza cu Gemenii, care ştiu că vă cam deranjează, să nu daţi vina pe noi, pentru asta măcar. Cînd eraţi mai mici, vă spuneam că oricum v-aţi fi născut sub o stea norocoasă.

Şi mai trebuie să vă spun, cu toată sinceritatea, că în nici un alt moment nu v-am vrut mai mult, nicicînd n-am fost mai dornică să vă concep (deşi, arzînd de poftă după tatăl vostru, nu-mi formulasem situaţia cu atîta sînge rece) decît în seara înmormîntării unchiului Eddie. Chiar am crezut că urma să vă concepem, de data aceasta ui dormitorul nostru din Herne Hill. Sau pe aproape, adică pe palierul de la etaj. Oare să fi avut şi tatăl vostru aceeaşi intuiţie a mometului prielnic? El suferea după moartea unchiului său Kddie, însă, pe de altă parte, era mai mult decît dispus pentru asta.

I. Zonă deluroasă din sud-vestul Angliei.

însă bineînţeles că n-a mers. Gîndiţi-vă numai, dacă ar fi mers, v-aţi fi născut în 1973. V-aţi fi născut în ianuarie, ca tatăl vostru. O lună grea,j financiar vorbind, pentru mine. Acum aţi aveai (gîndiţi-vă numai) douăzeci şi doi de ani. Şi totuşi J de ce presupun eu — e un obicei de care nu maij reuşesc să mă dezvăţ - că oricum aţi fi fost doi 7§

Pur şi simplu n-a mers, nici atunci şi nici în* următorii şase ani, dar acestea sînt lucruri la care cu siguranţă că v-aţi gîndit. De la acea fabuloasă zi de pe plaja din Brighton au trecut patru ani pînă ne-am căsătorit, apoi a urmat o altă perioadă, de două ori mai lungă, pînă cînd a venit momentul să vă facem pe voi. Dar nici n-am amînat prea mult, fireşte, iar părinţilor le place să se mai bucure o vreme înainte să se înhame la jugul noii generaţii. Şi totuşi, trebuie să ştiţi că noi chiar ne doream, o voiam şi încercam să vă avem, cel puţin din primăvara anului 1972, iar asta trebuie să vă facă să vedeţi lucrurile într-o lumină foarte diferită.

Oricum, e cît se poate de sigur că încercam, deşi n-aş vrea să spun exact cîtă vreme am ţinut-o aşa. Oi fi consemnat pe undeva, în minte cel puţin, momentul exact în care am renunţat la anticoncepţionale, dar nu-l mai ştiu precis. în orice caz, cu multă vreme înainte. Doar nu vă aşteptaţi să \ fie ca la un joc de noroc: asta e, n-a mers din.] prima, trebuie să mai încerci, dar cît timp va dura '\ perioada de încercări? Sau perioadele?

însă anul acela în care a murit unchiul Eddie | a fost important, chiar şi pentru voi, chiar înainte să existaţi voi, pentru că a fost anul, vara mai bine zis, cînd eu şi tatăl vostru am ajuns la un

acord solemn, puţin stînjenitor, dar cît se poate de necesar: am hotărît să mergem la cel mai apropiat spital şi să ne facem analizele. Ne-am privit cu tristeţe şi compătimire, de parcă unul dintre noi ar fi trebuit să aleagă, cap sau pajură, iar celălalt să piardă. In faza aceea, încă mai speram.

Dar trebuie să vă spun (iar pe voi probabil că începe să vă încerce un viu interes) că, din cîte rele cunoscuserăm pînă atunci, acela era cel mai prost moment al vieţii noastre. Bieţi prunci născuţi în timpul războiului, cărora nu li se întîmplase niciodată ceva îngrozitor şi cu atît mai puţin ceva beligerant. Divorţul părinţilor, moartea unui unchi - pentru numele lui Dumnezeu, lucrurile astea nu sînt nici un capăt de ţară. Dar acea criză minoră, chiar dinainte să ştim că era imposibil de depăşit, părea un capăt de ţară destul de măricel. într-un sens strict procreativ, tocmai asta era.

Voi v-aţi putea spune, înainte să v-o ia gîndurile la goană: ei hai, zău aşa, ce mare scofală ? Se întîmplase oare vreun accident îngrozitor? Voi, punîndu-vă în locul nostru (deşi mă întreb cum anume aţi face asta), v-aţi putea spune: şi care era marea schimbare radicală ? Oare viaţa noastră, noi înşine nu eram la fel ? Şi totuşi, oare asta nu însemna (iertaţi-mă că v-o iau înainte cu următorul gînd) tocmai să vă anulăm pe voi?

Trăim în anii '90, ştiu şi eu, nu în primitivii uni '70. Uneori îmi spun că voi trăiţi într-o lume liniştită şi tămăduită, unde pentru orice defecţiune se găseşte o soluţie şi unde la orice şoc se poate răspunde dînd din umeri. Dar vom vedea noi mîine.

A fost o lovitură, dragii mei, o adevărată lovitură. Şi chiar acolo unde doare mai tare. S-a dovedit că era, într-adevăr, o problemă şi că acea problemă era a tatălui vostru, nu a mea. Colac peste pupăză, eu am aflat prima că n-aveam nimic. Eram numai bună pentru procreare. Tatăl vostru se mişcase mai încet sau pur şi simplu o fi obţinut o programare mai tîrziu. Şi-o fi spus, presupun, că la mine avea să dureze, cu toate complicaţiile alea ginecologice... Hai să vedem ce i-or spune lui Paulie, mai întîi. Cred că s-a comportat ca un tip oarecare. Fireşte că nu putea fi ceva atît de simplu, atît de simplu şi de dezamăgitor, la fel ca ştiţi voi ce. Dar uite că a trebuit să ne ducem la spital pentru încă o serie de analize, pentru controale suplimentare şi pentru a primi sentinţa finală.

Măcar de-aş fi ştiut, pe vremea cînd îşi făcea de cap în Sussex, înainte să mă cunoască pe mine, pe vremea cînd era foarte prudent şi, din cîte se pare, norocos. Măcar de-aş fi ştiut. Şi luasem anticoncepţionale toţi anii aceia. Dar bineînţeles că nu despre asta era vorba. Nu se prea putea glumi pe seama acestor lucruri, ba chiar deloc. Dacă aş fi ştiut, ei bine, atunci... aş fi ştiut. Iar dacă el ar fi ştiut, înainte să mă cunoască pe mine, atunci, printr-un straniu proces de onorabil sacrificiu de sine pe care îmi vine destul de greu să mi-l închipui, ar fi trebuit să-mi spună, nu-i aşa? Nu-i aşa? Dacă e s-o luăm pe bune şi pe cinstite, ar fi trebuit să-mi spună şi chiar foarte repede. Iar eu ar fi trebuit să-i dau un răspuns, nu-i aşa? Fie-vă milă de biata voastră mamă. Poate că momentul acela din dunele de nisip din

Craiginish n-ar mai fi existat niciodată. Poate că eu şi Mike n-am fi fost niciodată un cuplu.

N-am folosit şi chiar am ocolit cu grijă cuvîntul „vină". Şi chiar dacă era problema tatălui vostru, asta nu însemna totuşi, cel puţin pentru o scurtă vreme, că nu beneficia de nici o păsuire. Totul depindea - încă - de acel ultim control medical. Un cuvînt nepotrivit, poate. Cel puţin analizele mele fuseseră doar analize, nişte teste de repaus. Bietul Mike şi-o fi spus că testele la care l-au supus pe el, chiar dacă ştia că ştiinţific nu era aşa, erau teste la care trebuia să facă un efort mai mare, cel mai mare, să facă absolut tot ce-i stătea în putere.

Sînt atîtea de numărat în viaţă. Zile, ore, minute. Ani şi aniversări. Bani. Kilometri între un loc şi altul. Cîţi metri de material îţi trebuie pentru perdelele alea noi. Calorii, kilograme, tensiune arterială, bătăile inimii. Zilele de la ultimul ciclu. Astăzi tatăl vostru petrece mult timp în faţa cifrelor de vînzări. Odinioară număra pui de melci. Există oare vreun cuvînt special pentru ei: melcişori ?

însă există ceva în viaţa mea ce n-am crezut că mă voi învrednici vreodată să număr. Nu-i poţi vedea, totuşi, deşi se pare că sînt de ordinul milioanelor, în orice - nici aici nu ştiu care e cuvîntul potrivit - mostră. Presupun că e mai rău decît dacă te-ai apuca să numeri bancuri de heringi sau puzderii de şoareci. Căci cum să-i numeri? Nici acum nu ştiu. întrebaţi-l pe tatăl vostru. Şi să nu credeţi că dacă sînt de ordinul milioanelor, nu trebuie să-i număraţi pe toţi. S-ar zice că doar un milion sau chiar mult mai

puţin de un milion ar trebui să fie de-ajuns. Cinci, să zicem.

Dar viaţa se bazează, din cîte se pare, tocmai pe această extraordinară proporţie de risipă. Să te apuci s-o masori ar fi ca şi cînd ai încerca să numeri picăturile de ploaie care ropotesc acum afară, împreunîndu-se într-un singur şuvoi lin, neîntrerupt şi şopotitor. Cîte picături doar într-un minut, doar pe casa asta, să zicem, alunecînd de pe acoperişul ei şi gîlgîind pe streşini sau şiroind doar pe iarba din curte şi pe frunzele din grădină ? Iar fiecare picătură de ploaie poate însemna, în sine, moartea sau viaţa unei flori.

Nu, am numărat eu destule la viaţa mea, dar niciodată nu mi-a dat prin cap că m-ar interesa atît de mult numărarea spermatozoizilor.

15

S-A DUS LA un bărbat pe nume Chivers. Presupun că vouă n-o să vă spună mîine toate amănuntele astea intime. Eu nu l-am cunoscut niciodată pe doctorul Chivers. Numele lui mă făcea să mă gîndesc imediat la borcane de gem. Mă făcea să mă gîndesc la doctorul Pope: toate consultaţiile la care fusesem tocmai din motivul contrar. Doctorul Chivers a zis că tatăl vostru avea „mai puţin de două milioane pe mililitru", ceea ce pentru mine părea, totuşi, îngrozitor de mult. Insă tatăl vostru, care era biolog şi n-avea nevoie de un doctor să-i explice asta, a spus:

— Sau, mai bine zis, cîte o şansă din an în Paşte.

Dar uite-vă. Voi aţi fost o şansă - două şanse - din an în Paşte.

Desigur că nimic nu se schimbă, pe dinafară nimic nu e diferit. Cînd un bărbat primeşte o asemenea veste, nimeni nu-i agaţă o pancartă de gît sau altundeva, pe care să scrie: „Nu funcţionează". Acelaşi lucru se poate spune despre nenumărate lucruri în viaţă. La vremea aceea, nu-mi

puteam reţine gîndul că era ca atunci cînd o femeie rămîne însărcinată: nimeni n-are de unde să ştie, poate că nici măcar ea însăşi nu ştie, căci nu există nici o pancartă care să le sară în ochi oamenilor, deşi ei i se va întîmpla. Nimeni nu-şi poate da seama dacă fata sau băiatul care erau virgini ieri nu mai sînt virgini şi astăzi, dar acesta poate că-i un exemplu nedrept. Există atîtea moduri în care viaţa continuă şi nimeni n-ar avea cum să ştie.

însă acum voi ştiţi. Acum ştiţi ce punctaj aveam eu şi tatăl vostru, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani. Era sub două milioane, dar mai bine să-l facem zero. Ceea ce nu explică un lucru cît se poate de evident, nu-i aşa? Tatăl vostru o să vă explice mîine, o să vă dea toate detaliile. Dar mai e o bună bucată din poveste în care n-o să se bage sau în care nici măcar nu poate să se bage. Căci nu poate explica nimic fără să explice de ce vreme de şase ani - poate că e un mod ciudat de-a o spune, dar s-ar putea ca voi înşivă să vedeţi astfel lucrurile, aşa că e mai cinstit să ştiţi - am ales să nu vă facem pe voi.

Asta a fost alegerea cîştigătoare dintre opţiunile şi aşa puţine pe care le aveam la dispoziţie. încercaţi să nu daţi vina pe noi. Au intrat în discuţie şi alte posibilităţi, ba chiar a fost una pe care era cît pe-aci s-o alegem şi care a rămas, întîmplător, bine pusă la naftalină. Opţiunea care a avut cîştig de cauză a fost aceea de a nu face nimic. De a nu lua nici o măsură. De a fi şi a rămîne la fel: un cuplu fără copii. E doar o expresie tristă, dacă preferaţi s-o vedeţi aşa. Iar toţi ceilalţi, inclusiv viitorii voştri bunici, s-or fi gîndit pe măsură ce

deveneau din ce în ce mai nerăbdători: în fine, aşteaptă şi ei momentul potrivit, nu sînt „pregătiţi" încă. Şi apoi, al doilea gînd, neinterferent: sau poate că pur şi simplu se simt mai bine fără.

Mai bine fără. Oare n-ar fi fost cu putinţă aşa ceva? Oare nu ne simţeam bine împreună? în cazul nostru, asta era cît se poate de adevărat. Şi nu e oare un motiv jalnic să faci copii ca să compensezi lipsa fericirii, să înlocuieşti ceva ce nu pare să mai existe? Dacă fericirea este o desăvîrşire a întregului, atunci ce mai contează de cîte părţi componente e nevoie pentru a forma întregul ? Cînd doi sînt de-ajuns pentru a închide cercul. Hai să fim doar noi doi.

O să vă facă plăcere să aflaţi că nu ne-am gîndit niciodată la voi ca la nişte mici compensaţii.

însă, înainte de toate, trebuie să ştiţi că, pentru cîtva timp după sentinţa pronunţată de doctorul Chivers (Mike n-o să vă spună asta şi poate că nici mama voastră n-ar trebui să zică nimic) pur şi simplu n-am putut s-o facem. Să închidem cercul. Să facem dragoste, vreau să spun. Adică tocmai lucrul în care ar fi trebuit să ne găsim alinarea şi sprijinul, tocmai lucrul pe care-l făcuserăm atît de mult mereu şi, în ultima vreme, cu destulă sîrguinţă chiar. Nu mai avuseserăm niciodată o asemenea problemă.

Se spune că asta e o reacţie tipică, iar doctorul Chivers se prea poate să fi abordat, cu tatăl vostru, la modul amabil, subiectul unor asemenea consecinţe posibile. Dar nu mă refer doar la tatăl vostru, pentru care, după cum îmi dădeam bine seama, era o problemă de „bărbăţie". Aveam şi eu

f
partea mea de şovăială, pentru că se punea şi problema feminităţii". Vine o vreme şi pentru asemenea cuvinte pretenţioase. Cîteva nopţi la rînd m-am culcat cu el - ca să folosesc expresia asta mereu ambiguă -, dar era ca şi cum pe amîndoi ne-ar fi năpădit o neaşteptată castitate. Se crease o distanţă între noi, o mică distanţă de numai cîţiva centimetri în pat, dar care s-ar fi putut transforma într-o uriaşă îndepărtare - şi atunci ce-aţi mai fi ştiut voi vreodată? Cred că Mike s-a temut că o să se întîmple aşa, cred că s-a temut de mine. De ziua judecăţii de pe urmă. De o eventuală concediere. De momentul cînd cruda biologie avea să-şi spună cuvîntul.

Dar uite-l, e încă aici. Doarme dus.

Numai noi doi ? Dar gata cu atîta „numai". Am depăşit şi acea perioadă de carantină. Hai să nu fim aşa de slabi sau de nerecunoscători, doar nu e sfîrşitul lumii: această lume care a fost atît de bună cu noi şi care poate fi mult mai îngrozitoare. Am început să facem dragoste din nou, ba chiar cu o nouă tărie — şi cred că acesta e cuvîntul potrivit. Căci tocmai la asta se reducea totul de-acum: la a face dragoste, din moment ce alt-ceva nu se putea face. Dragoste fără nici un fel de îndatoriri procreatoare. Şi cred că am devenit din ce în ce mai pricepuţi la asta şi mai pătimaşi. Numai dragoste. Dar gata cu atîta „numai".

în acea perioadă am început să preţuim cu adevărat ieşirile de la sfîrşit de săptămînă, din moment ce trebuia să ne obişnuim cu ideea că urma să fim numai noi doi. Aceea a fost perioada camerelor de hotel. O epocă în care nu ne dădeau banii afară din casă, dar ne puteam permite,

neavînd alte obligaţii, să ne facem acele daruri ocazionale, care oricum veneau uneori din partea lui Walker & Fitch: delegaţii care ţineau de diferite afaceri cu obiecte de artă şi cărora le anexam şi propriile noastre excursii de plăcere. Veneţia, Roma, Paris... Am făcut numai dragoste în nişte locuri excelente.

Artă şi sex - eu n-am descoperit niciodată vreun conflict între ele şi nici măcar nu mi-am pus vreodată problema sub forma „ori una, ori cealaltă", deşi, în fond, n-o să ştiu niciodată cum stau lucrurile pentru Simon Fitch. Pictura e o chestie sexy şi oare nu cumva o bună parte din ea are de-a face cu redarea carnaţiei? Oare vopseaua nu tînjeşte uneori să devină carne? Arta nu e chiar aşa de artificială.

Iar aceste weekenduri, în cazul în care aţi început să vă simţiţi niţel excluşi, nu erau doar pură pasiune sexuală mistuitoare, cu sau fără ajutorul artei. Cred că amîndoi simţeam asta: că în acea iniţiativă de a fi numai noi doi, păstraserăm un colţişor pentru ceva magic. Era ultima noastră speranţă arzătoare, deşi slabă şi fără temei ştiinţific. Cît de prostesc, dar cît de întăritor : poate că avem o şansă, dacă facem dragoste cu destulă intensitate şi inventivitate, dacă o facem destul. De parcă acesta ar fi fost ultimul sfat neoficial al doctorului Chivers. încercaţi să plecaţi pe undeva la sfîrşit de săptămînă, înţelegeţi voi ce vreau să spun. O schimbare de aer, o cameră specială, un pat special...

De parcă noi am fi urmat numai recomandarea lui. Hai să vedem dacă nu ne va schimba norocul camera aceea din Florenţa, cu obloanele

trase, prin care se strecoară razele după-amiezii încinse. Sau dacă soluţia n-o fi cumva locul acela din răcorosul peisaj de toamnă englezesc, cu garduri de stejar şi buturugi trosnind pe foc, în timp ce vremea de octombrie face să dea în pîrg fructele de trandafir sălbatic de afară.

După cum vedeţi, n-aţi lipsit niciodată cu totul din gîndurile noastre tainice.

Reacţii şi repercusiuni. Doctorul Chivers ne-ar fi putut avertiza, deşi asta nu prea era de competenţa lui, că povestea asta, bagatela asta de un milion ici, un milion dincolo, poate avea remarcabile urmări comportamentale, că poate declanşa efecte secundare întîrziate şi de lungă durată, care de fapt nu sînt deloc efecte secundare.

Tim Harvey nu avea să ştie niciodată cît de potrivit a fost momentul apariţiei sale. Dacă tatăl vostru n-ar fi fost atît de... indispus. Sau poate vreau să spun, de fapt, dispus ? Dacă Tim, imediat după înmormîntarea unchiului Eddie, nu l-ar fi abordat pe tatăl vostru de parcă el însuşi ar fi fost un părinte deposedat. în orice caz, tatăl vostru a acceptat slujba de la The Living World. Iar eu l-am lăsat s-o facă, slavă Domnului. La acea vreme părea o slujbă fără viitor, cu destul potenţial de autodistrugere. Ca să nu mai vorbim de nimicirea acelor melci. El a spus douăzeci şi şapte, nu-i aşa? N-a şovăit să dea răspunsul ăsta. Pe dinăuntru, rămăsese blocat la douăzeci şi şapte de ani. însă şi o parte din mine mai e încă de douăzeci şi şapte de ani.

O slujbă fără viitor - asta s-ar fi putut transforma, la timpul potrivit - pur şi simplu în jenanta noastră consolare. Pur şi simplu! Uite ce

e, noi n-avem copii, dar avem The Living World. Şi totuşi - nu vi se pare aproape prea bună povestea? - am împărţit comoara şi cu voi. Am împărţit şi darul, şi consolarea. A venit o vreme, pe cînd voi eraţi mici, poate vă mai amintiţi, cînd v-am spus că „de-acum avem două case". Adică aceasta şi cea a tatălui vostru, din oraş. Căci mansarda aceea din Bloomsbury se extinsese în jos, din moment ce la editura Living World lucrurile mergeau din ce în ce mai bine. Firma de arhitecţi care ocupase etajele inferioare s-a mutat - fiind şi ei în extindere -, iar tatăl vostru a profitat de momentul oportun pentru a prelua şi acel spaţiu. Ormond Square nr. 12. Pe deasupra, mai era şi o casă grozavă, cu o minunată fereastră în evantai deasupra uşii de la intrare, deşi noi nu dădeam de înţeles, sper eu, că tatăl vostru chiar era proprietarul casei şi în mod categoric nu voiam să lăsăm impresia că el ar fi putut locui acolo.

Dar am luat-o din nou înainte, am sărit cîţiva ani, pînă în perioada cînd deja începuserăm să ne facem concediile în Cornwall. Cabana Pescăruşul, o a treia căsuţă temporară. întoarceţi-vă, dacă puteţi, la vremea cînd voi nu existaţi încă.

A fost posibil şi am ţinut-o aşa cîţiva ani buni. Să nu vă simţiţi jigniţi. Privind înapoi acum, chiar mi se pare că a fost o minunată perioadă de stabilitate, deloc nefericită şi absolut legitimă. Numai eu şi tatăl vostru. Să nu ne purtaţi pică pentru asta. Mike în podul său din Bloomsbury: cel puţin era un pod georgian într-o frumoasă piaţă în stil georgian şi nu se afla prea departe de biroul meu din St. James. Luam prînzul în

Soho şi, în mod invariabil, eu plăteam. însă nu stăteam chiar aşa de prost cu banii, datorită slujbei mele de la Walker's, deşi trăiam în avarii, ani '70. Tatăl vostru zicea uneori, parcă în proprie apărare, că pur şi simplu nu erau bani în acea perioadă, nici măcar la Imperial, pentru cercetare teoretică. Eu nu-l contraziceam.

Unchiul Tim, încălcîndu-şi propriile obiceiuri avare (cînd se presupunea că era o persoană bogată), ne făcea cinste din cînd în cînd, ca un tutore neglijent, cu cîte un prînz copios. în timp ce ne turna vinul de Sancerre, eu aveam senzaţia ciudată că se revizuia o moştenire, că urma să asistăm la un anunţ în timp ce serveam cafeaua. Sau bunicul Dougie (fără Margaret) ne trata regeşte în Connaught, fără să ceară nimic în schimb, mi se părea mie, decît ca eu să profit de ocazie pentru a face un mic anunţ, care nici măcar nu se întrevedea pe atunci.

Mergea pe şaptezeci şi cinci de ani. Poate că voi face acel anunţ, ce bucurie i-aş face la ziua lui de naştere. Avea să divorţeze de Margaret în curînd. Ca să se însoare cu Georgina. Vai, tati!

Brighton al nostru, Sussex al nostru, Londra noastră — centrul ei de gravitaţie s-a mutat din Earl's Court şi King's Road în West End. Şi în acea zonă din Herne Hill, lipsită de farmec, modestă şi fără mari expectative. în viaţă trebuie să te mulţumeşti cu ce ai. Ce povaţă bună şi statornicită. Să mulţumeşti pentru tot ce ai. Gata cu spermogramele, s-a terminat cu asta. Nimeni nu ştia micul nostru secret. Chiar şi noi puteam să-l ignorăm, să uităm de el, lăsînd doar acel spaţiu (pe care nu-l pomeneam niciodată) pentru

miracole. Nu-ţi poate fi nici dor, nici teamă să nu pierzi ceva ce n-ai avut niciodată. O altă povaţă bună, simplă şi liniştitoare.

Şi oricum, într-o bună zi, fără nici un motiv anume, ne-am luat o pisică.

DOAMNA LAMBERT de la numărul douăzeci şi trei a fost cea care ne-a tot dat ghes s-o facem sau, mai bine zis, cea care l-a tras pe sfoară pe tatăl vostru. Pe vremea aceea, orice străduţă liniştită dintr-o suburbie îşi avea contingentul său de doamne în vîrstă, binevoitoare şi îndrăzneţe, care trăiau singure singurele în casele lor cu trei dormitoare, de parcă niciodată n-ar fi făcut altfel, dar cărora le scăpărau ochii de interes faţă de cuplurile tinere ca mine şi Mike. Mă întreb ce s-o fi ales de ele.

De fapt, doamna Lambert nu locuia chiar singură. Avea două pisici, pe Toby şi pe Nancy, iar într-o bună zi l-a încolţit pe tatăl vostru în faţa porţii ei, zicîndu-i că domnul Nokes, veterinarul de pe Wells Road, avea o fermecătoare pisică neagră, adunată de pe stradă, o frumoasă pisicuţă neagră. Cine ar vrea să părăsească o asemenea creatură? Ea doar ducea vorba mai departe, dar nu-i aşa că nu i-ar strica să dea o fugă pînă acolo şi să arunce o privire?

Nu cred că linguşelile de bună vecină ale doamnei Lambert ar fi funcţionat la fel de bine

cu mine. Dar poftim, pe la douăzeci şi ceva de ani, tatăl vostru avea o slăbiciune pentru doamnele în vîrstă. Ar fi putut să n-o bage în seamă, dar mi-a spus şi mie, de parcă ar fi avut datoria de a-i face pe plac doamnei Lambert. Mi-a zis că doamna Lambert îi spusese că dacă nu se găsea cineva care să adopte cît mai curînd pisica, atunci, în fine, înţelegeţi ce avea să se întîmple... Şi, spunînd asta, ne făcea să părem de-a dreptul nişte ucigaşi nemiloşi dacă nu mergeam să aruncăm o privire.

Eu am spus:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Mikey, o pisică? O pisică?

Dar tot ne-am dus să aruncăm o privire. Şi ne-am lăsat convinşi.

Acesta este adevărul adevărat, pe care nu cred că tatăl vostru îl va pomeni mîine, deşi e posibil ca Mike să fi investit în el mai mult decît mine. înainte să vă avem pe voi, am avut o pisică. Dar lucrurile merg chiar şi mai departe, căci ar fi destul de adevărat să spunem că existenţa voastră, simpla voastră venire pe lume s-a datorat unei pisici. V-a adus o pisică neagră pe nume Otis. Un remarcabil concurs de împrejurări, căci Otis, asemeni multor altor pisici, fusese castrat de-a binelea şi de-adevăratelea. Dar fără Otis poate că n-aţi mai fi venit pe lumea asta.

Poftim, m-a luat gura pe dinainte, am spus-o. Un secret care n-ar fi trebuit niciodată să fie un secret - mă refer la existenţa lui Otis -, dar pe care l-am păstrat sub tăcere, totuşi. Nici măcar nu ne-aţi auzit, cel puţin pînă de curînd, pronunţîndu-i numele. A murit înainte să apăreţi voi.

însă a trăit cu noi în casa de pe Davenport Road, chiar pînă înainte să vă naşteţi voi şi ne-am mutat de acolo de abia cînd aveaţi trei ani. încă mă mai miră faptul că vă mai amintiţi cîte ceva din apartamentul acela. Poate că mîine veţi încerca să mai scormoniţi prin minte după alte amintiri.

Otis. Botezat astfel după Otis Redding1, regretatul şi minunatul Otis Redding, al cărui cîntecel vesel My Girl plutise pe deasupra plajei din Brighton în primăvara anului 1966. Şi a cărui baladă dulce-amăruie, dar ciudat de optimistă, Dock of the Bay, plutise mai tîrziu, într-o vară, pe deasupra Londrei - peste Earl's Court, peste demisolul nostru cu tot cu acea cuvertură roşie, peste melcii lui Mike din laboratorul de la Imperial, unde adusese pe furiş un aparat radio cu tranzistori - şi devenise, dintr-un motiv oarecare, cîntecul nostru, cîntecul lui Mikey şi Paulie, cîntecul legăturii noastre, al coexistenţei noastre, al viitorului nostru.

Poftim, încă un mic secret. De ce-ar trebui să devină un cîntec de mîhnire şi de despărţire cîntecul fericirii şi al legăturii dintre noi? Nu ştiu de ce, dar pur şi simplu aşa s-a întîmplat. Poate că a fost pentru că era un cîntec despre ţărmul mării, iar noi ne cunoscuserăm în Brighton, sau poate datorită rezonanţei sale involuntar plină de înţeles, pînă şi pentru noi, care pe atunci aveam douăzeci şi ceva de ani. Era un cîntec de lebădă, la urma urmei, un hit postum. Otis însuşi murise la douăzeci şi şase de ani, acea voce tulburătoare

1. Otis Redding (194l-l967) - cantautor american de muzică soul, supranumit „Regele muzicii soul".

implorînd de dincolo de mormînt: încearcă şi cu puţină blîndeţe...

Viaţa e scurtă, dragii mei, sau poate fi scurtă. Profitaţi de ea, preţuiţi-o, ocrotiţi-o. Dar poate că nu v-a dat prin cap niciodată aşa ceva la vîrsta de şaisprezece ani.

Oricum, odată ce-am ajuns acasă şi ne-am dat seama că trebuia să-i punem un nume, nici nu s-a pus măcar problema că pe Otis avea să-l cheme Otis.

O pisică. Ştiu că e evident - bătător la ochi de-a dreptul şi poate chiar caraghios de evident - dar noi nu vedeam lucrurile aşa cum vă imaginaţi voi. Pe Otis l-am avut, după cum avea să se dovedească, înaintea voastră şi nu „în locul" vostru. N-am spus niciodată aşa ceva şi nici nu ne-a trecut prin cap un asemenea gînd. Cum am fi putut s-o facem cînd nici măcar nu vă cunoşteam? Pur şi simplu ne-am dus, cam stingheriţi, să-l vedem pe Otis. Slavă Domnului că ne-am dus acolo. Cred că i-am adus slavă şi doamnei Lambert pentru asta.

Aşa că am devenit, după cum ne-am dat seama, iubitori de pisici. Se spune că oamenii se împart în două categorii: iubitorii de pisici şi iubitorii de cîini. Şi alţii care nu află niciodată din ce categorie fac parte. Asta a zis şi veterinarul nostru, nu Nokes, ci veterinarul cel nou.

— Unii oameni, din păcate, nu află niciodată, ne-a spus, strecurînd cu delicateţe acel „din păcate".

Dar presupun că spunea asta tuturor.

Eu nu mă trăgeam dintr-o familie care să fi avut animale de companie, nici eu nici tatăl

vostru nu avuseserăm animale în casă - lucru ciudat, probabil, pentru un viitor biolog. Dar aş zice că tata era un iubitor de pisici, pînă în măduva oaselor chiar. Poate că nu vreau să spun decît că el însuşi era un motănel. Iar Fiona era o iubitoare de cîini. Şi poate că, în cazul ei, nu vreau să spun decît că există un alt cuvînt, mult mai precis şi mai corect pe care nu prea reuşesc să-l folosesc cînd vine vorba despre propria mea mamă. Sînt dură cu ea, ştiu bine. Poate că totul mi se trage din perioada cînd nu credeam că îmi va veni şi mie rindul vreodată să devin mamă. M-am simţit de două ori trădată ca femeie.

Insă se poate spune categoric că bunicul vostru Pete era un iubitor de cîini, dat fiind că a devenit un fel de legendă în familie. Anul trecut, cînd a murit, era un cîine cu el, labradorul lui negru, Nelson. Din cîte zice tatăl vostru, această latură a bunicului Pete nu ieşise niciodată la iveală în toţi anii petrecuţi în Orpington, dar cînd s-a mutat cu bunica Helen la Coombe Cottage, totul a ţîşnit la lumină de parcă ar fi făcut parte dintr-o procedură dinainte convenită. Ce să facă după ieşirea la pensie ? Să-şi ia o casă la ţară şi un cîine, care să-l însoţească în plimbări lungi şi înviorătoare pe dealurile din South Downs.

Şi exact asta a făcut. Mike spunea adesea că era un proiect dus la capăt cu atîta rigurozitate încît se întreba dacă nu cumva avusese loc vreo stranie înlocuire. La început erau doar el împreună cu mama şi tatăl lui, apoi au rămas numai părinţii săi şi un cîine. Unchiul Eddie, care locuise în aceeaşi casă, nu avusese niciodată un cîine şi în loc s-o ia pe jos mersese cu bicicleta^

însă bunicul Pete s-a dovedit a fi un iubitor de cîini. Iar tatăl vostru s-a dovedit a fi un iubitor de pisici (şi ciclist, pe deasupra). Pur şi simplu aşa s-a întîmplat.

De ce pe Nelson l-a chemat Nelson dacă bunicul Pete făcuse parte din forţele aeriene e o altă treabă ciudată, dar e cît se poate de adevărat că Nelson a stat cu bunicul Pete, în toate sensurile, exact pînă la sfîrşit. Ba chiar şi mai departe. Căci, după cum ştiţi şi voi, cînd bietul Pete Hook a dat ortul popii, într-o dimineaţă îngheţată de ianuarie, în toiul plimbării sale obişnuite, Nelson nu doar că se afla cu el, ci i-a şi rămas alături, răbdător şi supus, pentru o bună bucată de vreme pînă cînd a fost găsit cadavrul, crezînd poate că bunicul vostru se va ridica în curînd şi îşi vor vedea împreună de drum.

Poate că ironia crudă a sorţii a făcut ca bunicul Pete să fie doborît de un infarct în asemenea împrejurări sănătoase şi într-o dimineaţă atît de strălucitoare. Pe de altă parte, dacă tot trebuie să dai ortul popii aşa dintr-odată, există şi moduri mai urîte de-a o face. Iar un cîine credincios, care să-ţi rămînă alături, gîfîind neîntrerupt în aerul îngheţat, nu face altceva decît să completeze tabloul. Acelaşi lucru se poate spune şi despre mormîntul lui, aşezat între ceilalţi membri ai familiei Hook, în acel cimitir arhetipic de biserică : cu greu l-ai fi putut aşeza mai bine de-atît.

Insă poate că ironia sorţii nu e chiar aşa de crudă, la urma urmei. Pe vremuri, cînd avea numai douăzeci şi ceva de ani şi de abia se însurase, bunicul Pete a trebuit să sară în cerul nopţii dintr-un avion în flăcări şi pesemne că atunci şi-o

fi spus că mai mult ca sigur avea să moară. Dar n-a fost nimeni acolo ca să-i spună că se înşela, nimeni care să-i spună că avea să moară, într-o bună zi, ca om de afaceri pensionat, plimbîndu-şi cîinele pe dealurile din South Downs. Nici măcar bunica Helen nu şi-ar fi putut închipui aşa ceva.

Vouă amîndurora v-a plăcut întotdeauna de Nelson. Tu, Kate, îi spuneai „Nellie", dar o ziceai cu toată dragostea. Şi totuşi, eu cred că aţi fost copii iubitori de pisici şi că aţi devenit oameni iubitori de pisici.

Cîinii sînt înzestraţi cu acel potenţial de a fi dresaţi, credincioşi şi cei mai buni prieteni ai omului, ceea ce uneori îţi poate smulge chiar şi cîte o lacrimă. Nu există nici o atestare a vreunei pisici stînd neclintită lîngă stăpînul ei mort, nu-i aşa ? Cu toate astea, acea tenacitate de cîine are în ea ceva slugarnic, dacă nu chiar prostesc (îmi pare rău, Nelson, n-am nimic cu tine). Şezi. La pas. Pe loc. O pisică are mai multă minte, pisicile îşi păstrează integritatea animalică, vin şi pleacă după cum au ele chef. Pisicile ţi se ghemuiesc în poală, pisoindu-se în moliciunea lor, apoi fac cîte ceva la care nu te-aştepţi niciodată. Pisicile au o viaţă a lor pe care n-o poţi vedea. Dar Otis şi-a împărţit viaţa cu noi - ba încă şi mai mult.

Miezul secret al problemei (doar am promis c-o să fiu sinceră): Otis nu făcea parte doar din cuplul nostru consolidat, ci chiar şi din cuplările noastre. Niciodată nu avuseserăm prea mare nevoie de vreun îndemn ca să trecem la acţiune, iar din ziua în care doctorul Chivers ne-a dictat sentinţa, am putut să renunţăm la orice măsuri de precauţie. Eram liberi s-o facem oricînd. Uite,

nici pic de spermă. Tristeţea ia forme şi mai triste. Dar gata cu pedepsirea asta de sine şi cu nesocotinţa asta.

Aşa că Otis, cel puţin, era martorul nostru.

Aşa stăteau lucrurile. Dacă preferaţi, puteţi să nu mai ascultaţi. Otis îşi avea dormitorul lui, într-un coş cu o pernă veche, aşezat în colţul bucătăriei, însă adeseori - adică de obicei - refuza să ţină seama de asta. I-am făcut o portiţă în uşa din dos. Noaptea se strecura afară, să-şi vadă de viaţa lui de pisică, iar apoi, cu puţin înainte să se crape de ziuă, se furişa din nou înăuntru. Doar din cînd în cînd se ducea la coşul lui, însă de cele mai multe ori o lua pe scări în sus, pînă în dormitorul nostru (aveam grijă să lăsăm mereu uşa întredeschisă) şi, dintr-un salt mlădios, trăgînd de aşternuturi într-un mod neaşteptat şi încîntător şi punîndu-se pe tors, ne spunea că vrea să stea cu noi.

De obicei, mormăiam şi oftam, enervaţi, pe jumătate treji. Chiar trebuie s-o facă? Aşa de devreme? Iarăşi, nu se poate...

Fireşte, ne prefăceam, de fapt ne făcea plăcere. Adevărul pur şi de netăgăduit era că ne stîrnea. Era ca un fel de completare de un erotism incontestabil să-i simţim blana pufoasă între noi, uneori mulţumindu-se să ne privească, asemeni unui sfinx şi cu un aer de voyeur - castrat fiind. Oare pisicile castrate nu-şi păstrează intuiţia? Era ca şi cum, prin torsul lui profund, pufăind ca o basculantă de ciment în miniatură, spunea, de fapt: Ei, hai, curaj, voi doi, făceţi-vă treaba.

Un catalizator. Povestea nespusă a stăpînilor de pisici, poate. Cîinii sînt ascultători şi serviabili,

î
î

plini de virtuţi nobile, dar pisicile... Nu-i nici o nevoie să intru în detalii despre subtilităţile blănii — neagră şi lucioasă în cazul lui Otis — lipite de pielea despuiată. Aruncaţi o privire la Venus a lui Tiţian din galeria Uffizi, la acel splendid flagrant de nuduri. încolăcit în pat, pe aşternuturile şifonate, se vede un căţeluş, însă ar fi trebuit să fie o pisică, ba chiar arată mai degrabă ca o pisică, iar Tiţian cu siguranţă că l-a pus acolo dintr-un motiv întemeiat.

Cred că tatăl vostru era un iubitor de pisici încă de pe vremea cînd era mai ales un iubitor de melci. Acoperiţi-vă urechile dacă vreţi, dar a fost odată o vreme, pe cînd eu încă lucram la Christie's, cînd tatăl vostru mă suna uneori de la Imperial numai ca să-mi spună că se gîndea la mine, că se gîndea intens la mine. Mintea nu-i stătea la melcii lui, se gîndea la mine atît de mult, de fapt, încît mă întreba dacă m-ar fi deranjat să treacă de îndată pe la mine, cu bicicleta Mike ? Şi între timp nu s-ar fi putut ca Christie's să ne găsească repede un ungher, un şifonier pe undeva, un locşor prin vreo magazie, printre operele de artă depozitate, un cotlon în care să ţinem un congres sexual imediat şi urgent?

N-o să vă spun care era continuarea acestor conversaţii, v-am zis deja prea mult. Dar dacă tot sîntem la acest subiect general, daţi-mi voie să vă spun că întotdeauna ne-a plăcut s-o facem dimineaţa devreme. Adică acasă, în pat, nu în magazii, ci în dormitorul părintesc bine pus la punct sau - aşa cum era pe vremuri - în dormitorul non-părintesc. Orice moment era prielnic, iar odinioară ne simţeam destul de bine în orice

loc, pînă şi între dunele de nisip, după cum ştiţi de-acum. Insă, fără îndoială că de pe vremea lui Otis, am găsit mereu pe placul nostru - de parcă fantoma lui s-ar înfiripa tocmai la acea oră - acele prime ceasuri pale din zori, cînd lumina începe să se strecoare, iar păsările, chiar şi cu o pisică prin preajmă, se pun pe cîntat.

Adică tocmai ceasul care se apropie acum. Insă poate că ploaia asta, de parcă ar şti, va ascunde licărirea zorilor încă puţin, întîrziind şi înăbuşind cîntecele acelea. Va prelungi astfel acest întuneric fragil de vară. Şi presupun că nu vom face dragoste în dimineaţa asta.

Viaţa în casa de pe Davenport Road. Noi doi şi o pisică. Să fi fost asta exact ceea ce urmărise doamna Lambert? „Arătaţi bine amîndoi în dimineaţa asta." Oare înainte arătaserăm rău? „Arătaţi plini de viaţă şi de voie bună." Pe vremuri fuseserăm studenţi la Universitatea Sussex, în năvalnicii ani '60, atît de plini de voie bună. Dar uite la noi, pe la treizeci şi ceva de ani un cuplu stabil şi aşezat, în casa lor de pe o terasă din Herne Hill. Au chiar şi o pisică.

Insă poate că toate casele, toate cuplurile, toate familiile au o viaţă pe care n-o poţi vedea niciodată.

Cîteodată, în timpul sau după ce făceam dragoste pe lumina aceea ştearsă, auzeam afară ceva ce aducea puţin cu torsul lui Otis: huruitul furgonetei lăptarului şi apoi acel sunet satisfăcător şi mîngîietor - zăngănitul unei sticle de lapte aşezate pe verandă. Ce ciudat - şi descumpănitor pentru voi - cînd te gîndeşti că liniştea aceea de la revărsatul zorilor avea să fie spulberată, într-o

bună zi, de larma şi zbieretele voastre (nu mă plîng cîtuşi de puţin, nicidecum nu v-o reproşez vouă). Pe atunci mă făceaţi să mă gîndesc la pescăruşii din Brighton, deşi îi depăşeaţi cu cîţiva decibeli buni. Asta cînd îmi lăsaţi măcar un moment de gîndire.

Sau mai auzeam, în preajma acelei ore, sunetul aspru, înviorător şi totuşi liniştitor al ziarului de dimineaţă îndesat în cutia poştală. Toate bune şi frumoase pe lume, zău aşa, păreau să spună acele sunete, indiferent de ce ar fi avut să-ţi spună, de fapt, ziarul acela. Mulţumiţi-vă cu ce aveţi, pur şi simplu, fiţi recunoscători.

Iar toate astea au continuat aşa ani la rînd, pînă cînd, într-o zi nefastă, Otis a dispărut.

17

O nenorocire nu vine niciodată singură, aşa se zice. Tata a murit în februarie 1978. Eu îi spun bunicul vostru Dougie, dar nu era bunicul vostru atunci cînd a murit şi cîteodată mă întreb dacă, în cazul în care v-ar fi cunoscut pe voi, şi-ar mai fi exprimat intenţia aia formală şi masochistă de a fi înmormîntat la Invercullen. Morţii, presupun eu, nu pot fi masochişti, însă pot face ca totul să fie anevoios pentru cei vii.

Nu l-am văzut niciodată pe tata purtînd kilt, numai ideea în sine m-ar fi făcut să rid. însă, pe de altă parte, l-am văzut în ziua aceea, îmbrăcat în robă roşie şi cu perucă, de care chiar nu se putea rîde, şi se pare că ceea ce a contat pentru el, în cele din urmă, a fost stofa ecosez din kilturile familiei Campbell, în carouri verzi, negre şi albastre.

Negre şi albastre, fireşte. Nu l-aţi apucat pe bunicul Dougie, dar cel puţin aşa aţi fost scutiţi de înmormântarea lui. Ultimul an din viaţa bunicului Pete a fost o nimica toată în comparaţie cu sfîrşitul bunicului Dougie.

— Pregăteşte-te, o să fie şi un cimpoiaş, i-am spus lui Mike. Cu siguranţă că se va ocupa cineva de asta, trebuie s-o facă.

Şi aşa a şi fost. E o vorbă care zice că, dacă tot trebuie să auzi tînguiala unui cimpoi, măcar să fie la un prohod, la o înmormîntare, unde cîntecul lui funebru şi ascuţit îţi merge la suflet. (Aşa s-a şi întîmplat.) Iar dacă la asta se nimereşte şi o vreme ploioasă şi furtunoasă, cu atît mai bine. V-aţi putea spune, totuşi, că vremea ploioasă şi furtunoasă poate atinge un grad care ar nărui pînă şi strădaniile unui cimpoi. Ca să nu mai vorbim de bietele păsărele, chinuindu-se să cînte în ploaie.

însă potopul meu de jale nu prea reuşea să înăbuşe bănuiala că aceea era un fel de vicleană glumă de pe urmă a tatei, care zîmbea satisfăcut de pe undeva, privind întreaga scenă, că doar el dăduse vremea peste cap. Şi poate că totul era din vina mea. Cum nu reuşisem să-i dau nepoţi, dacă măcar aş fi vorbit deschis cu el şi i-aş fi spus cum stăteau lucrurile, în realitate — tată, n-o să fii niciodată bunic - atunci conştiinţa mea ar fi fost împăcată în ceea ce-l privea. Dar cum i-ar fi înveselit aşa ceva ultimii ani de viaţă ? în schimb, s-a înveselit singur, cu o a treia soţie tînără, pe care o chema Georgina York şi care nu avea pic de sînge scoţian, aşa cum s-ar fi zis după nume.

I-am spus atunci tatălui vostru:

— Va trebui să faci cunoştinţă cu cîţiva membri ai familiei Campbell şi tare mi-e teamă că va trebui să faci cunoştinţă cu Fiona.

Dar poate că totul era pur şi simplu ceva moştenit din moşi-strămoşi. Poate că era doar

r
îndemnul (există oare vreun fundament real pentru aşa ceva în biologie ?) sîngelui din venele lor. Tatăl meu, moşierul scoţian cu oi miţoase. Vă rog, duceţi-mă acolo de unde am venit. In orice caz, am simţit împunsătura trădării, amestecată cu o împunsătură stranie de mîndrie: eu, fiica lui şi singurul lui copil, vedeta, într-un anumit sens, a acelui spectacol, alături de acele trei - hai să folosim acest cuvînt dacă nu-l putem întrebuinţa pe celălalt - zgripţuroaice.

în orice caz, m-am simţit părăsită.

Tata îşi făcea călătoria în sicriul lui, urcat în dric, în faţa noastră. Ne-am înfrînat toate intenţiile de a călători cu el (cu siguranţă că n-ar fi avut pretenţia să facem aşa ceva), opt sute de kilometri, înşiruiţi într-un convoi. Am mers în maşină separaţi de ceilalţi, hotărîndu-ne, în acea situaţie îndurerată, să nu încercăm să facem tot drumul într-o singură zi, ci să ne oprim şi să petrecem noaptea într-un hotel cu vedere la Lacul Windermere. N-a fost una dintre cele mai fericite experienţe pe care le-am trăit vreodată într-un hotel. în timpul nopţii, ferestrele au început să trosnească, iar patul parcă ar fi fost o plută. Era februarie, dar pînă atunci vremea fusese mohorîtă şi blîndă. A doua zi, apele învolburate ale lacului ne-au dat de veste că ne aşteptau condiţii din ce în ce mai rele, mai departe, către nord.

însă înainte de toate acestea fuseserăm nevoiţi să ne ocupăm de o altă cazare temporară, departe de casă. E unul dintre dezavantajele vinovate cu care se confruntă stăpînii de pisici şi e chiar mai rău, iar mustrările de conştiinţă sînt şi mai crunte, dacă se întîmplă să pleci

într-o călătorie din pură plăcere. Pe de altă parte însă, dacă motivul plecării este înmormîntarea tatălui tău...

Pe Otis îl duceam de obicei într-un loc pe care îl găsiserăm, în Carshalton, cu un nume caraghios, Vizuina lui Felix, care se folosea de ideea că şi pisica ta s-ar putea bucura cu adevărat să ia o pauză de la viaţa de zi cu zi, retrăgîndu-se într-un loc de categoria întîi, un fel de country club felin. De fapt, erau doar cîteva rînduri de cuşti încăpătoare din sîrmă, aşezate printre copaci, cu cîteva ghivece cu plante presărate pe ici, pe colo. Tatăl vostru mi-a spus, după moartea lui Otis, că acel loc l-a făcut întotdeauna să se gîndească la perioada de captivitate a tatălui său, în timpul războiului.

A-l lăsa pe Otis acolo cu un asemenea prilej mi-a dat mai multe strîngeri de inimă decît oricînd. Nu cred că Otis ştia ce se întîmpla, dar nici nu sînt aşa de sigură, ţinînd cont de comportamentul lui de mai tîrziu. Cine ştie ce ştiu animalele ? Oare lui Nelson îi e dor de bunicul Pete ? Eu ştiu că atunci cînd l-am lăsat pe Otis la adăpost, în ziua aceea, văzîndu-i ochişorii verzi fixaţi asupra noastră din spatele sîrmei, nu mi-am mai putut reţine potopul de lacrimi care aşteptau înăuntrul meu. Lacrimile mele nu se înfiripaseră cu adevărat încă, nu-şi găsiseră momentul. Vizuina lui Felix era un nume deplorabil.

Cînd te gîndeşti că lucrurile cele mai neînsemnate îţi pot stîrni sentimente puternice. Nu vreau să minimalizez rolul lui Otis, adesea m-am întrebat cît de multe se strînseseră în privirea sfredelitoare din ochişorii lui verzi. Apropo, ochii

bunicului Dougie erau de un cafeniu închis, cu numai o nuanţă, o picătură de verde. La fel ca ochii voştri şi ai mei. Tatăl vostru m-a privit o dată în ochi şi mi-a spus că aveau culoarea algelor marine. M-am înfiorat din cap pînă în picioare. Mai spunea şi asemenea lucruri, din cînd în cînd. Nu e doar un om de ştiinţă sau un editor.

Oricum, în acea zi, ochii mei chiar aveau culoarea algelor marine. Am vărsat lacrimi sărate pe tot drumul de întoarcere la Herne Hill. Mike a trebuit să tragă pe dreapta la un moment dat, ca să mă liniştească. Bietul Mikey, în ce s-a băgat atunci cînd a rămas peste noapte în casa din Osborne Street. Stătea pe scaunul şoferului, linînd în mînă o cutie de şerveţele Kleenex, iar pe bancheta din spate, cuşca de călătorie, cu grilaj alb, a lui Otis, rămînea elocventă în tăcerea ci. Am plîns destul la înmormîntarea tatălui meu, în vîntul şi în ploaia aceea, dar nu cred că ,im plîns vreodată atît de sfîşietor aşa cum am lăcut-o atunci, pe marginea drumului, undeva mtre Beddington şi Mitcham.

Bunica voastră Fiona nu a plîns la Inverc-ullen. Cel puţin a fost de faţă, iar toate problemele adevărate rămăseseră cu mult în urmă. N-a plîns nici tatăl meu vitreg, Alex, care nici n-avea vreun motiv special s-o facă, stînd acolo şi arătînd de parcă ar fi picurat din el un fel de bogăţie texană din Aberdeen, derivată din petrol. Era cu douăzeci de ani mai tînăr decît tata.

Presupun că dacă mama ar fi plîns, eu n-aş fi făcut altceva decît să-i detest şi mai mult ipocrizia. Deşi cred că scenariul era altul, şi anume ca noi două să plîngem împreună. Să ne îmbrăţişăm şi să

urlăm în acel moment îngrozitor şi înduioşător al împăcării. Pe un ger de crăpau pietrele ? Astfel, aţi fi ajuns s-o cunoaşteţi şi voi. Iar Mike, bietul de el, ar fi trebuit să-i facă faţă mai tot timpul. De fapt, i-a făcut faţă cu destul curaj în acea situaţie şi aşa îndeajuns de solicitantă.

— The Living World ? O revistă ştiinţifică ? Vai, dar ce interesant, Michael...

Şi dacă aţi fi fost şi voi acolo - adică deja acolo, sau nici măcar literalmente, ci lăsaţi în siguranţă pe undeva, ca Otis, cu toată consideraţia pentru micul vostru rang - oare asta ar fi schimbat cu ceva lucrurile ? Ar fi înmuiat-o în făţărnicia ei şi l-ar fi făcut cumva pe Alex să se răsucească pe călcîie, stînjenit? N-o să ştim niciodată, pentru că nu s-a întîmplat aşa. Bunica voastră, o zînă. Slavă Domnului că nu i-am spus că aveam o pisică.

Fără îndoială că cel mai frumos moment al acelui îngrozitor început de an a fost cînd ne-am întors în Carshalton (o zonă însorită, presărată cu brînduşe, ba chiar primăvăratică, mă bucur s-o spun) pentru a-l recupera pe Otis. Dar partea cea mai urîtă nu sosise încă. După vreo şase săptămîni, cînd de abia începeam să mă deprind cu lipsa tatălui meu, a dispărut şi Otis. A ieşit într-o seară, după obiceiul lui pisicesc, dar nu s-a mai întors ca să ne sară în pat a doua zi de dimineaţă şi nici a treia zi după aceea. Ori a patra.

Am spus „partea cea mai urîtă". Mai urîtă decît moartea tatălui meu? Bineînţeles că nu vreau să spun asta în adevăratul sens al cuvîntului. Cea de-a doua lipsă era oare un fel de ecou inoportun, la o scală mai mică, al celei dintîi? Da, însă nici asta nu e ceea ce vreau să spun.

Vreau să spun că dispariţia lui Otis, simpla lui dispariţie, era în sine ca un motiv de mîhnire. N-ar fi trebuit să fie, dar aşa era şi poate că aşa ar fi fost chiar şi dacă tatăl meu ar mai fi trăit încă. Era ca o durere distinctă şi, da, era poate ceva mai mult de-atît, ceva ce aţi putea chiar începe să înţelegeţi. La urma urmei, dragii mei, scumpul meu tată avea şaptezeci şi şapte de ani, iar taţii chiar mor la asemenea vîrste.

Voi trebuie să ne judecaţi, îngeraşii mei. Nu l-aţi cunoscut niciodată, însă mîine va cam trebui să împrumutaţi niţel din spiritul bunicului vostru, plecat de mult dintre noi. Veţi avea destule de judecat în numai cîteva ore.

Intîmplarea a făcut, atunci cînd a dispărut Otis, ca Walker's să se ocupe de nişte schiţe recent descoperite cu teme rustice, inclusiv cîteva animale, atribuite nici mai mult, nici mai puţin decît lui Jacopo Bassano[1]. Lumea artei trăieşte, în parte, pentru asemenea descoperiri neaşteptate, doar pentru a fi prinsă mai apoi în mrejele problemelor de autenticitate, fireşte. Şi chiar şi atunci cînd descoperirile sînt apreciate drept originale, tot mai rămîne un gînd secundar şi, în mod ciudat, neliniştitor: că acele lucrări s-ar fi putut pierde pentru totdeauna, că, de fapt, pînă de curînd lumea artei, care acum umblă cu mănuşi cu aceste preţioase opere, era absolut fericită fără ele.

E un cu totul altfel de gînd, probabil, dar mi-a trecut şi mie prin cap: pe lîngă pierderea

1. Pictor italian (cea. 1517-l592), cunoscut pentru lucrările sale în stil renascentist tîrziu, care reprezintă teme biblice, peisaje şi scene rustice.

unui tată, ce mai contează aceste mici desene? Nici un profesionist nu ar trebui să dea glas unei asemenea întrebări, dar eu am făcut-o (şi asta cu toate că îl ador pe Bassano). E o întrebare pe care chiar am dus-o cu un pas absurd mai departe. Pe lîngă o pisică vie, ce mai contează aceste simple desene, ale unui miel, iepure, cocoşel ? Oare aş fi protestat sau aş fi regretat dacă, pentru a-mi asigura întoarcerea lui Otis, desenele acelea ar fi fost făcute bucăţi şi încredinţate uitării din care de abia ieşiseră ? Sau să spunem că Simon mi-ar fi zis, dacă aş putea să-l distribui într-un rol atît de improbabil: Paula, mă tem că dreptul de posesie temporară al lui Walker's şi cel de proprietate permanentă al lumii asupra acestor schiţe depinde de o singură condiţie - ca tu să-ţi sacrifici pisica. Oare aş fi spus eu: Nici o problemă, Simon, lasă totul în seama mea? Fără nici o ceartă, fără nici o obiecţie?

Desigur, Simon nu ar fi venit niciodată cu o asemenea pretenţie bizară. (Sau ar fi făcut-o, oare?) în orice caz, nu i-am spus niciodată despre Otis. însă ceea ce ştia cu siguranţă era că tatăl meu murise şi, în acea perioadă, îmi arunca adesea nişte priviri pline de o îngrijorare adevărată (şi uşor părintească), un fel de versiune mai încărcată a privirii lui de ieri-dimineaţă, de parcă, măcar de data asta, ar fi putut să renunţe la acea tactică a lui, fragilă şi ridicolă: Bon, şi acum spune-mi toate necazurile tale.

E o întrebare ce se poate ivi, uneori, insinuant în cazul unei slujbe care ţine cu totul de punerea unui preţ pe nişte simple obiecte neînsufleţite: ce preţ are o fiinţă umană vie? Face cît un

Titian? Cît zece? Şi ce preţ are o pisică? Face
cît o mică schiţă, oricît de splendidă, a vreunui
vechi maestru, mai puţin ilustru? Dar pisicile
chiar intră oare în discuţie?
E o problemă care devine din ce în ce mai
dificilă dacă munceşti din pasiune şi e o pro-
blemă care m-a măcinat, cumva după dispariţia
lui Otis, chiar dacă mi-am spus, fără mari rezul-
tate: Pentru numele lui Dumnezeu, revino-ţi!
Voi înşivă v-aţi putea spune, acum că aţi fost
puşi întru cîtva la curent, că în toţi acei ani în
care „am hotărît să nu vă avem", eu am avut, în
definitiv, o a doua dragoste în care să-mi găsesc
un punct de sprijin. Iar această dragoste de-a
doua înflorea sub tutela lui Simon - sau mai
degrabă, după cum aţi putea să presupuneţi voi
- începea să prindă rădăcini sărace în lipsa voas-
I ră. Mama voastră se putea consola cu tablourile
<-i sau, spunînd-o mai pe şleau, avea o carieră la
«are trebuia să se gîndească (cu atît mai mult cu
cît tatăl vostru nu părea să aibă vreo carieră).
Pur şi simplu făcea şi ea parte dintre nenumăra-
tele femei care, în orice caz, au acest motiv sincer
şi tăios pentru a se lipsi de progenituri. Păi chiar
aşa, cu voi prin preajmă, cum aş fi putut să mai
plec în acele expediţii pe urma operelor de artă
din străinătate? Sau unde aş mai fi găsit timpul
(şi liniştea) să învăţ italiana?
însă voi probabil că vă spuneţi: ei, hai, zău
aşa, mamă, n-o mai da cotită, nu te mai ascunde
.lupă deget, că doar n-oi fi ajuns tu acolo unde
eşti acum în lumea afacerilor cu obiecte de artă
tară ceva hotărîre neînduplecată.
Dar nu „să-mi găsesc un punct de sprijin". Şi
nici măcar „să mă consolez". Dragostea e dragoste.

Nu mă transformaţi acum într-o jumătate de femeie. V-aş schimba eu pe douăzeci de pînze de Tiţian? Nu. Şi nici vorbă de hotărîrea neînduplecată, încercaţi numai să v-o închipuiţi pe mama voastră pentru o clipă, mergînd la Walker's în fiecare zi, încă abătută din cauza dispariţiei animalului de casă: nu e tocmai o imagine înviorătoare sau edificatoare.

Dar acum e rîndul vostru să judecaţi, să evaluaţi şi să stabiliţi autenticitatea acestei duble imagini: cei doi părinţi ai voştri, consternaţi de lipsa unei pisici. Vouă vi se va părea, fără îndoială, un spectacol foarte copilăresc, o scenă menită să scoată la suprafaţă latura latentă, dezaprobatoare, de adult din voi. Dar să nu fiţi prea severi cu propriile voastre începuturi.

— O să se întoarcă, a zis Mike. Pisicile fac tot timpul chestii de-astea, au şi ele vieţile lor, dar o să se întoarcă.

Tatăl vostru, biologul, marele expert în comportamentul animalelor. însă zilele treceau, iar tatăl vostru, ştiu eu, îşi tot spunea, se ruga, la fel de mult ca mine: să dea Dumnezeu să nu fi murit Otis, să nu zacă zdrobit pe undeva, să nu fi ajuns un terci de sînge şi ţărînă pe marginea drumului.

Reacţii şi repercusiuni. Şase ani trecuseră deja de la acele zile destul de proaste în care fuseserăm la consultaţie la doctorul Chivers, dar de-acum ne trezeam reconstituind împrejurările de atunci - minţind încă o dată, mă tem, dintr-o cauză psihosomatică şi mai puţin limpede, întorcîndu-ne spatele unul celuilalt, cu răceală, în timp ce patul nostru tînjea după acea bufnitură uşoară din fiecare dimineaţă. Nu doar consternare,

abstinenţă, şi nu doar abstinenţă, ci şi vină. Trebuia să fie vina cuiva. Dacă n-am fi mers niciodată să-l luăm pe Otis... Şi oare nu ne duseserăm din vina lui Mike? (Mike, care fusese principalul meu reazem de la moartea tatei.) Mike şi femeia aceea cu pisicile, doamna Lambert.

Judecaţi-ne, cu asprime dacă vreţi. Ce copilăreşte ne-am purtat, probabil, amîndoi! Dar KÎndiţi-vă bine, căci mai sînt multe explicaţii de dat. Dacă puteţi, probabil c-ar fi mai bine s-o luaţi ca pe o învăţătură cu efect de duş cu apă rece: aveţi deja şaisprezece ani şi, din cînd în cind, pesemne că încă mai simţiţi copilăria cum vă trage înapoi şi vă face să vă simţiţi ca nişte ţînci smiorcăiţi, tocmai cînd nu vreţi să vă simţiţi astfel. Insă părinţii voştri aveau de două ori vîrsta voastră şi încă un pic atunci cînd o pisică a reuşit să le dea viaţa peste cap.

Asta dacă nu cumva mă înşel în privinţa voastră. Asta numai dacă voi chiar trăiţi în lumea aceea blazată, indiferentă şi insensibilă în care ziua de mîine nu ar fi decît o zdruncinătură trecătoare pentru voi. Dar de ce ar trebui să-mi fie aşa de teamă de asta? O lume mai dură, într-un fel pe care eu nu pot să-l înţeleg. Desigur, ideea ar fi ca, cel puţin în locuri precum Putney - sau mai ales în Putney - viaţa să devină din ce în ce mai blîndă. Cu siguranţă că aşa s-a şi întîmplat. Dar poate că voi faceţi parte dintr-o nouă generaţie, mai rezistentă, al cărei viitor vă va solicita lucruri dificile, în feluri pe care voi nici nu le cunoaşteţi încă. Totuşi, această aşteptare, pe care o simt şi eu uneori, s-a infiltrat deja în micile voastre trupuri (eu una încă le mai cred mici).

Sînteţi echipaţi şi instruiţi, chiar şi acum, în tim ce dormiţi.

Mie mi se pare că-i de ajuns că trebuie să faceţi faţă zilei de mîine. Viitorul, în acest moment, se reduce pur şi simplu la ziua de mîine, iar prin asta vreau să zic, deşi uit tot timpul, ziua de azi. Vom vedea în curînd din ce aluat sînteţi făcuţi şi cum vă duce mintea. Şi cred că tocmai aceasta-i expresia potrivită. Suferinţa noastră ridicolă din cauza unei pisici: la ce ne-o fi fost oare mintea ? Trebuie să vă spun mai multe despre Otis, însă cel puţin să nu vă închipuiţi că ne-am gîndit vreodată la voi aşa cum ne-am gîndit odinioară la el - că dacă n-aţi fi pătruns niciodată în casa noastră, n-am mai fi suferit toate chinurile spaimei de a vă pierde.

18

ÎNCHIPUIŢI-VĂ CUM ARĂTAM - şi rîdeţi de noi, dacă vreţi - în dormitorul nostru din casa din Herne Hill, în lumina slabă a zorilor, întorcîndu-ne spatele unul celuilalt cu înverşunare, aşteptînd, sperînd să vină acel mic salt brusc, care să se adîncească în pilota noastră. După a cincea sau a şasea zi, pînă şi această scenă jalnică a devenit şi mai deplorabilă. Adevărul este că, pe lingă faptul că Otis nu mai era, nici tatăl vostru nu se afla acolo. Aţi fi văzut-o pe mama voastră întinsă de una singură în pat, doar cu o mică scobitură în cearşafuri în locul unde stătuse tatăl vostru.

Eu nu l-am obligat niciodată s-o facă. Pe de altă parte, nici nu i-am spus vreodată să n-o facă. Nu i-am spus niciodată: nu te comporta prosteşte. Tatăl vostru, care bineînţeles că nu se putea învinui mai deloc pentru dispariţia lui Otis, a considerat totuşi, după o vreme, că era de datoria lui, că era cumva obligaţia lui de pocăinţă să-l aducă pe Otis înapoi. în acele zile pornea cu noaptea-n cap în căutarea lui.

w

Eu mă prefăceam că încă dormeam sau cel puţin niciodată nu dădeam vreun semn că mi-aş fi dat seama cînd se dădea jos din pat. Pesemne dădeam impresia că doar la acest fel de comportament mă aşteptam sau chiar că l-aş fi pretins. Poate că există un cuvînt pentru comportamentul meu. îmi dădeam seama cînd se scula şi traversa camera cu grijă. Puţin mai tîrziu, auzeam uşa de la intrare închizîndu-se în urma lui. Nici nu mă mişcăm.

Vouă s-ar putea să vă vină greu să vi-l închipuiţi pe tatăl vostru — deşi aceasta s-ar putea să devină imaginea dominantă a zilei de mîine - în postura unui vagabond fără un acoperiş. Şi asta cînd el conduce în prezent un Saab care e cel mai bun model din serie şi, în orice caz, uneori chiar are la dispoziţie un şofer, care vine să-l ia de-acasă într-o jachetă gri deschis şi cu o şapcă cu cozoroc (mă lua adesea şi pe mine) şi îl duce cu maşina încoace şi încolo. (Desigur, vorbesc despre Tony, tipul cu Mercedesul negru, cel care a încetat să mai ameninţe că v-ar duce pînă la şcoală şi pe voi doi, ştiu că vouă vi s-ar părea că n-ar da bine.) S-ar putea să vă vină greu să vi-l închipuiţi pe tatăl vostru cutreierînd străzile din Herne Hill, ca un suflet rătăcit. însă eu încă îl mai văd făcînd-o, iar asta îmi dă de fiecare dată mustrări de conştiinţă.

îl văd făcînd-o chiar acum, deşi se află aici, lîngă mine, de parcă tot fenomenul acela lamentabil ar putea fi transpus, într-un mod ciudat, chiar acum, în Putney. Şi cred că Mike încă mai visează asta, în acele vise, pe care le avem cu toţii, despre căutări imposibile şi munci interminabile.

S-ar putea să viseze asta chiar în acest minut: e din nou acolo, în noaptea asta, pe străzile acelea în lumina zorilor, căutîndu-l iarăşi pe Otis.

Eu nu l-am silit s-o facă, dar odată ce s-a creat obiceiul, n-a mai putut renunţa la el, a devenit un fel de ritual sau de superstiţie. Tatăl vostru, omul de ştiinţă, şi mama voastră, cu inima ei împietrită. S-ar fi putut ca pisica noastră să fi murit deja, însă dacă tatăl vostru îşi rata vreun raid de dimineaţă, atunci Otis era cu siguranţă condamnat.

Nu ştiu ce făcea, de fapt, dar presupun că făcea ceea ce-ar fi făcut orice altă persoană care şi-ar fi asumat obligaţia de a duce la capăt o asemenea acţiune disperată. Căsca bine ochii, umbla pe lîngă fiecare rigolă şi bordură. Se uita sub maşinile parcate sau printre lăzile de gunoi scoase afară. îşi ciulea urechile, probabil, după eventualele hopuri prin pungi de plastic. Şi, fireşte, îl chema - poate mai şovăielnic şi mai domol la început, simţindu-se ridicol şi nevrînd să se trezească vecinii, în paturile lor, şi să audă strigătele unui nebun, dar apoi începea mai tare şi fără pic de ruşine: „Otis! Otis!". O chemare cu care ne obişnuiserăm amîndoi, însoţită uneori de zgomotul cutiei de pernuţe crocante pentru pisici pe care o scuturam ca să ne-audă, urmat de sunetul aspru al unei căderi în gol.

Ideea era că, în zorii zilei, pisicile vagabonde - sau cele care se întorc, şontîc-şontîc, acasă - ne-ar fi sărit în ochi, ceea ce era o idee destul de rezonabilă. Cam cu o oră înainte să se dezlănţuie traficul oamenilor, pisicile sînt stăpînele străzilor. Iar tatăl vostru desigur că le-a văzut: fără

îndoială c-o fi văzut pisici negre şi cum, de la o anumită distanţă, mai toate pisicile negre arată la fel, probabil că inima i-a luat-o la galop uneori... Dar nu, nu era Otis.

închipuiţi-vi-l pe tatăl vostru în trening şi în adidaşi - acum rareori îl mai vedeţi aşa, dar nu uitaţi că pe atunci avea treizeci şi trei de ani şi, la ora aceea, ce altceva să fi purtat? La ora aceea, în afară de pisici, singurele fiinţe vii din jur nu erau probabil decît grupurile răzleţe de alergători devotaţi joggingului de dimineaţă.

Şi vă mărturisesc că eu şi tatăl vostru, după ce am trecut de treizeci de ani, am fost cuprinşi de febra menţinerii în formă, care se abate asupra cuplurilor cam pe la acea vîrstă şi care în prezent chiar pare să se fi transformat într-o normă. Să nu vă imaginaţi, micuţii mei creveţi, că voi veţi fi imuni. Nu că vreunul dintre noi doi, cu toate că o spun tocmai eu, n-ar fi fost în formă, însă, în cazul nostru, aţi putea zice că nu era ceva mai mult decît obişnuita stare proastă. Cred că motivul nostru nerostit cu voce tare era cam aşa: dacă e să fim numai noi doi, atunci hai să fim un cuplu model, hai să fim dichisiţi şi exemplari, ca nişte reclame ale unor lucruri lipsite de importanţă. Iertaţi-ne. Totuşi, în cazul tatălui vostru nu era chiar aşa de simplu, ba tocmai invers. Eu cred că tatăl vostru (biologul competent) s-ar putea să-şi fi spus că, dacă făcea exerciţii şi transpira şi îşi umfla, în general, virilitatea, atunci poate - cine ştie? — spermograma lui şleampătă...

în cele din urmă, am început şi eu să merg la ; o sală de gimnastică şi, după cum bine ştiţi, încă

mă mai duc. Tatăl vostru, avînd doar banii primiţi de la Tim Harvey, s-a apucat de jogging (sau, ca să folosim expresia lui, de „alergat"), iar eforturile lui au durat cam o lună. însă şi-a păstrat treningul şi adidaşii, care încă mai arătau aproape noi-nouţi şi pe care i-a scos la plimbare pentru incursiunile în căutarea lui Otis. Un alibi perfect, de fapt: nu era un vagabond dubios şi poate chiar nebun, ci un om care ieşise la alergat dis-de-dimineaţă. Dacă holba ochii sub un Volkswagen, era pur şi simplu din întîmplare.

Şi, bineînţeles, se furişa înapoi acasă după aceste căutări zadarnice, oarecum strecurîndu-se el însuşi ca o pisică şi sperind, de fiecare dată, că Otis i-a luat-o înainte şi a intrat deja în casă, aşa cum făcea mereu, pe uşa din spate. Spera ca atunci cînd se întorcea în dormitor, în timp ce-şi descheia fermoarul de la trening, eu să fiu trează şi să-i spun zîmbitoare:

— Ia uite cine-i aici.

Şi eu doream acelaşi lucru, credeţi-mă. însă adevărul e că atunci cînd se strecura înapoi, eu eram deja trează, dar încă mă prefăceam, cu îndîrjire, că dormeam, de parcă nici nu mi-aş fi dat seama că a ieşit măcar din cameră. îşi dădea jos treningul şi se băga din nou în pat lîngă mine, îi simţeam pielea rece bucurîndu-se de căldură şi mai că-l auzeam meditînd asupra ideii chibzuite sau absolut nebuneşti de a se apropia i ncetişor de mine şi de a-mi şopti în ureche vreo minciună îmbietoare: nu-i nimic, l-am văzut pe Winterbourne Road. N-am putut să-l prind, dar l-am văzut, e bine. O să se întoarcă atunci cînd o să vrea el.

Parcă-l mai văd acolo încă — pe bietul vostru tată, vreau să spun. în imaginaţia mea, străzile sînt ridicol de liniştite, aşa cum ar trebui să fie la ora aceea. Casele încă moţăie, cu perdelele trase, iar cerul are o nuanţă de gri trandafiriu. Nu e chiar un moment atît de prost al zilei ca să te scoli şi să umbli prin casă, din cînd în cînd. Şi era primăvară. O pîclă verde prin copaci, un zumzăit în văzduh, chiar şi în Heme Hill. Probabil că păsările începeau să ciripească. Nu chiar atît de multă linişte, de fapt, ceea ce făcea ca totul să fie şi mai ridicol: era tocmai perioada împerecherii. Iar printre numeroasele teorii despre fuga lui Otis, trasate cam pe bîjbîite, se afla şi motivul intrării în călduri. Şi totuşi, cum ar fi fost cu putinţă aşa ceva, ţinînd cont de trista lui situaţie anatomică?

închipuiţi-vă din nou cum arătam noi amîndoi întinşi în pat, spate în spate, ca doi fetuşi chirciţi întorcîndu-şi spinarea, de parcă adineauri n-ar fi avut loc nici o expediţie stranie.

însă adevărul e că tatăl vostru oricum prinsese obiceiul să dispară din cînd în cînd. Şi acum o mai face, uneori. Poate că şi voi aţi observat şi v-aţi întrebat (deşi sper că nu prea mult) ce se întîmplă exact. Pe de altă parte, amîndoi sînteţi, de obicei, într-o stare cîtuşi de puţin lucidă în ceasurile dintîi ale dimineţii. Sper că aşa sînteţi şi acum.

Vreau să spun că tatăl vostru se trezea şi se scula din pat — nu ca să colinde străzile, ci doar ca să se scoale din pat şi mai apoi să se întoarcă. Vreme de numai vreo douăzeci de minute. îşi punea halatul şi se plimba tăcut prin casă sau

se aşeza în linişte undeva, de parcă ar fi intrat în comuniune cu casa, ascultînd scîrţîiturile, pîrîiturile şi foşnetele pe care le face orice locuinţă atunci cînd totul zace în tăcere. Presupun că tu, Kate, ai fi spus acum cîţiva ani că tatăl vostru intra în comuniune cu Edward. Cine ar fi fost însă în cazul casei de pe Davenport Road ? Dave ?

Astăzi, fireşte, are biroul acela bine aranjat in care se poate retrage - uneori îmi spun că e aproape ca o altă casă înăuntrul casei noastre. Adesea intră acolo la revărsatul zorilor (dar nu-mi imaginez că o va face şi în dimineaţa asta) pentru o porţie de dimineaţă din munca de la Mving World, ceea ce pentru voi poate fi la fel de ciudat ca hoinăreala lui pe străzi. Povara succesului e la mijloc aici, e vorba despre timpul preţios pe care trebuie să ţi-l găseşti. Numai că el tot mai găseşte timp (mă bucur s-o zic) să se întoarcă încă puţin în pat.

Insă acest obicei al tatălui vostru a început eu multă vreme în urmă, înainte să existe vreo povară a succesului, în perioada cînd ne-am mutat în casa din Herne Hill şi am cumpărat acea proprietate inedită, dar oarecum cumpătată: o casă. Să fi fost un obicei sau un joc? în orice caz, se scula foarte devreme, doar din „pura plăcere" de a se întoarce în pat, după cum zicea el. Aşa-i viaţa conjugală şi aşa se comportă adulţii. Jocul presupunea că, dacă eram trează, trebuia să mă prefac că dormeam în vreme ce el se îndepărta tiptil. Pe de altă parte, dacă eu chiar dormeam, simpla lui absenţă, oricît de silenţios şi-ar fi dus la capăt dispariţia, mă făcea adeseori să mă trezesc, de parcă aş fi ştiut că ceva nu era în

regulă. întindeam mina şi dădeam peste un loc gol. Eram singură! Şi dacă voiam, mă puteam lăsa în voia unui frison de panică, de groază, de abandon, deşi ştiam că nu era adevărat.

Destul de uşor pe atunci, dar nu prea uşor acum. Era un joc sau oare nu chiar un joc? Există toate acele presupuse „jocuri" ale animalelor, care, după cum vă va spune profesorul Mike, par a fi jocuri, dar de fapt se bazează pe o instrucţie şi o pregătire serioase. Oare Otis se juca cu noi?

O mică disimulare inofensivă, precum bucuria de a te trezi dintr-un coşmar ca să-ţi dai seama că n-a fost decît un vis. O mică absenţă şi dezertare delicioasă şi prefăcută. Oricum, dimineaţa a devenit momentul nostru preferat, ba chiar dinainte să-l avem pe Otis care să ne dea ghes. Tatăl vostru se întorcea pur şi simplu din falsa lui dispariţie de pe undeva prin ungherele îndepărtate ale casei. Eu mă prefăceam uneori că de-abia mă trezisem. Sau rămîneam cu ochii pironiţi în acea adîncitură din aşternut.

El se cuibărea în pat şi îşi freca nasul de mine. Uite-mă aici, la urma urmei nu am dispărut, n-am plecat niciunde. Uite-mă, eu sînt, cît se poate de prezent şi corect.

Şi asta se mai întîmplă încă, în zorii zilei, cînd se aud primele glasuri ale păsărilor. Cît de frumoasă-i viaţa! -A

f

19

E TRECUT DE ORA TREI dimineaţa. Momentul se apropie. Nu mai e „mîine", nu mă mai pot amăgi de una singură prea mult timp. E azi, azi: ropotul ritmic şi lin al ploii pare s-o spună iarăşi şi iarăşi.

Orice altceva veţi descoperi în curînd, e un lucru pe care sper că nu-i nici o nevoie să vi-l spună nimeni: că aţi venit pe lumea asta din bucurie. De oriunde altundeva aţi fi venit, aceasta e chestiunea esenţială. Eu vă povestesc acum despre una dintre cele mai proaste perioade ale noastre, dar asta numai ca să ajung la altceva, la un lucru mult mai adevărat. Aşadar am avut şi noi parte de vreme rea, oare cine n-a trecut prin asta? Iar la scală mare, cum poate fi măsurată nenorocirea ? Pisica noastră a dispărut şi-atît: doar n-a fost vreun cutremur.

Iar la scală mare, cum va fi evaluată această zi iminentă, dacă deja ştiţi, în sinea voastră, că aţi venit pe lume din bucurie ? Bucuria dă naş-tere la bucurie: să fie oare chiar atît de simplu ? Nu e vorba de biologie aici, dar e cel mai bun şi

mai zdravăn sistem de reproducere. Lăsînd toate celelalte la o parte, e cel mai bun început şi cea mai bună formă de creştere a copiilor pe care-ar putea s-o pretindă cineva.

Fireşte, se poate să fie totodată şi cea mai proastă, ba chiar extrem de proastă, căci nu dă cîştig de cauză nici părinţilor, nici copiilor. Te lasă doar nepregătit şi dezarmat în faţa tuturor loviturilor şi spaimelor. Aşa cum se va întîmpla mîine - hai să-i mai spunem încă aşa: mîine.

Uitaţi-vă la Mike cum doarme liniştit aici, la fel de nevinovat cum sînteţi şi voi acum de ce va să fie. Mi-am jurat azi-noapte că nu-l voi lăsa să se trezească primul, singur. S-o mai juca el de-a cine se scoală mai întîi, dar acum este încă aici şi dacă nu mi-ar fi teamă că-l trezesc, l-aş lua strins în braţe. Am senzaţia cutremurătoare că nu se va mai afla aici, nu după ziua de mîine.

Era pe vremuri un joc, presupun că mai există încă, deşi nu cred că mai stîrneşte vreun interes acum, care se numea Familii Fericite. Un joc de cărţi simplu, popular şi banal. Se amestecau cărţile, apoi se puneau laolaltă familiile: domnul Baker cel zîmbitor, alături doamna Baker cea zîmbitoare şi ei amîndoi alături de micuţii Baker cei zîmbitori, ca să se potrivească cu toţii într-un zîmbet radios. Nu mai e un joc popular, iar „familii fericite" ar fi în ziua de azi o sintagmă improprie, o contradicţie în termeni. Poate că aşa a fost dintotdeauna. Fericirea, da, familiile, da - însă amîndouă împreună, nici vorbă. Ideea în sine e o amăgire din care trebuie să ne trezim cu toţii, mai devreme sau mai tîrziu. Oare această familie Hook, cu numele ei de cîrlig, ar fi fost oricum o familie fericită?

Voi v-aţi ales doar cu una şi nu cu cealaltă - sau cu cea mai rară şi de departe cea mai importantă. Oare asta veţi înţelege? N-are prea mare însemnătate ce facem cu amăgirea. Familii adevărate sau închipuite, ce mai contează?

Eu nu m-am amăgit niciodată cu vreun Edward, Kate, n-am crezut că vreuna dintre casele în care am stat ar fi fost ca o persoană. Deşi chestiunea mă intrigă: acest Edward al tău era (sau mai este?) un fel de prieten? Un tată? Un iubit cu care locuieşti împreună? Insă m-am gîndit adesea la casele în care am stat, inclusiv la aceasta, şi m-am întrebat dacă oamenii care au trăit în ea înainte au fost cumva fericiţi. Există oare fericire în structura ei, în cărămizi şi în pereţi sau mai dăinuie încă o tristeţe nevaporizată, un sfoiag de amărăciune? Asta-i o aiureală la fel de mare precum a născoci un Edward, ştiu bine. Cîţi au trăit aici, înaintea noastră, de cînd a fost construită casa asta? Cei de la care am cumpărat apartamentul din Davenport Road se numeau Mallinson, iar pe cei care ne-au vîndut această casă îi chema Sutcliffes. Oare ei au fost fericiţi?

Un „cămin fericit": asta-i o altă expresie nepotrivită, poate, o altă amăgire de care trebuie să ne debarasăm, dar, în care, atunci cînd ai şaisprezece ani, încă te mai laşi învăluit şi purtat cu grijă. Şi totuşi voi veţi fi treziţi brusc, şi chiar foarte curînd.

Nu ştiu cît mai contează, dar, atîta vreme cît dormiţi în aceste ultime cîteva ore din somnul vostru liniştit de adolescenţi, lăsaţi-mă să vă spun cum m-am trezit eu, cu mult timp în urmă, şi cum m-am dezmeticit dintr-un vis (în mai multe

sensuri, după cum va trebui să-mi daţi dreptate) cînd eram chiar mai tînără decît voi. Nu vă faceţi griji, n-am uitat de bietul Otis sau de bietul vostru tată, nu l-am lăsat acolo, pe străzi, căutîndu-l, o să mă întorc la el. Şi da, mama voastră chiar a fost, odinioară, oricît de greu v-ar veni să vă închipuiţi, încă şi mai tînără decît voi.

Lăsaţi-mă să vă zic povestea pe care i-am spus-o cîndva tatălui vostru şi pe care, pînă acum, nu i-am mai repetat-o nimănui. La drept vorbind, i-am spus-o atunci cînd am fost la Craiginish, în anul în care ne-am cunoscut: conversaţiile în pat, în căsuţa cu grădină, cu pielea de pe noi plină de sare, în acea primă noapte, după ce mă ceruse în căsătorie şi eu îi spusesem „da". Aţi venit pe lume din bucurie, dragii mei.

Iar această poveste chiar poate fi numită basm, căci mama voastră nu numai că era mai tînără decît voi la acea vreme, ci (spre deosebire de bunica Fiona) era cu adevărat o zînă. Aveam treisprezece ani, deşi asta se întîmpla încă în anii cincizeci, cînd vîrsta de treisprezece ani era mult mai necoaptă decît e acum. însă eu nu voiam să fiu o mică zînă.

Pensionul meu numai pentru fete era un loc destul de şic, pe valea Tamisei, aşa cum se cuvenea pentru fiica unui judecător. An de an, în timpul verii, puneau în scenă o piesă de Shakespeare în aer liber, într-un mic amfiteatru plin de verdeaţă, aflat între terenul de hochei şi sălile de muzică, în faţa unui pîlc de copaci. Şi se părea că, o dată la doi ani, piesa se nimerea să fie Visul unei nopţi de vară. Ce piesă potrivită pentru acel sezon, pentru acel decor şi, desigur, pentru fete. Toate zînele alea.

Eu voiam să fiu Puck; nu o zînă, nu Hermia şi nici Helena (roluri destul de siropoase, după părerea mea) şi nici măcar Titania. Cînd vine vorba despre Visul unei nopţi de vară, Puck e singurul bărbat din joc, dacă poate spune aşa o fată: „Voi încinge pămîntul cu un brîu în patruzeci de minute" (cuvîntul „brîu" stîrnind chicoteli într-un /;rup de fete, din motive cu care, din fericire, voi nu mai trebuie să vă bateţi capul). Dar talentele inele actoriceşti, sinceră să fiu, erau primitive şi I 'uck era un rol pentru fete mai mari. Aşa că eu m-am ales cu Bob de Muştar: una dintre zîne, a doua sau a treia, n-are nici o importanţă. Vreo < îteva replici caraghioase şi un costum filfîitor care l-ar fi făcut mîndru pînă şi pe Colman.

De fiecare dată se înnora şi se făcea frig sau începea vreo vijelie. Luminile de arc electric aşezate printre copaci, evocînd clarul de lună, se ■lingeau sau explodau. Era o distracţie tradiţională şi copleşitoare. Iar, în acel an, vremea era perfectă: o seară de iunie senină şi aurie, I ransformîndu-se într-un amurg de purpură chiar m timpul desfăşurării spectacolului. Mirosul de iarbă proaspăt cosită. Nici măcar o trupă de şcolăriţe piţigăiate, care făceau praf piesa lui Shakespeare, nu putea strica impresia înserării. Nici măcar cei mai răbdători dintre părinţii stoici din public nu puteau să nu se simtă fermecaţi.

Aşa cum sper eu că era fermecat tata. Sper că măcar în asta a găsit o consolare amuzantă, oricît de măruntă ar fi fost ea.

Venise acolo să mă vadă pe mine, Bobul lui de Muştar, să-mi judece rolul. La fel cum întîmplarea a făcut ca, mai tîrziu, în acelaşi an, să mă duc eu nă-l văd pe el, să-i judec rolul sau cel puţin să

asist la îndeplinirea lui, din ascunzătoarea mea din sala de tribunal. Tata se afla acolo, în public, îl văzusem pe furiş şi de data aceea, dintr-un ungher de pîndă din culise: o pălărie de pai neastîmpărată şi discretă, iţindu-se printre cîteva pălării materne care încercau să iasă destul de mult în evidenţă. însă persoana pe care nu reuşeam s-o văd (iar pălăria ei n-ar fi trecut neobservată) era Fiona. Lîngă tata era un loc gol, un scaun tubular din metal, îmbrăcat în pînză cafenie, carej rămăsese neocupat. A rămas în continuare neoJ cupat, de-a lungul serii, pe măsură ce amurgul] înainta în noapte.

Nu era vorba despre neşansa datorată unei neînţelegeri. Tata nu stătea cu ochii pe ceas şi nici măcar nu părea întîmplător neliniştit sau, agasat. Cu un surîs nedesluşit, dar încremenit pe chip, se tot uita la „scenă", la transformările magice care erau interpretate în faţa lui, inclusiv la statutul temporar de zînă al fiicei sale. Am priceput că ceva serios, destul de important se întîmplase sau poate că se tot întîmpla de o bună vreme, iar acela era primul indiciu că universul meu se reorînduia. îmi simţeam genunchii moi, deşi spectacolul, fireşte, trebuia să continue, nu conta că eu aveam doar un crîmpei de rol.

După aceea, aş fi putut să-l întreb pur şi simplu. Aveam treisprezece ani, dar aceasta e o vîrstă încă şovăielnică şi instinctul îmi spunea că era mai bine să nu întreb nimic. Şi oricum nu era cel mai bun moment, atîta vreme cît încă mai aveam pe obraji pete gălbui de machiaj. Mai bine să mă mulţumesc să-l ascult şi să dau din cap, deşi era limpede că-mi turna nişte minciuni curajoase.

— Lui mami îi pare foarte rău, dar nu se simte ui apele ei în ultimul timp. Şi ce timp frumos, ce seară încîntătoare... Dar tu ai fost minunată, Paulie. 0 adevărată stea! Chiar ar fi trebuit să-ţi dea un rol mai important.

Aceea a fost prima vară în care nu ne-am dus la Craiginish, iar lipsa ei din seara aceea confirma totul. Pe atunci ştiam deja că exista o „problemă", adică o problemă nerezolvată. Noi nu mai eram un cămin fericit sau o familie fericită, deşi fuseserăm odinioară. Iar din acel moment trebuia să joc un rol şi chiar unul destul de important, trebuia să-mi cizelez şi să-mi perfecţionez talentele actoriceşti, căci situaţia, dacă nu era bine stăpînită şi ţinută în frîu, s-ar fi putut dovedi dăunătoare pentru reputaţia unui judecător.

Intre timp, ca o fostă zînă galbenă ce eram, am luat autobuzul şi m-am dus la tribunal ca să văd un om în robă roşie.

Poftim, am fost zînă odinioară, în Visul unei nopţi de vară. Imaginaţi-vă asta! Aveam aripioare. Iar aceasta e o noapte de vară, deşi afară plouă, însă voi toţi sînteţi cufundaţi în vise. Atunci cînd i-am spus, bineînţeles că tatăl vostru a încercat să-şi imagineze. Mi-a zis că i-ar fi plăcut să se fi aflat acolo. Mi-a zis că era gelos pe tatăl meu, cu toate că tata n-avea cum să fie prea fericit în noaptea aceea. Mi-a zis că îşi dorea s-o fi văzut pe mama voastră pe cînd era Bob de Muştar.

OTIS S-A ÎNTORS, pur şi simplu s-a întors de unul singur. Acesta e adevărul gol-goluţ, la fel de misterios ca şi plecarea lui neaşteptată.

E uşor să-i iei în zeflemea pe proprietarii de animale din lume, pe doamnele Lambert gîngurindu-le necuvîntătoarelor, pînă cînd devii tu însuţi un proprietar de animale. Cîteodată zăreşti, chiar şi în vremurile astea dure, acele anunţuri dureroase, împrăştiate peste tot, pe copaci, pe stîlpii de felinar, cerşind informaţii, emanînd disperare. Pare-se că niciodată nu apuci să vezi cînd sînt lipite acolo, de parcă asta ar trebui să se facă pe furiş, în puterea nopţii. în ziua de azi, anunţurile sînt făcute la calculator şi apoi trase la xerox, pot include chiar şi o poză de prea puţin folos, dar pe vremuri întotdeauna păreau copiate de mînă, cu un nefericit pix cu pastă albastră, muncind cu dragoste.

„L-aţi văzut cumva pe papagalul nostru Archie?" '

I-am luat şi noi în zeflemea o dată. Mike i-a luat în zeflemea, cu toată intensitatea pregătirii

sale de biolog (deşi eu cred că melcii ăia ai lui deveniseră deja un fel de animale de companie). A spus că era un sofism antropomorfic: un papagal slobod în Herne Hill - în ce parte ar zbura ? Spre sud, către Tulse Hill şi Australia ? De parcă ar fi avut „Archie" scris în frunte, de parcă pînă şi un papagal ar fi putut spune: „Da, eu sînt Archie".

— Nu cred că Archie are prea multe şanse să fie găsit, a spus tatăl vostru, pe aceleaşi străzi pe care într-o zi avea să scotocească, cu noaptea în cap, în căutarea pisicii lui.

Şi am fost la un pas, doar la un pas extrem şi spăsit, de a pregăti pînă şi noi acele teancuri de anunţuri plîngăreţe, potoliţi numai de gîndul că poate era deja prea tîrziu. La ce folos mascarada tuturor acelor anunţuri cu „Dispărut" dacă Otis era deja mort? Şi ce ne rămînea de făcut pe urmă? Să batem din nou străzile şi, cu un aer grav, să smulgem meticuloşi anunţurile alea micuţe, unul cîte unul?

Dar Otis s-a întors. După aproape trei săptămîni, s-a întors pur şi simplu de unul singur. N-o să aflăm niciodată ce s-a întîmplat şi pe el n-am prea putea să-l întrebăm. Pe de altă parte, povestea, în linii mari, e oricum perfectă: a dispărut, s-a întors. A fost inventată oare vreo poveste mai bună vreodată? Ei bine da, a fost, căci tocmai în acest punct începe cu adevărat povestea voastră.

S-a întîmplat într-o dimineaţă de duminică, pe la ora zece, cînd noi eram în bucătărie. Vremea era umedă şi mohorîtă, uşor ameninţătoare, dar lăsaserăm uşa din spate întredeschisă, cu toată hotărîrea şi speranţa. Şi apoi uite-l dintr-odată,

ca o dorinţă împlinită pe loc. S-a auzit de-afară o zvîrcolitură aproape de necrezut, însă mai greoaie şi mai prelungită decît ne aduceam noi aminte. Şi uite-l, păşind şovăitor pe podeaua din bucătărie, de parcă s-ar fi temut de o festă. De parcă el însuşi ar fi fost o festă. Dar nu era.

Era Otis, în carne şi oase, deşi, în acelaşi timp, nu era chiar Otis. Era slăbănog, fără vlagă şi murdar, iar blana lui îşi pierduse strălucirea. Părea la fel de uimit să ne vadă din nou pe cît eram şi noi de uimiţi să-l vedem pe el. Arăta de parcă ar fi reuşit să se sustragă, de abia în dimineaţa aceea şi de abia în ultimul moment, de la un sfîrşit aprig şi îngrozitor, dar n-avea cum să ne explice. Nu vom şti niciodată.

Cît de puţin ne trebuie ca lumea să ni se schimbe, cît de puţin, de la nefericire la bucurie. Ne ajunge chiar şi cea mai imperceptibilă mişcare de coadă a unei pisici, pînă şi umbletul nesigur al acelor patru lăbuţe. II ţineam în braţe iarăşi: cîntărea mai puţin, dar, de fapt, pentru noi cîntărea mult mai mult. A izbutit să scoată un tors uşor în semn că ne recunoştea.

— Direct la veterinar cu tine, mîine-dimineaţă, am zis eu.

Un fel cam categoric de a marca acel moment miraculos - mă transformasem deja în mama energică, care îşi înăbuşea fiorul de emoţie. Insă Mike mi-a dat dreptate. Amîndoi eram neobişnuit de practici şi agitaţi. Oare n-ar fi fost mai bine să ne punem pe plîns? Adevărul este că, odată ce totul se încheiase atît de minunat, pe jumătate am fi vrut să ne prefacem că acel abandon de aproape trei săptămîni nu se întîmplase

niciodată. Poate că era un moment de rătăcire ciudată şi nu prea scuzabilă din partea noastră. I-am dat de mîncare, conservele lui erau încă la locul lor, iar coşuleţul şi perniţa se aflau încă în colţul camerei. Nu se schimbase nimic. Voiam să ne cufundăm într-o iluzie orbitoare, în care el nu dispăruse niciodată, iar noi nu ne transformaserăm, între timp, în acele fiinţe răvăşite şi demne de dispreţ care eram.

Dar cît de puţin ne trebuie: înainte de amiază chiar, ziua se făcuse, pe nesimţite, incredibil de umedă şi începuse să cadă o ploaie măruntă şi neîntreruptă, cam ca acum. Cît de apăsătoare şi de sumbră ni s-ar fi părut ploaia aceea cu Otis încă dispărut. Dar aşa, ne-am întors în pat - aproape c-am spus „toţi trei". Nu mai făcuserăm asta de aproape trei săptămîni, şi cu atît mai puţin într-o după-amiază ploioasă de duminică. Iar Otis, cum era destul de lesne de observat, avea şi el nevoie de un culcuş. Se afla din nou împreună cu noi, deşi nu chiar alături de noi ca altădată. S-a făcut ghem, istovit, într-un colţ al pilotei, în timp ce noi ne vedeam de treabă, recunoscători şi fără să rezistăm tentaţiei. Vraja lui îşi făcea efectul chiar şi în timp ce dormea.

Asta se întîmpla la sfîrşitul lunii aprilie. Bineînţeles, am ajuns la concluzia că lucrurile nu mai stăteau la fel ca înainte. După-amiaza aceea de duminică a fost ca un fel de liman al regăsirii izolat de ploaia ce cădea necontenit. Otis s-a întors, dar era numai o umbră a ceea ce fusese odinioară şi, oricîtă dragoste şi hrană i-am fi oferit, tot nu dispărea senzaţia aceea de lipsă fantomatică. Repet, nu mă refer la bietul

meu tată, înmormântat cu doar două luni înainte. Mai bine ghiciţi voi la cine mă refer.

M-am dus la veterinar în acea dimineaţă de luni. Aveam multă treabă pe cap, eram încă implicată în afacerea cu schiţele lui Bassano, prin- i tre altele, dar am sunat la birou şi m-am învoit. Nu le-am zis: „E vorba despre pisica mea". Am fi putut merge amîndoi, dar în acea perioadă Tim Harvey tocmai se retrăsese, iar tatăl vostru n-avea pe cine să delege în locul său şi un nou număr se pregătea de tipar în acea săptămînă. în orice caz, poate c-am simţit eu că era mai ales datoria mea, ca mamă. Poftim, am spus-o de două ori pînă acum, nu-i aşa? Iar chestia asta era dintr-odată destul de evidentă - sau măcar aşa i s-a părut, mai mult ca sigur, veterinarului nostru.

Care nu era Nokes, căci acesta plecase în altă parte, ci un medic nou, Fraser, cu care nu mai avuseserăm de-a face vreodată înainte. E adevărat, Nokes nu prea-mi plăcuse niciodată. Era ca un fel de doctor epuizat: cincizeci de ani, ţîfnos, o abordare a pacienţilor ca pe bandă rulantă. Nici un fel de aplecare către suferinzi - te făcea să te întrebi dacă într-adevăr îi plăceau animalele. Pe de altă parte, trebuie spus că pe Otis l-am căpătat de la Nokes, deci astfel v-am căpătat şi pe voi.

Fraser avea cam patruzeci de ani şi-mi amintea puţin de doctorul Pope, dînd la o parte legăturile psihedelice. însă cel mai important era că Otis s-a pus de îndată pe tors, lăsîndu-se încrezător pe mîna doctorului.

— Eu sînt Alan, mi-a zis după o strîngere de mînă. Iar acesta e...?

— Otis.

— Otis. Ce nume drăguţ. Salut, Otis. Se pare că Otis e într-o stare jalnică.

I-am explicat.

— Se mai întîmplă, mi-a zis el. Pisicile fac aşa ceva.

Mai auzisem cuvintele astea înainte.

— Unele dispar luni întregi. Insă totul e bine cînd se termină cu bine. Aş zice că Otis o să cam aibă nevoie de îngrijiri.

Mîinile lui îl pipăiau pe Otis în căutare de răni ascunse, dar Otis torcea mai departe.

— Presupun că numele îi vine de la ilustrul răposat?

Bineînţeles c-a trebuit să-i spun, cu un fior de stînjeneală şi fără a intra în detalii, că avea dreptate. Mi-a răspuns că nu ştia să existe vreo regulă pentru botezarea pisicilor.

Era priceput cu pacienţii şi totodată avea o picătură de neruşinare vădită. Şi doctorul Pope era puţin aşa, dar asta dăduse rezultate, aproape fără greş, la fete de nouăsprezece ani. Or eu aveam deja treizeci şi doi.

Poate că îmi aveam vîrsta şi alte cîteva lucruri, întipărite pe frunte. Iar adevărul este că veterinarul nostru, Alan Fraser, a fost prima persoană care a dat glas cuvintelor — gîndului - pe care eu şi tatăl vostru nu îndrăzniserăm niciodată să le pronunţăm, dar el chiar a făcut-o cu o sinceritate nepăsătoare şi zîmbitoare, de parcă tocmai ar fi pus un diagnostic foarte simplu.

— în loc de copii, a zis el.

în loc de copii! Desigur că a spus-o ca parte dintr-o propoziţie lungă şi rezonabil de delicată, însă, pentru mine, a ieşit în evidenţă de parcă ar

fi fost o sentinţă scrisă cu italice. Fără nici un semn de întrebare. Cum de-şi permite?

Insă el părea pregătit chiar şi pentru valul meu de indignare şi mi-a zîmbit aproape provocator.

— E nouă dimineaţa. Sînteţi prima pe ziua de azi şi ştiu că se datorează faptului că asta a fosl considerată o urgenţă, deşi, întîmplător, nu este tocmai o urgenţă. Mă rog, oricum tinerele mamr vin în general ceva mai tîrziu, după ce-şi dur copiii la şcoală.

Era adevărat. în sala de aşteptare se aflau două hoaşte bătrîne, una cu o pisică şi cealaltă cu un Scottish terrier. Amîndouă îmi aruncaseră pri viri atente cînd am fost poftită înăuntru prima

Puţin a lipsit să nu plec de-acolo, să-l smulj: pe Otis din mîinile lui şi să ies vijelios, ca o adevă rată matroană. Numai că asta, fireşte, ar fi lăsat să se înţeleagă, cît se poate de evident, că fusese atins un punct sensibil şi m-ar fi făcut să par o proastă. Şi, în orice caz, îmi vorbise cu acel zîmbel senin, ca şi cum nici n-ar mai fi trebuit să explice în ce consta procesul lui de deducţie, că doar nu era nevoie de un Sherlock Holmes pentru asta Ca şi cum s-ar mai fi aflat în această situaţie de nenumărate ori înainte şi mereu i s-a părut ca mai bine era să le spună lucrurilor pe nume.

— Nu mi-o luaţi în nume de rău, nu sînteţi dumneavoastră singura. Şi nu-i nici o nevoie sa vă cereţi scuze pentru asta. Este unul dintre avan tajele, unul dintre multele avantaje pe care le ca peţi atunci cînd ai o pisică. Pisicile sînt nişte cre;> turi minunate, nu mai trebuie să vă spun eu asta.

Otis torcea mai departe.

— E un motan încîntător, chiar dacă nu se află în cea mai bună formă acum. Sînt convins că v-a făcut o mare bucurie cînd s-a întors. Va trebui să-i facem nişte analize, zic eu.

Mă apropii tot mai mult de miezul lucrurilor deja, adică de ceea ce o să vă spună tatăl vostru. I)e fapt, mi se pare că va trebui să vă vorbească la fel ca un veterinar, ca un doctor sau ca un fel <le medic versat şi grijuliu. Veţi avea şi voi parte de consultaţia voastră neaşteptată şi nelinişti-toare.

In perioada aceea în care Otis avea nevoie de îngrijiri speciale, am început să-mi spun că un alt avantaj care vine odată cu pisica este acela de a avea un veterinar. Vreau să zic o persoană cu care, spre deosebire de Ian Nokes, se poate sta de vorbă. Numai Dumnezeu ştie cît de rar poţi în-chega uşor o conversaţie cu doctorul tău, ai mereu senzaţia că îi răpeşti timp preţios. Iar în acel caz, cel puţin tu eşti pacientul, subiectul principal de discuţie. însă veterinarii pot să fie şi doctori de oameni, iar cabinetul medical al lui Alan Fraser, cu Otis întins acolo pe masă, ca un fel de garanţie, ar fi putut să fie un confesional bizar şi tainic.

Şi dacă tot veni vorba de medici: cînd doctorul Chivers i-a dat tatălui vostru acea veste cumplită, pe agenda lui nu era trecută nici o discuţie ulteri-oară, dincolo de acele cîteva rînduri despre ce avea să se întîmple mai departe. El nu era decît docto-rul de spermă, de fapt. A schiţat cîteva posibilităţi, care ţineau de competenţele altor specialişti, însă, fireşte, depindea de tatăl vostru şi de mine, ca adulţi responsabili ce eram, să cumpănim bine op-ţiunile disponibile. Şi, după cum ştiţi deja, deşi se

prea poate să vi se fi părut extrem de ciudat, pînă la urmă am ales să rămînem fără copii.

însă una dintre opţiunile pe care le-am eliminat din prima (de fapt vă spun acum doar ceea ce tatăl vostru vă va prezenta, mai amănunţit, mîine) a fost adopţia. Amîndurora ni s-a părut că ar fi semănat prea mult cu un furt, n-am fi intrat în poveste încă de la început. Ar fi fost ca şi cum - deşi pe atunci nu aveam la îndemînă această comparaţie - ne-am fi dus la domnul Nokes după ce primisem un pont de la doamna Lambert.

însă celei de-a doua posibilităţi i-am acordat mai multă atenţie. Pentru o vreme chiar ne-an% lăsat ispitiţi, deşi nu ştiu dacă „ispitit" e chiar, cuvîntul pe care-l caut. Mă refer la inseminarea, artificială. O expresie urîtă şi înfiorătoare, poate şi mai răscolitoare decît „în loc de copii", însă totuşi o alternativă practică şi nu prea complicată. Sînteţi încă atenţi la mine?

în această epocă a fertilizării in vitro, se vorbeşte mai mult despre „inseminare de la donator", făcînd ca totul să pară ceva mai personal. însă pe atunci, la începutul anilor '70, i se spunea oficial „inseminare artificială de către donator", deşi expresia a fost întoarsă din condei în anii optzeci, după apariţia SIDA, cînd a început să i se zică „inseminare artificială de la donator". Dar eu şi tatăl vostru am folosit cîndva, fără pic de jenă şi chiar cu bucurie, acronimul asemănător AID1.

1. Termenul din anii '70 este în limba engleză „artificial insemination by donor", al cărui acroni devine AID, foarte asemănător cu AIDS (acro~ mul corespunzător pentru SIDA în engleză).

Dar am eliminat pînă la urmă şi această idee, din motive care ţineau mai mult, probabil, de tatăl vostru decît de mine, dar care trebuiau respectate. Există tot soiul de lucruri asupra cărora putem face speculaţii din comoditatea unei posturi teoretice. Anumite sensibilităţi fundamentale intră în discuţie în situaţia respectivă, chiar şi în cazul unui om de ştiinţă raţional.

Trebuie să vă spun însă că motivele care au atîrnat greu pentru tatăl vostru, au contat enorm şi pentru mine. Alegerea, în versiunea la care am redus-o eu, era de fapt între „Cît de mult mi-am dorit să fac un copil cu tatăl vostru?" şi „Cît de mult mi-am dorit să fac un copil?". Prima întrebare a fost cea care a contat mai mult. Vă pot cere să înţelegeţi asta ? Eu îmi doream un copil de la acest bărbat, din motive care sper că sînt evidente. Şi nici unul dintre noi nu putea rezolva asta, aşa că a rămas doar o singură cale de urmat.

Şase ani mai tîrziu însă, veterinarul nostru, cu care am descoperit că puteam vorbi cu toată încrederea, căruia m-am trezit spunîndu-i lucruri pe care nu i le spusesem nici măcar mamei mele, cu care deja nu mai vorbeam, sau tatălui meu, care murise deja, veterinarul nostru, aşadar, mi-a pomenit tocmai acea expresie, acel acronim pe care eu şi Mike îl folosiserăm, doar în intimitatea noastră, pentru a ne lipsi de el mai încolo, cu mulţi ani în urmă.

A trebuit să-l mai duc de cîteva ori pe Otis, de fapt a trebuit să-l duc de mai multe ori decît mă aşteptasem. Şi dacă la prima noastră întîlnire pusese pe tapet acel „pisică în loc de copii", s-ar putea spune că nici alte cîteva lucruri nu prea

puteau rămîne în afara discuţiei. Veterinarii depun oare vreun jurământ de a păstra secretele profesionale ? Otis torcea mai departe. Poate că şi lui ii ţiuiau urechile.

M-a întrebat dacă nu luaserăm în considerare inseminarea artificială. In gura unui veterinar, expresia nu mai părea atît de respingătoare. I-am răspuns că da, dar nu. Eliminaserăm această posibilitate, iar toată chestiunea era deja dată uitării. I-am zis în glumă că întotdeauna mi se păruse că acele cuvinte trimiteau la ceva ce s-a petrecut într-o ogradă la ţară. Mi-a zîmbit şi mi-a spus că se hotărîse cu multă vreme în urmă să nu se facă veterinar la ţară. Se simţea mai în largul lui cu animalele domestice de la oraş. Dar mi-a zis că se făcuseră progrese considerabile în ceea ce privea inseminarea artificială la oameni, mai ales în ultimii patru, cinci ani. „Progrese", îmi aduc aminte că mi-am spus atunci, ce cuvînt prost ales.

— Se prea poate, i-am răspuns eu, dar totuşi nu.

Ii zisesem deja, ceea ce nu fusese deloc uşor de zis, că „problema" — problema reproductivă - ţinea de tatăl vostru. însă, încă o dată, din moment ce subiectul fusese abordat, cum mai puteau fi evitate aceste nivele ulterioare de sinceritate? Nu era ca şi cînd aş fi lăsat să-mi scape o indiscreţie la o masă de seară, după mai multe pahare, faţă de un prieten. însă adevărul e că eu n-o spusesem niciodată, în şase ani de zile, altcuiva.

Ce altceva i-am mai spus veterinarului nostru demn de încredere? I-am dezvăluit vîrsta mea reală: treizeci şi doi, aproape treizeci şi trei deja. Căsătorită de opt ani. Că fusesem singură la părinţi şi că tata murise de curînd. Că nu mă

întîlneam mai deloc cu mama. Iar el mi-a spus, ca şi cum reciprocitatea ar fi fost răspunsul corect, că avea doi copii, un băiat şi-o fată, deja adolescenţi, cit de uimitor, şi că în ultima vreme nu mai dădea ochii cu ei decît prin „programare" (un uşor zîmbet fugitiv), după ce divorţase, cu un an în urmă.

— Planning familial, pe de-a-ndoaselea, mi-a zis, adăugind că, probabil, el nu era un animal domestic aşa de perfect.

Şi, desigur, mă întrebase cu ce se ocupa soţul meu. Iar eu i-am răspuns, cu prudenţa de care dădeam dovadă, în general, în privinţa acestei informaţii, iar el se lăsase pe spate în scaun, impresionat.

Trebuie să spun că după ce s-a întors Otis, am încetat cu plînsul. Sau cel puţin aşa am crezut. Mă refer la capacitatea mea aparent incurabilă de a fi sabotată de lacrimi în cele mai ciudate şi mai nepotrivite momente, măcar ca să fiu nevoită să mă lupt cu ele şi să le reţin. Lacrimi pentru tatăl meu mort sau pentru Otis care ar fi putut să fie şi el mort. Lacrimile pentru tata şi pentru Otis, amestecate orbeşte. însă atunci cînd Otis s-a întors, mi-au secat lacrimile. Mi-am îndreptat atenţia în altă parte.

Ce anume poate compensa pierderea unui părinte? în nici un caz o pisică. Părinţilor lui Mike, bunicului Pete şi bunicii Helen, probabil li s-o fi părut, mai tîrziu, în cursul acelui an, că avusese loc o reacţie absolut logică şi deloc neobişnuită. Chiar dacă, totuşi, amînasem cam multişor.

I-am spus tatălui vostru:

— I-am zis că publici The Living World şi să ştii că a fost al dracului de impresionat.

Iar tatăl vostru a părut destul de încîntat, cu j toate că s-a ferit s-o arate.

— Mă rog, înseamnă că-i cineva care citeşte j revista, a zis el.

în acel moment n-am mai spus nimic altceva. |

— în fine, iată un cititor: ar trebui să-l cunoşti. Ar trebui să-l duci pe Otis la cabinet într-o j zi şi să stai la o discuţie cu doctorul. Sînt sigură că o să-i facă plăcere.

Puţin mai încolo, în acea primăvară, i-am zis:

— Uite ce e, Mikey. Vreau să ne mai gîndim o dată la asta. La AID. Vreau să luăm din nou posibilitatea asta în considerare.

N-am spus-o pe un ton poruncitor sau stăruitor şi în nici un caz n-am vrut să sune ca o hotărîre luată dinainte. Pur şi simplu voiam să redeschidem discuţia. Dar nici n-am avut impresia că l-am luat prin surprindere pe tatăl vostru. N-a spus imediat da, însă de-acum lucrurile stăteau altfel şi amîndoi ştiam asta. S-a arătat înţelegător. Se întîmplaseră atîtea lucruri între timp. Iar eu aveam treizeci şi doi de ani.

Şi lucrurile, după aceea, chiar s-au întîmplat destul de repede. 1978 a fost un an destul de plin. Prin miezul verii, adică în această lună, cu şaptesprezece ani în urmă, eram programată pentru prima „intervenţie". După cum s-a dovedit, a fost prima din doar două şi vă pot spune că rezultatele n-au întîrziat să apară. Pe la jumătatea lunii septembrie, rămăsesem deja însărcinată. Totuşi, avînd în vedere că mereu aţi fost capabili să înţelegeţi repede, nu partea asta vă va lua prin surprindere pe voi.

21

AŞADAR DE-ACUM ŞTIŢI ce vă aşteaptă, ştiţi ce o să vă spună tatăl vostru, cu cuvintele lui. Nu ştiu precis ce cuvinte va folosi, dacă le are deja în minte, dacă le-a repetat şi cizelat vreme de şaisprezece ani - căci dacă aşa stau lucrurile, mie nu mi-a spus niciodată nimic - sau dacă se va lăsa pur şi simplu purtat de inspiraţia momentului, însă, oricare ar fi cuvintele lui, nu pot fi sigură cum veţi reacţiona în faţa lor.

în noaptea asta sînteţi iarăşi ca acei doi bebeluşi, pe vremea cînd stăteam în casa din Davenport Road, încă adînc cufundaţi în acea perioadă dinainte să vă descoperiţi propria memorie - sau cea pe care v-am dat-o noi. Nu vreau să fiţi din nou copii, vreau să fiţi Nick şi Kate, la şaisprezece ani şi atît de maturi şi de feriţi de obstacole în drumul vostru prin viaţă pe cît se poate la vîrsta de şaisprezece ani. însă în noaptea asta, cu toate că voi nu ştiţi şi cu toate că n-aveţi ce face, sînteţi iarăşi ca nişte bebeluşi. Precum este, în acest moment, şi tatăl vostru.

Mă aflu într-o casă plină de bebeluşi adormiţi. Pînă şi ploaia asta, ca un soi de străjer aghiotant,

pare să-şi dea seama de asta şi îşi duce degetul la buze: şşşş...

Indiferent dacă şi-a învăţat discursul sau nu, Mike trebuie să fi jucat această scenă de atîtea ori în mintea lui încît mîine va fi ca şi cînd s-ar trezi dintr-un vis. Bietul de el visează chiar în clipa asta. însă eu nu prea pot să prevăd cum veţi reacţiona voi şi nici nu cred că am dreptul s-o fac. îmi închipui o bombă explodînd şi casa aceasta năruindu-se şi făcîndu-se ţăndări. îmi închipui totul rămînînd la fel, într-un mod bizar, primejdios şi ameninţător. O bombă care n-a explodat încă. Şi totuşi ar mai putea să se declanşeze - săptămîna viitoare sau peste două săptămîni, în orice moment.

Tatăl vostru nu este tatăl vostru şi el însuşi vă va spune asta. Cine altcineva ar fi mai potrivit? însă eu sper că o să vă mai spună, după ce-o să vă prezinte toate împrejurările, că dacă ar fi putut alege, dacă s-ar fi putut aşa şi dacă n-ar fi fost decît o chestiune de opţiuni, atunci nici c-ar fi putut face o alegere mai bună. Şi mai sper că vă veţi spune, aşa cum sper că v-aţi spus dintotdeauna în sinea voastră, că pentru voi nu contează că lucrurile stau cu totul altfel. Tatăl vostru.

Există nenumărate familii „adevărate" (trebuie să folosesc expresia asta) în cazul cărora s-ar zice, la urma urmei, că s-au făcut numai alegeri greşite. Măcar de-ar putea alege din nou, de-ar putea s-o ia de la capăt. Iar într-o bună zi, poate într-un viitor nu chiar atît de îndepărtat absolut toate astea vor ţine numai de alegere fiecăruia. Cel puţin aşa pare să gîndească Mike Probabil că are motivele lui personale şi special

ca să creadă asta, dar, pe de altă parte, el încă e, teoretic vorbind, biolog şi editor al revistei Living World, cu atenţia îndreptată asupra domeniului ştiinţific. Nu că noi ceilalţi n-am percepe tot acest freamăt.

Mike crede că momentul se apropie, că va sosi chiar mai curînd decît ne închipuim noi. Ne pîndeşte la orice pas. Hai să mai vedem peste treizeci de ani, zice el. în curînd totul va fi o chestiune de inginerie genetică, iar biologia umană demodată va apune pentru totdeauna. Ceea ce înseamnă, dacă stai să te gîndeşti şi cu toate că eu nu vreau să mă gîndesc la asta, cel puţin nu în această noapte, că voi v-aţi putea trezi, la un moment dat în cursul vieţii voastre, că faceţi parte dintr-una din cele doar cîteva generaţii stranii şi demodate care vor vedea încolţind în jurul lor prima generaţie de copii făcuţi la comandă.

Sau, după cum veţi afla mîine, faceţi deja parte dintr-un proces intermediar. Căci chiar şi acum şaisprezece ani, eu şi tatăl vostru am avut posibilităţile noastre de alegere, libertăţile noastre, care nu existaseră cu puţină vreme înainte. Şi cîte progrese nu s-au făcut de atunci ? Puteam preciza, puteam specifica cum urma să fiţi, pînă la un anumit punct - iar voi ar trebui să ştiţi asta - încă dinainte să vă naşteţi. Acesta e un crîmpei de magie devenit banal de-acum, ştiu bine, dar bunicul vostru Pete şi bunica Helen sau bunicul Dougie şi Fiona n-au putut niciodată să mă vadă pe mine şi pe Mike.

Şi cît de minunat a fost să vă vedem pe voi.

Noi ne-am născut în anul istoric 1945, în care se întîmplaseră o sumedenie de lucruri însemnate,

dar tatăl vostru o să vă spună (aşa cum mi-a spus şi mie de nenumărate ori) că poate cel mai însemnat lucru care s-a întîmplat în acest secol a fost un lucru destul de mărunt, care s-a petrecut într-un laborator: descoperirea ADN-ului. Şi totuşi, iar tatăl vostru va fi primul care s-o recunoască, habar n-avea despre asta la momentul respectiv. Pe atunci avea doar opt ani, în 1953, era înainte să înceapă să-şi petreacă vacanţele de vară în casa unchiului Eddie, unde avea să înveţe despre icrele de peşte ori despre ouăle de păsări sau despre orice altceva, adică să fie un biolog în devenire, însă nici măcar atunci cînd se ocupa cu aşa ceva tot n-avea habar despre ADN.

Nu sînt sigură nici dacă măcar unchiul Eddie avea vreo idee despre asta, cu toate cărţile lui de istorie naturală învechite şi cu toate cutiile lui de culoarea mahonului în care aduna mostre. Poate că „unchiul" Tim, adică Tim Harvey - pe atunci unicul editor de la Living World - a fost cel care i-a dat tatălui vostru acea veste spectaculoasă, într-una dintre acele vizite pe care le făcea la sfîrşit de săptămînă la Coombe Cottage. Tu ai aflat, Eddie, ai aflaţi Living World avea să dedice un număr special acelei descoperiri extraordinare...

Parcă-i şi văd, pe el şi pe unchiul Eddie stînd pînă noaptea tîrziu, unchiul Eddie pufăind cu nesaţ din pipă, întorcînd problema pe toate părţile. Şi parcă-i şi văd în anii ce-au urmat, cînd tatăl vostru probabil că se afla şi el acolo, un puştan de nouă sau zece ani care dormea la etaj, întrebîndu-se dacă ar trebui să-i spună, dacă ar trebui să încerce să-i explice băiatului sau să-l

lase pur şi simplu să-şi vadă mai departe de ştiinţele naturii, aşa cum ştia el? Cam la fel cum pesemne s-o fi zis în anul în care m-am născut eu: Ai aflat? Au aruncat o bombă atomică, în Japonia. Ar trebui oare să încercăm să le explicăm copiilor?

Eu şi tatăl vostru ne-am născut înaintea ADN-ului. Ce vremuri naive! Fireşte, ADN-ul existase dintotdeauna, se aflase mereu în noi, însă pur şi simplu nimeni nu ştiuse pînă atunci. Iar cînd s-a aflat, n-aş putea zice c-am devenit mai deşteaptă. Am crescut înconjurată de el, dar nici măcar n-aş putea zice că aş putea să vă spun, ca soţie de biolog, ce anume esrc. Fără îndoială că mi-aţi putea spune voi mie, doar face parte din lecţiile elementare în învăţămîntul din zilele noastre.

In orice caz, în noaptea asta n-ar fi momentul potrivit să vă spun să-l întrebaţi pe tatăl vostru.

Dintr-un motiv oarecare, atunci cînd mă gîndesc la ADN, nu mă pot abţine să nu mă gîndesc la tata, descifrînd acele coduri în laboratorul lui improvizat pe timp de război, şi la cum a nimerit el într-o bună zi direct în braţele — şi, o, Doamne, ce picioare - unei secretare frumuşele pe nume Fiona.

Tatăl vostru nu e tatăl vostru şi nici n-ar fi putut să fie vreodată. Dar ceea ce vreau să ştiţi voi este că eu am vrut ca el să fie tatăl vostru. Şi vai, cît de mult am vrut asta! Am vrut, pînă şi atunci cînd hotărîrea era luată, ca voi să aveţi totuşi un tată, chiar dacă nu putea fi el. într-un fel, atunci am vrut şi mai mult ca el să fie tatăl vostru. Şi încă mai vreau asta.

9

în acelaşi năucitor an 1978, atît de plin de evenimente, ne-am dus la Veneţia într-un sfirşit de săptămînă. Era prin iunie, la aniversarea căsătoriei noastre, moment care se apropie şi acum, dar atunci nu era o aniversare specială. Se împlineau opt ani. Există cumva vreun metal mai modest pentru a opta aniversare? Nichel? Oţel? Zinc? Şi a fost unul din acele weekenduri ale noastre sponsorizate de angajatorii mei, Walker & Finch.

Simon chiar îmi zisese în felul lui obişnuit de a mă prinde pe picior greşit:

— Ai chef de-un weekend la Veneţia?

Tot ce aveam de făcut era să mă întîlnesc cu cineva de la Montebello, să luăm prînzul vineri, să zicem, adică ceva cît se poate de convenabil. De fapt, totul putea fi rezolvat într-o singură zi. însă era limpede că Simon îmi arunca o momeală ca să mă ademenească. Se poate şi un weekend pentru două persoane, am îndrăznit eu să întreb, pe tonul meu cel mai insinuant. S-a apucat să se uite chiorîş la mine, dar am ajuns la o înţelegere deloc ieşită din comun: ca noi - adică Mike şi cu mine - să acoperim costul celui de-al doilea bilet de avion. O cameră pentru două persoane nu era mai deloc diferită de o cameră pentru una singură.

Nu trebuia să fie la Rinaldi Palace, totuşi. Era un adevărat cadou din partea lui Simon.

— Dacă tot e aniversarea voastră, Paula. Eu chiar n-am ştiut. Şi cum eşti la noi aproape de tot atîţia ani...

Eu cred că ştia perfect că se apropia aniversarea căsătoriei noastre, deşi poate că pur şi simplu îşi spunea că avusesem parte de un an

dificil, că încă îmi mai reveneam după pierderea tatălui meu. Drăguţul de Simon, învăţasem că nu era greu să te porţi frumos cu el. Şi tot ce aveam eu de făcut era să mă întîlnesc cu Signor Masi de la Montebello şi să mă port frumos cu el în timpul unui prînz prelungit. Poate că Simon ştia ce făcea, căci altfel ar fi putut foarte bine să se ducă el însuşi la Veneţia.

I-am zis lui Mike:

— Va trebui să-ţi găseşti ceva de făcut ca să-ţi omori timpul cît mă duc eu să mă întîlnesc cu omul ăsta.

Mike m-a scrutat cu privirea.

— Ce chestii trebuie să facă femeile de dragul artei, mi-a zis.

Da, dar avea să fie în Veneţia, îşi găsea el ceva de făcut. I-am spus că ar fi trebuit să se ducă să vadă lucrările lui Tiepolo la Scuola dei Carmini, sînt opere de artă de care nu te mai saturi.

De joi noaptea pînă sîmbătă noaptea: ne sărbătoream împlinirea a opt ani de căsnicie printr-o călătorie de afaceri. însă era mai mult de-atît; era şi felul nostru de a marca sau de a ne confirma - „a sărbători" nu e chiar cuvîntul potrivit - hotărîrea: de a merge mai departe, cu AID-ul. Prima mea programare era deja făcută, de fapt, pentru săptămîna următoare. Totul fusese pe deplin stabilit.

Şi totuşi. Şi totuşi am făcut dragoste în acel sfîrşit de săptămîna cu mai multă rîvnă şi intensitate decît, cred eu, în oricare dintre escapadele noastre semipromiţătoare pe la hoteluri. De parcă în realitate lucrurile ar fi stat tocmai invers, iar aceea ar fi fost ultima noastră şansă, o încercare

disperată, în ultimul moment, de a obţine ceea ce ne doream cu adevărat. Poate că vraja nease-muită a Veneţiei... Poate că o cameră cu vedere la Canal Grande (ultima încercare disperată?)...

Poate că şi eu eram mai înverşunată. Nu „poate", de fapt ştiu sigur că eram. Mike îşi asu-mase deja un angajament şi voia să plecăm în acel weekend doar pentru a-şi întări consimţă-mîntul, doar pentru a mă linişti pe mine. Cred că era de-a dreptul uluit de înverşunarea mea. Nu mă văzuse niciodată chiar atît de pornită.

Probabil că pînă şi Signor Masi a observat şi poate chiar a interpretat greşit că prînzul nostru (pînă la urmă, prea lung pentru mine) într-unui dintre cele mai bune restaurante din Veneţia fusese marcat de un oarecare neastîmpăr sexual. Oare asta mă ajutase să închei afacerea pe care o doreau cei de la Walker's? Lui Mike i-o fi dat măcar prin cap, atunci cînd ne-am întîlnit din nou, către seară, în camera de hotel, că acest Signor Masi mă stîrnise? De fapt, nici nu mă stîrnise. Era mare, rotofei şi chel, trebuie să spun că avea peste cincizeci de ani, deşi numele lui, într-un fel, cu siguranţă că te putea stîrni. II chema Sergio — Sergio Masi. Tatălui vostru nu i-am spus niciodată asta.

Eram pur şi simplu înnebunită după el. Ce-o să credeţi acum despre mama voastră? Acope-riţi-vă din nou urechile, dacă vreţi.

Era aproape seară. Am renunţat rapid la orice posibilitate de a ne mai schimba ca să ieşim în oraş. Nu, nu încă. Am tras jaluzelele de la bal-con, iar camera a căpătat o strălucire uşor incan-descentă. In curînd, rochia mea de in se afla p

spătarul unui scaun. Vacarmul de pe Canalul de sub balcon se desluşea înăbuşit, de parcă ar fi clocotit la foc mic într-o bucătărie somptuoasă. N-ar trebui să vă spun lucrurile astea, dar foarte repede am ajuns într-o poziţie deasupra tatălui vostru, deşi aşa ceva sfida toată ştiinţa mecanicistă referitoare la cea mai bună poziţie pentru a rămîne însărcinată. Sfida, ca să zic aşa, însăşi gravitatea situaţiei noastre.

Afară, înserarea de-abia înmugurea, iar Veneţia devenea aurie. Toate comorile acelea, toată strălucirea aceea! La măsuţe numai bune pentru a surprinde amurgul se sorbeau pahare de Campari. Ce cadru ar putea fi mai îmbelşugat, mai plin ? Şi totuşi eu mă gîndeam, în timp ce-l călăream pe tatăl vostru, la tot ce nu se afla acolo în acel moment, la tot ceea ce lipsea. Oare ce ne-ar mai fi putut lipsi?

In primul rînd, Otis nu se afla acolo. Nu lipsea în sensul acela îngrozitor de dinainte, dar fusese încredinţat iarăşi celor de la Vizuina lui Felix. Ce cruzime din partea noastră să facem aşa ceva tocmai cînd începuse să se întremeze! Şi după cît suferiserăm cînd Otis lipsise cu adevărat. Această pasiune de după-amiază n-avea nimic de-a face cu el, cu îndemnurile lui fornăitoare şi pufoase. Sau poate că totul avea de-a face cu asta.

Mă gîndeam la ce-ţi poate lipsi chiar şi atunci cînd se pare că ai totul - Veneţia toată, întinsă la picioarele tale. în scurt timp, după un duş, dichisiţi şi moleşiţi după ce tocmai făcuserăm dragoste, noi înşine aveam să stăm la una dintre acele măsuţe, într-o lumină chiar şi mai intensă. Un cuplu arătos, pe la treizeci şi ceva de ani,

f
sărbătorindu-şi aniversarea căsătoriei. O seară superbă la Veneţia, hai să n-o irosim. Să ne bucurăm de ea, s-o preţuim.

Mike mi-ar fi încheiat fermoarul, m-ar fi sărutat pe gît, ar fi înşfăcat cheile de la cameră şi mi-ar fi dat o palmă uşoară peste fund în timp ce deschidea uşa.

însă tocmai atunci s-au întors, într-un scurt răstimp nestatornic, lacrimile acelea secate. La urma urmei, e un oraş plin de apă, asta i-am zis mai tîrziu tatălui vostru, luînd în rîs toată situaţia, în acel sfîrşit de săptămînă, am plîns şi m-am jelit în toate sensurile. Am urlat, aşa cum urlă o femeie în chinurile facerii: un urlet care s-a făcut auzit, poate, pînă la cei care treceau pe coridorul de marmură de la Rinaldi. Nu ştiu cît de sus m-am plasat pe scala intensităţii sunetelor, dar în acel weekend am fost mai gălăgioasă decît oricînd.

Dar pe lîngă urlete, am şi plîns, chiar dacă uneori e destul de greu să desparţi lacrimile de vaiete şi chiar dacă m-am străduit să le ascund. Am rămas deasupra tatălui vostru - poate că voi chiar n-ar trebui să ascultaţi asta - pînă şi după ce am terminat cu tînguirile şi pînă şi după ce am început să-i simt chestia aia călduţă, chestia aia care era, de fapt, miezul problemei, prelingîndu-se uşor din mine. Iar eu încercam s-o opresc, s-o reţin. Mike, ridicîndu-şi privirea către mine, o fi văzut că îmi ţineam ochii strîns închişi. încercam, fără nici un succes, să opresc lacrimii care începeau să se prelingă din ei.

22

AM AJUNS LA MIEZUL PROBLEMEI, dar mai sînt alte lucruri şi mai dificile, la care tatăl vostru nici nu se va referi mîine. însă eu cred că, dacă tot aţi venit pe lume aşa cum aţi venit, ar trebui să cunoaşteţi fiecare întorsătură a acestei călătorii. Eu sînt mama voastră, şi cum adevărul va fi dezvăluit în curînd, n-ar mai trebui să rămînă nici o urmă de secrete între noi. Trebuie să-mi descarc inima din acest piept, după cum se zice, deşi tocmai acest piept v-a hrănit pe voi cu multă vreme în urmă şi v-a hrănit, de la bun început, cu minciuna despre tatăl vostru.

Acesta a fost un factor încă din pornire, chiar şi în acele săptămîni dinainte să plecăm la Veneţia, a fost o parte esenţială a „dezbaterii": problema minciunii. N-o poţi evita. Necesităţile biologice sînt simple, dar chestiunea ipocriziei devine din ce în ce mai complicată, pe măsură ce te gîndeşti la ea. Cînd să spui adevărul, cît timp să susţii minciuna? Mă rog, de-acum ştiţi deja care a fost răspunsul nostru la această întrebare. însă cui altcuiva să-i mai spui între timp, asta

dacă într-adevăr i-ai putea spune cuiva? Era] vorba, în primul rînd, despre bunica voastră Helen şi despre bunicul Pete. Cu bunica Fiona a fost o chestiune mai teoretică.

A spune sau a nu spune. Şi ce faci dacă, după ce te-ai hotărît s-o iei pe drumul minciunii, din motivele cele mai bune şi cel mai atent cumpănite, înşelătoria ta este dată în vileag pe neaşteptate ? Şi, în orice caz, cît de bine te vei pricepe . să minţi ? Nu-i chiar atît de uşor. E ca şi cînd ai j fi agent secret: nu poţi niciodată s-o laşi mai moale cu povestea care-ţi asigură existenţa sub acoperire. Ceea ce începe sub forma simplei misiuni - deşi nu e deloc simplă — de a dobîndi urmaşi devine o misiune de reclădire a lumii.

Iar de mîine mă tem că va deveni şi misiunea voastră. Va trebui să vă asumaţi partea voastră din minciună — asta, bineînţeles, dacă vreţi şi voi. Căci foarte repede va deveni clar, din ceea ce o să vă zică tatăl vostru, că n-am mai spus la nimeni, că am minţit, dacă vreţi s-o luaţi aşa, din toate punctele de vedere. Asta pare cam şocant, deşi poate nu la fel de şocant cum ar suna să descoperiţi că, vreme de şaisprezece ani, toată lumea a ştiut şi voi aţi fost ultimii care aţi aflat.

Totul rămîne între aceşti pereţi, doar între noi patru şi Edward.

Pe de altă parte însă, pînă şi aceasta e o minciună. O recunosc: se înţelege de la sine că, pe lîngă mine şi tatăl vostru, au mai fost la curent cu povestea asta şi alte persoane, din motive strict medicale, deşi ei nu se pot pune la socoteală, din moment ce erau constrînşi, de codurile profesionale, să păstreze secretul. Dar n-am spus eu oare, adineauri, că într-o bună zi m-am scăpat tocmai

faţă de veterinarul nostru ? Asta nici nu se poate pune ca dezvăluire într-un cadru medical. Sau, mai bine zis, veterinarul nostru, Alan Fraser, a fost primul străin care ne-a dat în vileag situaţia, pe cînd aceasta încă se afla de abia în stadiul de concept, iar eu n-am avut de ales şi a trebuit să mărturisesc. Acum vă mărturisesc totul vouă.

Deci a ştiut veterinarul nostru, cel puţin. Eu cred că, pe de altă parte, şi Otis ştia. îmi dau seama că asta sună absolut absurd, aşa cum probabil vă spuneţi voi acum, că doar el, întins acolo pe masa de consultaţii, n-ar prea fi avut cum să asculte la ce i-am spus eu veterinarului nostru. S-o fi luat razna mama voastră oare? Oricum, cred că Otis ştia, ba chiar dinainte de acel episod. Pesemne că pisicile pot simţi anumite lucruri.

De ce au oamenii animale de companie ? Şi de ce acestea dispar uneori ? Să fie cumva instinctul natural şi primitiv al fugii: Archie zburînd spre ţărmul australian? Otis s-a vindecat, datorită lui Alan Fraser, dar a fost o falsă vindecare. Mai tîrziu, în cursul acelui an, a recidivat. Eu cred că .ştia: ştia că se apropia clipa în care rolul lui în viaţa noastră avea să se încheie. Nu era nevoie ca Alan Fraser să-i explice în amănunt. Poate că ştia chiar de atunci cînd l-am lăsat în Carshalton, iar eu am plîns pînă n-am mai putut, însă din cauza tatălui meu, de fapt. Ştia chiar mai bine decît mine.

Dar asta nu e tot ce-ar fi aflat Otis dacă ar fi putut cu adevărat să tragă cu urechea la conversaţiile mele cu veterinarul.

Să fie cumva biologia doar un despot nemilos ? Totul se reducea oare doar la faimosul ceas biologic care ticăia înăuntrul meu neîncetat,

mult mai tare la treizeci şi doi de ani decît la douăzeci şi şase, astfel încît pînă şi Otis ar fi putut să-l audă şi să-l recunoască? Măcar de-ai fi fost aşa de simplu. Trebuie să vă spun că n-a fost nici pe departe aşa de simplu şi n-am di- gînd să pretind, faţă de voi, că, pe cînd avea treizeci şi ceva de ani, mama voastră se transfor- mase într-o simplă marionetă a biologiei.

Tot mai aveam îndoieli, după cum i-am spus .şi veterinarului nostru, în privinţa acelei uşoare in fervenţii numite cu atîta voioşie - „artificială". V. artificială, şi totuşi nu e artificială. E o chestii- destul de simplă, cîteva clipe petrecute într-o cli nică şi nici măcar nu doare, însă nu numai Mike s-a crispat atunci, ascultaţi la mine. E o interven- ţie clinică, detaşată şi impersonală, dar totuşi nu e chiar aşa. Totul se efectuează cu o eprubetă, ca să zic aşa, dar se face totuşi şi cu altcineva, ba chiar destul de intim. Iar voi s-ar putea să începeţi să vă neliniştiţi de-a binelea în privinţa acestor lucruri mîine - de la celălalt capăt al firului, după cum vine vorba. Sperma nu e doar un ingredient universal, nu e ca făina cu drojdie deja adăugată.

Din cîte se pare cel care se află cu adevărat în pericol e bărbatul acesta care zace lîngă mine acum. Bietul Mike. Ai fost concediat, nu mai eşti tatăl nostru. Ferească Dumnezeu, îngeraşii mei, ferească Dumnezeu. Dar să fie totul atît de uni- lateral? Voi să-mi spuneţi. De ce stau eu treaza aşa, răscolindu-mi conştiinţa? Mike e impostorul aici - sau doar un biet martor nevinovat ? Căre i crime i-a fost el făptaş?

Aţi putea vedea lucrurile în acest fel, deşi nu vreau să vă bag eu în cap această formulare: eu

sînt mama voastră adevărată, nici nu mai încape vorbă despre asta, dar tot eu sînt şi femeia care s-a lepădat de tatăl vostru şi a făcut-o cu un alt bărbat, cu toate că la mijloc era o înţelegere anterioară şi cu toate că o făceam din cele mai bune motive posibile (nu sînt sigură că voi înşivă mai aveţi cum să nu vă simţiţi deja implicaţi).

Iertaţi-mă.

De-acum încep să mă apropii de partea cu adevărat dificilă. Nu mai contează cum am stabilit regulile acestei poveşti. Căci e o poveste de culcare: chiar aşa - eu o spun, voi dormiţi duşi. Nu mai contează că şi Mike doarme acum. Adevărul dureros şi gol-goluţ este că, în ceea ce mă priveşte pe mine, n-a fost vorba doar despre nişte îndoieli cărora a trebuit să le fac faţă sau despre redeschiderea unei polemici. Din moment ce eu urma să fiu partea angajată activ, era o chestiune care ţinea de - cum să vă spun asta? - experimentele anterioare.

Daţi-mi puţin timp să vă explic.

Se poate ca de mîine să începeţi să priviţi cu alţi ochi lumea, nu doar această casă din Rutherford Road. M-am gîndit serios la asta. S-ar putea să începeţi să vă uitaţi la persoane care vă sînt complet străine aşa cum n-aţi mai făcut-o niciodată înainte, dar vă asigur c-o veţi face aşa cum am început şi eu s-o fac, codindu-mă, cu mulţi ani în urmă. Aşa cum o mai fac încă. Ba chiar e un pariu corect să cred că de mîine veţi începe să vă uitaţi la propriile voastre chipuri, în oglindă, aşa cum n-aţi mai făcut-o vreodată înainte.

Ştiu că o bună parte din asta se întîmplă deja - mă refer la privitul în oglindă. La urma urmei,

sînteţi adolescenţi, iar oglinda e obsesia voastră zilnică. Kate, tu ai căpătat deja îndemânare cu machiajul, deşi incă mai protestezi într-un mod ciudat (aşa cum se şi cuvine, de altfel) că, de fapt, n-ai nevoie de nici un machiaj. Nick, tu cauţi tot timpul un motiv real ca să foloseşti lama aia de ras. Insă în orice caz, adesea vă priviţi pur şi simplu chipurile în oglindă. V-am văzut eu. Şi totuşi amîndoi o faceţi de parcă aţi vrea să-l surprindeţi pe celălalt asupra faptei, de parcă ar fi ceva ruşinos şi reprobabil - de parcă, aşa cum mi-am şi spus eu uneori, atunci cînd unul dintre voi se uită în oglindă, îl priveşte, de fapt, pe celălalt.

In principiu (ştiu, chiar ştiu prea bine) amîndoi vă priviţi ca să vă daţi seama cine sînteţi cu adevărat. Vă uitaţi ca să vedeţi cum se iveşte de fapt, în cele din urmă, acea creatură domoală şi complet diferită. Dar acum, începînd de mîine, privirea voastră va pătrunde într-o dimensiune cu totul nouă.

De-acum începeţi să vă întrebaţi (nu-i aşa ?): şi e el cumva pe undeva prin lume?

Uite ce mi-am spus eu, cu mulţi ani în urmă, în timp ce chizbuiam şi încă şovăiam (uneori chiar în timp ce-mi priveam chipul în oglindă, de parcă asta ar fi de vreun folos). Să zicem că exista de-adevăratelea. Asta e echivalent, în primul şi în primul rînd, cu o existenţă adevărată. Doar că nu-i văzusem niciodată chipul - sau, dacă tot veni vorba, nu văzusem nici o părticică din el. Un alt bărbat, pe care n-aveam să-l cunosc niciodată. Un alt bărbat, care nu era Mike. De asta m-am împotrivit la început, în perioada aceea cînd tatăl vostru a vorbit cu doctorul Chivers.

Poate că alte femei în situaţia mea nu se opresc din cauza acestui obstacol. Poate că ele sînt mai disperate sau doar mai sensibile. La urma urmei, e doar ceva ce se petrece într-o clinică. Insă este totodată (oare se mai poate tăgădui aşa ceva în această eră a ADN-ului ?) unirea a doi oameni. Iar singurul mod în care puteam depăşi acest obstacol, ca să-mi dau seama ce doream cu adevărat era să exorcizez acest duh dinainte, să fac pur şi simplu ce era de făcut, de-adevăratelea şi totuşi ipotetic, şi să văd cum era.

Poftim, am spus-o.

Şi după ce-o să vă mai povestesc cîteva lucruri, probabil o să vă spuneţi că e doar o vorbărie, ba chiar cea mai flagrantă dintre toate. Adică eu chiar nu ştiam atunci ce îmi doream? Nici acum nu ştiu. Şi oare nu cumva începusem să vorbesc despre minciuni?

V-aţi putea spune că m-am simţit pur şi simplu atrasă de veterinarul nostru, Alan Fraser, care era destul de atrăgător. De braţele lui pricepute, cu mînecile suflecate, în timp ce-l pipăia pe Otis. De felul în care îl făcea pe bietul Otis să toarcă, aşa beteag cum era. De îndrăzneala şi de sinceritatea lui, chiar şi atunci cînd sărea calul - sau poate tocmai din cauza asta. De felul în care mi-a înţeles atît de repede starea sufletească, privindu-mă tot timpul cu acei ochi albaştri-cenuşii, atît de compătimitori, atît de ajunşi la patruzeci de ani şi totuşi (permiteţi-mi s-o spun) atît de copilăroşi, întotdeauna cu o uşoară sclipire de nechibzuinţă.

Ca să nu mai vorbim de faptul că se simţea şi el atras de mine, iar eu n-am de gînd să mă

ruşinez de asta. Asemenea detalii nu-ţi scapă niciodată. Clienţii de la Walker's, în costumele lor de culoare închisă, cu acele văpăi roşietice ale batistelor din buzunarul de la piept, nu se uitau numai la tablouri. Pînă şi Simon avea o mică pasiune mocnită. Treizeci şi doi de ani: însă eu ştiam că între timp cîştigasem ceva - pierdusem ceva, prima tinereţe, dar căpătasem altceva în schimb. (Vei descoperi şi tu, Kate, cum merg lucrurile astea.)

Ca să nu mai vorbim de spaţiul sigur, ca de confesional, din cabinetul veterinarului nostru, unde s-au şi petrecut toate astea, sub supravegherea lui Otis. Acum mă spovedesc în faţa voastră.

Ba chiar am şi inversat rolurile, în mod indirect. Vreau să spun că mi l-am închipuit pe bietul vostru tată în locul veterinarului. Nu e o slujbă aşa de nepotrivită pentru un fost biolog, aşa cum nu-i nici o slujbă rea şi în nici un caz nu reprezintă o decădere, căci veterinarii cîştigă destul de bine. Din loialitate faţă de tatăl vostru (dacă pot spune asta), nu l-am lecuit pe Alan Fraser de evidentul său respect pentru editorul de la The Living World. Nu i-am spus: revista s-o numi The Living World, dar e concepută şi condusă dintr-un pod din Bloomsbury. Insă pe de altă parte, îi dădusem deja acestui necunoscut toate informaţiile despre spermatozoizii soţului meu.

Din loialitate - dar şi din sinceritate - faţă de tatăl vostru, i-am spus lui Mike de acele discuţii cu veterinarul, chiar şi despre componenta lor non-veterinară. Ba chiar i-am spus şi că ar fi trebuit să facă cunoştinţă cu Alan Fraser, ceea ce a şi făcut, de altfel. S-au plăcut reciproc. Iar

dacă între ei a intervenit subiectul familiilor, al posibilităţii de a avea sau nu o familie, cel puţin în aparenţă asta n-a provocat divergenţe. Tatăl vostru nu s-a simţit dator să-l lovească pe Alan Fraser în bărbie. Erau doi specialişti în biologie, doi oameni în toată firea.

Tatăl vostru chiar avea să spună că-i părea rău, cîteva luni mai tîrziu, cînd Fraser s-a mutat cam pe neaşteptate într-un cabinet nou, la mai puţin de un an de cînd se instalase în cartierul nostru.

Acum chiar am ajuns la partea mai grea şi, dacă tot am ajuns aici, n-are nici un rost să mă mai ascund după deget. Gata, poftim. Am plecat cu Alan Fraser într-un weekend, iar asta e de-a dreptul o exagerare. A fost o singură noapte, într-o vineri, aşa că nu i s-ar putea zice chiar un weekend.

Acea călătorie la Veneţia n-a fost singura călătorie de afaceri sau folosită ca pretext de către mine în prima jumătate a acelui an. Fusesem la Paris, de una singură, în ianuarie, şi apoi a mai fost o a doua călătorie la Paris, în mai. Numai că n-a fost o călătorie de afaceri. Luna mai e o lună plăcută la Paris, iar asta se prea poate să fi fost o altă ocazie neruşinată de a pune la cale o escapadă în doi, sponsorizată de W & F. Mai ales că urma să fiu la Paris, din cîte se părea, într-o zi de vineri.

însă asta s-a petrecut la puţin timp după întoarcerea lui Otis şi, chiar dacă se afla pe cale de însănătoşire, mai avea încă nevoie, cel puţin teoretic, să rămînă sub observaţia veterinarului. Nu prea puteam să-l ducem la adăpostul pentru pisici deocamdată. Şi era o perioadă în care

m
aveam destule pe cap, eram prinşi de polemica noastră redeschisă, care nu putea decît să ne strice plăcerea unui weekend la Paris. Tatăl vostru chiar mi-a şi spus:

— Mergem altă dată. Dar tu poţi să rămîi acolo şi sîmbătă, dacă vrei.

Probabil că m-o fi văzut cutreierînd gînditoare prin Paris, limpezindu-mi postura maternă.

Nu, i-am spus eu, mă voi întoarce imediat, sîmbătă dimineaţă. Nu voiam ca el să se aştepte să-l sun. Sau viceversa. Voiam să am parte de o escapadă absolută. însă i-am dat tatălui vostru, deşi era riscant, numele şi numărul de telefon al hotelului la care mai stătusem, în ianuarie. Nu mi-a cerut să-i arăt şi biletele de avion. De ce-ar fi trebuit s-o facă? în orice caz, i-aş fi zis că încă nu fusesem să le iau.

N-am fost deloc la Paris şi n-a fost vorba de nici o călătorie de afaceri. Alan (oare să-i spun doar Alan?) nu-mi oferea Parisul. Nu prea eram eu în măsură s-o precizez, dar, ca să fiu cinstită, nici el nu voia să fie ordinar sau să mă facă pe mine să mă simt ordinară. Cu siguranţă nu în apartamentul lui din Stockwell.

Din punctul meu de vedere, asta presupunea un apel serios la subterfugii şi minciuni. Nu că aş vrea să mă justific astfel, dar aşa am ajuns să-mi dau seama cît de mult aveam nevoie s-o fac. El era un bărbat divorţat şi disponibil: un martor destul de modest, aţi putea spune voi, al vieţii de familie, tocmai contrariul, în acel moment, a ceea ce ar fi trebuit să mă ademenească pe mine. Şi totuşi ademenirea nu era singurul meu motiv şi nici cel mai important.

Desigur, el începuse deja să-şi caute pe cineva, n-are rost să ne amăgim în privinţa asta. Pe deasupra, mai şi experimenta şi se prea poate să fi folosit el însuşi acest cuvînt convenabil. De unde şi-ar începe căutările un veterinar divorţat? Nu ştiu cîte alte experimente făcuse deja, dar ceea ce ştiu e că el a fost singurul meu experiment, singura cursă de probă pe care am făcut-o vreodată.

Şi nu m-a dus la Paris, deşi era foarte dornic să mă impresioneze. Am luat un tren de dimineaţă către Gatwick, de parcă aş fi vrut să mă conving pe mine însămi că mai puteam încă să iau avionul către Paris. El m-a luat cu maşina de la gară, ne-am plimbat aşa o vreme, prin Sussex, pierzîndu-ne timpul şi am luat prînzul într-o circiumă.

Apoi m-a dus la Gifford Park Hotel, care avea cinci stele încă de pe vremea aceea. Vedeţi în ce dilemă mă aflam?

23

ÎN MOD CIUDAT, mă văd acum dormind singură în Hotel Gustave, rue de Grenelle, Paris, unde chiar am dormit şi chiar de una singură, la începutul acelui an memorabil, 1978. Pe atunci nu ştiam, fireşte, cît de memorabil avea să fie şi, cu siguranţă, nu ştiam că, în numai cîteva luni, aveam să mă prefac că am dormit din nou în acelaşi hotel din Paris, cu toate că, de fapt, dormisem mult mai aproape de casă şi nu de una singură. Dacă tot te hotărăşti să spui o minciună, dă-i şi o anumită nuanţă de adevăr.

însă chiar şi atunci cînd m-am culcat cu veterinarul nostru, Alan Fraser, în Sussex, în luna mai, tot m-am gîndit la mine, în Paris, cu numai cîteva luni înainte, în ianuarie, dar am făcut-o de parcă aş fi avut în minte o altă femeie, o versiune nevinovată a mea de demult. Poate că ar fi trebuit să fie tocmai invers, poate că ar fi trebuit să fiu nevinovată în primăvară şi prefăcută în iarnă. Ianuarie şi mai: e un subiect proverbial, o temă destul de obişnuită la pictorii din trecut, după cum ştiţi şi voi prea bine, din moment ce, în

colecţia noastră din Rutherford Road, se află un mic tablou al artistului veneţian Vareschi, care ilustrează tocmai această temă personificată. Gennaio e Maggio. Vareschi, aşa cum e cotat el de orice istoric de artă, nu poate avea pretenţia să fie decît un vechi maestru foarte neînsemnat, însă opera sa impune un preţ şi e mare lucru că avem un tablou de-al lui la noi în casă.

Totuşi, uite-l pe Ianuarie cum stă acolo, costeliv şi cu barba sură, privind îndelung la un Mai aproape dezgolit şi cît se poate de nubil, într-un cotlon înverzit care ar putea fi un colţişor de livadă sau de pădure fantastică. In orice caz, poame de sorginte vagă, dar oarecum testiculară atîrnă prin frunziş - pare să fie toamnă, însă ar putea fi oricare din acele luni ale anului - şi se mai văd nişte trandafiri cu spini deosebit de ascuţiţi.

Voi poate că v-aţi întrebat, în felul vostru straniu şi drăgălaş, cum un asemenea lucru şi-a găsit locul în casa noastră sau măcar cum de a putut fi pus într-o ramă aurită. E un bătrîn murdar, cu privirea pironită asupra cărnii tinere, nu-i aşa? Numai că, bineînţeles, e o operă de artă, ceea ce justifică o sumedenie de lucruri, şi e scump, face parte din treburile alea cu care se ocupă mama voastră. Şi, în paranteză fie spus, - deşi, ce vă pasă vouă, la şaisprezece ani ? - e o alegorie durabilă, asupra căreia se revine destul de des, e tocmai povestea tristă a existenţei. Bărbatul care îmbătrîneşte, asistînd la declinul tăriei sale virile, porneşte în căutarea unei imagini a tinereţii pierdute. Agaţă o fată şi o duce la un hotel. Dintr-un motiv curios şi persistent, fata îi face hatîrul adeseori. Şi chiar dacă Vareschi nu face aluzie la aşa

ceva, Ianuarie reprezintă şi fiinţa cu două capete, cu două feţe, ceea ce frecvent implică înşelarea unei soţii.

Totuşi, lucrurile nu stăteau deloc aşa cu mine şi cu Alan Fraser: el avea patruzeci şi unu de ani şi era divorţat, iar eu aveam treizeci şi doi şi eram căsătorită.

Insă m-am gîndit la femeia din acel ianuarie trecut de parcă m-aş fi gîndit la o persoană de două ori mai tînără decît mine.

Avusesem parte de o adevărată vreme de ianuarie, rece, senină şi radioasă, acel tip de vreme care poate face să strălucească dalele din Paris. îmi găsisem timp, atunci, ca să mă plimb, nu într-o pasă gînditoare, ci din pură plăcere, pe lîngă Sena îngheţată, cu apa şi zidurile albe ale splaiului orbindu-mă cu scînteierea lor, cu aerul rece pişcîndu-mi urechile. Şi mi-am dorit ca Mike să fi fost alături de mine, să ni se amestece respiraţiile aburinde. Era oare vreo clipă fericită din viaţa mea la care el n-ar fi trebuit să fie părtaş? Cu toate acestea, am inhalat strania plăcere a despărţirii, care nu era deloc o despărţire, ci doar o noapte de miercuri în Paris, şi care oricum se apropia de sfirşit.

Poate că la Londra dimineaţa fusese asemănătoare, mi-am spus eu, cu aceeaşi lumină jucăuşă căzînd peste cenuşiul întunecat din Bloomsbury, atingînd ferestrele de la biroul înghesuit în pod al lui Mike, strecurîndu-se printre ramurile noduroase şi pestriţe ale platanilor care umplu centrul pieţei Ormond.

Acum avem deja propria noastră casă în Franţa.

Era cu doar o săptămînă înainte de ziua de naştere a tatălui vostru, iar eu de-abia îi cumpărasem cadoul, dintr-un magazin de antichităţi de pe strada Bonaparte. îi luasem un mecanism din acelea de alamă ce servesc drept calendar, cu un cadran rotitor care îţi indică ziua, data şi luna: un exemplar deosebit de bine modelat şi proiectat, elegant ornat şi gravat, incluzînd un suport pentru stilou şi plăcuta particularitate că datele erau, desigur, în franceză. înainte să-l ambalez, am avut grijă personal să-l fixez la acea dată extrem de importantă pentru tatăl vostru (şi pentru mine): ,,/e 20 Janvier".

Calendarul acela e aşezat acum în camera lui de lucru, folosită şi ca birou, iar tatăl vostru răsuceşte cu regularitate numerele şi literele negre de pe smalţul alb. Şi în cazul în care v-aţi întrebat vreodată: ei bine, l-am cumpărat din Paris, în ianuarie 1978. Pe atunci, n-a fost un moft prea ieftin pentru mine. Acum ne putem permite să cumpărăm un Vareschi. L-am văzut în vitrină tocmai cînd se deschidea magazinul, am intrat înăuntru şi n-am mai stat la îndoială. O sobă electrică duduia în voie în timp ce eu îmi număram francii, bancnotă cu bancnotă. Cît am stat eu în aerul cristalin de pe Pont des Arts, cuprinzînd cu privirea acea privelişte clasică, noua mea achiziţie m-a aşteptat s-o ridic din magazin după plimbare, pe drumul de întoarcere la hotel, de unde am şi plecat pe urmă, luînd avionul care m-a dus înapoi acasă, la Mike.

Oare-şi va aminti să schimbe data şi mîine ? N-o să vrea cumva s-o lase pentru totdeauna la ziua de ieri? JLe 16 Juin 1995."

Există clipe în viaţa noastră la care, chiar dacă n-o ştim în acel moment, ne trezim gîndindu-ne mai tîrziu şi ne vedem pe noi înşine de parcă am fi suspendaţi, legănîndu-ne pe o cumpănă misterioasă. Ce-mi lipsea mie atunci ca să fiu copleşită de recunoştinţă ? întreg Parisul sclipea în faţa ochilor mei. Pur şi simplu nu ştiam ce avea să aducă anul acela sau ce avea să-mi răpească, nu bănuiam ce alte camere de hotel urma să văd, precum cea de la Gustave, chiar înainte să se scurgă prima jumătate a anului. O cameră cu vedere la Lacul Windermere, altă cameră la Veneţia. Una la jumătatea distanţei, la Gifford Park. Şi apoi cea din Paris, de două ori, ca să zic aşa.

Un experiment. Un stadiu practic, empiric (dar strict secret) în controversa noastră permanentă şi, după cum s-a dovedit, stadiul decisiv. Credeţi că mama voastră doar se joacă cu voi ? Că era cu adevărat dispusă s-o facă cu acel veterinar chirurg care pusese mîinile pe pisica ei? Că, la treizeci şi doi de ani, care nu mai e o vîrstă chiar atît de tînără şi de nebunească, deşi acum are patruzeci şi nouă, avea pur şi simplu chef să se poarte de parcă ar fi avut iar nouăsprezece ani, cînd stătea în Sussex şi-şi făcea de cap ? Că veterinarul era un alt bărbat care merita o încercare? Nu prea cred.

Nu poţi pierde ceea ce nu ai. însă, pe de altă parte, e cel puţin parţial adevărat că nu prea ştii ce ai pînă nu pierzi sau pînă nu rişti să pierzi acel ceva. Nu recunoşti lucrurile autentice pînă n-ai încercat şi falsurile. La un moment dat, cu trecerea timpului, ne este menit, pesemne, să

fim copleşiţi de dorinţa perversă şi nebunească, deşi, în mod ciudat, aproape prudentă de a pune la încercare întreaga structură a bunurilor din posesia noastră.

Scuze? Eu doar m-am culcat cu acel Alan. Alan! Iar Fraser, după cum probabil v-aţi şi spus deja, e un nume scoţian. I-am permis să mă aştepte cu Peugeot-ul lui şi să mă ducă să petrecem noaptea de vineri într-un hotel rustic. Eu îmi aveam motivele mele, dar, mă întreb, el unde credea că poate duce o singură noapte împreună? După cum am aflat, tocmai un astfel de experiment îl dusese la divorţ. A făcut greşeala (marea greşeală, cred eu) să-mi spună. N-a zis-o cu intenţia de a mă face să mă simt bine. O mică escapadă de weekend, a zis el, care nici n-ar fi trebuit să fie mai mult de-atît, dar s-a lăsat dus de val sau cel puţin aşa se părea, iar apoi, cînd era prea tîrziu, acea femeie (al cărei nume nu l-a pronunţat) l-a părăsit. Pedepsit din amîndouă părţile, iar într-una dintre ele tocmai prin răsturnarea tuturor planurilor sale domestice.

Ce-ar fi trebuit să-i spun eu ? „Gata, gata" sau „Ce nedrept"? Sau chiar „Ce vacă!"? Iar în acel moment, cu mine, nu mai înfrunta nici un risc din moment ce el pierduse deja trenul vieţii sale.

Eu însă riscam să pierd tot ce aveam.

Cred că ceea ce vor adesea oamenii de la aceste episoade de maturitate (şi fiţi atenţi cum vorbesc eu din vasta mea experienţă) e un lucru destul de neinteresant: să facă o comparaţie. Au pierdut obiceiul de multă vreme şi chiar a fost una dintre regulile vieţii lor să renunţe la comparaţii, dar să fie oare ele (iar aceasta e adevărata putere de

convingere) ceva atît de scandalos? Vor cu toţii alinarea, îndrumarea sau poate doar simpla surpriză a comparaţiei. Viaţa te detaşează de comparaţie. Ar fi putut fi altcineva şi nu Mike. Poate ca nu l-aş fi cunoscut niciodată pe Mike. Biata de mine! Şi dacă n-ar fi fost Mike, atunci ar fi fosl altcineva. Nimic nu e scris în stele.

însă eu, fireşte, mă bizuiam pe motivul destul de concret şi foarte individualizat de a şti ce înseamnă să te arunci în braţele altui bărbat cînd ai încă un soţ. Oare el şi-a dat seama că era un „precedent legal?" Poate că da - după toate conversaţiile acelea din cabinetul său medical, dupa toată discuţia indecentă despre inseminare. Poate că a fost ca un fel de carte pe care o juca, o tehnică de seducţie neobişnuită, dar potrivită. Şi am fost „sedusă".

Iar el era un părinte confirmat şi experimentat, dacă nu chiar cel mai remarcabil exemplu de paternitate: avea doi copii adolescenţi. însă rămăsese numai cu două pisici de-acum, din cîte se părea. Şi fiindcă tot veni vorba, ce-o fi făcut cu ele, în timp ce noi o ştergeam pe furiş spre Sussex (Paris) ? Le-o fi lăsat pur şi simplu acasă, să se descurce de capul lor?

Mike, în casa din Herne Hill, probabil că şi-a pregătit cina pentru o singură persoană, şi-a pus-o pe o tavă şi s-a aşezat în faţa televizorului, apoi s-a culcat singur, în necunoştinţă de cauză — asta dacă nu-l mai punem la socoteală pe Otis, într-o stare încă fragilă, ghemuit într-un colţ al pilotei. însă, pe de altă parte, probabil că îi trecea prin cap aceeaşi idee: această piedică rudimentară, această crudă teamă neîntemeiată şi

neştiinţifică ce trebuia depăşită, teama că soţia lui, că Paula ar trebui s-o facă, ba chiar la modul cel mai direct şi practic, cu un alt bărbat.

O, Doamne! Şi în noaptea aceea a plouat, deşi ziua începuse cu o dimineaţă frumoasă de mai şi se încheiase cu o seară răcoroasă şi ceţoasă. Cina la „Akenhurst Room", la lumina luminărilor, între lambriuri de stejar, în vreme ce primii stropi începeau să răpăie, de parcă îşi cereau iertare, pe terasa exterioară. Oare nu voia decît puţină companie, decît o femeie cu care să împartă patul? Trecuse o bună bucată de vreme de la ultima sa aventură, aşa că probabil trebuise sau se simţise obligat să se supună la un deranj considerabil şi la cheltuieli aşijderea. Era destul de înduioşător, ar fi trebuit să mă simt flatată. Oare devenisem specială în ochii lui? Mă privea cumva ca pe un fel de doamnă Fraser de împrumut ? Se îndrăgostea de mine? Doamne fereşte!

Am ascultat şi mai multe crîmpeie din chinuita lui viaţă de familie şi m-am gîndit ce i-aş fi putut spune despre viaţa mea: divorţurile răposatului meu tată, spre exemplu, cele trei căsnicii nefericite ale sale. Şi, în paranteză fie spus, că fusese judecător la Curtea Supremă. Schimbînd complet subiectul, aş fi putut să-i spun că Mike, pe care bineînţeles că Alan îl cunoscuse deja, lucrase cu melci, înainte să se ocupe de The Living World. Da, cu melci. Poate că Mike însuşi îi vorbise despre asta. însă dacă ar fi făcut-o, cu siguranţă că Alan n-ar fi ales să mănînce tocmai melci (o altă mare greşeală). Escargots: se aflau în meniul evident bazat pe bucătărie galică de la Gifford, iar Alan, asemeni multor englezi, i-a

comandat cam dintr-o pornire de demnitate şi bravadă. Oare ar fi trebuit să-i spun eu ceva?

Pentru mine şi pentru tatăl vostru, deşi mîn căm aproape orice, melcii au fost dintotdeauna strict interzişi.

Şi, cu mintea la lucrurile franţuzeşti, m-am gîndit, mai tîrziu în cursul acelei nopţi, la femeii aceea din ianuarie, în Paris, unde se presupunea că mă aflam în acel moment. Aproape că i-am spus „fata aceea", iar adevărul e că voiam sa întind mîna către ea, într-un gest ocrotitor, în timp ce stătea pe podul acela, în lumina minu nată şi rece, absolut fericită aşa cum era ea atunci. Aş fi vrut să-i ridic gulerul şi să-i petrei fularul puţin mai strins în jurul bărbiei.

Dar stai puţin, veţi spune voi, mirîndu-vă adică am avut eu timp să mă gîndesc, să reflectez, să evoc asemenea imagini tandre într-i> noapte de aventură şi, evident, de infidelitate cînd cugetările nu prea stau la loc de seamă?

Ei bine da, am avut destul timp să mă gîn dese. Fără să intru în alte amănunte, noaptea pe care am petrecut-o cu Alan Fraser s-a sfîrşil cam ca acum. Mă rog, nu chiar ca acum dintr-un punct de vedere esenţial, dar exact la fel, în alte privinţe. Ba chiar mai şi ploua. Adevărul banai este că el a adormit deasupra mea, iar eu ani rămas trează. Am stat de vorbă în timpul cinei, apoi a venit un preambul, ba chiar am av parte, sînt sigură de asta, şi de ceva discu sacadate tocmai în timp ce-o făceam - însă n urmat aproape nici o conversaţie în pat. M-a culcat cu el, m-am culcat cu veterinarul nostru Am făcut toate lucrurile pe care le presupun

asta. însă, ca să fiu absolut precisă, el s-a culcat cu mine înainte să mă culc eu cu el, căci am rămas trează o bună bucată de vreme înainte să mă culc şi eu.

Poate că doar l-am „satisfăcut". N-o spun ca să-mi asum un merit. S-a prăbuşit pur şi simplu într-o stare de inconştienţă, sătul, aşa cum fac adesea bărbaţii într-un mod destul de grosolan („bărbaţii", poftim ce pot să spun). O fi fost el veterinarul, dar eu l-am anesteziat. Aproape nici o conversaţie în pat? Mai nici una, de fapt - chiar dacă eu îmi doream aşa ceva.

Am rămas trează pur şi simplu, fără să-mi doresc prea mult să adorm şi fără să mă simt ignorată măcar. Sinceră să fiu, nici nu mă simţeam asaltată de sentimente de vină şi de remuşcări. Doar mă gîndeam neîncetat la mine, de parcă aş fi avut nevoie cu adevărat de acel străin adormit lîngă mine ca să-mi pun gîndurile în mişcare.

Ceea ce nu-i prea diferit de acest moment. E o situaţie veche şi persistentă, poate. îţi va veni şi ţie rîndul, Kate. Ca femeie, faci tot posibilul să fii iubita cuiva, apoi, înainte să-ţi dai seama, devii mamă, cu o povară adormită alături. Cînd stăteam întinsă lîngă Alan Fraser, mă gîndeam mai ales la tatăl vostru. La asta mă refer cînd spun „comparaţie".

Oh, cît de mult îl iubesc pe tatăl vostru.

Camera se afla pe colţ, la primul etaj, şi era una dintre cele mai bune din tot hotelul. Ba chiar avea şi pat cu baldachin. Trebuise să scoată destui bani din buzunar pentru cele cinci stele de la Gifford Park, iar eu fusesem prea politicoasă sau prea supusă - dacă acestea or fi cuvintele

potrivite - ca să protestez. Cît l-o fi costat oare - doar ca să adoarmă? Am avut senzaţia că locul acela ar fi putut avea vreo valoare sentimentală pentru el şi n-am vrut să-l iau la întrebări. Şi desigur că am fost prea diplomată sau prea îngăduitoare ca să aduc în discuţie importanţa tulburătoare a acelui loc pentru mine. Nu atît locul în sine (deşi între timp a căpătat o asemenea semnificaţie), cît poziţia, amplasarea lui. Oare chiar trebuise să fie în Sussex şi atît de aproape de pămînturile strămoşeşti ale familiei Hook?

Vedeţi care era dilema mea ? Ce era să spun, cu numai o săptămînă înainte să plecăm? „Anulează"? Sau, şi mai absurd: „N-ar putea fi un alt hotel?". însă am o justificare şi o portiţă de scăpare : pe voi. Voi şi instinctul meu matern, cît se poate de adecvat. Cum am putea să ne gîndim măcar la aniversarea căsătoriei noastre, chiar şi după douăzeci şi cinci de ani, într-un moment ca acesta? Cum să plecăm noi în curînd şi să-i lăsăm, de capul lor, pe puiuţii noştri răniţi şi şocaţi ?

V-am pus deja pe deplin la curent?

Şi totuşi, încă mai înţeleg toate motivele tatălui vostru, îi observ toate nevoile, pînă şi planul de urgenţă pentru împrejurări neprevăzute. Ba chiar mi se pare logic: e momentul să rămîneţi singuri, să chibzuiţi şi să discutaţi despre asta. Nu mai sînteţi nişte copilaşi neajutoraţi. Şi e aniversarea noastră, nunta noastră de argint.
îmi dau seama cum funcţionează acum fixaţia cu Sussex-ul: e teritoriul nostru. Facem numai vreo zece kilometri de la Birle şi pe el îl cuprinde pornirea aceea ombilicală în direcţia aia. Şi — cu direcţia aia în minte - ce va spune bunica Helen

dacă nu facem nimic deosebit pentru aniversarea noastră deosebită?

Să zicem că ar fi aceeaşi cameră. O, Doamne. Să zicem (mai e oare cu putinţă, după şaptesprezece ani ?) că ar fi chiar acelaşi pat. Mike probabil că a cerut cea mai bună cameră, cu siguranţă că asta a făcut, fără să se mai uite la bani. Probabil că a cerut cea mai bună cameră, iar acesta a fost unul dintre motivele pentru care a şi făcut rezervarea cu atîta timp înainte.

N-am cum să ies din încurcătura asta. Va trebui să mă prefac, să zîmbesc şi să mă prefac. Sau să tratez întreaga situaţie ca pe un prilej grotesc şi înspăimîntător de a mărturisi. Dar cum să mărturisesc tocmai acum cînd se întîmplă atîtea? Mikey, iartă-mă, iartă-mă. Totul a fost pentru o cauză dreaptă, crede-mă.

Din păcate ştiu bine că el - ceea ce, de fapt, înseamnă „noi" - va supune asta atenţiei voastre. Mîine o să vă cerem să ne judecaţi într-o sumedenie de feluri, dar vă vom cere verdictul în această complicată chestiune secundară. Cu alte cuvinte, va trebui să ne spuneţi dacă vi se pare cinstit ca, în acest moment special şi traumatic din viaţa voastră, noi s-o ştergem pur şi simplu la un hotel de cinci stele, lăsîndu-vă aici doar cu ce avem în frigider.

Insă intuiţia îmi spune că ne veţi da încuviinţarea voastră. Nu mă pot pune în locul vostru, dar am această bănuială, care, pînă la un punct, e o speranţă sinceră, căci ar însemna că tot ceea ce se va întîmpla mîine va fi mers „bine", în măsura în care un asemenea lucru poate merge bine. Insă într-o singură privinţă nu mă va ajuta deloc

faptul că ne veţi lăsa să plecăm să ne sărbătorim nunta de argint ca nişte infractori care au primit o comutare a pedepsei.

Eu le vreau însă pe amîndouă. Vreau să pic căm la Gifford Park şi totodată nu vreau. Vreau să fiţi atenţi la lucrurile pe care vi le spun acum şi totodată vreau să nu le auziţi deloc. înţelegeţi la ce mă refer? La fiecare întorsătură.

O cameră pe colţ. Nu reuşesc să-mi amintesc ce număr avea. Poate că nici nu mai contează. Pr pereţi erau gravuri în acvatintă cu scene din Sus sex. O fotografie în nuanţe sepia a unor oameni îmbrăcaţi în haine de tweed şi îngrămădiţi într-o dubită. O cameră cu o privelişte frumoasă a coline lor veşnic sugestive din Downs, printr-o fereastra cu zăbrele şi umbrită de ramuri agăţătoare de glicină. Avea un pat cu baldachin şi cu stîlpi spira laţi de stejar de care atîrnau perdele de creton închipuiţi-v-o pe mama voastră într-o asemenea cameră, acum şaptesprezece ani, alături de un bărbat necunoscut, cu ploaia ropotind afară şi scăldînd frunzele de glicină. Oare acea aventură stranie chiar s-a întîmplat cu adevărat? Acum pare ceva neînsemnat şi îndepărtat, însă totodată la fel de flagrant ca o nelegiuire de-abia scoasă la iveală. Şi totuşi şi-a îndeplinit scopul său practic, căci nu mint dacă spun că fără acea excursie ciudată, care implica, în mod misterios, o călătorie la Paris în acelaşi timp, voi n-aţi mai fi existat niciodată.

Tatăl vostru mi-a arătat broşura lucioasă pe care a primit-o, dar eu ştiam deja: un conac din perioada domniei lui Iacob I1, reşedinţă a familiei

1. Iacob I al Angliei (1603-l625).

Akenhurst, splendid extinsă în secolul al nouăsprezecelea de către familia Gifford, care făcuse avere din afacerile cu cauciuc. Camera noastră - adică a mea şi a lui Alan - se afla în partea veche, din perioada lui Iacob I. Avea o scară învechită, care scîrţîia tot timpul şi care te făcea să te simţi, dintr-odată, ca şi cum ai fi implicat într-o operaţiune secretă. Chipuri cu bărbi lungi şi gulere albe îţi urmăreau fiecare pas. E de neconceput ca o clădire atît de veche şi vrednică de ocrotire să poată fi transformată, dincolo de orice posibilitate stingheră de recunoaştere, în mai puţin de douăzeci de ani. Eu una pot doar să sper.

Afară se afla, şi trebuie să se mai afle încă, o grădină minunată: pajişti, alei mărginite de tise, fîntîni şi cîteva grupuri de statui uşor vulgare - o meteahnă de-a familiei Gifford - care ilustrau scene clasice. In mod inevitabil, Diana şi Acteon, apoi Narcis aplecîndu-se deasupra unui iaz. înainte de cină, dăduserăm o raită printre formele lor pe jumătate înveşmîntate. M-am gîndit la ele, aşezate acolo în bătaia ploii, ca nişte creaturi dintr-o grădină zoologică împietrită, cu picăturile de apă formînd pe piatră sfîrcuri şi bărbii. Membrii familiei Gifford, cu noii lor bani de cauciuc, preferaseră ideea de obîrşie şi mit.

Pielea lui avea un miros ciudat, dar bine desluşit, de sudoare proprie: probabil că şi pielea mea avea, pentru el, un miros specific. O mireasmă individuală, şi totuşi universală. La treizeci şi doi de ani, de-abia mi-o puteam aminti din zilele de odinioară: mirosul pătrunzător, animalic, al unui om alături de care n-ai mai stat goală niciodată.

Şi nici n-aveai să mai stai vreodată, aşa ciim s-a întîmplat în cazul meu. N-am pierdut pren mult timp la plecare, a doua zi dimineaţă. S«> înseninase din nou şi vremea era însorită. Lu mina soarelui licărea prin băltoacele de pe te rasă. Curbele colinelor din Downs arătau ca o linie trasă de mîna sigură a unui desenator. în cele din urmă adormisem, ba chiar căzusem într-un somn foarte adînc. De dimineaţă aveam mintea limpede ca cristalul şi luasem deja o hotărîre: ştiam că de-acum totul era în regulă, cum nici că se putea mai bine.

L-am rugat pe Alan să mă lase la Easl Croydon, ca să pot lua trenul de acolo. Ca să pol construi din nou o iluzie simbolică, cum că mă întorsesem de la Paris, cu un avion care decolase, ţinînd cont de diferenţa de fus orar, pe la ora zece. Un alt tren de la Victoria la Herne Hill. Nu aveam decît o valijoară uşoară, pentru o singură noapte departe de casă. Rochiţa neagră dinăuntru, cu croiala ei mulată pe corp, s-ar fi explicat prin cocteilul la care trebuise să mă duc.

Eram pregătită să apelez, cu scrupulozitate, la o altă minciună care, vreme de şaptesprezece ani, nu-i trezise nici o bănuială tatălui vostru şi cu atît mai puţin îl făcuse s-o dea în vileag. însă el n-a întrebat mai nimic despre timpul pe care îl petrecusem la Paris, fiindcă nici n-am ajuns bine acasă că am şi schimbat subiectul, de îndată şi pe un ton vehement. Poate că oricum îl copleşisem, în acea primăvară încă umbrită de mîhnire, cu expresia luminoasă de pe chipul meu, radiind fericirea şi bucuria întoarcerii acasă, cu acea îmbrăţişare de bun găsit, lipindu-mă tare

de trupul lui. Era o sîmbătă frumoasă de mai, cu puţin înainte de ora prînzului.

— Hai la o plimbare prin Dulwich Park, Mikey, i-am spus eu. Hai să ne uităm la raţe. Hai să bem ceva în Greyhound. M-am gîndit destul de mult cît am fost la Paris, ba pînă şi adineauri, în avion. AID - sînt absolut sigură. Nu-i nici o problemă, vreau să mergem mai departe.

24

DAŢI-MI VOIE să lămuresc pe deplin un lucru, în cazul în care aţi intrat deja la bănuieli: Alan Fraser (MRCVS1) nu e tatăl vostru. Nici unul dintre voi n-are ochii gri-albăstrui. Noi - adică el - am luat toate măsurile de prevedere, într-un hotel aflat pe vremuri în proprietatea unui baron al cauciucului. Eu una cam pierdusem contactul, aţi putea spune, cu asemenea lucruri.

în orice caz, nu acela era scopul experimentului. Scopul experimentului era ipotetic. Alan Fraser nu e tatăl vostru, nu mai mult decît era Otis. Numai că, fără ei doi, voi poate că nici nu v-aţi afla aici.

însă, desigur, trebuie să fi existat şi un experiment practic. S-ar putea să nu fie prea înţelept să ne aplecăm prea mult asupra felului în care am fost aduşi pe lume, dar din moment ce mîine toată povestea va cădea, într-un mod atît de

1. în Marea Britanie: Membru al Colegiului Regal de Medici Veterinari (Member of the Royal College of Veterinary Surgeons).

calculat, asupra voastră, din moment ce sînteţi pe punctul de a descoperi că voi înşivă aţi fost rezultatul unui calcul minuţios, veţi vrea cel puţin să ştiţi cum a fost făcută treaba, de fapt. Chiar dacă n-o să vă arătaţi curioşi, cu siguranţă vă veţi pune întrebări: nu veţi putea evita o anumită imagine a mamei voastre.

Dar ce ştiu eu, poate că ne veţi lua la întrebări. Poate că amîndoi veţi demonstra o foame nestăpînită de a şti fiecare amănunt tehnic sau plastic. Aşa sînt copiii din zilele noastre, nimic nu-i mai reţine. Am încercat din răsputeri să prevăd toate formele posibile pe care le-ar putea lua reacţiile voastre, de la indignare la rîsete, aşa încît probabil că nimic nu mă va mai lua prin surprindere. Poate că veţi fi de-a dreptul încîntaţi să aflaţi că aţi fost concepuţi într-un mod atît de special, poate că veţi vrea şi o insignă pentru asta, deşi eu sper că nu: ce-ar scrie pe ea ? Şi nu veţi avea nici un chef să umblaţi cu mănuşi. Hai odată, mamă, zi-ne! Am fost făcuţi cu eprubeta ?

Nu, nu chiar. Aţi fost făcuţi de mine, după cum v-am şi explicat odinioară, mai ţineţi minte ? La urma urmei, asta-i esenţa minunată şi bucuria vieţii mele, faptul că v-am dat viaţă vouă. V-am spus vreodată cît de mult vă iubesc ? V-a spus-o şi tatăl vostru?

In orice caz, nu-i nici un secret cum a fost făcut totul sau cum se face. Niţică gîndire mecanică vă va conduce la răspunsul potrivit. Din păcate, trebuie să vă spun că nu e nici un secret, misterios sau romantic, nu mai mult decît o simplă vizită la dentist. Mai întîi de toate, a trebuit să ne ocupăm de o anumită cantitate de

hîrţogărie birocratică plictisitoare, să completăm formulare şi să răspundem la întrebări. în primul rînd, ne-am dus amîndoi, ca nişte viitori părinţi responsabili, la un cabinet specializat în asemenea lucruri, iar acolo am discutat despre asta, la modul strict confidenţial, fireşte.

Am descoperit regula fundamentală, adică regula anonimatului, care vi se aplică şi vouă, dragii mei, iar în ceea ce ne priveşte pe noi, va trebui să lămurim asta mîine. N-ai cum să ştii, nici măcar voi n-aveţi cum să ştiţi. Aţi fost concepuţi în anonimat - sau în semianonimat, ca să fiu mai exactă. Totuşi, în limitele anonimatului, se puteau face anumite alegeri, fără a exagera prea mult culoarea pielii, a ochilor şi a părului. Se putea încerca un fel de potrivire sumară. Nu vreau să par neruşinată, însă se putea face o comandă.

în acel moment, tatăl vostru, în ciuda hotărîrii şi a resemnării sale, s-a simţit uşor stînjenit, cînd „El" a început să prindă contur, să pară dintr-odată apropiat şi real, ca o persoană care ar fi putut să fie informată despre noi şi lăsata în aşteptare.

însă eu aveam nervii tari, doar fusesem la Gifford Park cu veterinarul nostru.

Apoi am semnat formularele, după care eu am fost supusă la nişte analize standard. Mi s-a fixat o primă intervenţie, ţinînd seama de ciclul | meu menstrual. Cu puţină vreme înainte de ope- I raţie, am plecat cu tatăl vostru la Veneţia. Apoi, i» într-o dimineaţă frumoasă şi însorită, la sfîrşit de iunie, m-am dus din nou la clinică şi am fost condusă într-o încăpere specială. Tatăl vostru a mers cu mine. Nu era obligat s-o facă - şi nu

vreau să spun că a intrat pînă şi în acea încăpere specială -, dar m-a dus cu maşina la clinică, de parcă aş fi fost un bolnav ambulatoriu, cu sănătatea încă şubredă, care urma să fie supus unei intervenţii ce s-ar fi putut dovedi neplăcută. Am rîs amîndoi de această analogie nepotrivită, însă n-am prea reuşit să ne-o scoatem din minte.

Nu ştiu ce-a făcut Mike, cîtă vreme eu am fost... ocupată. O fi citit ziarul? O fi băut o cafea dintr-un pahar de polistiren de la automat ? O fi dat o raită în jurul clinicii? Sau o fi aşteptat, nu înăuntrul clădirii, ci în parcare, în maşină. Asta îmi spusese: că o să stea în maşină, nu înăuntru, unde îşi putea uşura aşteptarea şezînd pe un scaun şi răsfoind reviste. Prea bine. Cînd am ieşit pe uşile de sticlă, s-a dat jos din maşină şi s-a îndreptat către mine de parcă aş fi avut nevoie de ajutor. Bietul Mikey, ce putea să-mi spună: cum a fost?

Nu durează prea mult. Chestia propriu-zisă, în fond şi la urma urmei, n-a luat prea mult. Amintirile mă năpădesc, din nou, în această noapte: acea banalitate ridicolă şi puternic luminată. Ca o simplă injecţie, o împunsătură înainte să pleci în vacanţă. N-a avut nimic din însemnătatea zilei de mîine. Ştiam că putea să nu dea nici un rezultat. Nici măcar n-aveam idee dacă să mă gîndesc la asta ca la ceva special sau pur şi simplu util. Amîndouă posibilităţile mi se păreau oarecum înşelătoare. De fapt, am încercat să nu mă gîndesc deloc. La urma urmei, asta e ceea ce se întîmplă, în mod normal, cu chestia propriu-zisă. Se numeşte concepţie, dar de fapt cine e atît de conceptual?

E ca un simplu control vaginal. Din cîte ştiu eu, tu n-ai trecut încă prin aşa ceva, Kate: e o plăcere de care nu vei fi scutită. Un fel de specul. Numai că se introduce altceva, bineînţeles. O asistentă medicală s-a ocupat de asta, o asistentă cu părul blond ca spicul griului, cam de aceeaşi vîrstă cu mine (lucru care mi-a picat bine) şi care s-a prezentat drept Becky. Ce ciudat, încă îmi mai amintesc chipul ei, de aproape, în detalii aproape fizionomice: un nas cam prea ascuţit, nişte buze cam prea subţiri. Să fi fost şi ea mamă sau era necăsătorită? Şi cum anume trebuia să mă gîndesc la ea ? Trebuia s-o văd ca pe o asistentă medicală? Ca pe o moaşă? Nu prea era cazul. Poate mai degrabă ca pe cineva care dădea o mînă de ajutor... Şi ce-ar trebui să faci: să iei totul în glumă sau cu seriozitate? Părea totuşi de la sine înţeles că prea mult haz era nepotrivit. Zîmbete şi eficienţă binevoitoare, da, însă nu era chiar o treabă hazlie. Chiar dacă chestia propriu-zisă poate fi nostimă uneori.

Neutralitatea clinică - fără doar şi poate, nici vorbă de vreo lumină slabă şi sexy ori vreo muzică lină pe fundal. Şi, peste toate astea, punînd oricum interdicţie glumelor, rămînea sentimentul că făceai ceva greşit, ilicit sau poate chiar dăunător, ca şi cînd ai face, de fapt, un avort. îmi pare rău, dar nu spun decît adevărul.

După aceea ţi se cere doar să stai întinsă şi „să te odihneşti" puţin. Nu ştiu dacă e pentru a favoriza procesele naturale sau pentru că ei chiar cred că ai putea fi obosită. Fără nici o ceşcuţă de ceai cu biscuiţi - deşi nici eu n-am cerut aşa ceva - şi, fireşte, fără nici o ţigară

după. Pe vremea aceea, chiar fumam puţin, ce-i drept. Vă veţi bucura să aflaţi că m-am lăsat cînd am rămas însărcinată. Aş fi putut să mestec în ceai, să-mi tîrşîi picioarele şi să stau la taclale cu Becky: să ştii că mă aflu aici din cauza unei pisici, pe nume Otis.

Aşadar n-a fost chiar o eprubetă. Deşi presupun că, la un moment dat, a intervenit un fel de eprubetă, iar cineva, ca să zic aşa, s-a aflat înăuntru, în ziua aceea, un străin s-a strecurat în viaţa noastră - ce formulare proastă, căci tocmai asta e ceea ce nu s-a întîmplat sau nu s-a întîmplat chiar aşa, da şi nu. Cînd tatăl vostru m-a văzut îndreptîndu-mă către încăperea aceea specială, nu mă însoţea nimeni, dar, cînd am ieşit prin uşile acelea de sticlă, aţi putea spune că, într-un anume sens, nu mai eram singură.

Un străin a intrat în viaţa noastră — nici asta nu-i o formulare prea nimerită. Şi nu era vorba despre un absolut necunoscut oricum, tocmai din cauza acelui experiment preliminar. Se pare că nu reuşesc să mă abţin de la jocuri ciudate de cuvinte.

în perioada de „discuţii", în timpul acelor zile şi săptămîni de după întoarcerea lui Otis, şi apoi din nou cînd ne-am hotărît şi am luat legătura cu cei de la clinică, eu luam, de obicei, trenul ca să merg la muncă, apoi metroul de la Victoria la Green Park, şi mă uitam întotdeauna, cu coada ochiului, la bărbaţii din jurul meu. Poate că n-o făceam chiar atît de discret pe cît credeam eu şi poate că, dacă le atrăgeam atenţia, şi-ar fi făcut idei greşite. Asemenea lucruri, la urma urmei, se întîmplă tot timpul. însă ei n-ar fi putut mai

deloc să bănuiască de ce natură era interesul meu. N-ar fi putut mai deloc să bănuiască atunci că eu nu îi priveam doar, ci căutam.

Am continuat să mă uit după bărbaţi chiar şi după ce am rămas însărcinată. Adevărul e că pînă şi acum mă mai uit uneori. N-am încetat niciodată : să mă uit sau să caut, deşi în aceşti şaisprezece ani au mai fost şi perioade îndelungate în care nu m-am surprins făcînd-o. Mă tem însă că mama voastră a prins obiceiul esenţial şi incurabil de a se uita după alţi bărbaţi. Anul acesta, în ultimele luni, am simţit nevoia să-i privesc mai mult. Chiar şi atunci cînd nu mă uit după ei, tot mă mai gîndesc la asta. Cu cît s-au scurs mai mulţi ani, de< fapt, cu atît sînt mai multe motive s-o fac. Să zicem i că drumurile ni s-ar fi întîlnit, să zicem că ne-am j fi uitat unul la celălalt, fără să ne dăm seama. Ce şanse am fi avut ? Dincolo de orice estimare ? Acum îmi trece prin cap cîteodată un gînd neobişnuit de frapant: să zicem că el nu mai trăieşte.

însă, presupunînd că mai trăieşte, trebuie să fie pe aici pe undeva. Chiar acum.

Ştiu că asta e cea mai exotică dintre toate justificările posibile, dar înţelegeţi de ce am avut nevoie de aventura (dacă acesta o fi cuvîntul potrivit) cu Alan Fraser? Nu că povestea aia ar fi întrerupt, de fapt, tot lanţul meu de presupuneri. Nu că aş fi reuşit astfel să exorcizez acel duh. Şi, bineînţeles, nu mă pot abţine să gîndesc exact lucrul opus, gîndul lui, al acelei fiinţe fantomatice, deşi îmi dau seama că e absurd: că el e interesat de mine. Sau de noi, s-ar cuveni să spun.

De parcă numai în acest caz (căci, la urma urmei, pe cîte alte biete mame le-o fi deservit?)

ar fi fost încălcată regula de neclintit şi el ar fi avut privilegiul să afle cine sîntem noi. Şi în tot acest timp ne-a urmărit, dintr-o sală specială, fără a se face văzut. Ştie pînă şi că mîine e ziua cea mare. Ne-a spionat în toţi anii aceştia, a stat cu ochii pe familia asta fericită. A spionat şi, probabil, a aşteptat. Totodată, a numărat şi „ultimele daţi": „ultimul" Crăciun, cea de-a cincizecea aniversare a tatălui vostru - ultima zi de naştere a unui impostor care s-a bucurat de succes, pînă acum. A rămas afară, în faţa restaurantului în care l-am dus pe tatăl vostru în ianuarie, trăgînd cu ochiul, prin geam, la masa noastră. E pe aici pe afară chiar şi în acest moment, bietul de el, făcîndu-se ciuciulete în ploaie şi aşteptînd zorii acestei zile: marea lui zi, într-un fel. Mîine probabil că va trage cu ochiul la noi, prin ferestrele glisante, din spatele tufişului de călin. Sau, Doamne fereşte, ar putea să se arunce prin ferestrele glisante şi să-şi facă intrarea neaşteptată, dramatic şi ud leoarcă.

Tatăl vostru adevărat şi amantul meu demonic.

Presupun că şi lui Mike i-au trecut prin cap asemenea idei. Cu siguranţă că s-a gîndit şi el la asta, sînt ferm convinsă. Şi ce-ar face ei doi dacă s-ar afla vreodată faţă în faţă? Voi ce-aţi vrea să facă? Să-şi dea mîna, să se ia în braţe? Să încerce să-şi tragă una?

Şi, bineînţeles, cînd am terminat cu privitul în metrou, în timp ce merg pe Piccadilly sau indiferent unde, m-am obişnuit să mă uit în mod conştient într-un anume fel - dat fiind acel proces de examinare - după dublura lui Mike sau ceva apropiat de asta. Un alt Mikey, un

pseudo-Mikey, un semi-Mikey, atrăgîndu-mi atenţia pentru o fracţiune de secundă, dar fãni să mă recunoască măcar.

Nu vi se pare surprinzător că tatăl vostru mai doarme încă?

O terţă persoană a intrat în viaţa noastră, cu puţină vreme înainte de voi. Apoi s-a transformat, la momentul cuvenit, într-o a cincea persoană. Mîine i se va recunoaşte oficial acest statut, ca la un botez. De mîine încolo îl veţi cunoaşte şi vm aproape la fel de bine pe cît l-am cunoscut şi noi vreodată, însă va depinde de voi, trebuie să ramînă la latitudinea voastră, să hotărîţi ce atitudine ar trebui să adoptăm în privinţa lui.

O terţă persoană a intrat în viaţa părinţilor voştri. O a patra persoană, dacă îl puneţi la socoteală şi pe Otis, de care eu n-am uitat. Şi, la fel ca în cazul lui Otis, a trebuit să-i găsim un nume, adică un nume simbolic şi folositor, din moment ce a sosit sub acel înveliş simplu al anonimatului. Nu aveam nici măcar un număr. Nu că am fi vrut sau am fi avut nevoie, în perioada aceea de la început, să facem prea multe aluzii la el.

Decît, poate, pentru a-i mulţumi.

Da, pentru a-i mulţumi. Oare mîine veţi putea vedea şi voi astfel lucrurile? Ba chiar să luaţi în considerare, cîtuşi de puţin, că v-ar plăcea să-i mulţumiţi voi înşivă? Problema e că asta duce inevitabil la cealaltă chestiune uriaşă, dar lesne de înţeles: că v-ar plăcea să-l cunoaşteţi, ceea ce e cu neputinţă, chiar dacă asta nu vă poate face să n-o mai doriţi. E cu neputinţă, la fel de mult acum ca şi atunci, să faceţi să-i parvină un simplu mesaj de mulţumiri. Nu există nici un canal dej

comunicare cu el. Şi, în orice caz, cum să-i mulţumiţi cuiva dacă nici măcar numele nu i-l cunoaşteţi ?

Mîine s-ar putea să simţiţi nevoia de a-i da voi înşivă un nume. Nu e o chestiune chiar atît de neînsemnată, căci veţi folosi acel nume pentru tot restul vieţii voastre. Poate că nici măcar n-ar trebui să vă pomenim numele pe care l-am folosit noi. Ne-am gîndit să-i spunem în nenumărate feluri: „Domnul D", spre exemplu, de la „Domnul Donator". Deşi era mai complicat cu litera asta, pentru că putea veni şi de la „Tată"1. Tatăl vostru (ce culmi ascunde acest cuvinţel!) a făcut şi el nişte propuneri ingenioase şi necruţătoare, care vouă nu vi s-ar părea prea amuzante. Nume precum „Marele Inseminator" şi „Jim cel Curajos". Dar, în cele din urmă, ne-am oprit asupra unei formule care era precisă şi absolut la obiect: Domnul S, prescurtare de la Domnul Spermă.

1. Joc de cuvinte: J)ad" — tată (engl.)

■fi

25

ŞI BINEÎNŢELES, îl văd în voi. Nu trebuie să-l caut la întîmplare, pe stradă, în trenuri. Se află înaintea ochilor mei, deşi e invizibil, de fiecare dată cînd mă uit la voi. Iar de mîine, sînt convinsă, în ritualul vostru de a vă privi în oglindă voi vedea, dintr-odată, nişte chipuri cam serioase.

N-aveţi ochii gri-albăstrui. După cum mulţi au observat adesea, cu candoare, aveţi ochii mamei voastre : căprui închis, cu un strop de verde, şi tot de la ea aţi moştenit nasul şi pometţii obrajilor, aşa cum de la tatăl vostru aţi împrumutat expresiile şi gura în continuă mişcare. în ciuda opţiunilor pe care le-am bifat la momentul respectiv, se pare că, în mare parte, genele mele au avut cîştig de cauză. Tatăl vostru are ochii de un albastru deschis. Aşa i-am cerut şi noi, cu siguranţă, am insistat pentru asta. Aşa că trebuie să ştiţi că Domnul Spermă sau cum vă veţi hotărî să-i spuneţi voi are şi el ochii albaştri. Dar voi n-aţi ieşit aşa: aveţi ochii mei. Ceea ce nu i-a oprit pe oameni să spună, de parcă cealaltă jumătate ar trebui să fie orbitor de vizibilă în altă parte: Ah, dar acela e zîmbetul tatălui lor.

Ăsta e lucrul cel mai straniu - cum aţi uneltit voi în această conspiraţie. Oamenii văd doar ceea ce se aşteaptă să vadă, aşa că de ce n-ar fi putut la fel de bine să creadă că îl văd pe Mike în voi ? Pe de altă parte, aţi zărit de la bun început două chipuri conturîndu-se deasupra voastră şi i-aţi luat drept părinţii voştri, aşa că de ce nu i-aţi fi putut lua şi drept model ? Iar noi am zîmbit chiar foarte mult deasupra voastră, credeţi-mă. Şi poate că tocmai zîmbetul lui Mike v-a rămas întipărit, poate că tocmai pe al lui v-aţi simţit mai obligaţi să-l imitaţi.

Dacă noi am jucat un rol vreme de şaisprezece ani, atunci, fără s-o ştiţi, la fel aţi făcut şi voi - ba chiar cu mai multă convingere. Cu siguranţă că au fost momente - lungi perioade de timp - cînd noi înşine am căzut pradă amăgirii, uitînd cu totul. Aţi fost, pe neştiute, nişte actori atît de desăvîrşiţi, nişte complici atît de desăvîrşiţi, încît acum e ca un fel de cruzime suplimentară că va trebui să anulaţi totul.

Şi totuşi, am observat deja că au început să apară scăpări, că a început deja să pară mai puţin plauzibil. Aveţi şaisprezece ani, vreţi să fiţi voi înşivă. In nici un caz nu vă doriţi să semănaţi cu părinţii voştri, care au deja o jumătate de secol. în nici un caz nu vă doriţi să vă surprindeţi imitînd unele gesturi fosilizate de-ale noastre, lucru absolut normal la vîrsta voastră. Oare asta o să vă fie de ajutor sau vă va zăpăci şi mai mult mîine ?

Acum nici măcar nu mai vreţi să semănaţi între voi. Dar nu ăsta a fost, de la bun început, miracolul neaşteptat care ne-a ajutat să păcălim pe toată lumea? Nu ne-am fi putut aştepta la

aşa ceva şi în nici un caz n-am fi putut menţiona asta cînd am predat lista noastră de cerinţe. însă poate că oamenii pur şi simplu au confundat un lucru cu altul sau poate că un lucru le-a distra» atenţia de la celălalt. Desigur că la mijloc exist o anumită coerenţă şi asemănare, desigur c semănaţi cu noi, dar asta pentru că semănaţi atît de mult unul cu celălalt.

Cînd am mers în vacanţa aceea în Cornwall, vă aflaţi probabil pe culmile simbiozei voastre, ca două boabe de mazăre în aceeaşi păstaie: o mică echipă de doi omuleţi care se comportă ca o singură fiinţă, fără a-şi mai dori vreo altă tovărăşie. Tocmai asta observau toţi ceilalţi la voi, dualitatea voastră fericită şi zglobie. Iar astfel, printr-un simplu procedeu de închidere a cercului, ne-au recunoscut statutul de familie imaculată.

Dar mie nu-mi scăpau diferenţele sau neconcordanţele dintre voi. O mamă percepe lucrurile astea. Adesea observam cum chiar semănaţi cu tatăl vostru (mă refer, bineînţeles, la Mike) sau observam cum prindea contur această iluzie. Nick, tu te-ai plasat întotdeauna în umbra surorii tale, aşteptai ca ea să ia iniţiativa, îi căutai protecţia. Cînd alergaţi amîndoi pe plajă, iar picioruşele voastre aruncau o pulbere uşoară de nisip, umărul ei era întotdeauna înaintea umărului tău, erai mereu prins în fluxul ei, ca păsările aşezate în formaţie de zbor. Ea a învăţat prima să înoate, dar imediat ce a învăţat ea, te-ai apucat şi tu. La fel s-a întîmplat cu mersul pe bicicletă.

Mie mi s-a părut, Nick, deşi ştiu, e o afirmaţie serioasă, că tu întotdeauna te-ai bizuit pe Kate pentru a-ţi păstra închegat întregul univers.

r

Asta în vreme ce Kate era fericită pur şi simplu şi, chiar dacă tu însuţi erai fericit, o voce dinăuntrul tău şoptea tot timpul: te rog, Kate, nu permite să se oprească asta, te rog nu permite să înceteze. Pentru tine, lumea a fost mereu o chestiune şi poate chiar un dezastru care atîrna doar de sora ta. Să fie asta doar în închipuirea mea ?

însă toate acestea izvorau din mai multe surse, îmi dădeam seama şi de asta. Tu aveai o încruntătură specială, doar un noduleţ, un semn de întrebare în mijlocul frunţii, care putea să apară cîteodată, într-un mod ciudat, tocmai cînd totul în jurul tău deborda de voioşie. însă, pe de altă parte, nici nu era încruntătură ta, ci a tatălui tău. Adică a lui Mike. Era o încruntare aparte, pe care n-o avusese înainte să vă naşteţi voi, dar pe care o afişa pe urmă ori de cîte ori îşi amintea cum stăteau lucrurile, ori de cîte ori se trezea din uitare şi îşi spunea în sinea lui: dar asta nu-i ceea ce pare, asta nu poate continua la nesfîrşit.

Care era de fapt adevărul, Nick? Tu ai împrumutat-o de la el ? El a luat-o de la tine ? însă o vedeam pe chipurile voastre, ale amîndurora, era o asemănare între tată şi fiu: pe amîndoi vă tulbura fericirea. Tu n-ai copiat, de fapt, zîmbetul tatălui tău, ci încruntătură lui. Din cînd în cînd îl vedeam pe Mike întinzînd mîna şi punînd-o, aparent fără nici un motiv, pe fruntea ta, Nick, de parcă ar fi vrut să vadă dacă ai febră. Cum mi-o mai lua inima la goană! Dar cu siguranţă că-ţi aduci aminte şi tu. îl vedeam cum voia să-ţi şteargă acea cută îndărătnică, cum încerca să ţi-o ia în palma lui. Cum să nu fi fost el tatăl tău cînd voia să atingă şi să revendice acel semn distinctiv pe care îl întipărise în tine ?

în vacanţa aceea din Cornwall, la jumătatea acestei perioade de şaisprezece ani, am fost cu toţii atît de apropiaţi, vreme de zile şi săptămîni întregi, am fost ca un punct culminant aproape verosimil, pentru mine, în timp ce soarele, marea şi aerul complotau, ca într-un proces anual de blîndă coroziune, pentru a ne modela şi contopi laolaltă. în acelaşi fel, cred că Mike şi-a spus dintotdeauna că asemenea momente ameninţau să ne dea de gol. Eram toţi patru acolo, doar în costume de baie. Tocmai într-una dintre vacanţele astea, cred că şi-a spus în sinea lui, în toiul fericirii noastre de august, că totul se va nărui cumva, va fi spulberat şi făcut pulbere, ca într-un naufragiu pe ţărmul din Cornwall. Căsuţa în care stăteam de obicei, Cabana Pescăruşul, cu tufişurile ei de nalbe şi levănţică şi cu oglinda ca o timonă, cu nisip intrînd pretutindeni, îi amintea şi ea de căsuţa din Craiginish (cu esenţa ei ferecată înăuntru) : era un alt paradis pe punctul de a fi pierdut.

Iar în ziua aia îngrozitoare, în care aproape că s-a întîmplat ceva şi mai rău (era cu putinţă) decît toate fricile lui, poate că aţi băgat de seamă, dacă puteaţi băga de seamă, că uşurarea lui, bucuria, veritabila lui emoţie atunci cînd s-a terminat a fost mai mare decît a mea. Chiar dacă amîndoi dădeam pe dinafară de fericire.

Nu vreau să spun că nu m-am simţit şi eu exact la fel: cel mai rău lucru care s-ar putea întîmpla vreodată şi nu ni se întîmplase. Vai, îngeraşii mei. însă eu n-am avut, eu nu puteam avea îndoielile tatălui vostru, chiar în timp ce se străduia să-şi recapete răsuflarea. Fuseserăţi salvaţi, eraţi încă alături de noi şi asta era maij

presus de cuvinte, însă - într-o bună zi - avea să vă piardă oricum.

De fapt, poate că mîine va fi acea zi.

Poate că mîine veţi retrăi, pur şi simplu, ziua aceea. O să vă amintiţi - oare aţi uitat vreodată ? - şi astfel o să găsiţi răspunsul. Cea mai urîtă zi din viaţa voastră de pînă la ziua care vine acum. O să-l vedeţi din nou înotînd către voi. Atunci n-aveam cum să-i văd chipul aşa cum l-aţi văzut voi, în timp ce se îndrepta în direcţia voastră. N-aveam cum să-i văd expresia de pe faţă. însă cum să nu fi fost tatăl vostru bărbatul acela?

Sau poate că vă veţi aminti cum a început ziua aia: cu jocul vostru prefăcut, distrîndu-vă pe seama spaimei şi a bucuriei noastre. Şi nici măcar nu ştiaţi ce era mai important. Poate că mîine, pe lîngă recăpătarea acestei memorii obiective, veţi fi paralizaţi brusc de gîndul că, dacă în ziua aceea s-ar fi întîmplat ce era mai rău şi aţi fi dispărut pentru totdeauna, atunci fireşte că n-aţi mai fi aflat niciodată ceea ce trebuie să ştiţi acum. Minciuna n-ar mai fi avut sfîrşit.

Nici eu nu vreau să mă gîndesc la asta.

Oare Mike va fi proscrisul zilei de mîine? Sau doar cel pe care va trebui să-l salvaţi acum?

Dar gîndiţi-vă şi la mama voastră. De ce vor oamenii să aibă copii? De ce a vrut bunica Helen să rămînă însărcinată aşa de pripit? Dintr-un punct de vedere, nu era nevoie de nici o grabă. După război, bunicul Pete se afla încă alături de ea, după cum, din fericire pentru mine, tot acolo se afla şi Mike. însă acum, bineînţeles, bunicul Pete nu mai este (fiecăruia îi sună ceasul la un moment dat).

Dacă bunica Helen mai vrea încă să-l vadă pe bunicul Pete sau cel puţin să vadă o frîntură vie din el, nu poate face decît un singur lucru: se poate uita (nu acum, fireşte) la bărbatul acesta care zace lîngă mine. Nu-i pot purta pică pentru asta, dar e unul dintre motivele pentru care mi teamă de ea şi e unul dintre motivele pent care mi-e teamă de Gifford Park (nu e motivul principal, ci doar un motiv de îngrijorare secundar, izvorît dintr-un alt motiv de îngrijorare secundar). Dacă tatălui vostru i-ar intra în cap să parcurgă, pe jos, cei cîţiva kilometri ca s-o vadă, să-şi bea cafeaua de duminică dimineaţa cu ea, s-o scoată la prînz chiar, la restaurantul Star din Birle, va fi prima dată cînd o vom vedea după ce v-am spus vouă. Mă mai urmăriţi?

Dar tatălui vostru şi mie nici nu ne-a dat prin cap aşa ceva (deşi Dumnezeu ne e martor că am încercat să ne gîndim la toate) atunci cînd ne-am dus să abordăm subiectul la clinică. Pur şi simplu eram mai tineri atunci. Cînd o să vă uitaţi mîine în oglindă, veţi face pentru prima dată ceva ce am făcut şi eu, de nenumărate ori, uitîndu-mă la voi. Cu alte cuvinte, cînd o să vă uitaţi în oglindă, va mai fi cineva, pe care nu-l veţi vedea, dar de-acum veţi şti că există. Cînd mă uit la voi, eu nu-l văd, n-am cum să-l văd pe tatăl vostru. Ce contează asta? Pot să mă uit pur şi simplu la el. Dar ia gîndiţi-vă mai bine, cu toate că aveţi numai şaisprezece ani. Gîndiţi-vă la ziua aceea din Cornwall.

Cînd tatăl vostru se uită la voi, e ceva simplu şi evident: mă vede pe mine. Mai ales în tine, Kate, fireşte. Nu încerc să mă laud de una

singură. Mă vede chiar mai tînără decît sînt acum, deşi tatăl vostru nu ştie cum eram la şaisprezece ani.

Eu sînt cea care rămîne singură în această privinţă. Vă cer să luaţi asta în considerare şi n-o să mai ocolesc subiectul de acum încolo. Dacă Mike ar dispărea dintr-odată, n-aş avea unde să mă uit după el. N-aş putea face ca bunica Helen. N-aş avea acel dram străvechi de consolare: să mă uit la voi şi să ştiu că aţi fost şi ai lui.

Ia gîndiţi-vă: pe măsură ce un cuplu îmbătrîneşte, nu mai rămîne decît o singură întrebare, una nerostită. Dar poate că voi doi, fiind ceea ce sînteţi, aţi ştiut-o toată viaţa, de la bun început. Cine se va duce primul ? Cine va fi? Şi cum va fi?

Nu vă faceţi griji, n-avem nici un motiv să spunem asta, de-abia am ajuns la patruzeci şi nouă, respectiv cincizeci de ani. In zilele noastre, e încă o vîrstă tînără, nu-i aşa? Sîntem încă fragezi, însă eu n-am cum să-l văd în voi. Vreau să ţineţi minte un lucru: tot ce am şi voi avea vreodată de la bărbatul acesta căruia îi spun tatăl vostru (ceea ce e mai mult decît aş putea spune vreodată) se află în trupul ăsta care zace adormit lîngă mine acum. Să înţelegeţi asta mîine.

26

DAR SĂ REVENIM la momentul acela cînd el stătea în parcare, iar eu eram înăuntru, în şedinţă cu Domnul S. Probabil că tatăl vostru s-a întrebat atunci de cîte ori ar mai fi fost nevoit să facă asta, să parcurgă acest ritual ciudat, ajutător, dar totodată străin, de a mă aştepta să apar din spatele uşilor de sticlă. însă am avut noroc a doua oară, ceea ce înseamnă noroc chior de-a dreptul. Ţi se spune cam fără nici un tact că chestia aia îngheţată şi conservată pur şi simplu nu e la fel de fiabilă precum cea proaspătă. însă eu n-a trebuit să merg decît de două ori - mi-am şi spus adesea: de două ori pentru voi doi, dar bineînţeles că nu aşa merg lucrurile.

în luna octombrie a acelui an, am aflat că rămăsesem însărcinată. însă, înainte de asta, Otis a luat-o pe panta declinului său lent şi definitiv. Poate că nu-şi revenise niciodată pe de-a întregul, deşi mi se păruse că se vindeca sub îngrijirea lui Alan Fraser, iar una dintre explicaţiile (deşi era mai ales explicaţia tatălui vostru) pentru deteriorarea definitivă a stării sale a fost

că, atunci cînd Fraser s-a mutat într-un alt cabinet, Otis a fost pur şi simplu lipsit de asistenţă veterinară adecvată. Myers, nou-venitul, nu era capabil de mai nimic, cel puţin din punctul de vedere al tatălui vostru.

Toate astea mă întristează, fireşte. Tatăl vostru chiar se înţelegea bine cu Fraser. Se lua la întrecere cu mine ca să fie el cel care îl ducea pe Otis la cabinet pentru controale şi injecţii, dar şi pentru discuţii amicale. Recunosc că, după noaptea petrecută la Gifford Park, eram de-a dreptul încîntată să-l las pe tatăl vostru să preia acest rol în totalitate. Era prea puţin probabil ca Fraser (aşa îi voi spune de acum încolo) să i se destăinuie tatălui vostru. Pe de altă parte, îmi dau seama că poate a trăit cu teama permanentă ca nu cumva tatăl vostru, după ce-mi asculta destăinuirea, să-şi facă într-o bună zi apariţia la cabinet, cu sau fără Otis, şi să-i aplice o neplăcută pedeapsă meritată. Aşa că, prin iulie, şi-a luat tălpăşiţa.

Ştiu că e o concluzie cam trasă de păr, care face din mine rădăcina tuturor relelor - scorpia perfidă care a pus faţă în faţă ignoranţa unui bărbat cu bănuielile altuia. însă asta nu era deloc poziţia mea. Nici măcar nu sînt sigură dacă mi-a păsat atît de mult. Aduceţi-vă aminte, eu îmi concentram atenţia pe eforturile de a deveni mama voastră, asta era poziţia mea. Mă lăsasem pe mîinile unei clinici de fertilitate, cu toate îndoielile pe care le poate atrage după sine o asemenea decizie.

Se prea poate ca plecarea bruscă a lui Fraser să nu fi avut nimic de-a face cu domnul şi cu

doamna Hook. Cu toate că deja nu-mi părea rău să-l văd plecînd. Adevărul gol-goluţ este că el îşi îndeplinise deja scopul neveterinar. Vi se pare cumva că spun o răutate? Dar eu nu făceam altceva decît să îndepărtez toate piedicile din calea naşterii voastre. Iar în ceea ce priveşte recidiva lui Otis şi deteriorarea sănătăţii lui, cred că la mijloc era ceva asemănător. Vreau să spun că Otis ştia că şi el îşi îndeplinise scopul. Nici măcar Fraser, dacă ar fi rămas la cabinet, n-ar mai fi putut să-l salveze.

Otis a înţeles, chiar dinainte să apară vreun indiciu concret, că la noi în casă se făceau pregătiri pentru sosirea altcuiva, în afară de el. Cine ştie, poate că dispariţia lui misterioasă a fost un fel de protest clarvăzător faţă de perspectiva acelor schimbări, însă nu i-a mers, ba chiar s-a întors împotriva lui. Şi-a închipuit, în timp ce torcea în mîinile lui Alan Fraser, că totul ar fi putut să fie ca înainte, că ne învăţaserăm lecţia. Pe urmă, poate cînd am plecat la Veneţia şi l-am dus din nou în Carshalton, şi-a dat seama că se înşelase.

N-aveţi decît să spuneţi că sînt neştiinţifică, însă există o logică felină. Tatăl vostru n-a fost niciodată de acord cu această teorie, ba chiar s-a arătat cam deranjat de excentricitatea ideii. Cum să ştie Otis că era dat la o parte? In orice caz, starea lui Otis s-a înrăutăţit treptat. Dacă exista vreo explicaţie ştiinţifică, Myers n-a putut s-o găsească şi nici să facă rost de un antidot, deşi şi-a dat silinţa. Spre deosebire de tatăl vostru, eu nu cred că Myers era un veterinar atît de prost, chiar dacă îi lipsea acea apropiere de pacient.

Poate că mi-am creat eu o anumită bunăvoinţă faţă de veterinari. Otis nu mai era un motan tînăr. De cînd îl căpătaserăm, ca pe un soi de orfan, niciodată nu ştiuserăm precis ce vîrstă avea. în orice caz, se pare că pisicile, în ciuda celor nouă vieţi ale lor, uneori se sting pur şi simplu.

însă purul adevăr este că, între timp, se întîmpla ceva minunat. Otis se împuţina în vreme ce eu mă rotunjeam din ce în ce mai mult.

în ultima etapă a sarcinii mele, adică prin primăvara anului 1979, era deja limpede că Otis nu mai avea nici o scăpare: era doar o chestiune de timp. însă eu nu puteam împărtăşi amărăciunea tatălui vostru sau faptul că era dispus să sufere, din nou, de pe urma unei pisici. Aşa cum nu înţelegeam, deşi eram însărcinată şi plină de înclinaţii materne, nici dăruirea remarcabilă cu care îl îngrijea pe Otis, cu blîndeţe şi răbdare, în timpul ultimelor sale momente de slăbiciune. Dacă cineva ar fi putut să-l mai salveze pe Otis, eu cred că tatăl vostru ar fi fost acela. Eu mă aflam înăuntrul unei bule de insensibilitate şi fericire, cam ca şi voi. Eram în luna a opta cînd, la începutul lui mai, Otis a murit. O să vi se pară o cruzime din partea mea, dar i-am acceptat moartea fără să plîng deloc, fără să-l jelesc, tocmai eu, care cîndva mă simţisem cumplit doar pentru că dispăruse de acasă, eu care izbucnisem în lacrimi numai pentru că trebuia să-l las la un adăpost. N-am putut să-i plîng moartea.

Acum cînd mă gîndesc la el, ochii mi se umplu de lacrimi. Acum mi-l pot închipui, de parcă ar mai fi încă pe aici, cu blana udă leoarcă de la ploaia de afară. Inima îmi tresaltă cînd îmi

amintesc de tresăltarea aceea uşoară din patul nostru. Dar cînd a murit, n-am avut lacrimi pentru el. Eram plină de voi. Cum aş fi putut să plîng ? Mi se părea un preţ chiar prea mic pe care trebuise să-l plătim sorţii. O pisică.

Tatăl vostru a fost cel care a plîns, iar voi îl ştiţi în stare de asta. Nu sînt atît de sigură că, atunci cînd a vărsat lacrimile acelea la înmormîntarea tatălui său, nu şi-a adus cumva aminte de o altă ceremonie la care el însuşi se ocupase de înhumare. Lacrimile se pot ivi şi aşa.

Vă va ajuta în vreun fel, mîine, să vi-l închipuiţi pe tatăl vostru plîngînd după o pisică?

A săpat o groapă încăpătoare sub liliac. Din cîte se pare, vă mai amintiţi şi voi de liliacul acela din Davenport Road sau cel puţin tu, Nick, îţi mai aminteşti. Era un mormînt făcut pe dimensiunile unei pisici. Tatăl vostru şi-a dat toată osteneala să-l facă, a trudit cu multă grijă la el, o misiune de o singură zi. S-a asigurat că groapa era destul de adîncă încît osemintele lui Otis să nu fie deranjate vreodată. Pentru o vreme, în timp ce săpa, mi-am spus că dispoziţia lui era doar practică şi muncitorească: demonstra cum poţi scăpa de o pisică în mod eficient. Mi-am adus aminte de melcii lui.

Pînă şi tatăl vostru îşi dădea seama, chiar dacă nu voia să accepte asta drept o explicaţie, că exista un schimb la mijloc: o moarte pentru o naştere. Era luna mai, vremea era călduţă, pămîntul era afinat, grădiniţa noastră era invadată de flori. Pe de altă parte, tatăl vostru era cel care, exact cu un an în urmă, pornea în acele căutări nesăbuite, la revărsatul zorilor de

primăvară, temîndu-se pe atunci că Otis putea fi deja mort.

Poate că nu există o formă mai bună de a consuma şi abate sentimentele (poate că astfel ne-a fost dat) decît să sapi, să ataci pămîntul cu o lopată. Liliacul era în floare şi părea evident că acela e locul cel mai potrivit. Fireşte că în starea mea nici nu se punea problema să-l ajut pe tatăl vostru la săpat, dar am rămas alături de el după ce l-a adus pe Otis în braţe, învelit într-un fel de pînză de sac, purtîndu-l cu grijă, de parcă ar mai fi fost încă în viaţă, şi aşezîndu-l la locul lui. A aruncat pămînt cu lopata deasupra şi l-a netezit cu lovituri hotărîte. De-abia atunci, cînd nu-i mai rămăsese altceva de făcut decît să spună : „Rămas-bun, Otis", s-a proptit în lopată şi a început să plîngă.

Tatăl vostru, care e de formaţie un om al ştiinţei şi care a dovedit, în ultimii ani, că are o minte foarte ageră cînd vine vorba de afaceri, ei bine, tatăl vostru e un bărbat sentimental. Cînd ne-am întors pe jos după prînzul în parcul St. James, înainte să se urce în taxi, mai că mă aşteptam să mă stringa în braţe ca pe un soldat care pleacă pe front. Poate că şi mîine se va pune pe plîns şi se va arăta foarte sentimental de-a dreptul. însă poate că va alege rigoarea ştiinţifică. Poate că va încerca o abordare practică, de afaceri. Tatăl meu a fost dintotdeauna un om slab, un bleg nevoie mare - cel puţin în faţa mea, dar a fost şi un judecător inflexibil. Poate că în nici unul dintre noi nu zace o singură fiinţă, iar în viaţă există anumite momente care ne pregătesc pentru metamorfoză. De mîine, veţi

începe o nouă viaţă şi veţi fi nevoiţi să alegeţi între taţii voştri, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Voi va trebui să daţi verdictul şi să decideţi cine este acel bărbat.

Nu pe mine mă veţi judeca mîine, însă, în orice caz, acum vă ofer depoziţia mea anticipată. Dar cum m-aţi judeca pe mine? Ca pe o scorpie, la urma urmei, ca pe o urmaşă a mamei mele, Fiona Mckay cea scumpă la vedere? Cred că dacă tatăl vostru ar fi ştiut adevărul, dacă ar fi avut înaintea ochilor toate datele comportamentului meu, cu întorsăturile şi schimbările de dispoziţie din acel an crucial dinainte să vă naşteţi voi, în cele din urmă probabil că ar fi dat din umeri cu stoicism şi ar fi zis că nu erau de vină decît procesele biologice care puseseră stăpînire pe mine, că nu era decît clasicul şi veşnicul instinct matern, la fel de subtil ca întotdeauna, căruia îi căzusem pradă. Ce scuză bună.

însă, în orice caz, ştiu că ar mai spune şi asta: Nu-i aşa că avem doi copii frumoşi?

Am hotărît să nu punem nici o placă comemorativă, nici o piatră funerară pe măsura unei pisici. Să rămînă doar liliacul. Poate că în minţile noastre răsuna inevitabila muzică funerară, absurdă ca şi vuietul valurilor în Herne Hill: „Şezînd pe debarcaderul din golf..."

Pe mormîntul lui am sădit lăcrimioare şi zambile. Ne spuneam deja, probabil, că voi nu trebuia să aflaţi niciodată. Otis făcea parte, categoric, dintr-o lume dinaintea voastră. însă s-ar părea că tu, Nick, ai ghicit adevărul. în orice caz, îmi dau seama că, la modul cel mai simplu şi incontestabil, voi vă aflaţi acolo, amîndoi eraţi

deja acolo atunci cînd l-am îngropat pe Otis. Eraţi înăuntrul meu. N-aveaţi cum să vedeţi nimic, însă aţi fost fără doar şi poate prezenţi şi martori la înmormîntarea lui Otis.

Amîndoi. Iar acesta a fost pur şi simplu cel mai minunat şi mai măreţ lucru dintre toate, care mă făcuse insensibilă la tristeţe şi la lacrimi, aşa cum avea să-l facă şi pe tatăl vostru să uite, destul de repede, mîhnirea pricinuită de moartea lui Otis - după cum se spune, chiar dacă nu eram prea pregătită să pun zicala asta la încercare, o mamă uită pe dată durerile facerii, imediat ce a născut.

Dacă noi ne-am îndoit vreodată de ceea ce am făcut - adică de ceea ce am făcut eu, cu încuviinţarea şi cooperarea tatălui vostru -, dacă am pus la îndoială vreodată, chiar şi după ce nu mai aveam cum să dăm înapoi, ciudata cale ocolită pe care am ales-o, atunci nu cumva natura, în cele din urmă, ne-a răsplătit cu aprobarea ei, absolvindu-ne şi felicitîndu-ne ? Natura, dar şi ştiinţa. Inclusiv acea minunată ştiinţă, aflată încă la început pe atunci, a ultrasonografiei, care ne-a permis să vă vedem înainte să vă naşteţi, ba chiar înainte de înmormîntarea lui Otis la rădăcina trunchiului de liliac.

Şi chiar dacă n-am fi avut nici un fel de îndoieli, tot ar mai fi existat nişte urmări stânjenitoare. Să zicem că totul ar fi decurs bine şi că da, am fi căpătat un copil. Apoi să zicem că am mai fi vrut încă unul. Ce anume ar fi trebuit să facem atunci? Să ne ducem înapoi şi să-l cerem tot pe „Domnul S", să-i cerem să ne mai facă o dată favoarea? însă n-am mai avut niciodată nevoie

de un răspuns la întrebarea asta delicată, iar toate îndoielile, dilemele şi remuşcările au fost risipite. într-o zi de noiembrie, ne-am uitat amîndoi la un ecran magic, ciudat şi neclar, pe care se vedeau două pete micuţe care pulsau. Iertaţi-mă, dar imaginea aceea mi-a rămas încremenită în minte: doi creveţi micuţi, plutind pe apă. Un întreg complet şi încîntător, adus într-o singură porţie: după cum s-a dovedit, un băiat şi o fată. Un nucleu familial. Gemeni.

27

GEMENI, născuţi în zodia Gemenilor, pe zece iunie 1979. Născuţi, după cum v-am spus şi vouă, pe la ora două noaptea, fără nici un fel de intervenţie frauduloasă. N-am fi putut include niciodată asemenea elemente în lista de cerinţe adresată clinicii, dar asta am căpătat. Şi ce cuvinţel extraordinar, reclădindu-ne din temelii universul, părea să fie acesta: doi.

Oare cum se simţise tatăl vostru, cu luni în urmă, cînd s-a uitat cu mine la ecranul acela fluctuant? De două ori exclus, de două ori dat la o parte? E important să ştiţi şi voi asta, căci e extrem de relevant pentru ziua de mîine. Eu mă aflam acolo (trebuia să mă aflu acolo) ca să mă uit la voi pentru prima oară, dar m-am uitat şi la tatăl vostru. Iar ceea ce am văzut, pentru prima oară, era că deveniserăţi foarte reali pentru el. Indiferent la ce s-o fi aşteptat, indiferent ce reacţii şi-o fi pregătit chiar, din acel moment a rămas vrăjit de voi, la fel de vrăjit ca şi mine. La modul cel mai simplu, l-am văzut pe tatăl vostru topindu-se, îndrăgostindu-se încă o dată

- iertaţi-mă c-o spun aşa, dar cred că eram în măsură să recunosc scena. Aproape că-i puteam urmări firul gîndurilor. Nu erau ai lui? Chiar aşa? Erau, cu siguranţă, ai mei, însă nu asta conta. Eraţi ai noştri, ai noştri.

Pe burta mea se afla un dispozitiv ciudat şi cam rece (dar slavă Domnului că exista!), iar eu încercam să rămîn cît mai nemişcată cu putinţă, însă mă întrebam dacă valul de emoţii care mă copleşea şi care, cine ştie, poate că vă copleşea şi pe voi, nu cumva făcea ca ecranul acela micuţ să fluctueze şi să vibreze - poate că, de fapt, vreau să spun „să danseze" — mult mai tare.

In maşină, la întoarcere, eram de-a dreptul îngrijorată că poate tatălui vostru nu-i stătea capul la drumul din faţa lui.

— Mikey, s-a făcut verde la semafor.

într-adevăr, niciodată nu ne închipuiserăm, în toate ipotezele şi presupunerile noastre, că aţi putea fi doi, dacă pot s-o spun aşa. Ce anume ne-o fi scăpat din vedere? în toate socotelile noastre, oricît de absurd ar părea, folosiserăm doar aritmetica de bază, nu trecuserăm niciodată de acea simplă adunare cu unu. Dar în aceşti şaisprezece ani, oricît de mulţi vor mai urma, am trăit într-un sistem binar. Şi ce echilibru ciudat: o familie cu două perechi. Dintotdeauna a existat această legătură şi această diferenţă între noi. Sinceră să fiu, nu ştiu cum o să vă influenţeze asta mîine. Să zicem că am fi avut doar un copil căruia ar fi trebuit să-i spunem adevărul mîine. Bietul de el! Sau să zicem că aţi fi fost doi, însă cu diferenţa de vîrstă normală între voi. Cum s-ar fi răsfrînt asta asupra hotărîrii noastre de a vă spune adevărul la împlinirea vîrstei de şaisprezece ani?

Voi o să staţi pe canapea, unul lingă altul. Vă veţi avea unul pe celălalt.

Iar în ceea ce priveşte calitatea voastră de gemeni, în sine: mă plec în faţa ei. N-am pretenţia s-o înţeleg, chiar dacă sînt mama voastră. Ştiţi deja foarte bine că părinţii voştri, celălalt cuplu din casă, au fost singuri la părinţi, ceea ce a însemnat o cale complet diferită în viaţă şi nişte principii fundamentale complet diferite. Cînd am aflat că eraţi doi, nu ne bazam decît pe un talmeş-balmeş de păreri necultivate. Acum ştim ceva mai mult. Dar după aceşti şaisprezece ani în care am fost mamă de gemeni şi v-am observat poate mai atent decît o face o mamă obişnuită, nu pot zice că am depăşit concluzia că numai gemenii înşişi ştiu cum vine asta.

Se spune că sînteţi o specie aparte, cu un folclor separat. Nu sînteţi ca noi ceilalţi nici în raporturile voastre cu lumea şi nici în relaţiile dintre voi. Vi se pare că astea-s numai prostii sentimentale ? Cu siguranţă că se formează o înţelegere specială încă din timpul acelei duble izolări în uter. Cel puţin nu e ca experienţa noastră banală, cînd în pîntece nu e loc decît pentru o singură persoană şi intrarea noastră pe scenă este ca o reprezentaţie de ţipete cu un singur solist: Eu! Eu! Eu!

Se spune că sînteţi mai puţin egoişti, că aţi învăţat să împărţiţi totul. Se mai spune totuşi că sînteţi exact contrariul, adică de două ori mai egoişti. Oricare dintre voi ar fi în stare să facă orice pentru celălalt, în lupta eternă cu cei care nu sînt gemeni. Sau, pe de altă parte, în spatele zîmbetelor voastre reciproce (deşi mie nu mi s-a părut niciodată că zîmbiţi la fel), vă războiţi, de fapt, între voi: o rivalitate frăţească nemăsurată.

V-am văzut trecînd, rînd pe rînd, prin aproape toate versiunile şi interpretările îngemănării, v-am văzut întărindu-i importanţa sau minimalizîndu-i-o, jucîndu-vă pur şi simplu cu ea. Şi vai, cît de bine ştiţi să vă jucaţi rolurile! Insă adevărul pe care cu siguranţă că îl ştiţi şi voi este că aţi fost dovada vie a principiului armoniei. Acum vă smuciţi din această îngemănare, de parcă aţi şti că viaţa, pentru voi, este legată de arta dificilă a separării, însă în adîncul vostru există încă acea dulce coeziune, acel lipici cu care aţi venit pe lume. Oare ziua de mîine vă va face să vă apropiaţi din nou ? Vă va înlănţui la loc? Vă va deruta? Vă va pune piedici?

Nick şi Kate - două sunete micuţe în echilibru acustic. Ne-a plăcut sonoritatea lor, care rămîne valabilă şi în varianta neprescurtată: Nicholas şi Katherine. In afară de minunata imagine fluctuantă de pe ecranul ecografului, întotdeauna am avut în minte imaginea unui scrînciob. Nick-şi-Kate, Nick-şi-Kate, două monosilabe legănîndu-se pe un scrînciob, în sus şi-n jos. Leagănul poate fi locul unei confruntări îndîrjite, în care unul îl poate chinui îngrozitor pe celălalt. Sau poate fi un instrument de desfătare pendulantă. Aşa a şi fost în general, cu excepţia vreunei agitaţii ritmice din cînd în cînd: o desfătare pendulantă, atît pentru voi înşivă, cît şi pentru noi, spectatorii voştri aproape geloşi.

Căci ce-am făcut noi ca să vă merităm? De fapt, am ştiut dintotdeauna exact ceea ce am făcut sau, în cazul lui Mike, ceea ce n-am făcut. Să fi fost oare, într-un mod ciudat, tocmai din cauza asta? Sau să fi fost la mijloc faptul că

sînteţi băiat şi fată? Oare numai perechile de băieţi gemeni sau fete gemene dau bătăi de cap ? Insă un băiat şi o fată născuţi împreună sînt ca un exemplu perfect de relaţie deja aranjată de către noi, peţitorii voştri. Ba chiar mi-aţi şi spus pe vremuri, iar acum n-aveţi decît să contestaţi asta, că voiaţi să vă căsătoriţi. Aşadar, şi la capitolul ăsta călcaţi pe urmele părinţilor voştri. Un scrînciob pentru patru persoane - băiat-fată, băiat-fată - care a pendulat şi ne-a tot legănat vreme de şaisprezece ani.

Iar acea mică discrepanţă dintre voi părea menită doar să vă sporească echilibrul. Pînă şi în cazul gemenilor există priorităţi - unul dintre voi a trebuit să se nască primul. Iar aceea ai fost tu, Kate, luîndu-i-o cu puţin înainte fratelui tău. Noi patru ştim lucrul ăsta, care oricum e întipărit pe voi: tu, Kate, ai avut mereu un mic avans, ai fost mereu în frunte. Insă eu n-am văzut în asta semnul unei competiţii între voi, ci chiar contrariul, de fapt.

E absurd, dar deşi am făcut tot ce mi-a stat în puteri (fiţi încredinţaţi de asta) ca să se înfăptuiască acel lucru remarcabil, uneori îmi imaginez naşterea voastră ca şi cînd eu n-aş fi avut nimic de-a face cu asta. Ca şi cînd ar fi fost numai efortul vostru comun. Ca şi cînd v-aţi fi aflat împreună într-o ascunzătoare, aşteptînd un prilej să scăpaţi de acolo, ca doi viitori fugari, iar tu, Kate, ai fost cea care a avut curajul să scoată prima capul şi să vadă dacă drumul era liber şi fără primejdii.

Iar primul lucru pe care l-ai făcut n-a fost să te arunci înainte cu repeziciune şi curaj, ci să te

dai înapoi şi să întinzi mîna: Hai, Nick. E totul în regulă. Hai, să mergem!

La ora două noaptea, înainte să mijească zorii, cu şaisprezece ani în urmă. N-am de unde să ştiu dacă ploua şi atunci, căci vremea era ultimul lucru care mă interesa.

L-ai ajutat pe fratele tău să vină pe lume, Kate. Nu acesta-i adevărul ? Iar asta a însemnat ceva ce eu n-aş fi putut să prevăd niciodată şi care a tulburat uneori legănarea fericită a scrînciobului, cu toate că a contribuit, în mod ciudat, la echilibrul său. Cred că între noi ne permitem s-o recunoaştem, chiar dacă n-am spus-o niciodată cu voce tare, nu-i aşa? Că noi două sîntem mame rivale, cel puţin în privinţa lui Nick. Dacă voi aveţi doi taţi rivali - care vă vor fi prezentaţi mîine, ca să zic aşa -, Nick a avut dintotdeauna două mame rivale.

Cred că acea cută micuţă se afla pe fruntea lui încă de la naştere, tu ce zici, Kate ? Ajută-mă! Aşteaptă-mă! Dar cum chipurile voastre erau un conglomerat de cute şi de zbîrcituri în acel moment, n-am cum să fiu sigură. Doi creveţi micuţi ? Două găluşte micuţe şi livide! „Incruntătura tatălui său" - aşa îi spunem, aşa am luat-o noi. Dar de ce n-am putea spune tot aşa şi despre un tată, de ce n-ar fi la fel de firesc: „Vai, dar se încruntă exact ca fiul său"?

Plămînii tăi şi-au făcut anunţată prezenţa, Nick, la şapte minute după sora ta. Cred că şi tatăl vostru gîfîia.

Ce se va întîmpla mîine ? Şi, oricum, care e cea mai mare spaimă a oricărui părinte? începe în salonul de naşteri. Să nu cumva să-i încurce cu

copiii altcuiva. După ce v-am avut pe voi, ba chiar într-un mod atît de complicat, cît de frică ne era să nu vă pierdem! Acum nu mă gîndesc deloc la ziua de mîine, la faptul că oricum v-am putea pierde. Fiinţele voastre micuţe şi scumpe, venite pe lume împreună. Ar fi trebuit să ne spună şi nouă cineva despre această spaimă părintească absolut normală. însă faptul că o simţeam nu dovedea oare că eram nişte părinţi normali?

Nu se poate una (sau chiar două) fără cealaltă, nu poţi să ai ceva fără să cunoşti spaima de a-l pierde: acesta-i contractul de bază. Să nu credeţi nici un moment că această convenţie a fost cumva diminuată de celălalt contract special al nostru. Iar cînd veţi afla ceea ce veţi afla mîine, să nu vă îndoiţi că ar fi existat vreodată o neînţelegere între noi doi, în această privinţă. Din punctul ăsta de vedere, sîntem şi noi nişte gemeni identici. Oricare dintre noi, amîndoi ne-am jertfi vieţile într-o clipită dacă asta ar însemna să nu vă pierdem pe nici unul dintre voi.

Dar ştiţi deja asta, ba chiar aţi fost martori la un asemenea episod - sau pe aproape. Bineînţeles că ştiţi unde bat. Ceea ce m-a şocat şi m-a paralizat, în ziua aceea îngrozitoare pe plaja din Cornwall, adică ceea ce mi-a sporit şocul, panica, groaza, absoluta mea derută a fost stăruinţa înfricoşătoare a tatălui vostru. A urlat la mine, mi-a poruncit:

— Nu! Eu! Aşteaptă aici!

Ca şi cum, în ciuda împrejurării, ar fi văzut în asta ocazia lui favorabilă.

El era mai puternic, bineînţeles, dar eu eram o înotătoare mai bună. Ştia asta, mă văzuse la

Craiginish, mă văzuse la Brighton. Pentru numele lui Dumnezeu, mă văzuse chiar şi acolo, în Cornwall. Dar s-a scufundat în apă aproape în acelaşi moment în care a slobozit acel strigăt către mine. De unde era să ştie dacă nu cumva acel curent care vă smulgea şi vă ducea tot mai departe de stîncile ţărmului n-ar fi putut să-i dea la fel de mult de furcă unui adult ca şi trupşoarelor voastre de numai nouă anişori?

Curentul măcar l-a împins către voi destul de repede. Către amîndoi. Pentru a doua oară în viaţa mea, acordasem deja dualităţii voastre o atenţie copleşitoare şi de neşters. Mă refer la faptul că vă îndepărta de ţărm o forţă căreia nici unul dintre voi doi nu-i putea opune rezistenţă, iar tu, Nick, chiar şi mai puţin decît sora ta. Cu toate acestea, nu vă lăsaţi separaţi unul de celălalt. Căpşoarele voastre se ridicau la suprafaţă ca două geamanduri legate între ele şi prinse într-un vîrtej — o altă imagine de-a voastră care mi s-a întipărit în minte pentru totdeauna.

Mike s-a îndreptat repede către voi, aproape prea repede. Nu-i vedeam decît ceafa ivindu-se ritmic deasupra apei. Mi-a trecut prin minte atunci un gînd de neconceput: că în următoarele clipe aveaţi să fiţi cu toţii pierduţi, smulşi de lîngă mine, iar eu ar fi trebuit să asist la dispariţia a tot ceea ce conta pentru mine. M-am văzut stînd singură pe stînca golaşă, dorindu-mi să mă transform în stîncă.

în amintirea mea, tot ce ţine de ziua aceea e ca un fel de amalgam nefast de blîndeţe şi de groază. Era o zi frumoasă, foarte caldă, părea mai degrabă o zi din regiunea mediteraneeană şi nu

din Cornwall. Era a treia vară pe care o pretreceam în acel golfuleţ ferit şi nisipos, aşa că ne-am spus că puteam avea încredere să vă lăsăm să vă îndepărtaţi puţin mai mult. Invăţaserăţi să înotaţi cu doi ani înainte şi eraţi ca mine, pricepuţi şi siguri pe voi. Marea era albastră şi băltea leneşă, se apropia ora fluxului. De cealaltă parte a promontoriului, cînd am ajuns acolo, bătea o briză uşoară, iar valurile se umflau şi se spărgeau puţin mai agitate, însă nimeni n-ar fi zis despre marea aceea că era primejdioasă.

Pe plajă mai erau şi alţi oameni fericiţi. Noi doi fuseserăm să înotăm cu puţină vreme înainte şi stăteam întinşi, la uscat, cuprinşi de o toropeală plăcută. Mă străbate un fior de groază chiar şi acum, cînd mă gîndesc că am fi putut să adormim atunci. Insă amîndoi am fost scuturaţi de o panică bruscă şi simultană: unde sînt copiii? Chiar şi acum încep să tremur la gîndul că am fi putut porni, mai întîi, în direcţia opusă, deşi nu pot să explic cum ne-am hotărît în ce parte s-o luăm.

Chiar în timp ce stăteam acolo, uitîndu-mă la voi trei, care eraţi pe punctul de a mă părăsi, mi-a trecut prin minte, într-o fracţiune de secundă, un gînd ridicol şi fantasmagoric: că acela ar fi fost un loc numai bun doar ca să stai pe stînca aia călduţă, încinsă de soare, avînd în faţă valurile acelea de un albastru întunecat care împroşcau în aer, din cînd în cînd, o pulbere plăcută de stropi înspumaţi, privind faleza stîncoasă, cerul albastru şi întreg ţărmul estompat şi văratic şerpuind în zare. Cred că m-am văzut chiar şi pe mine, întoarsă în timp, teafără şi nevătămată : din nou fetiţă, pe plaja din Craiginish,

unde nimic din toate astea nu s-ar fi putut întîmpla.

Insă am văzut ceva destul de minunat. L-am văzut pe tatăl vostru ajungînd la voi şi am zărit o oarecare agitaţie în rîndul vostru: sunete, cuvinte pe care nu le puteam auzi. Poate o fi urlat şi la voi. însă am văzut că tatăl vostru evalua situaţia, nu se zbătea doar. Şi am văzut - O, Doamne, acesta a fost factorul crucial şi fundamental - că atunci cînd s-a întors, marea nu reprezenta o ameninţare decît pentru un copil, iar tatăl vostru îşi putea croi drum, cu trudă, împotriva curentului. Pe de altă parte, trebuia să-şi croiască drum cu tot cu voi doi.

Partea frumoasă e că v-aţi comportat, cu toţii, ca o echipă. Adică aţi luat hotărîri, aţi făcut înţelegeri între voi, deşi toate ar fi putut fi riscante, dar s-au dovedit a fi, pe rînd, potrivite. Era ca şi cum aţi fi repetat totul înainte. Nu putea să vă tragă pe amîndoi în acelaşi timp, ar fi fost catastrofal. A trebuit să-l ia pe Nick mai întîi, ceea ce a însemnat că tu, Kate (n-o să uit asta niciodată) a trebuit să te expui unui risc îngrozitor, de una singură. Asta m-a împiedicat să fiu prea furioasă mai tîrziu. Cît de curajoasă ai fost, rămînînd în urmă, pe cont propriu. îmi dădeam seama că nu prea aveai ce face decît să nu te laşi învinsă de curent, poate să încerci să înaintezi oricît de puţin. Te gîndeai la distanţa pe care trebuia s-o parcurgă tatăl tău pentru a doua oară: ţi se isprăveau puterile şi trebuia să te gîndești cum să le foloseşti sau cum să le iroseşti.

între timp, puterile tale, Nick, pe cînd tatăl tău te trăgea spre mal, aproape că dispăruseră cu desăvîrşire. Parcă îţi mai văd şi acum chipul ,

alb, sleit, alunecîndu-ţi spre albastrul mării. Ai reuşit cumva să te ţii strîns de umărul lui şi să dai şi tu puţin din picioare, în vreme ce el izbutea să înoate cu un singur braţ, trăgînd după sine povara ta, şi totuşi să înfrîngă curentul.

— Te rog, Nick, nu-mi da drumul. Şi, te rog, nu-l trage la fund pe tatăl tău.

Te-a dus pînă la un grup mic de stînci, unde te aşteptam eu. Arătai deja ca o încărcătură fleşcăită în timpul transportului. El se gîndea la Kate. A bolborosit, pe acelaşi ton categoric:

— Ia-l de încheieturi! Repede ! Trage!

Ultimul cuvînt aproape că s-a pierdut într-un gîlgîit, în timp ce apa îi intra în gură. Cu o forţă pe care nu bănuisem niciodată c-aş fi avut-o, te-am prins de amîndouă mîinile şi te-am scos din apă înainte ca valul să se retragă, făcîndu-te de două ori mai greu. însă cred că, şi dacă s-ar fi întîmplat aşa, te-aş fi făcut eu mai uşor, aş fi reuşit eu să te scot din apă. Oricum, ai ţîşnit spre mine ca un dop dintr-o sticlă, direct în braţele mele, iar eu am urlat la tine, cu forţa sălbatică a tatălui tău:

— Respiră, Nick! Respiră!

Nu cred că aveai nevoie să ţi se mai spună asta.

în timp ce te zbăteai să ieşi din apă, ţi-ai julit genunchiul de stîncă, iar mai tîrziu te-ai plîns din cale-afară. Sîngele îţi şiroia pe fluierul piciorului, însă nu mai conta. Sîngele era bun, ajunsese cumva să fie foarte bun. De asemenea, pe cînd ieşeai din apă, am băgat de seamă, cu aceeaşi ciudată intensitate a purei observaţii, că sub buza stîncii, chiar sub acea scînteietoare linie de plutire, se aflau grămezi de scoici, de

cochilii încleştate, smocuri şi vârtejuri de alge marine mişcîndu-se încoace şi încolo, un mic univers de viaţă captivantă.

Mike se îndepărta deja înotînd din nou. Cînd am apucat să mă uit după el, am văzut că tu, Kate, nu mai aveai aproape nici un strop de vlagă, dar reuşeai să te ţii strîns de tatăl tău, ba chiar într-un fel mai eficace decît Nick. Iar Mike a spus, mai tîrziu, că în timpul celui de-al doilea drum înapoi, deşi trecuseră de abia cîteva clipe, care nouă ni s-au părut ca nişte ceasuri întregi, curentul chiar se domolise. Probabil că a fost doar o iluzie a nivelului fluxului la acea oră. Şi oricum nu mai conta. De data aceasta a fost un drum mai lung: şi tatăl vostru ajungea la limita puterilor. Dar a fost un moment în care am ştiut, chiar înainte să se întîmple, de parcă aş fi fost eu însămi străbătută de un fel de flux copleşitor, care scufunda un contra-curent de „ce-ar fi dacă", de „s-ar fi putut" şi de agonie eternă, că minunata şi adorabila mea familie, incomparabila mea familie, cu toţi membrii ei nepreţuiţi, avea să-mi fie restituită. Că avea să se afle lîngă mine la sfîrşitul acelei zile de vară, la fel ca la începutul ei.

Pe urmă am rămas acolo, pe lespedea călduţă a stîncii neclintite, ca nişte oameni în miniatură, aflaţi în palma întinsă, uscată şi fermecată a unui uriaş. Sau, mai bine spus, am rămas acolo toţi trei. Tatăl vostru stătea încă agăţat de marginea stîncii, încă în mare, prea istovit ca să se mai caţăre pe peretele de piatră, răsuflînd furios, cu antebraţele ude scoase din apă, cu capul plecat, fără să se uite la noi măcar. La ce se gîndea oare ?

28

AVEAŢI NOUĂ ANI. Eraţi prea mici atunci ca să înţelegeţi că valul uriaş de furie care s-a stîrnit înăuntrul meu, ca o senzaţie de greaţă, la numai cîteva clipe după aceea, nu era ceea ce părea. Era chiar contrariul. Era o izbucnire de uşurare, nu o pedeapsă. Să vă pedepsesc ? Pentru că aţi fost salvaţi?

— Ce Dumnezeu credeaţi că faceţi ? ! Exact ce credeaţi că faceţi ?!

M-am surprins pe mine însămi, ba chiar şi pe Mike, cu furia mea incontrolabilă. Iar voi eraţi prea mici ca să nu vă spuneţi că acel curent în sine fusese ca un fel de pedeapsă venită anume pentru voi - ce mai conta furia mamei voastre. Dar tu nu trebuia să mărturiseşti, Kate, nu în măsura în care ai făcut-o. Ai fi putut să ne spui doar că fusese o provocare, o aventură, să înotaţi către ţărm în jurul promontoriului, dar că totul o luase razna. Şi da, în primul rînd, nici n-ar fi trebuit să plecaţi aşa de lîngă noi, încît să nu vă mai zărim deloc.

încă nu deprinseseşi arta secretelor şi a lucrurilor nespuse. Noi, în schimb, o practicam de nouă

ani întregi. Cuvintele au început să curgă singure din tine, aşa cum puţin mai lipsise să nu se scurgă apa, în ziua aceea, din plămînii voştri inerţi. Şi numai tu ţi-ai asumat responsabilitatea destăinuirii, Nick a rămas mut. La fel şi Mike. Ieşise deja din apă şi stătea ghemuit şi extenuat, iar eu am observat că tremura puţin. Ar fi putut să fie şi el unul dintre vinovaţi. Totul era din vina ta, fusese ideea ta, ne-ai zis. Iar Nick s-a luat pur şi simplu după tine. Of, Kate, de parcă nu te-aş fi văzut înotînd înnebunită în jurul fratelui tău, ca o raţă în jurul unei răţuşte aflate la ananghie.

Iar totul pornise de la ascunzişuri. Aţi vrut să vă ascundeţi. Aţi găsit o grotă micuţă, ne-ai spus tu, o spărtură aflată la capătul acelui canal dintre stînci. Ba chiar ne-ai arătat-o cu degetul, de parcă grota însăşi ar fi fost de vină. Era destul de mare ca să încăpeţi amîndoi şi puteaţi intra mergînd tîrîş şi apoi croindu-vă drum prin ceea ce era, în acel moment, doar o baltă lungă şi neprimejdioasă. Şi ţie îţi venise ideea - adică fusese ideea ta - să staţi acolo şi să aşteptaţi pînă cînd ne vedeaţi venind pe stînci, căutîndu-vă şi strigînd după voi. Moment în care, bineînţeles, urma să vă faceţi brusc apariţia şi să ne luaţi prin surprindere : Bau-bau! Uite-ne!

Dar noi n-am venit. Voi aţi mai aşteptat o vreme. Se pare că n-am fost prea cooperanţi în jocul vostru de-a v-aţi ascunselea. Iar voi nu v-aţi dat seama cît de repede va creşte fluxul şi cum va începe să curgă apa în băltoaca aceea şi să umple toată grota. Nu puteaţi rămîne acolo, dar nici nu mai puteaţi să vă întoarceţi pe stîncile abrupte pe care veniserăţi. Singura soluţie era să

înotaţi mai departe, de-a lungul promontoriului, pînă dădeaţi de stînci mai netede - adică spre locul unde stăteam noi, în timp ce eu îmi roteam privirea după voi, chiar în acel moment. Dar a intervenit acel curent neaşteptat.

Pe urmă jocul vostru s-a transformat în realitate. Asta-i partea pe care n-a mai trebuit s-o menţionezi. Că nu era doar un joc. Aţi vrut să ne faceţi să credem, chiar şi pentru o scurtă vreme, că eraţi pierduţi, că dispăruserăţi. Aţi vrut să ne vedeţi şi să ne auziţi panica - Nick! Kate! -, s-o măsuraţi. Cît o să mai treacă pînă vin după noi? De asta aţi zăbovit şi voi atît de mult, ba chiar prea mult, în acea grotă.

Aş fi putut să te pocnesc pe loc, Kate, chiar acolo, pe platforma aceea de stîncă, însorită, fericită şi călduţă. Cred că ţi-ai dat şi tu seama că în acel moment, mai mult decît oricînd în trecut, am fost cît pe-aci să-ţi trag o palmă sănătoasă, maternă sau nematernă. Aţi vrut să ne puneţi la încercare, să vedeţi cît de mult vă iubeam, cît de mult ne păsa, cît de mult contaţi pentru noi. Poate că v-aţi spus: să zicem că s-ar trezi dintr-odată fără noi, să zicem că n-am mai fi aici. Ce faţă ar pune? Cum s-ar comporta?

Mă rog, deja aflaseşi cum. Poftim şi rezultatele experimentului tău. Uite-o pe mama ta, pe punctul de a te lovi, cu toată intensitatea iubirii ei. Uite-l şi pe tatăl tău, care tocmai v-a salvat viaţa, uită-te la chipul lui, transformat într-o imagine stranie a suferinţei.

Ai început să bolboroseşti, să ne torni pe un ton plîngăreţ toată destăinuirea, deşi nimeni nu te obliga s-o faci. Ai fi putut foarte bine să spui

că-ţi părea rău şi să recunoşti, cu ocazia asta, că erai bucuroasă că scăpaseşi cu viaţă. Ce s-ar fi întîmplat dacă ne-am fi hotărît să pornim mai întîi în direcţia opusă?

Şi totuşi te-am admirat, Kate. Eram copleşită de un sentiment de respect pentru tine, tocmai cînd ai început să te smiorcăi, iar eu am vrut să te lovesc. Erau atîtea lucruri pe care nu le spuseseşi. Mă înşel cumva? Că indiferent dacă era din vina ta sau nu, tu fuseseşi cea care luase acea hotărîre în ultimul moment, în timp ce apa năvălea şiroind în grotă, iar Nick intrase în panică sau rămăsese paralizat de frică.

— Hai odată! Hai să mergem!

Şi v-aţi avîntat cu trupşoarele voastre zvîrcolindu-se, dînd piept cu valurile, tu cu o fracţiune de secundă înaintea fratelui tău.

Iar după numai cîteva clipe — mă înşel cumva ? - probabil că tot tu ai luat altă hotărîre înfricoşătoare : că n-aveai să-l părăseşti pe fratele tău, deşi ai fi putut foarte bine s-o faci în acel moment. Exact atunci am ajuns în vîrful stîncii şi v-am zărit căpşoarele ivindu-se din apă:

— Uite-i acolo! Sînt bine! Ba nu, nu sînt!

Hotărîrea ta devenise deja lucrul cel mai important. Mi-am dat seama, iar Mike a înţeles şi el, deşi nici unul dintre noi n-a dat glas vreodată acestui gînd. Ştiai şi tu că n-aveaţi cum să reuşiţi, nu amîndoi, în orice caz. De-acum, singura ta îndatorire era să-l faci pe Nick să creadă că puteaţi s-o faceţi şi, cînd clipa avea să sosească, să te duci la fund cu el.

Şi sînt sigură că dacă lucrurile ar fi stat tocmai invers, Nick, dacă tu ţi-ai fi descoperit

dintr-odată puterea de băiat pe care sora ta n-o avea, ai fi făcut exact la fel, te-ai fi dus tu la fund cu ea. Kate ar fi luat-o înainte, iar tu ai fi urmat-o.

Nu te-am lovit, Kate, ci te-am strîns în braţe. Probabil că mi-ai văzut furia scurgîndu-se din mine ca picăturile care se scurg în apă. Te-am strîns în braţe atît de tare încît probabil ţi-ai spus că, după ce fuseseşi la un pas de înec, acum mama ta era cea care te sufoca.

Dintre toate întrebările de genul „Ce-ar fi fost dacă" din ziua aceea, una singură întrece imaginaţia mai mult decît toate celelalte la un loc, nici nu ştiu dacă o pot rosti măcar, dar e mai de neconceput decît gîndul că am fi putut să vă pierdem pe amîndoi. Ce-ar fi fost dacă am fi pierdut, adică dacă Mike nu l-ar fi salvat decît pe unul dintre voi? Ce-ar fi fost dacă, chiar şi acum, în această noapte, n-ar mai fi existat decît un Nick fără Kate sau o Kate fără Nick?

Atunci familia asta ar fi avut un trecut irecuperabil.

Eu nu sînt decît mama voastră, de unde să ştiu cum funcţionează lucrurile astea între voi? Sînteţi un mister, sînteţi o bucurie, sînteţi un motiv neîncetat de îngrijorare. Pînă la urmă e o binecuvîntare sau un blestem că sînteţi aşa cum sînteţi: cununaţi, dacă aşa stau lucrurile, încă de la naştere? E mai uşor pentru voi, aveţi totul de-a gata ? Nu va mai trebui să căutaţi, nici unul dintre voi, acel partener de viaţă care să vă completeze? Sau, fiind ceea ce sînteţi, vă va fi şi mai greu? Vă e puţin teamă, chiar şi acum, să începeţi? Nici unul dintre acei parteneri de viaţă nu va fi vreodată destul de bun sau nu va fi nici

măcar pe-aproape. Voi nu veţi avea parte niciodată de o plajă ca plaja noastră din Brighton.

Aţi ştiut de la bun început regula nemiloasă a vieţii într-un cuplu: că într-o bună zi va rămîne doar unul dintre voi. Dar în acea zi, cel puţin, o veţi sfida.

Mă tem că ziua de mîine nu va face altceva decît să vă poarte înapoi, în ziua aceea. Nu că veţi putea scăpa vreodată de ea. Mă tem însă că ziua de mîine va fi doar ca acea coardă invizibilă care se întinde, tot mai presantă, între voi doi (cine oare o va tăia primul?), dar care v-ar fi putut tîrî atunci, negreşit şi degrabă, unul după altul, sub acele valuri.

La înmormîntarea bunicului Pete probabil că aţi simţit şi voi, în măsura în care se poate aşa ceva, un junghi adolescentin pentru bunica Helen. Biata de ea! Şi apoi, probabil, un junghi prevestitor pentru mine şi pentru Mike: într-o bună zi, se va duce şi unul dintre ei. Şi apoi, probabil, gîndindu-vă la ziua aceea de pe plaja din Cornwall, un junghi dublu, pentru voi înşivă.

Prima voastră întîlnire cu moartea? Bineînţeles că nu. V-aţi purtat cu atîta demnitate şi cu atîta înţelepciune de parcă aţi fi avut multă experienţă şi aţi fi trecut prin multe asemenea încercări. Uite, tata se străduieşte să nu plîngă, iar mama îl ţine de braţ. O umezeală vîscoasă şi rece plutea deasupra cimitirului. Pe fiecare copac se prelingeau picături de apă. Chiciura de dimineaţă se topise, transformîndu-se într-o rouă lipicioasă şi iarba de sub picioarele noastre era umedă şi scîrţîia. Era o zi ca răsuflarea aburindă a unei cirezi de vite. Vîrfurile colinelor din

Downs, unde murise bunicul Pete, erau ascunse într-un soi de abur.

L-am apucat strîns de braţ pe tatăl vostru, amintindu-mi de mîna lui pe braţul meu la Invercullen. Dacă bunica Helen ar fi izbucnit în lacrimi atunci, ar fi trebuit să cedez, să mă dau la o parte, să fiu nora plină de tact şi de respect. Dar tatăl vostru a fost cel care a plîns. Bunica Helen a rămas în picioare, pe iarba aceea mustind de apă, cu ochii uscaţi. Iar atunci mi-a dat prin cap un gînd neaşteptat (din moment ce acel secret fusese deja divulgat): Helen stă acum în locul în care se va afla, într-o zi, ea. Şi atunci mi-a trecut prin minte un alt gînd, venit de nicăieri: există cumva cimitire, există cumva cazuri (bănuiesc că trebuie să fie) în care gemenii sînt aşezaţi unul lîngă altul?

La gemeni e oarecum insuportabil, de parcă cea de-a doua inimă trebuie să înceteze şi ea să mai bată.

Cîteodată mă tem pentru voi, mă tem pentru viitorul vostru. Viitorul vostru ? Viitorurile voastre ? Nici nu ştiu măcar cum ar fi mai bine să zic. Vreau ca fiecare dintre voi să aibă parte, să cunoască ceva la fel de bun cum am avut eu şi Mike. Cum mai avem încă. Oare mama voastră se transformă deja într-o mamă cu greutate — într-o mamă lipicioasă, copleşitoare, sufocantă? Mă rog, tatăl vostru, după cum veţi afla în curînd, nici că putea fi mai uşor, mai degajat.

Cred că tu eşti încă virgină, Kate, şi mai cred că fratele tău n-o să facă acest pas înaintea ta. Dar ce-i nou în asta? Şi totuşi, din cîte ştiu eu, fiecare dintre voi a avut deja parte de seria sa

de peripeţii, ba chiar s-ar putea să fi făcut deja un sincer schimb de impresii între voi. Eu nu prea sînt decît rareori în preajma voastră la ora aceea care trebuie să fie ora magică pentru voi - imediat după terminarea cursurilor şi poate că în prezent nu vă prea convine că tatăl vostru este pe aproape, din moment ce lucrează de-acasă, din biroul lui. Pe de altă parte însă, poate că pentru voi doi factorul cu adevărat inhibitor este prezenţa celuilalt. Schimb de impresii ? Nici pomeneală.

în orice caz, am fost atentă la semnalele care v-ar fi dat de gol şi nu cred că vreunul dintre voi are deja un prieten special, un prieten cu adevărat special, la care să poată apela şi să-i destăinuie ceea ce veţi afla în curînd. Sau faţă de care i-ar fi greu să n-o facă. Poate că eu şi Mike ar trebui să fim recunoscători. S-ar zice că, dintr-un oarecare motiv, sînteţi nişte începători întîrziaţi şi prudenţi. Şi totuşi ce ştim noi? La urma urmei, ziua de mîine v-ar putea aduce un impuls destul de zdravăn. Dacă mama voastră a putut s-o facă cu o eprubetă, ce vă mai reţine pe voi?

Mă tem pentru voi amîndoi. Mamele îşi fac sînge rău, îşi pun întrebări şi stau treze la ora trei noaptea. N-aveţi decît să-mi spuneţi că sînt ridicolă. Mă tem pentru voi în atîtea feluri care n-au nici o legătură cu ziua de mîine. De parcă această zi de mîine nu vă va fi îndeajuns ca să perseveraţi.

29

TATĂL VOSTRU se întoarce pe partea cealaltă în somn. Nu te trezi încă, Mikey, nu încă. Mai poate fi încă „tatăl vostru" doar pentru puţin timp. Sforăie uşor, ca un animal scurmînd pămîntul. Cît de mult îmi doresc să-l string tare în braţe, dar mi-e teamă să nu-l trezesc. Peste cîteva ceasuri se va afla în mîinile voastre. Va trebui să vi-l încredinţez.

Pe urmă voi veţi decide cum să-i spuneţi. Am senzaţia că o să vă vorbească, pentru ultima oară, dintr-o postură părintească mai pronunţată decît pînă acum, o să fie un tătic mîndru, sever şi serios. Să-l ascultaţi pe tatăl vostru, are ceva important să vă spună. Iar după aceea va fi un tată anulat, un nimeni, va fi ceea ce veţi face voi din el. Dacă vreţi, puteţi să-i spuneţi să şi plece chiar.

Insă sper că ştiţi: dacă el pleacă, plec şi eu. Aşa stau lucrurile. Eu sînt mama voastră, el nu e tatăl vostru, dar noi doi sîntem totuşi un cuplu, la fel ca şi voi doi. M-am făcut înţeleasă ? Cînd va sosi ceasul hotărîtor, aşa va fi. Sînt mama

voastră, dar aveţi deja şaisprezece ani: cît timp veţi mai avea nevoie să vă fiu alături ? Acel neobosit instinct matern al meu şi-a pus amprenta asupra voastră, în cele din urmă, însă nu sînt sigură că biologia se poate impune. Să fie asta o erezie ? Tatăl vostru n-a fost niciodată tatăl vostru biologic. Dar îl descalifică asta în vreun fel ? Cîţi taţi adevăraţi sînt oare biologi calificaţi?

Dacă verdictul vostru de mîine îi va fi favorabil, veţi consimţi să-l faceţi, în mod artificial, tatăl vostru, aşa cum şi noi am consimţit să vă facem, tot în mod artificial (dacă e să folosim aceeaşi expresie urîtă) copiii noştri. Pe de altă parte însă, veţi descoperi cît de curînd că artificiul nu se reduce doar la asta. Mîine nu veţi căpăta doar adevărul, ci întreaga chestiune a făţărniciei.

Problema minoră a weekendului viitor, la hotelul Gifford Park, dacă ne veţi lăsa să mergem sau nu, va părea praf în ochi în comparaţie cu asta. Totuşi, eu mi-am închipuit deja cum ar putea fi - dacă lucrurile iau această întorsătură, care ar fi căile voastre simple de răzbunare. Iertaţi-mă. Parcă vă şi văd, sîmbăta viitoare, de dimineaţă, după o săptămînă excepţional de liniştită şi deloc catastrofală (însă o săptămînă în care aţi avut timp să uneltiţi), stînd în faţa uşii de la intrare şi făcîndu-ne cu mîna, în timp ce noi plecăm în weekendul nostru de argint. De fapt, daţi dovadă de aceeaşi bunăvoinţă reverenţioasă ca şi la înmormîntarea bunicului Pete. Ba chiar îmi imaginez cum eu şi Mike ne simţim, pentru o clipă, ca nişte copii răsfăţaţi (dar supuşi), în vreme ce voi rămîneţi pironiţi acolo, de parcă aţi fi mărinimoşii proprietari ai casei din Rutherford Road, numărul 14.

Numai că, în închipuirea mea, atunci cînd ne-am întoarce duminica viitoare seara, nu v-am mai găsi. Casa ar fi răvăşită, întoarsă cu susul în jos. Chiar aţi putea să fiţi aşa de vicleni? Prefăcătorie şi ipocrizie de la un capăt la altul. Mica mea amăgire cu tatăl vostru într-un hotel de cinci stele, într-un pat cu baldachin în inima Sussex-ului, ar deveni cea mai neînsemnată dintre grijile mele.

Dar unde se termină acea mascaradă mai mare (dacă presupunem că după weekendul viitor am fi toţi aici, într-un fel sau altul, sub acest acoperiş) ? Ia gîndiţi-vă la asta. Tatăl vostru are dreptate, se prea poate să vă vină bine următorul weekend doar ca să vă gîndiţi. Am fi putut să le spunem adevărul şi bunicului Pete şi bunicii Helen, cu mulţi ani în urmă (ia gîndiţi-vă la asta) şi, bineînţeles, ar fi fost un gest corect din partea noastră. Dar astfel i-am fi lăsat fără doi nepoţei şi i-am fi împovărat cu o parte din făţărnicia noastră, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Acum e rîndul vostru să decideţi dacă să fiţi corecţi sau nu.

Copiii sînt învăţaţi să nu spună minciuni. Oare noi v-am bătut atît de mult la cap cu asta ? Măcar luaţi în considerare un mic factor atenuant : ignoranţa celorlalţi şi uimitoarea lor credulitate n-au făcut altceva decît să ne uşureze înfăptuirea minciunii. Complotul naiv al celorlalţi n-a reuşit decît să facă să ne fie mai uşor să credem (aveţi puţină milă faţă de noi) că minciuna s-ar fi putut transforma în adevăr.

Cred că se înteţeşte ploaia. Veţi avea posibilitatea, dreptul de a alege să spuneţi la toată lumea, dacă vreţi. Incepînd chiar de luni, cu toţi

prietenii voştri de la şcoală. Deşi ce rost are să mai aşteptaţi pînă atunci? Cînd puteţi să daţi cîteva telefoane chiar mîine după-amiază. Să răspîndiţi vorba. Noi nu sîntem deloc în măsură să vă oprim de la asta. Numai gîndiţi-vă ce valuri aţi putea stîrni în doar cîteva clipe, după şaisprezece ani. Dar măcar să ţineţi cont de cît de departe s-ar putea împrăştia valurile acelea şi să nu uitaţi că nu veţi mai putea să le întoarceţi din drum, oricît de mult aţi vrea asta mai tîrziu.

Uite o cugetare pentru voi, care s-ar putea nici să nu vă treacă prin cap în weekendul acesta şi nici măcar în viitorul apropiat, dar la care fireşte că m-am gîndit eu şi pentru voi. Să zicem că, într-o bună zi, aveţi copii. Vreau să zic (gata cu gluma aia veche din copilărie) că fiecare dintre voi sau oricare dintre voi va avea copii, într-o bună zi. Veţi fi fericiţi ştiind că îl consideră bunicul lor pe bărbatul acesta care zace adormit lîngă mine ? Dacă nu el, atunci cine ? Va fi asta o hotărîre uşoară pentru voi, pe care o s-o luaţi fără să staţi măcar pe gînduri, sau o să vă spuneţi că, într-o zi, cînd vor mai creşte, va fi nevoie să ştie adevărul? Că şi lor va trebui să li se spună o poveste, precum cea pe care v-o spun eu acum, dar care ar include, bineînţeles, un weekend ploios de iunie, petrecut odată ca niciodată, pe cînd aveaţi şaisprezece ani?

Bunicul Mikey! Fie-vă milă de noi, bietul om n-are decît cincizeci de ani. în ochii mei n-arată deloc ca un bunic. Dar nu asta-i ideea. Vedeţi voi, totul se reflectă în viitor şi se ajunge la simpla întrebare: veţi avea şi voi copii, într-o zi — fiecare dintre voi, oricare dintre voi ? Cred că pînă acum

nu v-aţi gîndit nici măcar o clipă la aşa ceva, dar e unul dintre lucrurile la care vă veţi trezi gîndindu-vă serios dintr-odată, după ziua de mîine : linia filiaţiei prelungindu-se în viitor, cu mai mulţi micuţi Hook pe ea, pesemne.

Iar asta ne conduce la o altă întrebare, mult mai importantă, care pur şi simplu ar putea s-o cuprindă şi pe prima. De ce să mai faci copii măcar? Fireşte că mi-am pus şi eu, cîndva, această întrebare mult mai importantă şi tot atunci am găsit un răspuns care, după cum bine ştiţi, a durat atît cît a durat. Puteam trăi şi fără copii. însă fără voi doi - asta-i cu totul altceva.

Pe de altă parte, nu-mi amintesc - şi n-o spun nici măcar ca să-mi întăresc poziţia şi aşa cam neobişnuită — să fi pus vreodată problema astfel: de ce să aduci copii pe lume ? E cumva lumea asta un loc atît de bun şi de neprimejdios ? Sau va fi oare vreodată? Din cîte îmi aduc aminte, nici Mike nu a folosit acest argument, deşi pentru el probabil că ar fi reprezentat o cale şi mai tentantă de a bate în retragere. Dar era cumva lumea un loc atît de minunat şi de neprimejdios în 1972, cînd doctorul Chivers i-a dat acea veste ? Eu poate că mă temeam pentru viitorul nostru, însă nu şi pentru viitorul lumii.

în ziua de azi, tatălui vostru îi place să spună în glumă că revista lui ar trebui să se numească The Perishing World1, deşi acest titlu s-ar potrivi şi cărţilor pe care le publică. Pare-se că din ce în

1. Joc de cuvinte: The Perishing World - „Lumea muritoare", trimitere la numele adevărat al revistei, The Living World - „Lumea cea vie".

ce mai multe pagini prezintă o lume decăzută, sleită, ca să nu zic de-a dreptul o lume stinsă, cu natura dată peste cap de la relele care i se fac, o lume în care ne mai pasc multe dezastre. Se pare că există nenumăraţi cititori care se delectează cu aceste ameninţări cumplite. Totuşi, încă mai sînt şi cititori care, după cum spune tatăl vostru, vor doar să afle mai multe despre broaşte.

Majoritatea cărţilor publicate de editura Living World sînt încă doar „cărţi despre natură": e o plăcere să te uiţi la ele, au desene în culori vii, sînt un echivalent modern al cărţii despre moluşte a unchiului Edward, ceea ce îl îngrijorează uneori pe tatăl vostru. S-ar zice că nu se simte bine fără un ghimpe în coastă. îşi face griji că aceste materiale „doar despre natură" nu sînt decît praf în ochi, că nici măcar nu sînt bune din punct de vedere ştiinţific. Acele ameninţări cumplite nu sînt nişte născociri, planeta chiar e la mare ananghie. Pe vremuri, tatăl vostru încă mai alerga de colo pînă colo prin Sussex, în pantaloni scurţi, fără să ştie măcar despre existenţa ADN-ului. Nici eu nu ştiam.

Dar numai uitaţi-vă la mama voastră. Planeta e la mare ananghie, iar ea se ocupă de afaceri cu obiecte de artă. O parte din ea e încă în perioada Renaşterii.

Lumea era cumva mai bună în 1972, cînd, după cum bine ştiţi, voi nici măcar nu făceaţi parte din planurile noastre ? Poate că v-aţi spus dintotdeauna că, asemenea părinţilor voştri, aţi venit la momentul potrivit, ca doi copii concepuţi în timpul războiului rece, făcîndu-vă apariţia, atunci cînd aţi fost pregătiţi să vă faceţi apariţia,

într-o lume care nu mai era rece: pretutindeni, aceeaşi climă mai favorabilă, mai plăcută. Dacă te gîndeşti acum la cum va fi clima peste cîţiva ani, lucrurile nu arată prea bine. Ba chiar ni se spune că o să se încălzească prea tare.

Viitorurile voastre? Viitorul vostru? Cum va fi lumea peste doar cinci ani, în anul 2000, cînd veţi avea douăzeci şi unu de ani? Şi cum va fi oare peste alţi şaisprezece ani, cînd voi veţi avea treizeci şi doi, adică aceeaşi vîrstă pe care o aveam eu cînd m-am hotărît să devin mamă? Cum va fi cînd veţi avea cincizeci de ani, adică vîrsta de acum a tatălui vostru ? N-o să-mi mulţumiţi fiindcă am fost prea obsedată uneori de genul ăsta de aritmetică (mai ales în noaptea asta) şi nici pentru că alteori am tras concluzia că tatăl vostru şi cu mine, fiind născuţi în 1945, s-ar putea să fi nimerit tocmai în cel mai bun loc pe care istoria l-a scos vreodată la ofertă. Dar poate că orice generaţie îşi spune acelaşi lucru.

Planeta e la mare ananghie ? Trăim în 1995, la sfîrşitul unui mileniu, sîntem cu toţii pe punctul de a depăşi orice limită? Acum cînd stau să ascult ploaia asta benefică pentru grădina noastră, nu ştiu dacă planeta e la mare ananghie. Mai degrabă cred că această casă de pe Rutherford Road, numărul 14 e la mare ananghie. Acestea ar putea fi ceasurile de noapte ale Zilei Judecăţii de Apoi. Oare aşa o să-i spunem cînd o să privim în urmă? „Ziua Judecăţii de Apoi." Sau „Ziua bombei"? O să-şi găsească ziua asta, cîndva, un loc precis în calendarul nostru, în analele noastre personale? Acea zi, acea zi din iunie. Ne vom referi la ea liniştiţi şi sinceri -

deşi, fireşte, doar între noi - cu o urmă de respect şi solidaritate, ba chiar cu o urmă de umor. „Ziua bombei", sub formă de glumă, căci de fapt n-a explodat nici o bombă. „Ziua Judecăţii de Apoi", căci n-a fost de fapt ziua sfîrşitului lumii, ci doar o sîmbătă ploioasă din iunie. O altă zi specială, la o săptămînă după ziua voastră, care va fi remarcată în fiecare an, la modul discret, dar totuşi cu zîmbetul pe buze?

Am impresia că, peste cîteva ore, tot ce se află în casa aceasta va arăta absolut la fel ca întotdeauna. Văd totul aşternîndu-se în faţa ochilor mei - fiecare obiect, fiecare tablou de pe perete, fiecare suvenir neînsemnat, fiecare lucruşor care face dovada traiului nostru bun şi a norocului nostru - totul arată artificial şi lipsit de conţinut. Pe de altă parte însă, nici una dintre chestiile astea (aşa cum le spuneţi voi cu atîta sensibilitate) n-ar mai conta, nu în comparaţie cu voi, credeţi-ne. I-am spus-o lui Mike de atîtea ori încît fără îndoială că am ajuns s-o cred şi eu : că el n-are de ce să se teamă, nu în ceea ce priveşte chestiunea fundamentală.

— Au avut cumva un tată mai bun?

Ei bine, aţi avut un tată mai bun? I-am spus-o de atîtea ori încît probabil că l-am convins, în cele din urmă. Uite-l cît de profund doarme acum. însă în orice caz, trebuie să mă credeţi cînd vă spun că tatăl vostru, care în ultimii ani a căpătat porecla neaşteptată de „Domnul Living World", indiferent cum i se va spune mîine, ar renunţa cu dragă inimă la tot, ar da întreaga lume dacă voi aţi putea fi, cu adevărat, ai lui.

Dacă n-ar fi fost ploaia asta, cred că s-ar fi zărit deja primele licăriri ale zorilor. Nu mai

ropoteşte şi nu mai picură, a început să plouă cu găleata, de parcă un nor imens şi neclintit s-ar fi abătut deasupra caselor din Putney. Să fie doar o sîmbătă ploioasă din iunie sau să fie momentul să construim o arcă?

Printre toate bunurile şi ilustraţiile din casa asta se află, totuşi, chiar dacă voi nu ştiţi, şi o micuţă colecţie valoroasă, cu desenele pe care le-aţi făcut în şcoala primară, pe cînd aveaţi şase, şapte ani. Le-am pus în cutia mea specială. Dar, dacă vă mai amintiţi, odinioară au fost expuse toate, pe peretele din bucătărie. O bună bucată de vreme din viaţa voastră, acolo se desfăşura o expoziţie în continuă schimbare. Pe atunci de-abia ştiaţi că eu lucram în domeniul „artei", că vindeam şi cumpăram tablouri, iar cînd desenele voastre erau date jos pentru a fi înlocuite cu ultimele voastre opere, voi credeaţi că le luam pe cele vechi şi mă duceam să le vînd. Prin această nobilă contribuţie, o ajutaţi pe mama voastră să-şi cîştige traiul. Niciodată nu v-aţi arătat prea doritori să ştiţi mai multe şi niciodată n-a părut să vă deranjeze că nu primeaţi şi voi un procent din vînzări. Ce negustor hrăpăreţ era mama voastră. Insă o să vă facă plăcere să aflaţi că nu le-am aruncat pe toate, ci le-am păstrat pe cele mai bune. Iar dacă ar trebui să dau vreun premiu, nu mai încape nici o îndoială că l-aş da pentru Arcele lui Noe desenate de voi.

Aveam reguli stricte pentru galeria de artă din bucătărie, în aşa fel încît să nu fie favorizat nici unul dintre voi, şi oricum n-am spus niciodată, chiar dacă aveam un ochi de profesionist, care dintre voi credeam că era mai priceput la acuarele - deşi, în realitate, cred că tu

erai acela, Nick: poftim un domeniu în care o depăşeai pe sora ta. Dar, cum mergeaţi amîndoi la aceeaşi şcoală primară şi cum eraţi în aceeaşi clasă, adesea pictaţi amîndoi acelaşi lucru. Cel puţin în privinţa asta, eraţi la egalitate.

In orice caz, desenul cu Arca lui Noe ar trebui să fie un cîştigător sigur, favoritul inegalabil al orelor de pictură din clasele primare. Există oare vreun copil căruia nu i s-a cerut să deseneze asta ? O după-amiază ploioasă, toţi adunaţi în clasă, cu lumina aprinsă, se scot trusele de desen. învăţătoarea vă spune mai întîi povestea, apoi pensulele se pun pe treabă. în cazul vostru, fireşte, tocmai expresia memorabilă „două cîte două" v-a atins o coardă sensibilă şi plină de inspiraţie. Animalele intrau în arcă două cîte două şi vi s-a dat de înţeles că o făceau pentru ca lumea să fie salvată. Indiferent dacă voi aţi priceput sau nu ce însemna asta, e limpede că v-aţi spus, fiind ceea ce sînteţi, că salvarea voastră era garantată. în vremea aceea, vi se spunea, de obicei, „gemenii Hook", nume pe care nu-l puteţi suferi acum.

însă e totodată la fel de limpede că nu vă era prea clar dacă Arca şi Potopul erau lucruri care se întîmplaseră, care s-ar fi putut întîmpla sau care aveau să se întîmple. Asta ieşea la iveală din faptul că amîndoi, în complicitate sau nu, v-aţi inclus în rînd cu elefanţii, cămilele, girafele inevitabil impozante şi, în cazul tău, Nick, în rînd cu o pereche neaşteptată de urşi polari destul de încîntători (neaşteptată pentru că aceste animale ştiu să înoate).

Dar, în ambele cazuri, vă aflaţi şi voi acolo: nu sînteţi uşor de recunoscut, însă Kate e cea cu

părul mai lung şi cu fusta triunghiulară şi băţoasă. V-aţi rezervat în mod tranşant locul pe Arca lui Noe. De fapt, tot în ambele cazuri, Noe şi nevasta lui nu se văd deloc şi s-ar părea că voi doi v-aţi asumat aceste roluri venerabile şi nu vă mai aflaţi printre norocoşii călători, ci aţi trecut la cîrma corăbiei.

Nu v-am mai dat şi noi peste cap între-bîndu-vă dacă nu exista nici o posibilitate ca eu şi tatăl vostru să fim salvaţi la rîndul nostru şi să primim un loc la bord, iar voi eraţi prea mici pentru a gusta gluma că tatăl vostru, fără îndo-ială, ar fi trebuit să fie Noe, din moment ce se afla deja la cîrmă, la The Living World. însă măcar acele desene şi-au găsit salvarea. Se află în casa asta, chiar şi acum, în cutia mea. în amîndouă, uluitoare panglici albastre de ploaie atîrnă din cer, deşi în cazul tău, Nick, e un cer de furtună, întunecat şi destul de convingător. Iar după cum veţi pricepe acum, acea cutie, plină cum e de mormane de lucruri, din care un număr surprinzător e sortat în seturi de cîte două, a ajuns să pară ea însăşi ca o arcă în miniatură, în aşteptarea unei zile deosebit de ploioase.

30

DAE CRED CĂ ACUM pot să zăresc de-a binelea prima picătură cenuşie de lumină în jurul marginii perdelelor. De-acum e azi, nu mîine, nu mă mai pot preface : prima zi din cea de-a doua viaţă a voastră.

Tatăl vostru mi-a povestit cîndva despre momentul cînd bunica Helen i-a spus despre vremea dinainte să se nască el. Uite-mă şi pe mine, făcînd acelaşi lucru pentru voi doi. însă ştiu, Kate, că de-abia la Crăciunul de anul trecut ţi-a zis şi ţie acelaşi lucru, ţi-a vorbit despre un alt Crăciun, petrecut cu mult timp în urmă, cînd mama lui l-a luat la o discuţie. Iar tu probabil că ţi-ai dat seama că vorbea despre anul cînd ne-am cunoscut noi doi, acel an în care, din punctul meu de vedere, a început a doua mea viaţă. A fost, poate, o altă piesă din acel puzzle căruia ai încercat să-i dai de cap chiar de cînd ţi-am vorbit despre expresia „cerere în căsătorie". Totuşi, probabil că nu te mai interesa de mult să vezi situaţia în ansamblu şi nu mai gîndeai ca o fetiţă, cum că ar trebui să ţi se întîmple şi ţie ceva asemănător (chiar şi cu Nick).

însă ţi-ai dat seama că el vorbea despre Crăciunul din 1966. Poate că oricum ţi-a spus, a exagerat totul, ba chiar a zis:

—- A fost anul în care am cunoscut-o pe mama ta.

De Crăciun, el s-a dus acasă, în Orpington. Eu eram în Kensington. Pînă în acel moment, dădusem ochii cu părinţii tatălui vostru doar de vreo două ori, iar povestea din duna de nisip era categoric doar un secret între mine şi Mike. însă cred că mama lui ştia. Nu mă refer la duna de nisip. Cred că ştia că relaţia mea cu Mike nu era o legătură temporară. Mamele îşi dau seama de anumite lucruri. Probabil că mai ştia, fără nici o nevoie să cunoască mai multe amănunte, şi că modul în care mă combinasem cu Mike era tare diferit de felul în care ea şi bunicul Pete se apucaseră să-şi împartă viaţa. Se întîmpla în 1966, într-o lume diferită. Probabil că şi-a şi spus: copiii din zilele noastre, au totul de-a gata. Cu toate acestea, s-a hotărît să-i povestească lui Mike, iar el s-a hotărît să-ţi spună ţie, Kate, tot de Crăciun, dar după mulţi ani, despre vremea cînd tatăl său nu le fusese alături.

Şi, bineînţeles, nu le era alături nici atunci, la Crăciunul de anul trecut. Primul Crăciun fără el, cu prima comemorare a dispariţiei lui, fără să mai punem la socoteală aniversarea de cincizeci de ani a tatălui vostru, abia cu o săptămînă mai tîrziu. O perioadă complicată a anului, din toate punctele de vedere. Tatăl vostru ţi-a spus:

— Vino cu mine, Katesy, hai să spălăm vasele.

Sau ţi-o fi şoptit-o. Bunica Helen adormise. Poate că-l visa pe bunicul Pete. însă în vocea lui,

în acea şoaptă (nu ştiu dacă ţi s-a părut şi ţie) era ceva ce te făcea să crezi că voise să-ţi spună, de fapt: Hai să vorbim puţin între patru ochi, Kate, hai să avem o discuţie intimă.

Iar eu am avut un moment de ezitare. De-acum ştii la ce mă refer. Am crezut că poate avea de gînd să-ţi spună, să fure startul, ca să zic aşa, şi, dintr-un anume motiv, s-o facă în timp ce spăla vasele, aşa cum, dintr-un anume motiv, te alesese doar pe tine, nu şi pe Nick. A fost un semn că situaţia era din ce în ce mai încordată (vorbeam deja despre „anul viitor" de-acum, iar „anul viitor" se apropia) dacă am putut crede asta. Ar fi fost un mod ciudat de a proceda. Adevărul e că, încă de la moartea bunicului Pete, o parte din mine rămăsese tot timpul în alertă. Credeam că tatăl vostru avea să divulge marele nostru secret în orice moment.

S-a dovedit că nu voia decît să-şi aducă aminte, alături de tine, de acel Crăciun, deşi tu, Kate, ai putea crede mîine, privind înapoi, că atunci s-a apropiat destul de mult de cealaltă chestiune. Era un mic pas pregătitor.

însă în 1966, bunicul Pete fusese cel care adormise în faţa focului, ghiftuit după cina de Crăciun. Şi, după cum ştii, Kate, bunica Helen a fost cea care i-a spus tatălui vostru, atunci, să nu spele vasele, ci să o însoţească într-o plimbare, în vreme ce tatăl lui dormea dus. Chestia ciudată e că, la ultimul Crăciun, ţi-am spus aproape acelaşi lucru şi ţie, Nick.

— Mă rog, dacă se ocupă ei de spălatul vaselor, hai să dăm o raită pe afară.

Nu mi-a dat prin cap că o imitam pe bunica Helen. Eu încercam să scap de senzaţia că Mike

era pe punctul de a da totul în vileag (desigur că n-a făcut-o), însă totodată mă gîndeam pur şi simplu la Nelson.

Aveam încă un motiv să ieşim la plimbare, la primul Crăciun după moartea bunicului Pete, pe care nu prea-l puteam petrece la Coombe Cottage. Bunica Helen a venit la noi, ceea ce a însemnat că a venit şi Nelson. Şi ea era cea care dormea dusă acum, în camera noastră de zi. Dormind dusă, n-avea cum să afle nimic din ce-ţi spunea în bucătărie tatăl tău, Kate. Pe de altă parte însă, nu sînt chiar aşa de sigură. Bunica Helen e o femeie pe care n-o păcăleşti uşor. Probabil că şi-a dat seama atunci, cu mulţi ani în urmă, că era momentul potrivit să deschidă gura.

In orice caz, i-a povestit tatălui vostru despre un alt Crăciun, cel din 1944, cînd tatăl lui nu se aflase alături de ea pentru că îşi petrecea Crăciunul într-un lagăr de prizonieri de război. Cel puţin nu mai era doar dat dispărut. Bunica Helen făcea Crăciunul acasă, în Dartford. Iar tatăl vostru nu era nici el de faţă - nu chiar. Sau poate s-ar zice că era de faţă, într-un fel: bunica Helen era în ultima lună de sarcină, iar el îi ţinea companie.

însă ceea ce voia să-i ofere ea tatălui vostru era un soi de scuză: ţinuse secretul destul de mult şi poate că ar fi continuat s-o facă, dar Mike avea deja douăzeci şi unu de ani, adică aceeaşi vîrstă pe care o avusese şi tatăl lui pe atunci, iar ăsta poate că fusese un alt motiv care o îndemnase să spună adevărul. Ceea ce voia să clarifice bunica Helen era că Mike s-a născut pe cînd bunicul Pete era încă prizonier, lucru pe care nu i-l pomenise niciodată lui Mike. Nu-i vorbise niciodată de propriul lui tată.

Desigur, Mike era pe atunci doar un bebeluş, ce-ar fi înţeles el? Pe de altă parte, majoritatea mamelor care au un soţ dispărut în felul ăsta, un soţ ce s-ar putea întoarce acasă într-o bună zi, ar fi vorbit despre el, ba poate chiar foarte mult, pentru a-i compensa absenţa. Ar fi făcut vîlvă în jurul lui, ar fi sporovăit despre el în faţa acelor urechiuşe noi, măcar pentru a-şi ridica moralul. Şi cine ştie ce n-ar fi reţinut, printr-un proces instinctual, chiar şi un bebeluş ?

Dar ce ştiu eu, la urma urmei, despre o asemenea situaţie? Cînd s-a născut Mike, nimeni n-avea de unde să ştie că războiul avea să se termine în şase luni, iar bunica Helen adoptase o poziţie mai drastică: n-a vrut să-i spună tatălui vostru ceva ce mai tîrziu i s-ar fi părut ei înseşi prostesc şi regretabil. Chiar dacă el nu pricepea o iotă, nu voia să-i înşire vrute şi nevrute, să-i trîntească o versiune de poveste, numai pentru a se vedea nevoită să retragă totul, mai tîrziu. Sînt şi eu mamă, pot înţelege asta. într-o anume privinţă, eu şi bunica Helen sîntem pe aceeaşi lungime de undă, ceea ce nu mă face să-mi fie mai puţin frică de ea.

Adevărul e că, deşi bunica Helen ştia că bunicul Pete era în viaţă şi fusese luat prizonier, n-avea nici o garanţie că îl va mai vedea vreodată. Presupun că asta denota o atitudine realistă şi presupun că s-ar putea zice că avea destul antrenament cu acest mod de gîndire. Singurul antrenament de care am avut eu vreodată parte la asemenea lucruri a fost cu tatăl vostru - cînd se trezeşte devreme dimineaţa (deşi sper că n-o va face şi azi de dimineaţă) şi, pentru o

vreme, lasă acea bucată de aşternut goală şi rece, lingă mine.

Insă bunica Helen probabil că a deprins obiceiul şi mai aspru de a-şi feri sentimentele de cel mai rău lucru care s-ar fi putut întîmpla. Cînd auzise că bunicul Pete fusese dat dispărut, pornise de la presupunerea că era deja mort. Asta i-a şi spus tatălui vostru, pentru că asta şi voia să spună. Nu nutrise speranţe deşarte: suna dur, însă i-a spus că i se păruse că astfel avea să sufere mai puţin, în ultimă instanţă.

Dacă n-ar fi avut un copil în pîntecele ei, lucrurile ar fi stat altfel. Insă acesta era, la urma urmei, unul dintre motivele pentru care îşi dorise - îşi doriseră - acel copil în pîntecele ei. E doar bănuiala mamei voastre, dar cred că acesta a fost şi motivul pentru care Mike a rămas singur la părinţi. în orice caz, din moment ce avea un copil în pîntece, era nevoită să fie destul de realistă şi pragmatică.

I-a spus toate astea tatălui vostru, i-a spus pînă şi că, pe cînd era însărcinată, iar tatăl lui era dat dispărut, se gîndise serios să-şi găsească pe altcineva, care să-i fie tată lui Mike. Dar aşa au fost nevoite să gîndească, pe vremea aceea, multe femei aflate în astfel de situaţii, în afară de cele care chiar ştiau că soţii lor muriseră. în orice caz, la acel Crăciun, după atîţia ani, voia să-şi ceară iertare pentru că trebuise să adopte acea atitudine şi pentru că-l ţinuse în întuneric chiar şi după ce venise pe lume. Chiar dacă el oricum se afla în întuneric.

Tatăl vostru mi-a zis că, atunci cînd mama lui i-a povestit toate astea, îl străfulgerase gîndul

că ea chiar avusese un alt bărbat la rînd sau că fusese poate mai mult de-atît şi că la asta voia să ajungă mama lui. Insă bunica Helen i-a citit gîndul şi l-a lămurit imediat.

— Nu-ţi face griji, Mikey, n-aveam de gînd să mă mărit cu unchiul Eddie, i-a spus ea.

Din cîte se părea, simţea doar nevoia să-şi ceară iertare, după atîta vreme, doar pentru lucrurile la care se gîndise atunci, de parcă gîndurile ar fi fost o formă de trădare. Probabil că era pur şi simpu bucuroasă, poate şi puţin geloasă, că totul era mult mai uşor pentru mine şi pentru Mike, ca nişte copii norocoşi ce eram, deşi născuţi în timpul războiului. Poate că, într-un fel duios ce ţinea de atmosfera de Crăciun, sub inspiraţia faptului că el părea să aibă o prietenă stabilă de aproape un an întreg (n-am idee ce anume ştia despre toate celelalte prietene), nu voia decît să-i spună fiului ei cît de mult îl iubise pe tatăl lui, cît de mult îi dusese cîndva dorul şi cît se temuse pentru el, adică pentru bărbatul care dormea fix în acel moment, teafăr şi nevătămat, cu burta plină, în faţa focului de Crăciun.

Dacă e s-o luăm altfel, poate că totul era un soi de antrenament prematur, chiar dacă n-avea cum să ştie asta pe atunci, pentru clipa cînd ea însăşi avea să doarmă în faţa focului de Crăciun şi bunicul Pete ar fi fost dat dispărut pe vecie. Poate că asta, Kate, i s-a întîmplat tatălui vostru anul trecut, de Crăciun.

In orice caz, i-a zis că, pînă cînd nu s-a terminat războiul şi încă puţină vreme după aceea, n-a îndrăznit să-i spună, indiferent dacă el pricepuse sau nu despre ce era vorba, că da, avea un

tătic şi că da, tăticul lui urma să se întoarcă acasă în curind. Urma să-l vadă cît de curînd.

Nu ştiu exact cît de mult din toate astea ţi-o fi povestit ţie, Kate, sau din ce punct de vedere o fi abordat problema. Mai tîrziu, mi-a zis şi mie că-ţi spusese, în timp ce spălaţi vasele, despre ziua aceea în care discutase cu mama lui, iar eu mi-am zis că era mai bine să nu mă bag. însă, în vreme ce el vorbea cu tine, eu şi Nick aveam parte de propria noastră discuţie sinceră.

Tu şi cu mine, Nick, şi Nelson, bineînţeles, căci Nelson ar fi putut să tragă cu urechea la noi, de-ar fi vrut. La urma urmei, ce ştiu cîinii ? N-a părut să-i pese prea mult dacă acel Crăciun avea în el ceva diferit sau straniu. însă eu cred că noi doi, Nick, am fost minaţi de acelaşi gînd - că, de fapt, ieşiserăm să-l scoatem pe bunicul Pete la o plimbare.

Cu toate astea, mi-ai spus dintr-odată, uitîndu-te la Nelson cum mergea pe lîngă noi:

— Tu şi tata aţi avut vreodată un cîine?

Iar eu ti-am răspuns :

— Nu. '

După care am făcut cîţiva paşi în tăcere, iar eu am zis, pe urmă:

— însă am avut o pisică.

Iar tu mi-ai spus, după o altă pauză:

— Da, ştiu.

Eşti o persoană cu talente nebănuite, Nick. în ziua de azi, nu mai eşti un frăţior chiar aşa de prudent şi de rezervat.

— Ştii? Dar s-a întîmplat înainte să te naşti tu. A fost în Davenport Road.

— Da. Acolo era un copac de liliac, nu-i aşa? Kate mi-a spus odată că tata îi zisese că sub

liliac era o pisică, aşa că o tot căutase, dar fără să dea de ea. Crezuse că tata îi juca o festă. Kate e cam bătută în cap uneori, nu-i aşa?

— Kate n-avea cum să aibă mai mult de trei ani, Nick. Sînt uimită că şi-a amintit de asta.

— Da, dar era o pisică adevărată, nu? O pisică moartă. Aţi îngropat-o sub copacul de liliac.

— Şi tu ţi-ai dat seama singur de asta? Pe cînd aveai trei ani?

— Mai încolo, dar nu asta-i ideea. Ideea e : de ce nu ne-aţi spus niciodată ? De ce nu ne-aţi spus şi nouă că aţi avut o pisică?

— Tocmai ţi-am spus, Nick.

— Mda, după o grămadă de ani.

— E chiar aşa de important?

Te ţineam de braţ. Străzile erau pustii şi liniştite, ca într-o stare de asediu, aşa cum nu sînt decît de Crăciun. Beculeţele colorate ale vecinilor licăreau către noi, prin întuneric. Pentru prima oară în viaţă, mi-am spus: sînt o mamă care se sprijină pe fiul său.

— Şi ce nume i-aţi pus? ai întrebat tu.

— Otis. îl chema Otis.

Nelson mergea mai departe, pe lîngă noi.

— De la Otis Redding?

— Da, Nick. Sînt uimită că ai auzit măcar de Otis Redding.

— Păi n-am auzit de nici un alt Otis. Pînă acum. Tu şi tata aveaţi o pasiune pentru Otis Redding? '

— A fost o pisică grozavă, Nick, o superbă pisică neagră. A murit cu o lună înainte să vă naşteţi tu şi Kate. Cred că din cauza asta nici nu v-am spus vreodată.

Era ca un fel de tradiţie ca tatăl vostru şi bunicul Pete să spele vasele de Crăciun. Au făcut-o, pentru ultima dată, cu numai două săptămâni înainte să moară bunicul Pete. A fost cea din urmă conversaţie de la tată la fiu pe care au avut-o vreodată. Desigur că tu te gîndeai la asta, Kate, în timp ce Mike vorbea cu tine.

îmi închipui că Nick ţi-a spus despre Otis, deşi tu n-ai deschis niciodată subiectul. însă presupun că ţi-ai adus aminte povestea cu copacul de liliac, iar mîine - astăzi - o să-ţi spui: poftim, în cele din urmă trecutul a ieşit la lumină.

însă nu ştiu dacă Mike ţi-a spus şi ultima parte din ceea ce i-a povestit mama lui, cu mulţi ani în urmă, de Crăciun. Poate că nu. Sau poate resturile de curcan zăcînd printre toate rămăşiţele de pe masa din bucătărie l-or fi îndemnat să-ţi spună. Bunica Helen i-a zis că pînă şi atunci cînd ştia deja că bunicul Pete urma să se întoarcă, ba chiar şi atunci cînd s-a întors, ea a crezut că ar fi fost o greşeală să facă prea multă tevatură dinainte.

Ceea ce se întîmplă e că prizonierii de război nu stăteau pur şi simplu în lagărele lor, aşteptînd plini de voioşie să fie eliberaţi, în bună parte mai şi încercau să evadeze. Bunicul Pete fusese nevoit să pornească în marş forţat, în toiul iernii, împreună cu mii de alţi prizonieri, dintre care mulţi au murit. Fusese la un pas de moarte, într-un spital, pe cînd se afla încă în Germania. La fel şi Charlie Dean. N-au vorbit niciodată despre asta, însă eu cred că s-au ajutat reciproc ca să supravieţuiască.

Chiar şi atunci cînd era destul de întremat pentru a fi trimis acasă, nu prea mai era bărbatul

pe care bunica Helen îl văzuse pentru ultima oară cu un an înainte. Asta se întîmpla la sfîrşitul lunii iunie 1945, acum aproape cincizeci de ani. Iunie e o lună atît de plină de evenimente! Din bunicul Pete mai rămăsese doar o umbră de om. S-a întors în sfirşit acasă, dar, după cum i-a spus bunica Helen tatălui vostru în Orpington, de Crăciun:

— Doamne fereşte, Mikey, nu mai rămăsese nimic din el. Trebuia pus la îngrăşat, era numai piele şi os.

31

ACUM SÎNTEŢI PE PUNCTUL de a afla că nici măcar n-a fost bunicul vostru, lucru pe care el unul n-a apucat să-l afle niciodată. Vedeţi cit de departe pot ajunge undele valurilor ? Pe vremea dinainte să vă naşteţi voi, a trebuit să pretindem niţel că eram Dumnezeu. Cum va fi lumea în şaisprezece ani? Adică în 1995. Pete şi Helen vor ajunge la şaptezeci de ani pînă atunci...

Odinioară, acum mai bine de şaisprezece ani, tatăl vostru a trebuit să mai facă un anunţ important, despre care s-ar putea zice că era tocmai opusul veştii pe care o să v-o dea azi. Poate că azi o să vă treziţi minunîndu-vă de asta. A trebuit să le dea un telefon tatălui şi mamei lui pentru a le transmite un mesaj simplu şi fericit, iar ei probabil că se şi întrebaseră deja dacă momentul acelui mesaj avea să mai sosească vreodată. Eu stăteam şi-l ascultam în timp ce vorbea la telefon. Voia să-i fiu alături. Iar Otis se afla şi el cu noi, încolăcit în poala mea.

Ceea ce urmează, fireşte, e că şi voi eraţi de faţă, deşi nu s-ar putea spune că şi ascultaţi, deşi

convorbirea telefonică era, în mare parte, despre voi. Iar Otis se prea poate să fi ştiut deja ce altceva se mai ascundea în poala mea, căci, deşi îl tot mîngîiam, nu torcea. Urma să vină un moment, la puţină vreme după aceea, cînd Otis avea să devină foarte bolnăvicios, fără să mai vrea să stea la mine în poală. Insă ar trebui să ştiţi că, deşi nu l-aţi văzut niciodată, aţi fost cîndva foarte aproape de Otis, extrem de aproape, suficient de aproape încît să-l fi auzit torcînd înfundat, dacă ar fi avut chef să toarcă.

însă poate că în ziua aceea nu torcea pentru că asculta, ca şi mine, ceea ce spunea tatăl vostru la telefon.

— Paula e însărcinată, aşa a spus-o, asta-i formula pe care a ales-o el. Nu era o minciună, dar de ce să nu pună totul pe seama meritelor mamei ?

însă ceea ce tatăl vostru nu le-a spus părinţilor săi, în nici un moment, aşa cum ar face orice persoană care dă un asemenea telefon, a fost: Voi fi tătic. Sau: veţi fi bunici. A avut foarte mare grijă să nu folosească deloc cuvintele „bunici" sau „nepoţi", deşi avea să le folosească mai tîrziu, fără să mai stea pe gînduri.

Asta se întîmpla, pesemne, în toamna anului 1978. însă tatăl vostru dăduse un telefon fals, s-ar putea zice că fusese o convorbire necinstită, deşi nu chiar mincinoasă, prin nimic din ceea ce am auzit eu. Iar ceea ce ar trebui să ştiţi negreşit e că, atunci cînd şi-a sunat părinţii, tatăl vostru era într-adevăr sincer emoţionat. Nici o altă persoană aflată la celălalt capăt al firului n-ar fi avut vreun motiv să se îndoiască, aşa că de ce s-o facă bunicii voştri? Cui i-ar veni să spună

sau măcar să se gîndească, după o asemenea declaraţie: Ah, şi tatăl cine e ?

Tatăl vostru s-a prefăcut de minune, şi-a jucat foarte convingător rolul, care, în acelaşi timp, nu era deloc un rol. Era ca acel prim moment cînd v-am „văzut" pe voi. Atunci nu s-a prefăcut. Adevărul e că, deşi îmi făcusem griji în privinţa modului în care avea să se descurce cu acel telefon, cînd a sosit momentul, am fost geloasă chiar. Adică geloasă pentru că eu una n-aş fi niciodată în stare să-mi joc rolul aşa de bine.

Cum bunicul Pete a fost cel care a răspuns la telefon (bunica voastră Fiona era deja pierdută în ţara basmelor), primele cuvinte ale tatălui vostru au fost:

— Bună, tată.

Bunicul Pete a primit vestea primul. Bineînţeles, chiar dacă stăteam aşa de aproape, n-aveam cum să aud ce-a spus şi cu atît mai puţin să văd cum a reacţionat - eram cam în aceeaşi situaţie în care sînteţi voi cu Otis -, însă vă pot garanta că a fost şi el foarte emoţionat. Nu numai că a fost luat prin surprindere de ceea ce i-a spus fiul său, ci a fost chiar puţin copleşit. De fapt, a urmat o tăcere destul de lungă, în care am putut să descopăr, aşa cum fără îndoială că a făcut şi Mike, cu urechea lipită de receptor, sunetul transformării unui om într-un bunic. E un sunet aparte, probabil, ca şi cum bunicul Pete, la celălalt capăt al firului, ar fi trebuit să lase jos receptorul, să se răsucească pe călcîie, să tragă adînc aer în piept şi apoi să revină la telefon ca un cu totul alt om.

Iar asta m-a făcut să fiu de două ori geloasă, cu toate că mai simţeam ceva: ei bine, Mikey,

asta chiar i-a pus capac, de-acum nu mai e nici o cale de întoarcere. Treaba e pecetluită. De-acum nu prea mai ai cum să spui: De fapt, mai e ceva ce-ar trebui să ştiţi.

Insă gelozia mea nu s-a oprit acolo. Căci după o vreme, tatăl vostru a mai trebuit să dea un telefon, iar atunci tot bunicul Pete a fost cel care i-a răspuns.

— Mai am să-ţi spun ceva, tată. E o veste şi mai bună. O să avem gemeni.

A evitat şi atunci cuvîntul „nepoţi". Dar eu tot am fost de două ori geloasă şi încă pe-atît.

Cînd bunica Helen şi-a dat seama că rămăsese însărcinată, nici ea şi nici bunicul Pete n-aveau vreun motiv special să-şi spună: cum va fi lumea cînd copilul nostru va avea şaisprezece ani? în ce fel de lume va creşte? Lumea lor era şi aşa destul de apăsătoare la acea vreme şi ar fi fost oare cu putinţă să se înrăutăţească şi mai mult? Iar cînd, puţin mai tîrziu, bunicul Pete fusese împuşcat prin Germania şi apoi luat prizonier, trebuie să fi fost o alinare pentru el să ştie că urma să aibă un copil. Trebuie să fi fost ceva cu totul deosebit. Şi cu toate că n-avea nici cea mai vagă idee cînd şi dacă şi-ar mai fi văzut casa vreodată, probabil că pentru el a însemnat nespus de mult atunci cînd, în cele din urmă, a primit vestea, în lagărul de prizonieri: copilul său venise pe lume teafăr şi era băiat.

Poate că în timpul acelei convorbiri telefonice cu Mike sau la scurtă vreme după aceea, bunicul Pete o fi vărsat vreo cîteva lacrimi. Poate că i s-or fi perindat prin faţa ochilor nişte amintiri destul de înfiorătoare. Cînd a sărit din acel avion

în flăcări, n-ar fi avut cum să bănuiască măcar că, într-o bună zi, avea să-i trimită fiului său, încă nenăscut pe atunci, o ladă de şampanie la împlinirea vîrstei de douăzeci şi unu de ani şi cu atît mai puţin şi-ar fi putut închipui că, într-o altă zi, acelaşi fiu avea să-l sune ca să-i dea de ştire, chiar dacă nu cu aceste cuvinte, că urma să devină bunic. Biologia e un lucru ciudat (dar mai bine întrebaţi-l pe tatăl vostru), iroseşte milioane de spermatozoizi, de parcă cifrele n-ar mai conta, însă cîteodată, din cîte se pare, ne poate prinde din urmă pe fiecare dintre noi, ca să ne zguduie din străfunduri.

O să înţelegeţi acum că lacrimile pe care le-a vărsat tatăl vostru la înmormîntarea tatălui său, sub ochii voştri, nu erau nişte simple lacrimi, aşa cum aţi crezut, asta dacă lacrimile la pierderea unui tată ar putea fi vreodată aşa de simple. O să înţelegeţi acum că acest bărbat care doarme aici, lîngă mine, este cu adevărat ultimul din familia Hook, sfîrşitul neamului, ultimul din Dinastia Sussex. La fel cum bunicul Dougie, adevăratul vostru bunic, s-a dovedit a fi, cu cele trei căsnicii ale lui cu tot, ultimul din neamul Campbell sau cel puţin ultimul dintr-o viţă aparte a acestei familii, lucru pe care a şi vrut să-l sublinieze, de altfel, la propria sa înmormîntare.

Ultimul Hook. Ultimul Campbell. Mai contează oare? Ultimul mohican... Totul pare destul de măreţ şi de eroic — şi poate puţin cam masculin, ţie nu ţi se pare, Kate? Ultimul dront... Ultimul celacant... Cînd totul se va face după principiile donării şi ale ingineriei genetice, cine va avea mai mult de pierdut: bărbaţii, care vor duce

mai tare dorul vechii predări de ştafetă a paternităţii sau femeile, care vor duce dorul gustului autentic al maternităţii?

Se luminează, se luminează de-a binelea.^

„Unchiul" Charlie şi „mătuşa" Grace au fost şi ei la înmormîntarea bunicului Pete. Aţi ştiut dintotdeauna, fireşte, că nu erau de-adevăratelea unchiul şi mătuşa voastră, dar, cu toate astea, trebuiau să-l conducă pe bunicul vostru pe ultimul drum. Veniseră cu avionul din Spania de îndată ce primiseră vestea şi aşa cum stăteau acolo, cu chipurile bronzate în miez de ianuarie, în cimitir, păreau mai degrabă un cuplu plecat în vacanţă care se urcase din greşeală în alt avion.

Cînd Charlie a sărit din acelaşi avion în flăcări, în 1944, n-ar fi avut cum să bănuiască nici el că, într-o bună zi, după o carieră profitabilă în industria uşoară, o să se retragă într-o vilă cu piscină din apropiere de Malaga - „Vila Sidcup1" îi spunea el, în glumă. Insă fără îndoială că şi-a spus în sinea lui, în timp ce stătea printre morminte, că nu mai rămăsese decît el, că era ultimul membru al acelui echipaj, care probabil că a fost, chiar dacă numai pentru scurt timp (chiar dacă numai pentru o singură noapte) ca o familie anume închegată.

Ştiţi amîndoi povestea: bunicul Pete, navigatorul, şi Charlie, artileristul de la coada avionului („Ce altceva era să fiu, la numele pe care-l am ?"), singurii care supravieţuiseră, dintr-un echipaj de

1. Sidcup - suburbie londoneză, cu multe parcuri şi spaţii deschise, unde se află încă nenumărate case imense şi proprietăţi extinse.

şapte oameni, pentru a se reîntîlni, mai apoi, în acelaşi lagăr de prizonieri. Era normal să se creeze o legătură, ba chiar o legătură trainică, aşa cum s-a şi întîmplat. Dean & Hook. De-acum nu mai exista decît Dean. Bruma se topise, însă pe capul lui Charlie se vedea încă glazura brumărie a părului tuns scurt, aproape alb.

Desigur, Charlie o avea alături pe Grace, care-l ţinea de braţ: un cu totul alt parteneriat. Insă, indiferent ce s-ar întîmpla, nu e oare cel mai rău lucru cu putinţă să fii ultimul rămas în viaţă, singurul rămas din doar doi? Nu e oare mai rău decît să fii capătul neamului tău?

însă Charlie n-o avea doar pe Grace, ci şi pe Nelson, după cum vă veţi aminti. Date fiind împrejurările morţii bunicului Pete, Nelson trebuia neapărat să fie şi el la înmormîntare. Ba chiar mai mult, date fiind acele împrejurări şi evidenta înclinaţie spre devotament a lui Nelson, s-ar fi zis că bietul de el ar fi trebuit să se ataşeze, de-acum, de bunica Helen sau de Mike. însă el s-a lipit, spre mirarea şi jena celorlalţi, de Charlie. Iar Charlie a stat în faţa mormîntului fostului său camarad, flancat dintr-o parte de Grace, iar din cealaltă de un cîine care se lipise de pămînt.

Vouă v-a fost dor de bunicul vostru, v-a îndurerat moartea lui? O să vă îndurereze acum? N-aţi plîns. Aveaţi paisprezece ani. Nici Charlie n-a plîns, nici măcar cu Nelson alături care să-i stîrnească lacrimile. A stat nemişcat. Doar tatăl vostru a plîns. Pînă şi bunica Helen şi-a contenit lacrimile, după cum probabil că aţi băgat şi voi de seamă, deşi ea avea cele mai multe motive să

plîngă, cîrid însuşi fiul ei plîngea alături. O generaţie mai puternică? Doar avusese parte de tot antrenamentul acela prematur.

Dacă mi-ar plăcea să fiu bunică? Nu vă faceţi griji, e o întrebare retorică. E totuşi o întrebare îndreptăţită, pe cît de îndreptăţită poate fi o asemenea întrebare din partea unei femei de treizeci şi doi de ani: o să fiu mamă oare ? Şi totuşi, pentru numele lui Dumnezeu, n-am decît patruzeci şi nouă de ani, adică încă sînt cu o decadă întreagă înaintea tatălui vostru. Iar „bunica Paulie" sună de-a dreptul îngrozitor.

în orice caz, ca să vă răspund pe scurt, însuşi cuvîntul îmi dă fiori, cuvîntul în sine mă sperie. De parcă următorul cuvînt nu poate fi decît „văduvă". Mă conformez deocamdată cu statutul de mamă. Soţia lui Mike şi mamă, acesta-i statutul meu complet în viaţă.

Dar oare bunica Helen, intrată deja în cel de-al doilea an de văduvie, îşi găseşte alinare şi tărie în statutul ei de bunică, în faptul că ştie că bunicul Pete a fost bunic pînă la moarte ? Acum pricepeţi cu ce vă confruntaţi? O să înţelegeţi cum, după înmormîntarea tatălui său, atît eu cît şi Mike, în ciuda hotărîrii noastre de a vă spune totul cînd împliniţi şaisprezece ani, am intrat într-o pasă frenetică, spunîndu-ne că acela ar fi fost momentul potrivit, ba chiar momentul cel mai prielnic, fără să ne mai pese de propriile embargouri seci. în fond, la înmormîntare v-aţi comportat într-un fel atît de matur încît ce altceva s-ar fi cuvenit mai mult, după moartea unui tată ?

însă într-un asemenea moment ar fi fost prea brusc, prea necruţător. Iar Mike voia să vă

păstreze încă un an şi jumătate — nu ştiu dacă pot s-o spun aşa şi nu ştiu dacă i-o veţi lua în nume de rău tatălui vostru. Voia să vă „păstreze", în orice caz, ce-ar fi fost dacă, printr-un lanţ de reacţii regretabile, totul ar fi ajuns la urechile mamei lui, la acea vreme şi aşa destul de apăsătoare ? Ce lovitură ar fi fost pentru ea. Şi ce nedreptate ca tatăl lui Mike să fi părăsit această lume crezîndu-se bunic, iar mama lui să rămînă cu povara dublă a cunoaşterii adevărului. Vă daţi seama ce vă aşteaptă? Pe atunci încă mai aveam acea prelungire oficială de încă optsprezece luni.

Dar acestea s-au scurs deja sau, altfel spus, au mai rămas doar cîteva ceasuri: mijesc zorii zilei de şaptesprezece iunie, nişte zori ploioşi şi mohorîţi, nişte zori potrivnici. Aşa ar şi trebui să fie. Iar bărbatul acesta care sforăie uşor lîngă mine, cu trăsăturile lui bine cunoscute recăpătîndu-şi contururile prin întuneric, doarme încă dus - cît de uimitor — de parcă ar fi ferm hotărît să nu se trezească. „Bărbatul acesta" - oare asta-i tot ce mai este el de-acum? Odinioară, am fost Bob de Muştar, dragii mei, am fost micul ajutor al Titaniei. Ah, cît te iubesc! Cît de mult te ador!

Cît de uimitor - afară e o pasăre, care-şi înalţă trilul cristalin, în ciuda ploii aprige, făcînd ceea ce trebuie să facă păsările la revărsatul zorilor, în iunie. Nu cred că e o mierlă. Să fie un sturz? Un măcăleandru? Mike ar şti, el se pricepe la lucrurile astea. Aş putea să-l trezesc şi să-l întreb.

Mi-e frică de bunica Helen. Mi-a fost frică de ea la înmormîntare. Nu v-a fost şi vouă puţin

teamă s-o priviţi în ochi, de-aproape? Nu ştiam cum s-o consolez, iar modelul mamei mele nu mi-a fost de nici un folos. Insă bineînţeles că bunica Helen v-a aruncat multe priviri, dese şi sfredelitoare. Voi aţi băgat de seamă? Ca şi cum voi aţi fi fost adevărata şi cea mai bună mîngîiere a ei în acea zi sau de parcă v-ar fi admirat nespus pe amîndoi. Cît de mari eraţi de-acum, cît de mult vă înălţaserăţi, nu mai eraţi nişte copilaşi. Asta-i o particularitate a ultimilor şaisprezece ani, care vouă poate că vi s-au părut din cale-afară de lungi, că doar sînt toată viaţa voastră, la urma urmei: nouă ni s-a părut, uneori, că trecerea fulgerătoare a timpului v-a grăbit, de parcă fiecare lună ar fi produs o nouă versiune a voastră. Am găsit în asta o anumită alinare nebunească, chiar dacă ne îngrozea în acelaşi timp: toată disponibilitatea voastră pentru schimbare.

însă mi-e frică de bunica Helen, care la şaptezeci şi doi de ani, am putea zice pe bună dreptate că a încetat să mai crească şi să se schimbe şi a rămas exact aşa cum este. Mi-e frică de cuvîntul „văduvă". Cred că şi ea stă trează acum, în Coombe Cottage (sînt sigură că aşa este), privind lumina cenuşie a zorilor şi ascultînd ropotul ploii. Mi-e pur şi simplu teamă că Mike, aici de faţă acum, ar putea să nu mai fie aici: asta-i frica vieţii mele. Ştiu că acesta nu-i momentul să mă gîndesc la mine şi ştiu că depinde de voi, dar vă rog să nu-l luaţi de lîngă mine astăzi.

însă îmi mai e frică şi altfel de bunica Helen. Trebuie să v-o spun şi vouă. Am mai văzut-o uitîndu-se intens la voi şi alteori. Prea bine, doar

e bunica voastră, sau cel puţin ea încă nu ştie că nu e bunica voastră. Am văzut-o uitîndu-se la voi şi pe urmă la Mike, apoi iarăşi la voi. Prea bine, doar e şi ea mamă. însă mamelele ştiu anumite lucruri, le simt pur şi simplu.

Cred că la înmormîntarea bunicului Pete, la care nu a plîns, poate că se gîndea la cît de bine izbutise să-şi ocrotească soţul. Acum poate că îl ocroteşte pe fiul ei, deşi nu chiar în acelaşi fel. Mamele vor doar ce e mai bun pentru copiii lor. Se prea poate ca, de azi încolo, să vă ocrotească şi pe voi de minciuna pe care veţi crede că o perpetuaţi faţă de ea. Asta dacă aşa vor sta lucrurile, dacă aşa veţi alege voi.

Mike vrea să mergem la hotelul Gifford Park, la numai cîţiva kilometri de Birle. Să fie oare o coincidenţă? O coincidenţă peste alta, despre care numai eu ştiu. Oricum va trebui să vină însă şi momentul cînd eu şi Mike vom da ochii pentru prima dată cu bunica Helen, ştiind că, de-acum, ştiţi şi voi. Veţi avea şi voi parte de o asemenea primă întîlnire cu ea. Iar cînd va sosi clipa s-o privesc în ochi, va trebui s-o fac ştiind că voi ştiţi, dar bănuind totodată că se prea poate ca ea să fi' ghicit de la bun început. Mă mai urmăriţi încă? Ce fel de prefăcătorie de două ori dublă şi de umblet ca pe ace va atrage după sine aşa ceva? M-aş putea lipsi şi de asta weekendul viitor.

Poate că mă înşel, poate că nu e decît tensiunea acestei situaţii, iar totul e doar rodul închipuirii mele prea încordate. Se revarsă zorii, a trecut o săptămînă de la ziua în care aţi împlinit şaisprezece ani. Totul aşteaptă în ploaie, totul mişună. O pasăre micuţă şi udă pînă la piele, pe

care n-o pot identifica, dar care fără îndoială că are şi ea, pe undeva, un cuib care se face leoarcă acum, cîntă cu toată fiinţa ei. Poate că mă înşel, dar cîteodată mamele simt pur şi simplu anumite lucruri. în orice caz, vor doar ce e mai bun pentru copiii lor.

De acelaşi autor
la Editura Polirom a apărut:

Lumina zilei are aparenţa unui roman poliţist, al cărui pretext este o crimă pasională. Misterul ce urmează a fi dezlegat nu priveşte însă autorul crimei, ci împrejurările care l-au împins să comită acest gest disperat. Povestea dureroasă din spatele asasinatului este relatată din perspectiva anchetatorului, George Webb, detectiv particular şi fost poliţist. Amănuntele crimei sînt dezvăluite treptat, suprapunîndu-se cu episoade disparate din trecutul acestuia - printre altele, sfirşitul carierei sale de poliţist în urma unui caz nefericit, cu implicaţii familiale majore. Pendularea între trecut şi prezent aduce la lumina zilei drame şi secrete fascinante, ce se întrepătrund într-un montaj narativ complex. Reflecţiile şi întrebările personajului aruncă o nouă lumină asupra întîmplărilor mărunte ale vieţii. Cine este cel urmărit şi cine este urmăritorul? Cînd trebuie să renunţăm la statutul nostru de observatori pentru a ne implica în acţiunile celor din jur? George Webb caută să descopere resorturile profunde ale acţiunilor umane, iraţionalitatea ascunsă sub aparenţe, fatalitatea pasiunilor devoratoare. Stilist redutabil, autorul efectuează în acest roman un adevărat tur de forţă. Naraţiunea propriu-zisă este concentrată la maximum, pe parcursul unei singure zile de noiembrie din anul 1997 şi într-un colţ al Londrei delimitat de Wimbledon, Fulham şi Putney Vale. Limbajul condensat, ca într-un raport de poliţie, contrastează în chip admirabil cu subtilitatea răsturnărilor de sensuri şi a observaţiilor neaşteptate.

Ultimele apariţii în colecţia
„Biblioteca Polirom":

Sarah Waters - Veghea
Iris Murdoch - Capul retezat
Zoé Heller - Jurnalul unui scandal
Ian McEwan - Pe plaja Chesil
Sasa Stanisic — Cum repară soldatul gramofonul
Paul Auster - Nebunii în Brooklyn
Norman Mailer - Castelul din pădure
Chuck Palahniuk - Monştri invizibili
Doris Lessing - O coborîre în infern
José Saramago — Memorialul mînăstirii

în pregătire:

Osamu Dazai - Amurg
Alaa al-Aswani - Blocul Iakubian
Kiran Desai — Zarvă în livada de guave
Arturo Pérez-Reverte - Pictor de război

www.polirom.ro
Redactor: Ana-Maria Lişman
Coperta: Carmen Parii
Tehnoredactor: Cornelia Păduraru
Bun de tipar: decembrie 2007. Apărut: 2008
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232)21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box l-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78 ; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro
Tipografia S.C. PRINŢ MULTICOLOR S.R.L. Iaşi
str. Bucium nr. 34, Iaşi, 700265
Tel.: 0232-211225, 236388; Fax: 0232-211252

Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul
de vînzare şi se adaugă acestuia. Sumele se virează
la Uniunea Scriitorilor din România,
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR-UNIREA